

โครงการวิจัยเรื่อง

การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม
เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม
เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย

ที่ปรึกษาโครงการ

นายวโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล

คณะผู้วิจัย

นางสาวมณีขวัญ จันทรร

นายมยุร บุญยะรัตน์

นางสาวจารุพัสตร์ พลทรัพย์

นายพงศกร แก้วเหล็ก

นางสาวปิยะวดี จิระศิริสุวรรณ

นางสาวศิริญา วงษ์ทิพย์

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

โครงการวิจัยเรื่อง

การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม
เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม
เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย

ที่ปรึกษาโครงการ

นายวโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล

คณะผู้วิจัย

นางสาวมณีขวัญ จันทรร

นายมยุร บุญยะรัตน์

นางสาวจารุพัสดร์ พลทรัพย์

นายพงศกร แก้วเหล็ก

นางสาวปิยะวดี จิระศิริสุวรรณ

นางสาวศิริญา วงษ์ทิพย์

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย ซึ่งเป็นงานวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับคำแนะนำ คำปรึกษา และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จากทั้งผู้บริหารสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง นักวิชาการ ผู้ประกอบการ และประชาชนเป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณกฤษฎา จีนะวิจารณะ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง คุณลวณ แสงสนิท ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการเงิน ดร.วโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังและที่ปรึกษาโครงการวิจัย และคุณสุมาลี สถิตชัยเจริญ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายภาษีที่สนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นรูปธรรมแก่คณะผู้วิจัยในการเสนอแนะนโยบายที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ

ขอขอบพระคุณสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยที่ให้ความอนุเคราะห์อย่างยิ่งในการประสานผู้แทนเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เพิ่มเติมทางโทรศัพท์ เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้ได้รับความคิดเห็นจากผู้ประกอบการหลายภาคส่วนอย่างแท้จริง และขอขอบคุณสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในการช่วยส่งแบบสอบถามไปยังผู้ประกอบการ สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ให้ข้อมูลที่ประโยชน์กับงานวิจัย และสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ให้ความช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์

ขอขอบคุณผู้ประกอบการที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย ผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ และผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่เล็งเห็นความสำคัญของงานวิจัยฉบับนี้และเป็นส่วนหนึ่งในการสะท้อนเสียงของประชาชนมาสู่ภาครัฐผ่านข้อเสนอแนะของผลการวิจัย

ขอขอบคุณคณะกรรมการกำกับและพิจารณาตรวจรับงานวิจัยทุกท่านที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ให้ผลงานวิจัยฉบับนี้มีความครบถ้วนสมบูรณ์สำเร็จได้ด้วยดี

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของโครงการวิจัยนี้ และคณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เสนอแนะนโยบายของรัฐ นักวิชาการ และผู้สนใจในการจูงใจให้ผู้ประกอบการ SMEs เข้าสู่ระบบภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

บทสรุปผู้บริหาร

ปัญหาการไม่ยินยอมจ่ายภาษีเป็นปัญหาที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกและประเทศไทยเผชิญมาเป็นเวลานาน ในปี 2557 ข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ประเทศไทยมีจำนวนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ SMEs 2.7 ล้านราย อย่างไรก็ตาม SMEs ปัจจุบันตามนิยามของกรมสรรพากร มีจำนวนเพียง 3.5 แสนราย เท่านั้น ดังนั้น ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมที่ยังไม่ได้เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม คงยังมีอยู่อีกเป็นจำนวนมาก เนื่องจากปัจจุบันยังมีจำนวนผู้เสียภาษีที่อยู่ในระบบน้อยราย

การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มฉบับนี้ได้รวบรวมทฤษฎีพฤติกรรมการณ์เสียภาษีที่สำคัญ ภาระภาษีของ SMEs ปัญหาและอุปสรรคของ SMEs ไทย และมาตรการภาษีที่เกี่ยวข้องกับ SMEs ของไทยและต่างประเทศไว้อย่างครอบคลุม โดยได้ศึกษาจากทั้งข้อมูลทฤษฎี และข้อมูลปฐมภูมิ ผ่านการจัดประชุมกลุ่มย่อย และการใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเข้าสู่ระบบภาษีของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในปัจจุบัน ซึ่งรวมถึงปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และภาษีมูลค่าเพิ่ม

การศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของ SMEs ในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีเกิดจากการที่ผู้ประกอบการขนาดเล็กโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนายังมีต้นทุนในการดำเนินธุรกิจสูง เนื่องจากต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance Cost) มักมีลักษณะเป็นต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) และมีลักษณะถดถอย (Regressive) โดยธุรกิจขนาดใหญ่จะมีต้นทุนการเสียภาษีที่ต่ำลง เมื่อเทียบกับรายได้ที่สูงขึ้นทำให้ผู้ประกอบการขนาดเล็กเสียเปรียบธุรกิจขนาดใหญ่ในระบบภาษีอากร ปัญหาอื่นๆ ที่สำคัญรวมถึงกฎหมายและขั้นตอนการชำระภาษีมีความซับซ้อนยุ่งยาก การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย การเห็นความไม่เป็นธรรมในระบบภาษี และการขาดมาตรการจูงใจที่เหมาะสม

ในทางปฏิบัติงานวิจัยได้เสนอแนะแนวทางและมาตรการเพื่อลดปัญหาอุปสรรคในการเข้าสู่ระบบภาษีและส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ในการปฏิบัติตามกฎหมายให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น 4 แนวทางหลักที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เสียภาษี 4 ประเภท (ผู้เสียภาษีที่ดี ผู้ที่จ่ายอ้อมเสียภาษี ผู้ที่ขาดความรู้ และผู้ที่ตั้งใจหนีภาษี) ดังนี้

- 1) มาตรการจูงใจลดภาระแก่ผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้ที่จ่ายอ้อมเสียภาษีและผู้ที่ตั้งใจหนีภาษีมีความเต็มใจมากยิ่งขึ้น ผ่านมาตรการส่งเสริมการแปลงสภาพเป็นนิติบุคคล การปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย การปรับปรุงระบบการหักรายจ่ายประเภทต่างๆ การกำหนดให้ผู้ประกอบการกิจการต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และการให้บัตรภาษีสำหรับการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม

- 2) มาตรการบังคับใช้บทลงโทษอย่างจริงจังหรือกลุ่มตั้งใจหนีภาษีมีความเกรงกลัวและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยเสนอให้มีการบังคับใช้บทลงโทษอย่างจริงจัง ปรับปรุงความรุนแรง

ของบทลงโทษให้สอดคล้องกับเจตนาในการทำความผิด ให้รางวัลประชาชนแจ้งเบาะแส และเปลี่ยนแปลงบทบาทการจัดเก็บภาษีของภาครัฐ โดยการแยกหน้าที่จัดเก็บและนโยบายภาษี ออกจากการกำกับและตรวจสอบ เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจ และมีความโปร่งใส

3) มาตรการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชน เพื่อให้ความรู้แก่กลุ่มผู้ที่ขาดความรู้ ให้เข้าใจในกฎหมายภาษี มีจิตสำนึกของการเป็นพลเมืองที่ดี และชำระภาษีได้อย่างถูกต้อง อาทิ การจัดตั้ง Friendly Tax Service Center การบรรจุความรู้เกี่ยวกับภาษีและหน้าที่พลเมืองเข้าสู่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ชั้นอนุบาล และให้ผู้ประกอบการที่จดทะเบียนประกอบกิจการกับกระทรวงพาณิชย์ได้อบรมพื้นฐานด้านการเสียภาษีโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

4) มาตรการรางวัลสูงใจแก่ผู้เสียภาษีที่ดี เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมและเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้ประกอบการรายอื่นๆ ที่ยังอยู่นอกระบบภาษีหรือชำระภาษีไม่ถูกต้อง โดยเสนอแพ็คเกจรางวัลสำหรับผู้เสียภาษีที่ถูกต้อง 2 ลำดับชั้น ระดับผู้ประกอบการตัวอย่างที่ดีของประเทศ (Role Model SME's Taxpayer Award) และระดับผู้ประกอบการตัวอย่างดีเด่นของประเทศ (Super Role Model SMEs' Taxpayer Award) ที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ตามระยะเวลาการเป็นผู้เสียภาษีที่ดี ได้แก่ ประกาศเกียรติคุณ บริการ tax delivery การประชาสัมพันธ์ธุรกิจผ่านช่องทางของทางราชการ และรางวัลบัตรภาษีเพื่อใช้แทนเงินสดในการชำระภาษีของรัฐทุกประเภท

Executive Summary

Tax compliance has been a long-lasting problem for many countries including Thailand. In 2014, the Office of SMEs Promotion announced that there are 2.7 million Small and Medium Enterprises (SMEs) in Thailand. Among those, there are only 350,000 SMEs from the Revenue Department data. Therefore, the possibility that there are many SMEs out there who are not a part of tax system.

This Study on Income and Value-Added Tax Measures to Encourage Participation of Small and Medium Enterprises to Promote Competitiveness of Thai Entrepreneurs has comprehensively compiled significant tax compliance theories, tax duty of SMEs, problems and obstacles of Thai SMEs, and tax measures for SMEs both in Thailand and abroad. Research methods include both secondary and primary data from focus group and questionnaires of Thai entrepreneurs in order to learn about SMEs' problems in Personal Income Tax, Corporate Income Tax, Withholding Tax, and Value-Added Tax and be able to present appropriate solutions.

The study found that SMEs' major obstacles in complying with tax laws is from having a relatively higher tax compliance cost comparing to large business. That is because those compliance costs are mostly fixed cost and regressive in nature therefore large business has lower cost as their revenues get higher, which is unfavorable for SMEs. Other obstacles include complexity in tax laws and tax calculation, lack of tax knowledge, perception of unfair tax system, and non-appropriated incentive measures.

In practice, this study has proposed policy recommendations to reduce problems and obstacles of SMES via four main measures that corresponded to four types of taxpayers' behaviors (Good Taxpayers, Unwilling Taxpayers, Lack of Knowledge Taxpayers, and Intend-to-Evade Taxpayers):

- 1) Incentive Measures to reduce tax burden and improve competitiveness of SMES for Unwilling Taxpayers and Intend-to-Evade Taxpayers such as promoting the shift to corporate identity, simplifying the withholding tax system, proposing revision of tax deductions for SMEs, imposing compulsory VAT registrations, and giving tax credits for research and development.
- 2) Enforcement Measures to create respectable tax laws for Intend-to-Evade Taxpayers such as enforcing tax laws more seriously, revising penalties to reflect tax evasion intention, rewarding citizens who give clues on tax evasion, and reorganizing tax agency to separate tax collection and tax policy duties from auditing and enforcement duties for more transparency.
- 3) Knowledge and Tax Morale Building Measures for Lack of Knowledge Taxpayers to know their duties and be able to comply with tax laws such as setting up Friendly Tax Service Center,

putting citizens' duty and tax knowledge in educational curriculum since kindergarten, and organizing free training for registered SMEs.

- 4) Reward Measures for Good Taxpayers to reward continuity of good behaviors and be the role models for other citizens by offering the reward package that give benefits to good taxpayers in two levels namely Role Model SME's Taxpayer Award and Super Role Model SMEs' Taxpayer Award conditional upon the duration of being good taxpayers. For examples, certificate, tax delivery service, free promotion of business through government channels, and tax credit vouchers.

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ	(1)
บทสรุปผู้บริหาร	(3)
Executive Summary	(5)
สารบัญ	(7)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(12)
สารบัญแผนภูมิ	(13)
คำสำคัญ	(14)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 ระเบียบวิธีการวิจัย	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.6 โครงร่างของรายงานการวิจัย	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ความสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมผู้เสียภาษีและการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี	5
2.2 พฤติกรรมผู้เสียภาษี (Taxpayer Behavior) และการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance)	5
2.3 ทฤษฎีพฤติกรรมผู้เสียภาษีในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance Theory)	7
2.4 การศึกษาการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีในประเทศไทย	10
2.5 ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของ SMEs	11
2.6 แนวทางการลดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของ SMEs	13
บทที่ 3 นิยาม และภาระภาษีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)	15
3.1 นิยามของ SMEs	15
3.2 วิธีการทางภาษี และภาระภาษีที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจของ SMEs	21
3.3 บทวิเคราะห์นิยามและภาระภาษีของ SMEs ในประเทศไทย	56
บทที่ 4 มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของไทย	61
4.1 มาตรการลดหย่อนยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs	62
4.2 มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการดำเนินธุรกิจของ SMEs (มาตรการที่ช่วยน้อง)	67

4.3	มาตรการสนับสนุนการลงทุนใน SMEs ผ่านธุรกิจเงินร่วมทุน (Venture Capital)	68
4.4	มาตรการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง	71
4.5	มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	74
4.6	มาตรการทั่วไปอื่นๆ ที่ SMEs สามารถใช้ประโยชน์ได้	74
4.7	บทวิเคราะห์มาตรการ	97
บทที่ 5	มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ในต่างประเทศ	101
5.1	ภาระภาษีของ SMEs ในต่างประเทศ	102
5.2	การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ SMEs (Tax Incentive Measures for SMEs)	108
5.3	การทำให้เกิดความง่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Simplification)	125
5.4	บทวิเคราะห์มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ในต่างประเทศ	149
บทที่ 6	บทวิเคราะห์การจัดประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม	153
6.1	การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)	153
6.2	บทวิเคราะห์ผลการจัดประชุมกลุ่มย่อย	155
6.3	วิธีการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม	162
6.4	บทวิเคราะห์แบบสอบถาม	163
บทที่ 7	บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	183
7.1	สรุปผลการศึกษาที่สำคัญ	183
7.2	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	188
บรรณานุกรม		195
ภาคผนวก ก	บุคคลที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	199
ภาคผนวก ข	เงินได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	203
ภาคผนวก ค	ตารางแสดงอัตราการหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา สำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8	223
ภาคผนวก ง	การหักลดหย่อน	227
ภาคผนวก จ	เงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 ทวิ	235
ภาคผนวก ฉ	เงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 ตรี (รายจ่ายต้องห้าม)	247
ภาคผนวก ช	ตารางสรุปการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย (มาตรา 3 เศษ มาตรา 50 มาตรา 69 ทวิ มาตรา 69 ตรี มาตรา 70)	255
ภาคผนวก ซ	แบบสอบถามความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย	267

ภาคผนวก ก	สรุปสัมภาษณ์รายกลุ่มอุตสาหกรรม โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริม ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย	277
ภาคผนวก ข	สรุปสัมมนาเผยแพร่ผลงานวิจัยโครงการวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริม ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย	283

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	การกำหนดค่านิยาม SMEs ของธนาคารโลก	16
ตารางที่ 2	การกำหนดค่านิยาม SMEs ของ European Commission	17
ตารางที่ 3	การกำหนดค่านิยาม SMEs ของ Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA) และ International Finance Corporation (IFC)	17
ตารางที่ 4	การกำหนดค่านิยาม SMEs ของ APEC	18
ตารางที่ 5	การกำหนดค่านิยาม SMEs ของ UNIDO โดยใช้ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ	18
ตารางที่ 6	การจำแนก SMEs โดยใช้ตัวชี้วัดเชิงปริมาณตามค่านิยามของ UNIDO	19
ตารางที่ 7	นิยาม SMEs ตามค่านิยามของกระทรวงอุตสาหกรรม	19
ตารางที่ 8	อัตรากำไรธุรกิจ SMEs	21
ตารางที่ 9	ขั้นที่ 1 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี วิธีที่ 1	27
ตารางที่ 10	บัญชีอัตรากำไรเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับปีภาษี 2556 และ 2557	27
ตารางที่ 11	ขั้นที่ 2 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี วิธีที่ 2	28
ตารางที่ 12	ขั้นที่ 2 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี วิธีที่ 3	28
ตารางที่ 13	ขั้นที่ 1 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี วิธีที่ 1	29
ตารางที่ 14	ตารางแสดงรายการและกำหนดเวลายื่นชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	30
ตารางที่ 15	รูปแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย	44
ตารางที่ 16	รายละเอียดการยื่นภาษีมูลค่าเพิ่ม	54
ตารางที่ 17	จำนวนวิสาหกิจจำแนกตามขนาด และประเภทกิจการ	57
ตารางที่ 18	จำนวนวิสาหกิจจำแนกตามขนาด และรูปแบบธุรกิจ	57
ตารางที่ 19	สรุปความแตกต่าง ข้อดี และข้อเสียของการกำหนดนิยาม SMEs	58
ตารางที่ 20	สรุปความแตกต่างของภาระภาษีของ SMEs	59
ตารางที่ 21	โครงสร้างอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs	63
ตารางที่ 22	โครงสร้างอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs มาตรการบัญชีเล่มเดียว	64
ตารางที่ 23	การหักค่าใช้จ่ายได้ 3 เท่าแต่ไม่เกินร้อยละของรายได้ของบริษัท	76
ตารางที่ 24	สรุปข้อดีข้อเสียและความเห็นต่อมาตรการสนับสนุน SMEs ของไทย	99
ตารางที่ 25	อัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลพื้นฐานและสำหรับธุรกิจขนาดเล็กระดับรายได้และเงื่อนไขอื่นๆ ปี 2014	104
ตารางที่ 26	สรุปสิทธิประโยชน์การหักค่าเสื่อมราคาสำหรับ SMEs	110

ตารางที่ 27	รูปแบบการให้สิทธิประโยชน์ (Investment Tax Credit) ในแต่ละประเทศ	112
ตารางที่ 28	การให้สิทธิประโยชน์สำหรับภาษีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น (Capital Gain Tax) ของธุรกิจ SMEs	122
ตารางที่ 29	สรุปสิทธิประโยชน์สำหรับธุรกิจ SMEs	124
ตารางที่ 30	รายได้และอัตรากำไรที่ใช้ในประเทศอิตาลีที่ทำให้เกิดความง่าย	127
ตารางที่ 31	แสดงภาษีระบบเหมา (Presumptive Tax)	129
ตารางที่ 32	การใช้เกณฑ์เงินสดสำหรับ SMEs	135
ตารางที่ 33	การลดภาระในการยื่นแบบเสียภาษี	137
ตารางที่ 34	ภาพรวมของการยกเว้นภาษีทั้งกรณีระบบจดทะเบียนตามเงื่อนไข และกรณีระบบบังคับลงทะเบียน	139
ตารางที่ 35	สรุปข้อกำหนดสำหรับการใช้เกณฑ์เงินสดในประเทศ OECD และ Non-OECD G20	143
ตารางที่ 36	การลดภาระในการยื่นแบบภาษีสำหรับธุรกิจ SMEs ในประเทศ OECD และ Non-OECD G20	144
ตารางที่ 37	สรุปแนวทางการทำให้เกิดความง่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Simplification)	148
ตารางที่ 38	สรุปผลของมาตรการในต่างประเทศต่อ SMEs และเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสีย	150
ตารางที่ 39	ระดับความรู้เกี่ยวกับภาษี	165
ตารางที่ 40	การจัดกลุ่ม 4 ทักษะคดีเกี่ยวกับระบบภาษี	169
ตารางที่ 41	ภาพรวมทักษะคดีระบบภาษี	171
ตารางที่ 42	ข้อเสนอในการจัดเก็บภาษีเงินได้	190

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	ประเภทผู้เสียภาษีตามแนวคิดของ Sorg	6
ภาพที่ 2	ทฤษฎีการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี 2 แขนงหลัก	7
ภาพที่ 3	สรุปสาระสำคัญของภาษีเงินได้นิติบุคคล	33
ภาพที่ 4	สรุปสาระสำคัญของภาษีเงินได้นิติบุคคล	42
ภาพที่ 5	สรุปสาระสำคัญของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	43
ภาพที่ 6	สรุปสาระสำคัญของภาษีมูลค่าเพิ่ม	55
ภาพที่ 7	สรุปมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของไทย	62
ภาพที่ 8	สรุปแนวทางการลดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของ SMEs	101
ภาพที่ 9	สรุปรูปแบบการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ SMEs ในต่างประเทศ	109
ภาพที่ 10	สรุปรูปแบบการทำให้เกิดความง่ายในการปฏิบัติตามกฎหมาย	126
ภาพที่ 11	สรุปปัญหาและอุปสรรคของ SMEs ในภาพรวม	179
ภาพที่ 12	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคของ SMEs ในการปฏิบัติตามกฎหมาย	188

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ	163
แผนภูมิที่ 2	ขนาดของธุรกิจเมื่อจำแนกตามนิยาม	164
แผนภูมิที่ 3	ประสบการณ์เกี่ยวกับการขึ้นแบบภาษีและการถูกตรวจสอบจากกรมสรรพากร	166
แผนภูมิที่ 4	ทัศนคติเกี่ยวกับการเข้าสู่ระบบภาษีและความเต็มใจในการจ่ายภาษี	167
แผนภูมิที่ 5	ความเหมาะสมของนิยามวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)	172
แผนภูมิที่ 6	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล	173
แผนภูมิที่ 7	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล	175
แผนภูมิที่ 8	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	176
แผนภูมิที่ 9	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม	178

คำสำคัญ

คำศัพท์	ภาษาไทย
Capital Gain	ส่วนเกินทุน
Collection Threshold	ระบบการเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยผู้ประกอบการทุกรายต้องมีการจดทะเบียน แต่จะเริ่มบังคับภาษีมูลค่าเพิ่มต่อเมื่อรายได้ถึงระดับที่กำหนด
Double Level Taxation	ระบบภาษีที่เก็บภาษีทั้งสองระดับ คือระดับนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา
Effective Tax Rate	อัตราภาษีที่แท้จริงซึ่งได้คำนวณรวมกับการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี
Final Tax	ภาษีที่จัดเก็บสุดท้าย ในระบบภาษีเช่นภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย บางกรณีอาจให้สิทธิไม่ต้องนำไปรวมคำนวณ
Imputation	การให้สิทธินำภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายไปแล้วนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีปลายปี
Incremental Tax Credit	การเครดิตภาษีตามส่วนเพิ่มเป็นการให้สิทธิประโยชน์สำหรับการเครดิตภาษีตามส่วนที่มีการดำเนินกิจกรรมเพิ่มจากกรณีปกติเพื่อป้องกันไม่ให้สิทธิประโยชน์ที่ให้ไปไม่ก่อให้เกิดการลงทุนจากกรณีปกติ
Loss Carry Forward	การนำผลขาดทุนไปหักในปีถัดไป
Opportunity Cost	ต้นทุนค่าเสียโอกาส หรือมูลค่าสูงสุดของกิจกรรมทางเลือกอื่นที่เสียไป อันเนื่องมาจากการตัดสินใจเลือกเอากิจกรรมหนึ่งๆ ในบรรดากิจกรรมทางเลือกทั้งหมด
Presumptive Tax	การใช้ระบบภาษีเหมา เป็นคำนวณภาษีโดยใช้ยอดขาย
Progressive Tax Rate	อัตราภาษีก้าวหน้าเป็นอัตราภาษีที่มีลักษณะเพิ่มขึ้นตามระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น
Registration Threshold	ระบบการเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยกำหนดช่วงระดับรายได้ที่กำหนดให้มีการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม
Single Level Taxation	ระบบการเก็บภาษีในระดับเดียว ในบางประเทศ เช่นสิงคโปร์จะใช้ระบบเก็บภาษีในระดับเดียวโดยจะยกเว้นภาษีเงินปันผลสำหรับบุคคลธรรมดา เนื่องจากถือว่าเงินปันผลดังกล่าวถูกเก็บภาษีเงินได้ในระดับนิติบุคคลแล้ว
Social Contribution	การนำส่งประกันสังคม โดยในบางประเทศการนำส่งประกันสังคมจะถือว่าเป็นภาษีชนิดหนึ่ง
Spillover	การส่งผลไปส่วนอื่น
Statutory Tax Rate	อัตราภาษีที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

Tax Avoidance	วิธีการที่ผู้เสียภาษีพยายามทำให้ตนเองเสียภาษีให้น้อยลงหรือจ่ายภาษีเฉพาะที่จำเป็นโดยไม่ผิดกฎหมายเนื่องจากผู้เสียภาษีได้อาศัยช่องโหว่ของกฎหมายที่อาจจะยังไม่มีข้อห้ามหรือข้อกำหนดที่ชัดเจน หรือมีข้อยกเว้นไว้ให้ ต่างจากการหนีภาษีซึ่งมีเจตนาที่จะไม่เสียภาษีทั้งที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีตามข้อกำหนดของกฎหมายทุกประการ
Tax Compliance Cost	ภาระในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีเป็นต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งอาจรวมถึงต้นทุนในการจัดทำบัญชี การนำส่งภาษี การอบรมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายภาษี
Tax Credit	การเครดิตภาษี เป็นมาตรการภาษีที่ให้สิทธิคืนภาษีแม้ว่าจะไม่ภาษีที่ต้องชำระ ซึ่งมีใช้ในหลายประเทศโดยเฉพาะประเทศพัฒนาแล้ว แต่ประเทศไทยยังไม่มีระบบดังกล่าว
Tax Evasion	การที่ผู้เสียภาษีพยายามหลบหนีหรือละเว้นหน้าที่ในการเสียภาษีตามข้อบัญญัติของกฎหมาย เพื่อตนเองจะได้ไม่ต้องเสียภาษีทั้งหมดหรือบางส่วน โดยความพยายามนี้ถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย
Tax Incentive Measure	มาตรการการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีซึ่งอาจจะสามารถกับทำได้หลายลักษณะ เช่น การลดอัตราภาษี การให้หักค่าใช้จ่ายพิเศษ หรือการยกเว้นภาษีเงินได้ เป็นการเฉพาะ เป็นต้น
Tax Simplification	การทำให้เกิดความง่ายในระบบภาษีเป็นกระบวนการลดความยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี เช่น ลดจำนวนครั้งในการยื่นแบบเสียภาษี การลดรูปแบบเงื่อนไขในการจัดทำบัญชี
Windfall Gain	รายได้ลาภลอยที่ได้โดยง่าย เช่น รายได้จากถูกสลากกินแบ่ง เป็นต้น

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และการเคลื่อนย้ายของแรงงานมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น การศึกษาปัญหาและอุปสรรค และแนวทาง หรือมาตรการภาษีเพื่อรองรับให้ผู้เสียภาษีเหล่านี้เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่ม จึงมีความจำเป็นต่อประเทศไทยเพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises หรือ SMEs) มีขีดความสามารถในการแข่งขัน เข้าสู่ระบบภาษี และสามารถชำระภาษีได้อย่างถูกต้อง

ปัญหาการไม่ยินยอมจ่ายภาษีเป็นปัญหาที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกเผชิญมาเป็นเวลานาน ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีคนหนีภาษีมากที่สุด 3 อันดับแรกของโลกรองจากประเทศปานามา และเปรู โดยประเทศไทยมีคะแนนการหนีภาษี หรือ Tax Evasion Score สูงถึง 53.34% ของ GDP ในขณะที่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สวิตเซอร์แลนด์ และออสเตรเลียมี Tax Evasion Score เพียง 8.6% 9.13% และ 10.43% ตามลำดับ (Tsakumis, Curatola et al. 2007)

เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาของโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาพบว่า ไม่ถึง 10 ล้านคน จากกำลังแรงงานกว่า 38 ล้านคน ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90 และ 91) ในขณะที่ ข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ประเทศไทยมีจำนวนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ SMEs 2.7 ล้านราย แต่มี SMEs ตามนิยามของกรมสรรพากร เพียง 3.5 แสนราย ดังนั้น ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมที่ยังไม่ได้เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม น่าจะยังมีอยู่อีกเป็นจำนวนมาก

อีกทั้ง ผู้ประกอบการขนาดเล็กโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนายังมีต้นทุนในการดำเนินธุรกิจสูง เนื่องจากต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance Cost) มักมีลักษณะเป็นต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) และมีลักษณะถดถอย (Regressive) โดยธุรกิจขนาดใหญ่จะมีต้นทุนการเสียภาษีที่ต่ำลง เมื่อเทียบกับรายได้ที่สูงขึ้นทำให้ผู้ประกอบการขนาดเล็กเสียเปรียบธุรกิจขนาดใหญ่ในระบบภาษีอากร

ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการ SMEs ยังประสบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งอาจรวมถึงการที่กฎหมายและขั้นตอนการปฏิบัติมีความซับซ้อนยุ่งยาก การที่ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษี การขาดมาตรการจูงใจที่เหมาะสมหรือ แม้กระทั่งบทลงโทษที่ยังไม่เพียงพอหรือขาดการบังคับใช้ เป็นต้น

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเข้าสู่ระบบภาษีของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในปัจจุบัน
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางหรือมาตรการเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีและชำระภาษีอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทั้งภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ไทยในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยจะทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษีของผู้ประกอบการ SMEs รวบรวมมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ที่ผ่านมาของประเทศไทย และศึกษาประสบการณ์ต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการและแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ SMEs เข้าสู่ระบบภาษีและชำระภาษีอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น รวมทั้งศึกษาความคิดเห็น ปัญหาอุปสรรคของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยเกี่ยวกับการเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มในปัจจุบัน โดยจะทำการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีต่อไป

1.4 ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยจะใช้การศึกษาและวิเคราะห์เชิงพรรณนา ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลักๆ คือ

- 1) ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษีของผู้ประกอบการ SMEs รูปแบบมาตรการจูงใจในต่างประเทศ และรวบรวมมาตรการตั้งแต่อดีตและปัจจุบันของประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลทฤษฎีจากเอกสารทางวิชาการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 2) สำรวจความเห็นและภาระที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบ Focus Group กลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และการใช้แบบสอบถามเพิ่มเติม เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแรงจูงใจในการเข้าสู่ระบบภาษีและการชำระภาษีอย่างถูกต้อง
- 3) นำผลการศึกษาทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาแนวทางปรับปรุงระบบภาษีต่อไป

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยฉบับนี้มีประโยชน์ทั้งในทางวิชาการและในทางปฏิบัติ โดยในทางวิชาการ งานวิจัยฉบับนี้ รวบรวมทฤษฎีพฤติกรรมการณ์การเสียภาษีของ SMEs และมาตรการภาษีที่เกี่ยวข้องกับ SMEs ไว้อย่างครอบคลุม และในทางปฏิบัติ งานวิจัยฉบับนี้ได้เสนอแนะแนวทางและมาตรการเพื่อลดปัญหาอุปสรรค และส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ที่ทำให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เข้าสู่ระบบภาษีและชำระภาษีอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่งานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแนะนโยบายภาษี ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และหน่วยงานจัดเก็บภาษี ได้แก่ กรมสรรพากร ยิ่งไปกว่านั้น การที่ SMEs เข้าสู่ระบบภาษีและชำระภาษีอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น จะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของระบบภาษีของประเทศ

1.6 โครงร่างของรายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 7 บท **บทแรก**เป็นบทนำซึ่งระบุถึงที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอบเขตของงานวิจัย **บทที่ 2** ทบทวนวรรณกรรมแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีและพฤติกรรมการณ์การเสียภาษีที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ SMEs จากนั้น**บทที่ 3** ประมวลคำจำกัดความของ SMEs ของประเทศต่างๆ วิธีการทางภาษีและภาระภาษีที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจของ SMEs **บทที่ 4** เป็นการรวบรวมมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของประเทศไทย **บทที่ 5** รวบรวมมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ในต่างประเทศ **บทที่ 6** สรุปผลการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) และการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม และสุดท้าย**บทที่ 7** เป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาการไม่ยินยอมจ่ายภาษีและจำนวนผู้เสียภาษีอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับกำลังแรงงานทั้งหมดดังที่กล่าวในบทที่ 1 ในส่วนของการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมผู้เสียภาษี (Taxpayer Behavior) การปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance) ของผู้เสียภาษีที่เป็นพื้นฐานในการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยอุปสรรคในการเข้าสู่ระบบภาษีของ SMEs ซึ่งนำไปสู่การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อจัดหรือลดอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของผู้ประกอบการ SMEs โดยการศึกษาในบทนี้ แบ่งออกเป็น 5 หัวข้อหลัก ได้แก่ 1) ความสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมผู้เสียภาษีและ การปฏิบัติตามกฎหมายภาษี 2) พฤติกรรมผู้เสียภาษี (Taxpayer Behavior) และการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance) 3) ทฤษฎีพฤติกรรมผู้เสียภาษีในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี 4) การศึกษาการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีในประเทศไทย 5) ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของ SMEs และ 6) แนวทางการลดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายของภาษี SMEs

2.1 ความสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมผู้เสียภาษีและ การปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

การศึกษาแนวคิดพฤติกรรมผู้เสียภาษีและ การปฏิบัติตามกฎหมายภาษี มุ่งเน้นการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมผู้เสียภาษีและ ผลการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ผ่านปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษีในรูปแบบต่างๆ โดยการพิจารณาความเชื่อมโยงของปัจจัยต่างๆ ในระบบภาษี เป็นเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการเก็บภาษี สะท้อนปัญหาของระบบภาษี พร้อมทั้งใช้เป็นเครื่องมือประกอบการวิเคราะห์นโยบายภาษีเพื่อส่งเสริมให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ซึ่งจะนำไปสู่การขยายฐานภาษีและเพิ่มรายได้ภาษีของรัฐ (Chandarasorn 2012 และ Slemrod 1992)

2.2 พฤติกรรมผู้เสียภาษี (Taxpayer Behavior) และการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance)

ตามแนวคิดของ Sorg (1983) จำแนกผู้เสียภาษีตามพฤติกรรมปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ออกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้เสียภาษีที่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีและ ผู้เสียภาษีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ซึ่งสามารถจำแนกย่อยประเภทของผู้เสียภาษีได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

2.2.1 ผู้เสียภาษีที่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยจงใจ (Intentional compliance) กล่าวคือ เป็นผู้เสียภาษีที่ตั้งใจทำตามกฎหมายภาษีและมีความเต็มใจในการเสียภาษี ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีและปฏิบัติตามได้ครบถ้วน

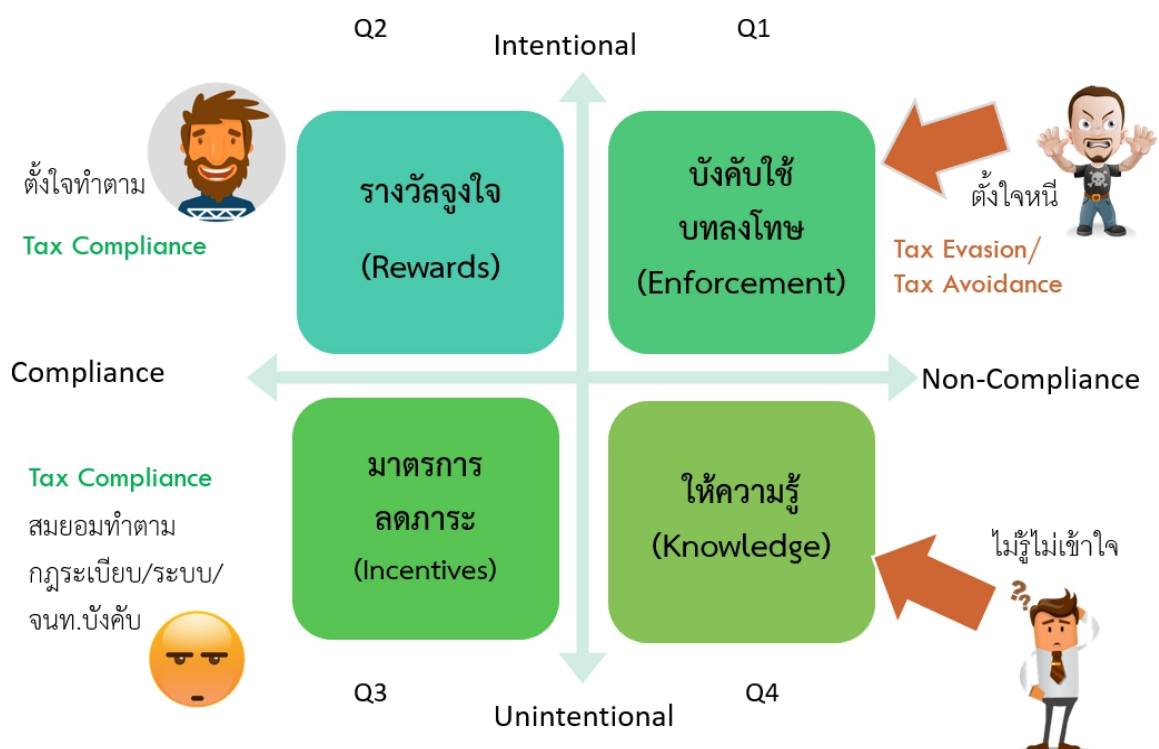
2.2.2 ผู้เสียภาษีที่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยไม่จงใจ (Unintentional Compliance) กล่าวคือ เป็นผู้เสียภาษีที่ไม่มีเจตนาในการทำตามกฎหมายภาษี แต่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายภาษีและเสียภาษีได้ครบถ้วน

2.2.3 ผู้เสียภาษีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยจงใจ (Intentional Non-compliance) กล่าวคือเป็นผู้เสียภาษีที่จงใจหลีกเลี่ยงภาษีหรือหนีภาษี

2.2.4 ผู้เสียภาษีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยไม่จงใจ (Unintentional Non-compliance) กล่าวคือเป็นผู้เสียภาษีที่มีเจตนาในการทำตามกฎหมายภาษี แต่เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจ หรือมีต้นทุนในการเสียภาษีสูง จึงเลือกที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

คณะผู้วิจัยได้สรุปประเภทของผู้เสียภาษี ตามแนวคิดของ Sorg (1983) ปรากฏตามภาพที่ 1 โดยการศึกษานี้จะมุ่งเน้นไปยังกลุ่มผู้เสียภาษีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีทั้งโดยจงใจ (Intentional Non-Compliance Taxpayers) และโดยไม่จงใจ (Unintentional Non-Compliance Taxpayers) เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข ปัญหาให้ผู้เสียภาษีเข้าสู่ระบบภาษีและสามารถปฏิบัติตามกฎหมายภาษีได้ครบถ้วน

ภาพที่ 1 ประเภทผู้เสียภาษีตามแนวคิดของ Sorg

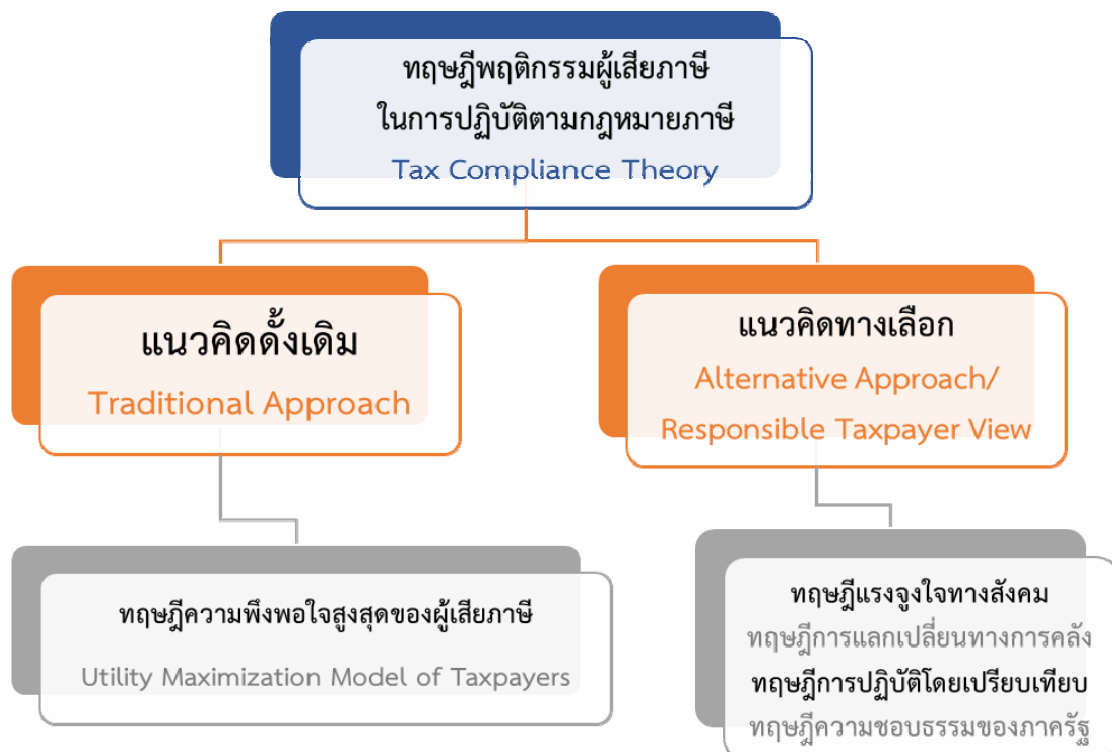
ที่มา: พัฒนาโดยผู้วิจัย ตามแนวคิดของ Sorg (1983)

การศึกษาพฤติกรรมผู้เสียภาษีในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีมุ่งเน้นการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเสียภาษีของผู้เสียภาษี (Bello และ Danjuma 2014) โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของผู้เสียภาษี จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ปัจจัยเชิงเศรษฐศาสตร์ (Economic Factors) ซึ่งอยู่ในรูปของการพิจารณาต้นทุนและผลประโยชน์ของการเลือกปฏิบัติตามกฎหมาย 2) ปัจจัยเชิงพฤติกรรม (Behavioral Factors) ซึ่งครอบคลุมถึงพฤติกรรมของผู้เสียภาษี บรรทัดฐานสังคม และความเชื่อมโยงของระบบภาษีในภาพรวม เป็นต้น (Franzoni 1999) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้เสียภาษีเป็นตัวแปรสำคัญในการวิเคราะห์การตัดสินใจเสียภาษีของผู้เสียภาษี ภายใต้แนวคิดและทฤษฎีการปฏิบัติตามกฎหมาย (Tax Compliance Theory) ซึ่งจะกล่าวต่อไปในหัวข้อที่ 2.3

2.3 ทฤษฎีพฤติกรรมผู้เสียภาษีในการปฏิบัติตามกฎหมาย (Tax Compliance Theory)

ทฤษฎีการปฏิบัติตามกฎหมาย แบ่งได้เป็น 2 แนวทางหลัก ตามแนวคิดดั้งเดิม (Traditional Approach) และแนวคิดทางเลือก (Alternative Approach) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจปฏิบัติตามกฎหมายของผู้เสียภาษีที่แตกต่างกัน สรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

ภาพที่ 2 ทฤษฎีการปฏิบัติตามกฎหมาย 2 แนวทางหลัก

ที่มา: จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

2.3.1 แนวคิดดั้งเดิม

ทฤษฎีความพึงพอใจสูงสุดของผู้เสียภาษี (Utility Maximization Model of Taxpayers)

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดพื้นฐานว่า การตรวจสอบภาษี (Tax Audit) และบทลงโทษ (Penalty) เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในการเลือกแสดงรายได้ของผู้เสียภาษี ซึ่งศึกษาโดย Allingham และ Sandmo ในปี 1972 โดยมีสมมติฐานหลัก 2 ประการ คือ ผู้เสียภาษีตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล และเป็นการตัดสินใจบนความไม่แน่นอน (Uncertainty) ซึ่งหมายถึงความน่าจะเป็นในการถูกตรวจสอบภาษี ผู้เสียภาษีจะตัดสินใจเสียภาษีหรือปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยมุ่งหวังความพึงพอใจสูงสุด ตามทฤษฎีดังกล่าวผู้เสียภาษีสามารถเลือกที่จะแสดงรายได้ตามจริง หรือแสดงรายได้ต่ำกว่ารายได้จริง เนื่องจากการเลือกแสดงรายได้ของผู้เสียภาษีส่งผลต่อภาระภาษีที่จะเกิดขึ้นซึ่งสะท้อนถึงความพึงพอใจของผู้เสียภาษีที่จะได้รับทั้งนี้ การเลือกแสดงรายได้แบบใดขึ้นอยู่กับพิจารณาปัจจัยต้นทุนและผลประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Fjeldstad และคณะ 2012) ได้แก่ 1) ต้นทุนของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษี กล่าวคือ ต้นทุนในการหลีกเลี่ยงภาษีหรือหนีภาษีที่เกิดจากการเลือกแสดงรายได้ต่ำกว่าความเป็นจริง ต้นทุนดังกล่าวจะแปรผันตามโอกาสที่จะโดนโทษปรับและตัวแปรสำคัญในส่วนของต้นทุน ได้แก่ อัตราเบี้ยปรับเงินเพิ่ม เป็นต้น และ 2) ผลประโยชน์ของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษี กล่าวคือ ผลประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีจะได้รับ หากแสดงรายได้ต่ำกว่ารายได้จริง ซึ่งอยู่ในรูปของภาระภาษีที่ไม่ต้องชำระ และตัวแปรสำคัญในส่วนของผลประโยชน์ ได้แก่ อัตราภาษี เป็นต้น ซึ่งสรุปได้ว่า หากมีระบบการตรวจสอบภาษีที่เข้มงวดและมีบทลงโทษเบี้ยปรับในอัตราที่สูงจะลดการหลีกเลี่ยงภาษีหรือหนีภาษีได้ (Bello และ Danjuma 2014)

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีดังกล่าวให้ความสำคัญเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายโดยไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยเชิงพฤติกรรมซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการตัดสินใจของผู้เสียภาษีด้วย เช่น ทักษะคติ จริยธรรมของผู้เสียภาษี ความเท่าเทียมโดยเปรียบเทียบของระบบภาษี เป็นต้น (Lewis 1982) ทำให้ทฤษฎีดังกล่าวไม่สามารถอธิบายกรณีที่ผู้เสียภาษียังคงปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ถึงแม้จะไม่มีโอกาสในการถูกตรวจสอบภาษี (Sour 2004) ดังนั้นพฤติกรรมของผู้เสียภาษีจึงไม่สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยเชิงเศรษฐศาสตร์เพียงอย่างเดียว (Frey และ Feld 2002) ดังนั้น ในเวลาต่อมาจึงมีแนวคิดทางเลือกซึ่งศึกษาปัจจัยเชิงพฤติกรรมและปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

2.3.2 แนวคิดทางเลือก

ทฤษฎีผู้เสียภาษีที่มีความรับผิดชอบ (Responsible Taxpayer View) ซึ่งทฤษฎีนี้เน้นการจูงใจและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีแทนการลงโทษผู้เสียภาษี เป็นทฤษฎีทางเลือกที่เชื่อว่า ผู้เสียภาษีเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมจริยธรรมและเต็มใจที่จะจ่ายภาษีเมื่อ 1) ได้รับการจูงใจที่เหมาะสม 2) มีความเข้าใจเกี่ยวกับภาระภาษีอย่างถูกต้อง และ 3) ได้รับการอำนวยความสะดวกในการเสียภาษี (Mikesell และ Birskyte 2007) โดยจำแนกได้เป็นทฤษฎีย่อยตามปัจจัยที่พิจารณา 4 ทฤษฎี ดังนี้

1) ทฤษฎีแรงจูงใจทางสังคม (Social-psychology Models / Social Influences Theory)

เป็นทฤษฎีที่เห็นว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียภาษีและกลุ่มอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับตนเอง (Reference Group) ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ซึ่งเป็นผลจากปัจจัยเชิงพฤติกรรม 2 ส่วน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ของผู้เสียภาษี เช่น คุณธรรม จริยธรรมของผู้เสียภาษี ทักษะคิดต่อการเสียภาษี เป็นต้น อีกส่วนหนึ่ง คือ ปัจจัยทางสังคม (Social Factors) ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมส่วนบุคคล เช่น บรรทัดฐานสังคม เป็นต้น (McKerchar และ Evans 2009) ปัจจัยดังกล่าวเป็นผลจากลักษณะการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มอ้างอิงที่เป็นลักษณะของพฤติกรรมหมู่ (Collective Action) กล่าวคือ หากสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มอ้างอิงปฏิบัติตามกฎหมายภาษี จะส่งผลให้ผู้เสียภาษียุทธอื่น ๆ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติตามกฎหมายด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Sour (2004) พบว่า ผู้เสียภาษีมักมีแนวโน้มสูงที่จะปฏิบัติตามกฎหมายหากกลุ่มอ้างอิงของตนปฏิบัติตามกฎหมายเป็นส่วนใหญ่

2) ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางการคลัง (Fiscal Exchange Theory)

เป็นทฤษฎีที่เสนอแนะว่า การจัดหาสินค้าและบริการสาธารณะผ่านการใช้จ่ายภาครัฐกระตุ้นให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ผู้เสียภาษีจะมีความเต็มใจที่จะจ่ายภาษี (Fjeldstad และคณะ 2012) โดยประเมินจากคุณค่า/มูลค่าของสินค้าและบริการสาธารณะที่รัฐจัดหาให้ เป็นสัญญาต่างตอบแทนระหว่างรัฐและผู้เสียภาษี (Contractual Relationship) (Bello และ Danjuma 2014) ลักษณะสำคัญของทฤษฎีดังกล่าว คือ การต่อรองระหว่างผู้เสียภาษีและรัฐผ่านการเสียภาษี (Tax Bargaining) ซึ่งอำนาจต่อรองของทั้งสองฝ่ายขึ้นกับปัจจัยหลายประการ เช่น ความชอบธรรมของภาครัฐ ความรับผิดชอบร่วมของสังคม เป็นต้น (Alm 1999) การศึกษาของ Levi (1988) พบว่า แม้ไม่มีการกำหนดบทลงโทษ พฤติกรรมร่วมของคนในสังคมจะส่งผลกระทบทางบวกในสังคมที่กระตุ้นให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมายภาษี อย่างไรก็ตาม การศึกษาของ Richupan (1987) พบว่า ในทางปฏิบัติแล้วผู้เสียภาษีอาจขาดข้อมูลในการประเมินผลประโยชน์ที่แท้จริงที่ได้รับจากรัฐ จึงทำให้ประสิทธิผลของการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีลดลง เนื่องจากการตัดสินใจเสียภาษียังขึ้นอยู่กับความพึงพอใจต่อสินค้าและบริการด้วย

3) ทฤษฎีการปฏิบัติโดยเปรียบเทียบ (Comparative Treatment)

เป็นทฤษฎีซึ่งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีความเท่าเทียม (Equity Theory) โดยผู้เสียภาษีมักมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามกฎหมายภาษี หากระบบภาษีและกฎหมายมีความเป็นธรรม (McKerchar และ Evans 2009) ความเป็นธรรมที่ผู้เสียภาษีรับรู้ขึ้นกับความเท่าเทียมโดยเปรียบเทียบกับกลุ่มอ้างอิงหรือกลุ่มผู้เสียภาษีประเภทเดียวกันด้วยการเปรียบเทียบภาระภาษีที่เกิดขึ้นหากผู้เสียภาษี พบว่า ภาระภาษีโดยเปรียบเทียบของตนสูงกว่ากลุ่มอ้างอิงมาก ผู้เสียภาษีมักมีแนวโน้มที่จะเลี่ยงภาษีหรือหนีภาษีเพื่อให้ภาระภาษีของตนใกล้เคียงกับกลุ่ม ด้วยการแสดงรายได้ต่ำกว่ารายได้ที่แท้จริง (หรือในทางกลับกัน) (GIZ 2010) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความเท่าเทียมที่กล่าวข้างต้น ดังนั้น ความเท่าเทียมของระบบภาษีจึงเป็นปัจจัยหลักของการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (OECD 2010 และ Sour 2004) โดยความเท่าเทียมของระบบภาษีเชื่อมโยงกับความชอบธรรมและธรรมาภิบาลของภาครัฐ ซึ่งจะอภิปรายรายละเอียดในทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่อไป

4) ทฤษฎีความชอบธรรมของภาครัฐ (Political Legitimacy)

เป็นทฤษฎีที่เสนอว่า ความชอบธรรมของภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของผู้เสียภาษี (Torgler และ Schneider 2007) ซึ่งครอบคลุมถึงธรรมาภิบาลของหน่วยงานจัดเก็บภาษี ความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้น ปัญหาการคอร์รัปชันจึงส่งผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอย่างมีนัยยะสำคัญ (Picur และ Riahi-Belkaoui 2006) นอกจากนี้ การศึกษาของ Tyler (1990) พบว่า ความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานขององค์กรรัฐอยู่ในระดับสูง จะทำให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยสมัครใจมากกว่าเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น การบริหารงานของหน่วยงานจัดเก็บภาษี (Tax Administration) จึงมีความสำคัญภายใต้ทฤษฎีนี้ หากผู้เสียภาษีมีความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการของภาครัฐ

กล่าวโดยสรุป คือ พฤติกรรมของผู้เสียภาษีนั้นขึ้นอยู่กับทั้งปัจจัยเชิงเศรษฐศาสตร์และปัจจัยเชิงพฤติกรรม ดังนั้น การปรับปรุงกฎหมายภาษี ปฏิรูปหน่วยงานจัดเก็บภาษีเพื่อจูงใจให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยทั้ง 2 ประเภท โดยคำนึงถึงบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ

2.4 การศึกษาการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีในประเทศไทย

Chandarasorn (2012) ได้ศึกษาสาเหตุของการยินยอมจ่ายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคนไทย โดยผลการวิจัยจากการใช้แบบสอบถามประชากรในกรุงเทพมหานคร 1,148 คน เพื่อทดสอบสาเหตุของการยินยอมจ่ายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจแจ้งรายได้อย่างถูกต้องของคนไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) การรับรู้ว่าจะระบบภาษีมีความเป็นธรรม 2) การรับรู้ว่าการบังคับใช้การลงโทษของกฎหมาย และ 3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระภาษีอากร ในขณะที่สมมติฐานที่ว่าการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพของรัฐบาลจะทำให้คนยินยอมจ่ายภาษีมากขึ้นนั้น ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ทฤษฎีตามแนวคิดดั้งเดิมและแนวคิดทางเลือกจำเป็นต้องใช้ควบคู่กัน คือ ต้องมีทั้งการลงโทษอย่างจริงจังและการจูงใจให้ประชาชนเต็มใจจ่ายภาษี โดยให้เห็นว่าระบบภาษีจะต้องมีความเป็นธรรมและต้องมีการให้ความรู้และอำนวยความสะดวกในการชำระภาษี

Chunhachatrachai และ Pope (2012) ได้ศึกษาภาระภาษีที่เกิดขึ้นจากการยื่นแบบภาษีเงินได้นิติบุคคลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในปี 2553 โดยใช้วิธีการออกแบบสอบถามตามวิธีวิจัย Sanford Model พบว่า ต้นทุนในการเสียภาษีของ SMEs อยู่ที่ 253,708 บาทต่อปี นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายในการเสียภาษีของผู้เสียภาษียังมีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเก็บภาษีของรัฐ (Tax Administrative Cost) จึงเสนอแนะว่า การกำหนดนโยบายภาษีใดๆ ในประเทศไทยควรออกแบบให้ง่ายต่อการปฏิบัติเพื่อมิให้ผู้เสียภาษียมีต้นทุนในการเสียภาษีมากกว่ารายได้ที่ได้รับ

ณรงค์ เขมวรัตน์ (2539) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีอากรของประชาชนส่งผลต่อการจัดเก็บภาษีของรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทศนีย์ ชัยพัฒน์ (2546) ซึ่งพบว่า ความรู้เข้าใจทางด้านภาษีอากรช่วยส่งเสริมให้นโยบายภาษีเกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นด้วย

วีรศักดิ์ เครือเทพ (2548) ได้ทำการศึกษาวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดเก็บภาษีของรัฐบาล ซึ่งเสนอแนะว่า ควรลดความซับซ้อนของโครงสร้างภาษีควบคู่ไปกับการปรับปรุงระบบภาษีและขั้นตอนการปฏิบัติเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้เสียภาษี พร้อมทั้ง นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตลอดกระบวนการจัดเก็บภาษี ตั้งแต่การสร้างความรู้ความเข้าใจ ขั้นตอนการยื่นและชำระภาษีไปจนถึงการติดตามตรวจสอบพฤติกรรมผู้เสียภาษี

อาทิตย์ ผดุงเดช (2551) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเสียสละให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครปฐม พบว่า ผู้เสียภาษีจะคำนวณหรือพิจารณาถึงต้นทุนที่ตนเองเสียภาษีให้แก่ท้องถิ่น เปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ออกมาในรูปแบบความพึงพอใจจากสินค้าและบริการสาธารณะ หากท้องถิ่นมีการใช้งบประมาณในการผลิตบริการสาธารณะที่ผู้เสียภาษีเห็นว่าคุ้มค่าหรือเท่ากับภาษีที่เสียไปก็จะทำให้มีแนวโน้มของความพึงพอใจในการเสียภาษีเพิ่มขึ้น จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีความพึงพอใจหรือความเสียสละในการเสียภาษีที่สูงขึ้นเมื่อเห็นว่าการผลิตบริการสาธารณะคุ้มค่ากับที่เสียภาษีไป ได้แก่ กลุ่มผู้ย้ายถิ่นฐานมาจากถิ่นอื่น ผู้ที่มีช่วงอายุน้อยและผู้ที่มีการศึกษาสูง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ที่มีลักษณะตรงกันข้ามจะต้องมีการจูงใจให้เกิดความเสียสละในการเสียภาษีที่สูงขึ้น

เดือนน้อย จันทรสชา (2552) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสียภาษีของเทศบาลเมืองมุกดาหาร ซึ่งพบว่า ความเต็มใจที่จะจ่ายภาษีขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ 1) ความตระหนักในหน้าที่และความสำคัญของการเสียภาษี 2) ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและการใช้ไปของรายจ่ายรัฐบาล 3) ความเป็นธรรมของระบบภาษีอากรโดยเปรียบเทียบ และ 4) มีบทลงโทษที่เหมาะสม

2.5 ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของ SMEs

จากการศึกษาของ OECD (2015) ทำการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญและพฤติกรรม การเสียภาษีของ SMEs ในประเทศกลุ่ม OECD และ G20 จำนวน 28 ประเทศ พบว่า หนึ่งในปัจจัยหลักที่เป็นอุปสรรคต่อการเติบโตและพัฒนาขีดความสามารถของ SMEs คือ ต้นทุนในการปฏิบัติตามข้อบังคับของรัฐ และการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยต้นทุนของ SMEs เมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจขนาดใหญ่คิดเป็นสัดส่วนต่อยอดขายและรายได้ที่สูงกว่า (Abdul-Jabbar และ Pope 2008) ดังนั้น การดำเนินมาตรการหรือเครื่องมือที่เฉพาะเจาะจงสำหรับ SMEs จึงเป็นแนวทางสำคัญในการลดต้นทุนและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ อีกทั้งยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ธุรกิจเข้าสู่ระบบภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ มาตรการเฉพาะดังกล่าวยังช่วยลดต้นทุนการบริหารจัดเก็บภาษีของภาครัฐเช่นกัน (Yaobin 2007)

อย่างไรก็ตาม การกำหนดมาตรการเฉพาะสำหรับธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางอาจลดแรงจูงใจของผู้ประกอบการในการขยายธุรกิจ ซึ่งบิดเบือนระบบภาษีและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ พร้อมทั้งจะต้องคำนึงถึงรูปแบบธุรกิจ SMEs ที่มีความหลากหลายและมีต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีที่แตกต่างกัน (OECD 2015)

การศึกษาของ OECD (2015) และ Naidoo (2011) ได้รวบรวมปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของ SMEs ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่ระบบภาษีของไทย สรุปได้ดังนี้

- 1) จำนวนประเภทภาษีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ
- 2) ความถี่ในการยื่นแบบภาษี
- 3) ความซับซ้อนของระบบภาษี
- 4) การบริหารจัดการเก็บภาษีของหน่วยงานจัดเก็บ
- 5) การตีความกฎหมายภาษีของผู้ประกอบการ
- 6) ต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี
- 7) วิธีการและขั้นตอนในการยื่นแบบและขอคืนภาษี

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปปัจจัยปัญหาอุปสรรคได้ 6 ประการ ดังนี้

2.5.1 อัตราภาษีสูงเกินไป

Allingham และ Sandmo (1972) ได้เสนอว่า อัตราภาษีมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี และเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการตัดสินใจเข้าสู่ระบบภาษีและการยื่นภาษีของธุรกิจประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากการสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการในแอฟริกา 10 ประเทศ พบว่า อัตราภาษีเป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่สองซึ่งเป็นอุปสรรคของธุรกิจ (Fjeldstad และคณะ 2012) สอดคล้องกับการศึกษาของ Chipeta (2002) และ Atawodi และ Ojeka (2012) ซึ่งสรุปว่า อัตราภาษีที่สูงเกินไปจะเพิ่มภาระภาษี และเพิ่มโอกาสในการหนีภาษีและส่งผลให้ไม่ยอมเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น

2.5.2 เบี้ยปรับเงินเพิ่ม (บทลงโทษ) สูงเกินไป

เช่นเดียวกับปัจจัยอัตราภาษี Allingham และ Sandmo (1972) มีความเห็นว่า บทลงโทษเป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของผู้เสียภาษีที่ยังไม่อยู่ในระบบภาษี หากเลือกเข้าสู่ระบบภาษีจะต้องถูกตรวจสอบภาษีย้อนหลัง ดังนั้น หากมีบทลงโทษที่สูงเกินไปเป็นการลดแรงจูงใจของผู้เสียภาษีในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี อย่างไรก็ดี หากพิจารณาต้นทุนของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีแล้วพบว่า ระดับความเหมาะสมของค่าเบี้ยปรับควรสะท้อนต้นทุนที่แท้จริงในการเสียภาษี ซึ่งการพิจารณาด้านต้นทุนในการเสียภาษีที่แท้จริงจะต้องพิจารณาถึงระเบียบและขั้นตอนในการยื่นภาษีด้วย (Doran 2009)

2.5.3 ต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีสูง

ต้นทุนในการยื่นภาษีมักจะถูกละเลย กล่าวคือ ต้นทุนในการยื่นภาษีของธุรกิจขนาดใหญ่คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่ำกว่าของธุรกิจขนาดเล็ก (Smulders 2008) ดังนั้นธุรกิจ SMEs จึงแบกรับภาระภาษีมากกว่าธุรกิจขนาดใหญ่โดยเปรียบเทียบ ส่งผลให้ธุรกิจ SMEs ขาดแรงจูงใจในการเข้าสู่ระบบภาษี โดยต้นทุนในการยื่นภาษี ประกอบด้วย

- 1) ต้นทุนค่าเสียโอกาสของเวลาที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อยื่นภาษี เช่น เวลาที่ใช้ในการจัดทำบัญชี
- 2) ต้นทุนในการจัดเก็บเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องประกอบการยื่น/ขอคืนภาษี เช่น ระบบการจัดเก็บใบเสร็จ เอกสารทางการเงิน
- 3) ค่าจ้างที่ปรึกษาด้านภาษี เช่น ค่าจ้างพนักงาน ค่าจ้างผู้ตรวจสอบบัญชี
- 4) ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม เช่น ค่าโทรศัพท์ในการดำเนินการ เป็นต้น

2.5.4 ระบบภาษีมีความซับซ้อน ขั้นตอนยุ่งยาก

การศึกษาของ OECD (2015) และ Abrie และ Doussy (2006) สรุปว่า ความซับซ้อนของระบบภาษีส่งผลให้ต้นทุนของการเสียภาษีของ SMEs สูงขึ้น โดยมีสาเหตุจากหลายปัจจัย เช่น กฎหมายภาษีซับซ้อน เข้าใจยาก จึงต้องอาศัยการตีความเพื่อปฏิบัติตามระเบียบวิธีที่ถูกต้อง ความถี่และขั้นตอนการดำเนินการยื่นภาษี หรือขอคืนภาษี ที่มีความยุ่งยาก ต้องใช้เวลาและเอกสารประกอบจำนวนมากประกอบกับการขาดความรู้ความเข้าใจในระบบภาษีจะลดแรงจูงใจของผู้ประกอบการ

2.5.5 ขาดที่ปรึกษาด้านการเสียภาษี

เนื่องจากธุรกิจ SMEs อาจมีทรัพยากรบุคคลและเงินทุนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ต้นทุนในการจัดทำบัญชีภาษีและการจ้างที่ปรึกษา ผู้ตรวจสอบบัญชีมีค่าใช้จ่ายสูง นอกจากนี้ยังไม่สามารถเข้าถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อขอคำปรึกษา (Eragbhe และ Modugu 2014)

2.5.6 ไม่อยากเข้าระบบภาษี ไม่อยากจ่าย ไม่อยากถูกตรวจสอบ

จากอุปสรรคของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีข้างต้น ซึ่งทำให้ต้นทุนของธุรกิจเพิ่มขึ้นผู้ประกอบการจึงไม่อยากเข้าสู่ระบบภาษี อีกทั้งยังต้องมีการตรวจสอบรายละเอียดบัญชีต่างๆ ตามกฎหมาย ดังนั้น อุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีดังกล่าวจะเพิ่มขนาดของภาคธุรกิจแบบไม่เป็นทางการ (Informal Sector) (Vasak 2008)

2.6 แนวทางการลดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของ SMEs

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีแนวทางแก้ไขปัญหามี 3 แนวทางหลัก ดังนี้

2.6.1 การใช้มาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs (Tax Incentive Measures)

เนื่องจาก SMEs มีภาระภาษีโดยเปรียบเทียบสูงกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ มาตรการจูงใจทางภาษีที่ลดต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีสำหรับ SMEs จึงเป็นอีกเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดเก็บภาษี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ IMF (2015) ซึ่งเสนอแนะว่า การกำหนดมาตรการจูงใจทางภาษีจะต้องพิจารณาถึงผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษีอย่างไร เช่น อัตราภาษีสำหรับธุรกิจ SMEs เกิดใหม่ จะเพิ่มความเต็มใจในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี เป็นต้น ทั้งนี้ การศึกษาของ Abrie และ Doussy (2006) ได้ตั้งข้อสังเกตว่าการกำหนดมาตรการจูงใจทางภาษีแบบรายมาตรการ (Piecemeal) จะทำให้ระบบภาษีมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มากกว่าผลที่ได้จากการจูงใจ ดังนั้น การใช้มาตรการภาษีเพื่อจูงใจและสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ควรเลือกเฉพาะมาตรการที่จะสร้างแรงจูงใจได้อย่างแท้จริง

2.6.2 การลดความซับซ้อนของระบบภาษีและขั้นตอนการดำเนินการ (Tax Simplification Measures)

1) การปรับปรุงกฎหมายภาษีให้เข้าใจง่าย ไม่ต้องอาศัยการตีความทางกฎหมาย

การศึกษาของ OECD (2015) เสนอแนะให้กำหนดรูปแบบการเสียภาษีเพียงแบบเดียว (Single Tax Regime) สำหรับแต่ละประเภทภาษี เพื่อให้ผู้เสียภาษีสามารถปฏิบัติตามได้ง่ายและลดต้นทุนการตีความกฎหมายหรือค่าจ้างที่ปรึกษา ประกอบกับผลการศึกษาของ Abrie และ Doussy (2006) ซึ่งเสนอแนะให้ ลดความซับซ้อนของกฎหมายภาษีและจัดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎหมายให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย

2) การลดขั้นตอนการดำเนินการและความถี่ในการยื่นและขอคืนภาษี

การศึกษาของ Abrie และ Doussy (2006) และ IMF (2015) มีข้อเสนอแนะสอดคล้องไปในทางเดียวกันว่า การปรับปรุงหลักเกณฑ์ในทางปฏิบัติเพื่ออำนวยความสะดวก โดยการลดขั้นตอนดำเนินการในการปฏิบัติตามกฎหมายและลดความถี่ในการยื่นชำระ ขอคืนภาษีจะลดแรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงหรือหนีภาษีของผู้ประกอบการได้

2.6.3 การอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีของผู้ประกอบการ (Tax Administration Measures)

1) การปรับปรุงการให้บริการของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานจัดเก็บภาษีโดยยึดผู้เสียภาษีเป็นหลัก

การศึกษาของ IMF (2015) เสนอแนะว่า การปรับปรุงบริการของหน่วยงานจัดเก็บภาษีเพื่อให้ตอบสนองต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษีแต่ละกลุ่ม ช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติตามกฎหมายโดยสมัครใจ (Voluntary Compliance) เช่น การให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับภาษีอากรที่เข้าถึงได้ง่าย จัดแบ่งข้อมูลภาษีอากรตามกลุ่มผู้เสียภาษีอากร เป็นต้น นอกจากนี้การแบ่งกลุ่มผู้เสียภาษีตามประเภท ขนาดธุรกิจ และพฤติกรรมผู้เสียภาษีช่วยให้หน่วยงานจัดเก็บภาษีวิเคราะห์และติดตามการเสียภาษีหรือแนวโน้มการหลีกเลี่ยงภาษีได้ ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดมาตรการจูงใจผู้เสียภาษีที่เหมาะสม

2) การสร้างโปรแกรมจัดทำบัญชีและตรวจสอบบัญชีออนไลน์ให้ผู้ประกอบการ SMEs จัดทำบัญชีและคำนวณภาษีเพื่อประกอบการยื่นและขอคืนภาษี

การศึกษาของ Abrie และ Doussy (2006) พบว่า ต้นทุนในการจัดทำบัญชีภาษีอากรทั้งแบบจัดทำเองหรือจ้างหน่วยงานภายนอกเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของ SMEs ดังนั้นการจัดทำโปรแกรมบัญชีภาษีอากรสำเร็จรูปสำหรับ SMEs เป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดทำบัญชีอย่างถูกต้อง ซึ่งช่วยลดต้นทุนของผู้ประกอบการในการเสียภาษีและลดต้นทุนการตรวจสอบภาษีของรัฐ

3) การให้ผู้ประกอบการรายงานข้อมูลทางธุรกิจผ่านระบบออนไลน์เพื่อใช้ในการตรวจสอบ

การศึกษาของ Alm (1998) และ IMF (2015) เสนอแนะให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเงินและผลประโยชน์ของผู้ประกอบการระหว่างสถาบันการเงินและหน่วยงานจัดเก็บภาษี เพื่อตรวจสอบข้อมูลและลดโอกาสในการหลีกเลี่ยงภาษี การใช้มาตรการดังกล่าวมีประสิทธิผลอย่างมากในประเทศพัฒนาแล้ว ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาหรือประเทศที่มีรายได้อ่อนแออาจได้ผลลัพธ์ในทางกลับกัน

บทที่ 3

นิยาม และภาระภาษีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

3.1 นิยามของ SMEs

ผลจากความไม่สมบูรณ์ของตลาด (Market Imperfection) และข้อจำกัดของ SMEs ต่างๆ เช่น ข้อจำกัดในด้านทรัพยากร ข้อจำกัดด้านการขาดสภาพคล่อง ข้อจำกัดในการกู้ยืม โดยเฉพาะในช่วงแรกของการก่อตั้งของผู้ประกอบการ SME เป็นสิ่งที่ส่งผลให้คำจำกัดความหรือคำนิยามของ SMEs มีความสำคัญมากสำหรับผู้ออกนโยบายจะสามารถออกมาตรการต่างๆ มาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดแม้ว่าเป็นที่ทราบกันดีว่า SMEs ควรจะมีขนาดเล็กและขนาดกลาง แต่อย่างไรก็ดีก็ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานสากลว่า SMEs ควรจะเป็นเช่นไร คำนิยามของ SMEs ในแต่ละประเทศจึงมีความแตกต่างกันมากรวมทั้งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละอุตสาหกรรมด้วย

3.1.1 วิธีการกำหนดนิยามของ SMEs

ในทางวิชาการ วิธีการกำหนดนิยาม SMEs แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ ตามตัวชี้วัดเชิงปริมาณ (Qualitative Parameter) และตามตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ (Quantitative Parameter) สำหรับตัวชี้วัดเชิงปริมาณจะประกอบด้วยเชิงสถิติ (Statistic Criteria) ได้แก่ จำนวนแรงงาน (Number of Employees) รายรับของกิจการ (Turnover per Enterprise) และสินทรัพย์ (The Amount of Fixed Asset) ส่วนตัวชี้วัดเชิงคุณภาพประกอบด้วยโครงสร้างองค์กร การมีส่วนร่วมของเจ้าของความเป็นอิสระขององค์กรซึ่งในหลายประเทศใช้การกำหนดคำนิยามเฉพาะเชิงปริมาณมีเพียงบางประเทศที่ใช้ตัวแปรเชิงคุณภาพ เช่น สหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความน่าสนใจดังที่จะกล่าว ในส่วนต่อไป

1) ตัวแปรเชิงปริมาณ (Qualitative Parameter)

โดยทั่วไปแล้วมี 3 ตัวแปรหลักที่นิยมใช้ในการจำแนกนิยามของ SMEs โดยจำนวนซึ่งประกอบด้วยจำนวนแรงงาน (Number of Employee) รายรับของกิจการ (Turnover) และสินทรัพย์ (Asset) รายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1) จำนวนแรงงาน (Number of Employees)

ตัวชี้วัดนี้ใช้กันอย่างแพร่หลายในหลายประเทศซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะอ้างอิงถึงแรงงานที่ทำงานเต็มเวลาตามสัญญาจ้างตามกฎหมายซึ่งรวมถึงเจ้าของกิจการผู้จัดการและลูกจ้างโดยไม่รวมพนักงานชั่วคราว (Part Time) นักศึกษาฝึกงานหรือการจ้างงานตามฤดูกาลอย่างไรก็ตามจำนวนแรงงานในความจริงจะมีการแปรไปตามลักษณะการทำธุรกิจในแต่ละประเภทและลักษณะของอุตสาหกรรม โดยทั่วไปแล้วจะกำหนดให้การจ้างงานจำนวนประมาณ 1-9 คนจะพิจารณาเป็น วิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) หากจ้างงาน 10-49 คน จะพิจารณาเป็น วิสาหกิจขนาดย่อม (Small Enterprise) และหากมีการจ้างงาน 50 - 250 คน จะพิจารณาเป็นวิสาหกิจขนาดกลาง (Medium Enterprise) ตามลำดับ

1.2) มูลค่าของสินทรัพย์ถาวร (The Amount of Fixed Asset)

มูลค่าของสินทรัพย์ถาวรจะใช้เป็นตัวชี้วัดที่ใช้พิจารณาพร้อมกับจำนวนแรงงาน โดยทั่วไปแล้ว การวัดสินทรัพย์ถาวรจะใช้มูลค่าตามบัญชีซึ่งควรที่จะเป็นสินทรัพย์ระยะยาวที่ใช้ในการประกอบกิจการและไม่ควรรวมทรัพย์สินที่จะสามารถแปลงสภาพเป็นเงินสดมากกว่า 1 ครั้งต่อปี เช่น ที่ดิน อาคาร เครื่องจักรและอุปกรณ์ซึ่งมูลค่าของสินทรัพย์ถาวรจะแสดงด้วยมูลค่าที่ซื้อสินทรัพย์นั้นมาหักด้วยค่าเสื่อม

1.3) รายรับของกิจการ (Turnover per Enterprise)

รายรับของกิจการโดยปกติจะใช้มูลค่าของยอดขาย หรือรายรับเบื้องต้นซึ่งรายรับของกิจการจะแสดงในรูปอัตราส่วนซึ่งแสดงถึงควมมีประสิทธิภาพของกิจการหากกิจการใดมีรายรับของกิจการที่สูงจะแสดงถึงความสามารถในการเปลี่ยนเป็นเงินของกิจการทำได้เร็ว

2) ตัวแปรเชิงคุณภาพ (Quantitative Parameter)

ตัวแปรเชิงคุณภาพส่วนใหญ่แล้วจะเน้นคุณลักษณะพิเศษบางประการของ SMEs ซึ่งจะพิจารณาเป็นรายกรณี เช่น ระดับความเป็นเจ้าของกิจการอำนาจในการดำเนินธุรกิจอำนาจในการตัดสินใจขึ้นอยู่กับคนจำนวนน้อยหุ้่นที่ไม่ได้มีการซื้อขายผ่านตลาดหลักทรัพย์ โครงสร้างองค์กรที่เรียบง่าย และไม่เป็นทางการ ดำเนินการโดยกลุ่มคนจำนวนน้อย และเจ้าของหรือคนจำนวนน้อยที่ควบคุมเรื่องการกู้ยืมและหนี้สินของกิจการทั้งทางตรงและทางอ้อม

อย่างไรก็ดีประเทศส่วนใหญ่จะใช้ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพโดยในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลียมีการนำปัจจัยของความเป็นอิสระของกิจการนำมาใช้ในการพิจารณารวมถึงการตรวจสอบเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี โดยตัวชี้วัดเชิงคุณภาพยังมีข้อจำกัดในการไม่สามารถนำมาใช้เป็นบรรทัดฐานในการวัดความเป็น SMEs ได้ในภาพรวม

3.1.2 การกำหนดนิยาม SMEs ของกลุ่มหรือองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญ

1) ธนาคารโลก (World Bank)

ธนาคารโลกได้กำหนดนิยามของ SMEs โดยจำแนกตามจำนวนแรงงาน รายรับต่อปี และสินทรัพย์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการให้บริการทางการเงินของสถาบันการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินนโยบายการให้กู้ยืมแก่ SMEs เหล่านี้ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การกำหนดค่านิยาม SMEs ของธนาคารโลก

ขนาด	แรงงาน (คน)	รายรับต่อปี (Million US\$)	สินทรัพย์ (Million US\$)
Micro	< 10	< 0.1	< 0.1
Small	< 50	< 3	< 3
Medium	<300	< 15	< 15

ที่มา: Gibson, T. and H.J. van der Vart, Defining SMEs: A Less Imperfect Way of Defining Small and Medium Enterprises in Developing Countries. 2008

2) คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission)

คณะกรรมาธิการยุโรปได้กำหนดนิยาม SMEs เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ให้ SMEs เข้าถึงความช่วยเหลือทางการเงิน และโครงการความช่วยเหลือต่างๆ ในกลุ่มประเทศสมาชิก EU จำนวน 28 ประเทศ ดังนี้

ตารางที่ 2 การกำหนดค่านิยาม SMEs ของ European Commission

ขนาด	เกณฑ์การจำแนก			
	แรงงาน (คน)	รายรับต่อปี (Million €)		สินทรัพย์รวม (Million €)
Micro	< 10	≤ 2	หรือ	≤ 2
Small	< 50	≤ 10		≤ 10
Medium	< 250	≤ 50		≤ 43

ที่มา: United States Agency for International Development, Booklet of Standardized Small and Medium Enterprises Definition, 2007

3) Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA) และ International Finance Corporation (IFC)

สถาบันประกันการลงทุนแบบพหุภาคี (MIGA) และบรรษัทการเงินระหว่างประเทศ (IFC) เป็นหน่วยงานองค์กรระหว่างประเทศซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศต่างๆ ผ่านการสนับสนุนด้านเงินทุน โดย MIGA จะทำหน้าที่ให้การประกันในการลงทุนโดยครอบคลุมถึงภาวะเสี่ยงที่ไม่ได้เกิดจากความเสียหายทางกายภาพซึ่งโดยปกติแล้วภาคเอกชนและสถาบันการเงินไม่ได้เตรียมการหรือวางแผนที่จะรับมือ สำหรับ IFC ทำงานร่วมกับภาคเอกชนในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในภาคเอกชน MIGA

ตารางที่ 3 การกำหนดค่านิยาม SMEs ของ Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA) และ International Finance Corporation (IFC)

ขนาด	เกณฑ์การจำแนก		
	แรงงาน (คน)	รายรับต่อปี (Million US\$)	สินทรัพย์รวม (Million US\$)
Small	< 50	< 3	< 3
Medium	< 300	< 15	< 15

ที่มา: United States Agency for International Development, Booklet of Standardized Small and Medium Enterprises Definition, 2007

4) Asia Pacific Economic Cooperation (APEC)

สำหรับการกำหนดนิยามของ SMEs ที่ใช้ในเขตเศรษฐกิจ APEC คือ จำนวนแรงงานเพียงกรณีเดียวโดยสำหรับ Micro Enterprise กำหนดให้มีแรงงานน้อยกว่า 5 คน Small Enterprise และ Medium Enterprise มีจำนวนแรงงาน 20 – 99 ราย ซึ่งร้อยละ 75 ของผู้ประกอบการเขตเศรษฐกิจ APEC เป็นผู้ประกอบการ Micro Enterprise ร้อยละ 21 เป็นผู้ประกอบการระดับ Small Enterprise และ ร้อยละ 4 เป็นผู้ประกอบการขนาดกลาง

ตารางที่ 4 การกำหนดคำนิยาม SMEs ของ APEC

ขนาด	เกณฑ์การจำแนก
	แรงงาน (คน)
Micro	< 5
Small	5 – 19
Medium	20 – 99

ที่มา: United States Agency for International Development, Booklet of Standardized Small and Medium Enterprises Definition, 2007

5) United Nation Industrial Development Organization (UNIDO)

UNIDO ได้เน้นหลักเกณฑ์ในการกำหนด SMEs ให้ประเทศต่างๆ นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการพัฒนา SMEs โดยแบ่งเป็นตัวชี้วัดในเชิงคุณภาพ และตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ ดังนี้

5.1) ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

ตารางที่ 5 การกำหนดคำนิยาม SMEs ของ UNIDO โดยใช้ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

รายการ	SMEs	Non SMEs
1. การบริหารงาน	- เจ้าของกิจการ - ไม่มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ	- ผู้จัดการ - มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน
2. บุคลากร	- ต่ำกว่าปริญญาตรี - ความรู้ทั่วไป	- ปริญญาตรีขึ้นไป - เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
3. องค์กร	- ความสัมพันธ์ส่วนตัว	- เป็นทางการ
4. ยอดขาย	- ไม่กำหนดและไม่แน่นอน	- แข่งขันสูง
5. ความสัมพันธ์กับผู้ซื้อ	- ไม่สม่ำเสมอ	- ระยะยาว
6. การผลิต	- ใช้แรงงานสูง	- ใช้ทุนสูง และมีการประหยัดต่อขนาด
7. การวิจัยและพัฒนา	- ไม่มี	- มี
8. การเงิน	- ทุนส่วนตัวหรือครอบครัว	- จัดโครงสร้างทางการเงิน

ที่มา: United States Agency for International Development, Booklet of Standardized Small and Medium Enterprises Definition, 2007

5.2) ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

ตารางที่ 6 การจำแนก SMEs โดยใช้ตัวชี้วัดเชิงปริมาณตามคำนิยามของ UNIDO

ขนาด	เกณฑ์การจำแนก		
	แรงงาน (คน)	และ/หรือ	ทุนจดทะเบียน (US\$)
Micro	1 – 9	และ	< 42,300
Small	10 – 49	และ	> 42,300
Medium	50 – 249		> 42,300

ที่มา: United States Agency for International Development, Booklet of Standardized Small and Medium Enterprises Definition, 2007

3.1.3 นิยาม SMEs ของประเทศไทย

1) นิยาม SMEs ของกระทรวงอุตสาหกรรม

กฎกระทรวงอุตสาหกรรม กำหนดจำนวนแรงงาน และมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ได้กำหนดลักษณะของ SMEs ตามประเภทกิจการ ได้แก่ กิจการผลิตสินค้า กิจการค้าส่ง กิจการค้าปลีก และกิจการให้บริการ โดยจำแนกตามจำนวนแรงงาน และมูลค่าสินทรัพย์ถาวร ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 7 นิยาม SMEs ตามคำนิยามของกระทรวงอุตสาหกรรม

ประเภทกิจการ	วิสาหกิจขนาดย่อม		วิสาหกิจขนาดกลาง	
	จำนวน แรงงาน (คน)	มูลค่า สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	จำนวน แรงงาน (คน)	มูลค่า สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)
กิจการผลิตสินค้า	< 50	< 50	51 – 200	51 – 200
กิจการค้าส่ง	< 25	< 50	26 – 50	51 – 100
กิจการค้าปลีก	< 15	< 30	16 – 30	31 – 60
กิจการให้บริการ	< 50	< 50	51 – 200	51 – 200

ที่มา: กฎกระทรวงอุตสาหกรรม กำหนดจำนวนแรงงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2545
หมายเหตุ: มูลค่าสินทรัพย์ถาวร พิจารณาจาก 1. มูลค่าสินทรัพย์ถาวรสุทธิไม่รวมที่ดินตามที่ปรากฏในงบการเงินล่าสุดของกิจการที่ได้จัดทำขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี 2. มูลค่าสินทรัพย์ถาวรซึ่งไม่รวมที่ดิน ตามที่ได้รับประเมินจากสถาบันการเงินหรือบริษัทที่ปรึกษาทางการเงินที่น่าเชื่อถือ ในกรณีที่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรสุทธิตาม 1 และ 2 ต่างกัน ให้ถือจำนวนที่น้อยกว่าเป็นมูลค่าสินทรัพย์ถาวร

2) นิยาม SMEs ของกรมสรรพากร

กรมสรรพากรได้อาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากรกำหนดนิยามของ SMEs เพื่อส่งเสริม SMEs ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในรูปแบบต่างๆ โดย SMEs จะต้องมียอดขายหนึ่ง ลักษณะใด ดังต่อไปนี้

2.1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าและบริการในรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 30 ล้านบาท

2.2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดิน ไม่เกิน 200 ล้านบาท และจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คน

2.3) กิจการขายสินค้าหรือให้บริการที่อยู่ในบังคับภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปีหรือต่อรอบระยะเวลาบัญชีได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

3) รูปแบบในการดำเนินธุรกิจของ SMEs

SMEs สามารถดำเนินธุรกิจได้ในหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

3.1) บุคคลธรรมดา หมายถึง บุคคลทั่วไปที่มีชีวิตอยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา 15)

3.2) คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงเข้ากันเพื่อการทำกิจการร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์แบ่งปันกำไรที่ได้จากกิจการที่ทำ (หน่วยภาษีตามมาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร)

3.3) ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช้นิติบุคคล หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงเข้ากันเพื่อการทำกิจการร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์แบ่งปันกำไรที่ได้จากกิจการที่ทำ (หน่วยภาษีตามมาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร)

3.4) ห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนนิติบุคคล หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาลงทุนและเป็นเจ้าของกิจการร่วมกันโดยหุ้นส่วนทุกคนไม่จำกัดความรับผิด และต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3.5) ห้างหุ้นส่วนจำกัด หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาลงทุนและเป็นเจ้าของกิจการร่วมกันหุ้นส่วนมีทั้งที่จำกัดความรับผิดและไม่จำกัดความรับผิด และต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3.6) บริษัทจำกัด หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มาลงทุนและเป็นเจ้าของกิจการ ผู้ถือหุ้นรับผิดในหนี้ต่างๆ ไม่เกินจำนวนเงินที่ผู้ถือหุ้นแต่ละคนลงทุน และต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3.7) วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการหรือการอื่นที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวประกอบกิจการดังกล่าว

เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน โดยมีการขึ้นของจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 กับกรมส่งเสริมการเกษตร

3.2 วิธีการทางภาษี และภาระภาษีที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจของ SMEs

การศึกษาวิจัยในส่วนนี้จะเป็นการรวบรวมวิธีการทางภาษี และภาระภาษีที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจของ SMEs เพื่อใช้ศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงเฉพาะ ภาษีทางตรง ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล รวมถึงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และภาษีทางอ้อม คือ ภาษีมูลค่าเพิ่ม เท่านั้น

กรมสรรพากรได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ธุรกิจ SMEs ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ได้แก่

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าและให้บริการไม่เกิน 30 ล้านบาท ต่อรอบระยะเวลาบัญชี จะได้สิทธิประโยชน์จัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2558 เป็นต้นไป ให้คงจัดเก็บในอัตราดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 อัตราภาษีธุรกิจ SMEs

กำไรสุทธิของ SMEs	อัตราภาษี (ร้อยละ)
0 – 300,000 บาท	ยกเว้น
300,001 – 3,000,000 บาท	15
3,000,001 บาทขึ้นไป	20

ที่มา: ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 583) พ.ศ. 2558

และบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีสินทรัพย์ถาวรซึ่งไม่รวมที่ดินไม่เกิน 200 ล้านบาทและมีการจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คนจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีหักค่าสึกหรอ และค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง (อัตราร้อยละ 25 ของมูลค่าต้นทุนในวันที่ได้ทรัพย์สินนั้นมา)

ดังนั้น ในการพิจารณาวิธีการทางภาษี และภาระภาษีจะขึ้นอยู่กับว่า SMEs ดำเนินธุรกิจในรูปแบบใดเป็นหลักกล่าวคือ หาก SMEs ดำเนินธุรกิจในรูปแบบบุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคลห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช้นิติบุคคล จะต้องมีส่วนที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และหาก SMEs ดำเนินธุรกิจ

ในรูปแบบห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด จะต้องมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

3.2.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1) รูปแบบการดำเนินธุรกิจที่ SMEs ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.1) บุคคลธรรมดา หมายถึง บุคคลที่มีชีวิต โดยสภาพบุคคลย่อมเริ่มตั้งแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดลงเมื่อตาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหากบุคคลใดมีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาภายในเดือนมีนาคมทุกๆ ปี โดยมีเกณฑ์เงินได้พึงประเมินตามกรณี ดังนี้

1.1.1) ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 30,000 บาท หรือมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะตามมาตรา 40(1)¹ ประเภทเดียวเกิน 50,000 บาท

1.1.2) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 60,000 บาท หรือมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะตามมาตรา 40(1) ประเภทเดียวเกิน 100,000 บาท

ตั้งแต่ปีภาษี 2555 กรณีสามีและภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ กฎหมายอนุญาตให้สามีภริยาสามารถเลือกวิธีการยื่นเสียภาษีได้ โดยสามีและภริยาต่างฝ่ายต่างยื่นเสียภาษีเงินได้ตามส่วนของตนเองหรือสามีหรือภริยาจะยื่นเสียภาษีรวมกันก็ได้

1.2) ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีโชคนิติบุคคล หมายถึง การที่บุคคลธรรมดาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงเข้าทุนกันไม่ว่าจะเป็นเงิน แรงงาน หรือทรัพย์สินเพื่อกระทำการกิจการร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งปันผลกำไรที่จะถึงได้ในกิจการที่ทำนั้น

1.3) คณะบุคคลที่มีโชคนิติบุคคล บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงกระทำการร่วมกัน อันมิใช่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ กล่าวคือ คณะบุคคลที่มีโชคนิติบุคคลไม่จำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งปันผลกำไรที่จะถึงได้ในกิจการที่ทำนั้น เช่น การจัดตั้งมูลนิธิ หรือการจัดตั้งคณะบุคคลที่มีโชคนิติบุคคลเพื่อหารายได้นำไปบริจาค เป็นต้น

ในกรณีห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชคนิติบุคคล หากมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 30,000 บาท ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชคนิติบุคคลนั้น มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในชื่อของห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้นจากยอดเงินได้พึงประเมินทั้งสิ้นเสมือนเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียวโดยไม่มีการแบ่งแยก ทั้งนี้ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลแต่ละคนไม่จำเป็นต้องยื่นรายการเงินได้ สำหรับจำนวนเงินได้พึงประเมินดังกล่าวเพื่อเสียภาษีอีก

¹ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใดๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน

2) เงินได้พึงประเมินและแหล่งเงินได้

2.1) เงินได้พึงประเมิน

- 2.1.1) เงินที่ได้รับจริง (เกณฑ์เงินสด)
- 2.1.2) ทรัพย์สินซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงินที่ได้รับจริง (เกณฑ์เงินสด)
- 2.1.3) ประโยชน์ซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงินที่ได้รับจริง (เกณฑ์เงินสด)
- 2.1.4) เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้
- 2.1.5) เครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด

2.2) แหล่งเงินได้

แหล่งที่มาของเงินได้ ซึ่งแบ่งได้เป็นเงินได้จากแหล่งในประเทศและนอกประเทศเงินได้จากแหล่งต่างๆ นี้จะต้องนำไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่นั้น มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

2.2.1) กรณีเงินได้เกิดขึ้นจากแหล่งในประเทศ หมายถึง เงินได้ที่เกิดขึ้นจากผลสืบเนื่องจากมี

- (1) หน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย
- (2) กิจการที่ทำในประเทศไทย
- (3) กิจการของนายจ้างในประเทศไทย
- (4) ทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

ผู้มีเงินได้จากแหล่งเงินได้ในประเทศไทยมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรเสมอ เว้นแต่จะมีข้อยกเว้นตามกฎหมาย ทั้งนี้ ไม่ว่าเงินได้ดังกล่าวจะมีการจ่ายในหรือนอกประเทศ และไม่ว่าผู้มีเงินได้นั้นจะเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยหรือไม่ก็ตาม

2.2.2) กรณีเงินได้เกิดขึ้นจากแหล่งนอกประเทศไทย หมายถึง เงินได้ที่มีผลสืบเนื่องจากมี

- (1) หน้าที่งานที่ทำในต่างประเทศ
- (2) กิจการที่ทำในต่างประเทศ
- (3) ทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ

ผู้มีเงินได้จากแหล่งนอกประเทศจะต้องมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร หากผู้มีเงินได้ดังกล่าวอยู่ในประเทศไทยชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะเวลารวมทั้งหมดถึง 180 วัน ในปีภาษี และนำเงินได้ที่ได้รับมานั้นเข้ามาในประเทศในปีภาษีนั้นด้วย

2.3) บุคคลที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นบางฉบับได้มีบทบัญญัติให้บุคคลและเงินได้พึงประเมินบางประเภทหรือบางกรณีได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งการยกเว้นดังกล่าวจะมีเหตุผลที่สำคัญ เช่น การยกเว้นโดยเหตุผลทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการบริการจัดเก็บภาษี รายละเอียดบุคคลที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามภาคผนวก ก

2.4) เงินได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากรในปัจจุบัน สามารถแบ่งออกได้ 3 กรณี ดังนี้

2.4.1) การยกเว้นเงินได้พึงประเมินบางประเภทไม่ต้องนำมารวมคำนวณตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร

2.4.2) การอนุญาตให้นำเงินได้พึงประเมินบางประเภทไปหักออกจากเงินได้พึงประเมินภายหลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนตามปกติ (เสมือนเป็นค่าลดหย่อน) กฎกระทรวง ฉบับที่ 126 พ.ศ. 2509 ตามมาตรา 42 (17) แห่งประมวลรัษฎากร

2.4.3) การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่บุคคลบางพวก การตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อลดอัตราหรือยกเว้นภาษี ตามมาตรา 3 แห่งประมวลรัษฎากร

รายละเอียดเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามภาคผนวก ข

2.5) ประเภทเงินได้พึงประเมินและการหักค่าใช้จ่าย

เงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมารวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แบ่งได้เป็น 8 ประเภท ตามลักษณะของการได้เงินมา ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายกำหนดให้เงินได้แต่ละประเภทสามารถหักค่าใช้จ่ายออกก่อน แล้วจึงนำเงินได้ที่หักค่าใช้จ่ายแล้วทั้งหมดไปหักลดหย่อน เพื่อให้ได้เงินได้สุทธิไปคิดภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อไป

2.5.1) เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 (ตามมาตรา 40 (1)) เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใดๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ และเงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน

2.5.2) เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2 (ตามมาตรา 40 (2)) เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่ายชำระหนี้ใดๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ และเงินทรัพย์สินหรือประโยชน์ใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้นั้น ไม่ว่าหน้าที่หรือตำแหน่งงาน หรืองานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการประจำหรือชั่วคราว

การหักค่าใช้จ่าย เงินได้พึงประเมินตามความในมาตรา 40 (1) และ (2) ยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 แต่รวมกันต้องไม่เกิน 60,000 บาท ในกรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้ตามเกณฑ์ดังกล่าว

2.5.3) เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3 (ตามมาตรา 40 (3)) ค่าแห่งกู้ยืม ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงินได้มีลักษณะเป็นเงินรายปีอันได้มาจากพินัยกรรม นิติกรรมอย่างอื่น หรือคำพิพากษาของศาล

การหักค่าใช้จ่าย ให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 แต่ต้องไม่เกิน 60,000 บาท ในกรณีที่สามมีรายได้ต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ และความเป็นสามมีรายได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์ดังกล่าว

2.5.4) เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 4 (ตามมาตรา 40 (4)) เงินได้ที่เป็น

(1) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงิน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว หรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน รวมทั้งเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ย ผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่นๆ ที่ได้จากการให้กู้ยืม หรือจากสิทธิเรียกร้องในหนี้ทุกชนิดไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ตาม

(2) เงินปันผล เงินส่วนแบ่งของกำไรหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จาก บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรมหรืออุตสาหกรรม เงินปันผล หรือเงินส่วนแบ่งของกำไรที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว

การหักค่าใช้จ่าย ไม่ให้หักค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

2.5.5) เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 (ตามมาตรา 40 (5)) เงินหรือประโยชน์อย่างอื่น ที่ได้เนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สินการผิคสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สินและการผิคสัญญาซื้อขายเงินผ่อนซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้น โดยไม่ต้องคืนเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว

การหักค่าใช้จ่าย

(1) การให้เช่าทรัพย์สิน

(1.1) หักตามความจำเป็นและสมควรหรือ

(1.2) หักเป็นการเหมาในอัตราดังต่อไปนี้

(1.2.1) ถ้าเป็นบ้าน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น หรือแพ ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้เช่าให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 30 ในกรณีให้เช่าช่วงให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้ให้เช่าเดิม หรือผู้ให้เช่าช่วงแล้วแต่กรณี

(1.2.2) ถ้าเป็นที่ดินที่ใช้ในการเกษตรกรรม ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้เช่าให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 20 ในกรณีให้เช่าช่วง ให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้ให้เช่าเดิม หรือผู้ให้เช่าช่วง แล้วแต่กรณี

(1.2.3) ถ้าเป็นที่ดินที่มีได้ใช้ในการเกษตรกรรม ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้เช่า ให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 15 ในกรณีให้เช่าช่วง ให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้ให้เช่าเดิมหรือผู้ให้เช่าช่วง แล้วแต่กรณี

(1.2.4) ถ้าเป็นยานพาหนะ ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้เช่า ให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 30 ในกรณีให้เช่าช่วง ให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้ให้เช่าเดิม หรือผู้ให้เช่าช่วง แล้วแต่กรณี

(1.2.5) ถ้าเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้เช่า ให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 10 ในกรณีให้เช่าช่วง ให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้ให้เช่าเดิมหรือผู้ให้เช่าช่วง แล้วแต่กรณี

(2) การผลิตสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน ให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 20

(3) การผลิตสัญญาซื้อขายเงินผ่อน ซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นโดยไม่ต้องคืนเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว ให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา ร้อยละ 20

2.5.6) เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 6 (ตามมาตรา 40 (6)) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือ วิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลปะ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม หรือวิชาชีพอิสระอื่น ซึ่งจะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดไว้

การหักค่าใช้จ่าย หักตามความจำเป็นและสมควร หรือหักเป็นการเหมาในอัตราดังต่อไปนี้

(1) เงินได้จากวิชาชีพอิสระการประกอบโรคศิลปะให้หักค่าใช้จ่ายในการเหมา ร้อยละ 60

(2) เงินได้จากวิชาชีพอิสระนอกจาก (1) ให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา ร้อยละ 3

2.5.7) เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7 (ตามมาตรา 40 (7)) เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ

การหักค่าใช้จ่าย หักตามความจำเป็นและสมควร หรือหักเป็นการเหมาในอัตรา ร้อยละ 70

2.5.8) เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 (ตามมาตรา 40 (8)) เงินได้จาก การธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (7) แล้ว

การหักค่าใช้จ่าย หักตามความจำเป็นและสมควร หรือหักเป็นการเหมาในอัตราที่กำหนดตามประเภทเงินได้พึงประเมินรายละเอียดตามภาคผนวก ก

2.6) การหักลดหย่อน

เงินได้พึงประเมินเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายแล้ว เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้เป็นไปตามความสามารถในการเสียภาษีของแต่ละบุคคล ประมวลรัษฎากรกำหนดให้หักลดหย่อนได้อีก ก่อนที่

จะนำเงินได้ที่เหลือซึ่งเรียกว่ากำไรสุทธิไปคำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีรายการลดหย่อนรายละเอียดตามภาคผนวก ง

2.7) การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี

โดยทั่วไปผู้มีเงินได้ต้องนำเงินได้พึงประเมินทุกประเภทของตนตลอดปีภาษี (ไม่รวมเงินได้ที่ได้รับการยกเว้น) ไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี เพื่อยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปที่มีเงินได้ การคำนวณให้ทำเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 คำนวณหาจำนวนภาษี วิธีที่ 1

ตารางที่ 9 ขั้นที่ 1 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี วิธีที่ 1

การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 1		
เงินได้พึงประเมินทุกประเภทรวมกันตลอดปีภาษี	xxxx	(1)
หัก ค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด	xxxx	(2)
(1)-(2) เหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย	xxxx	(3)
หัก ค่าลดหย่อนต่างๆ (ไม่รวมค่าลดหย่อนเงินบริจาค) ตามที่กฎหมายกำหนด	xxxx	(4)
(3)-(4) เหลือเงินได้หลังจากหักค่าลดหย่อนต่างๆ	xxxx	(5)
หัก ค่าลดหย่อนเงินบริจาค ไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด	xxxx	(6)
(5)-(6) เหลือเงินได้สุทธิ	xxxx	(7)
นำเงินได้สุทธิตาม (7) ไปคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 1	xxxx	(8)

ที่มา: ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2556

ตารางที่ 10 บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับปีภาษี 2556 และ 2557

เงินได้สุทธิ (บาท)	ช่วงเงินได้สุทธิ	อัตราภาษี (ร้อยละ)	ภาษีแต่ละ ขั้นเงินได้สุทธิ	ภาษีสะสม
1 – 150,000	150,000	ได้รับการยกเว้น	-	-
150,001 – 300,000	150,000	5	7,500	7,500
300,001 – 500,000	200,000	10	20,000	27,500
500,001 – 750,000	250,000	15	37,500	65,000
750,001 – 1,000,000	250,000	20	50,000	115,000
1,000,001 – 2,000,000	1,000,000	25	250,000	365,000
2,000,001 – 4,000,000	2,000,000	30	600,000	965,000
4,000,001 ขึ้นไป	-	35	-	-

ที่มา: ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2556

หมายเหตุ: เงินได้สุทธิเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 150,000 บาท ยังคงได้รับการยกเว้นตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 470) พ.ศ. 2551

ขั้นที่ 2 ให้พิจารณาว่าจำเป็นต้องคำนวณภาษีตาม **วิธีที่ 2** หรือไม่ ถ้าเข้าเงื่อนไขที่จะต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 จึงคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 อีกวิธีหนึ่งกรณีที่จำเป็นต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 ได้แก่ กรณีที่เงินได้พึงประเมินทุกประเภทในปีภาษี แต่ไม่รวมเงินได้พึงประเมินตามประเภทที่ 1 มีจำนวนรวมกันตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 นี้ ให้คำนวณในอัตราร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน

ตารางที่ 11 ขั้นที่ 2 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี วิธีที่ 2

การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2		
เงินได้พึงประเมินทุกประเภทรวมกันลบเงินได้ประเภทที่ 1	xxxx	(9)
(9) คูณร้อยละ 0.5		
จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 2	xxxx	(10)

ที่มา: ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2556

ขั้นที่ 3 สรุปจำนวนภาษีที่ต้องเสียภาษี ในกรณีที่ไม่ต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 (เช่น มีเงินได้ประเภทที่ 1 เท่านั้น) จำนวนภาษีที่ต้องเสีย ได้แก่ จำนวนภาษีตามวิธีการคำนวณภาษีวิธีที่ 1 คือ (8) แต่ถ้าเป็นกรณีที่จำเป็นต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 ด้วยนั้น หลังจากได้จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 2 คือ (10) แล้วให้นำจำนวนภาษีตาม (8) หรือ (10) ที่คำนวณได้จากทั้ง 2 วิธีเปรียบเทียบกัน ถ้าเท่ากันให้ถือจำนวนภาษีเท่ากันนั้นเป็นจำนวนที่ต้องเสียสำหรับปีภาษีนั้น แต่ถ้าไม่เท่ากัน จำนวนภาษีที่คำนวณได้ตาม (8) หรือ (10) วิธีใดมีจำนวนสูงกว่า ให้ถือจำนวนภาษีนั้นเป็นจำนวนที่ต้องเสียสำหรับปีภาษีนั้น และเศษของบาทจากการคำนวณภาษีให้ยกเว้นเสีย

ตารางที่ 12 ขั้นที่ 2 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี วิธีที่ 3

จำนวนภาษีเงินได้สิ้นปีที่ต้องเสียเทียบ (8) และ (10) จำนวนที่สูงกว่า		xxxx	(11)
หัก ภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายแล้ว	xx		
ภาษีเงินได้ครึ่งปีที่ชำระไว้แล้ว	xx		
ภาษีเงินได้ชำระล่วงหน้า	xx		
เครดิตภาษีเงินปันผล	xx	xxxx	(12)
(11)-(12) เหลือภาษีเงินได้ที่ต้องเสีย (หรือที่เสียไว้เกินขอคืนได้)		xxxx	(13)

ที่มา: ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2556

2.8) การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี เป็นภาษีที่เสียก่อนถึงกำหนดเวลาเสียภาษีสิ้นปี (เดือนมีนาคม ปีถัดไป) และเสียเฉพาะกรณีที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ภาษีที่เสียนี้นำไปเป็นเครดิตหักจากภาษีสิ้นปีได้

2.8.1) รูปแบบการดำเนินธุรกิจที่ SMEs ต้องเสียเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช้นิติบุคคล และคณะบุคคลที่ไม่ใช้นิติบุคคล

2.8.2) เงินได้พึงประเมินที่กำหนดให้เสียภาษีเงินได้ประจำปี ได้แก่ เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5-8 แต่ไม่รวมถึงเงินกินเปล่า เงินช่วยค่าก่อสร้าง เงินค่าซ่อมแซม ค่าแห่งอาคารและโรงเรียนที่ได้รับกรรมสิทธิ์

2.8.3) การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี หลักเกณฑ์ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีมีลักษณะคล้ายคลึงกับการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาล้านปี

ตารางที่ 13 ขั้นที่ 1 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี วิธีที่ 1

ขั้นที่ 1 คำนวณภาษีตามวิธีที่ 1		
เงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่ มกราคม – มิถุนายน	xxxx	(1)
หัก ค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด	xxxx	(2)
(1)-(2) เหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย	xxxx	(3)
หัก ค่าลดหย่อนหักได้ทั้งหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด	xxxx	(4)
(3)-(4) เหลือเงินได้สุทธิ	xxxx	(5)
นำเงินได้สุทธิตาม (5) ไปคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 1	xxxx	(6)
ขั้นที่ 2 คำนวณภาษีตามวิธีที่ 2		
เงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่ มกราคม – มิถุนายน	xxxx	(7)
(7) คูณร้อยละ 0.5		
จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 2	xxxx	(8)
ขั้นที่ 3 สรุปจำนวนภาษีที่ต้องเสียภาษี		
จำนวนภาษีเงินได้สิ้นปีที่ต้องเสียเทียบ (8) และ (10) จำนวนที่สูงกว่า	xxxx	(9)
หัก ภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายระหว่างเดือน มกราคม – มิถุนายน	xxxx	(10)
(9)-(10) ภาษีเงินได้ที่ต้องชำระ	xxxx	(11)

ที่มา: ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2556

2.9) การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

กฎหมายได้กำหนดหน้าที่ของผู้เสียภาษีให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับ ในเมื่อเงินได้นั้นถึงเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้น โดยทั่วไปไม่ว่าเมื่อคำนวณภาษีแล้วจะมีภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติมอีกหรือไม่ก็ตาม ก็จะต้องยื่นแบบแสดงรายการภายในระยะเวลาที่กำหนดเสมอ

2.9.1) แบบแสดงรายการและกำหนดเวลายื่น

ตารางที่ 14 ตารางแสดงรายการและกำหนดเวลายื่นชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ชื่อแบบ	ใช้ยื่นกรณี	กำหนดเวลายื่น
ภ.ง.ด.90	มีเงินได้พึงประเมินทุกประเภท	มกราคม-มีนาคม ของปีภาษีถัดไป
ภ.ง.ด.91	มีเฉพาะเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ประเภทเดียว	มกราคม-มีนาคม ของปีภาษีถัดไป
ภ.ง.ด.93	มีเงินได้ขอชำระภาษีล่วงหน้า	ก่อนถึงกำหนดเวลาการยื่นแบบตามปกติ
ภ.ง.ด.94	ยื่นครั้งปีสำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินเฉพาะประเภทที่ 5, 6, 7 และ 8	กรกฎาคม-กันยายน ของปีภาษีนั้น

ที่มา: ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2556

2.9.2) สถานที่ยื่นแบบแสดงรายการ

(1) สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา

(2) ผู้มีเงินได้ (เฉพาะที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครเท่านั้น) จะยื่นแบบ ภ.ง.ด.90 โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนพร้อมเช็ค หรือใบรณาคติ ตามจำนวนเงินภาษีที่ต้องชำระทั้งจำนวน โดยส่งไปยัง “สำนักบริหารการคลังและรายได้กรมสรรพากร อาคารกรมสรรพากร เลขที่ 90 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400” โดยถือเอาวันลงทะเบียนไปรษณีย์เป็นวันรับแบบแสดงรายการและชำระภาษี และจะส่งใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ยื่นแบบแสดงรายการ 9

(3) บนเว็บไซต์ของกรมสรรพากรที่ www.rd.go.th

(4) ธนาคารพาณิชย์ไทยและสาขาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือ ต่างจังหวัดแต่ต้องเป็นกรณียื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีภายในกำหนดเวลา มีภาษีที่ต้องชำระพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการ และจะต้องเป็นแบบแสดงรายการ ที่แสดงชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวผู้เสียภาษี ตามที่กรมสรรพากรจัดทำและส่งให้

2.9.3) การผ่อนชำระภาษี

ถ้ามีภาษีที่ต้องชำระจำนวนตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป ทั้งภาษีครึ่งปีและภาษีสิ้นปี ผู้เสียภาษีมียสิทธิ ขอฟ่อนชำระภาษีได้เป็น 3 งวดเท่าๆ กัน โดยไม่ต้องเสียเงินเพิ่มใดๆ ผู้เสียภาษีอาจติดต่อ ขอฟ่อนชำระได้ที่ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาโดยใช้แบบ บ.ช. 35 จำนวน 1 ชุด 3 แผ่น ข้อความเหมือนกัน ดังนี้

งวดที่ 1 ชำระพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภายในวันที่ 30 กันยายน หรือวันที่ 31 มีนาคม

งวดที่ 2 ชำระภายใน 1 เดือนนับแต่วันที่ต้องชำระงวดที่ 1

งวดที่ 3 ชำระภายใน 1 เดือนนับแต่วันที่ต้องชำระงวดที่ 2

ถ้าภาษีงวดใดงวดหนึ่งมิได้ชำระภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้เสียภาษีหมดสิทธิที่จะชำระภาษีเป็นรายงวด และต้องเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือน หรือเศษของเดือนของเงินภาษีงวดที่เหลือกรณีชำระภาษีเป็นงวดที่ธนาคาร ผู้เสียภาษีต้องเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น และให้แสดงความประสงค์กับเจ้าหน้าที่ธนาคารก่อน ทั้งนี้ การยื่นแบบแสดงรายการเกินกำหนดเวลาจะขอผ่อนชำระภาษีตามวิธีนี้ไม่ได้

2.10) การขอขยายกำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษี

การขอขยายกำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

2.10.1) ถ้าในช่วงที่ต้องปฏิบัติตามกำหนดดังกล่าว ผู้เสียภาษีได้อยู่ในประเทศไทย หรือมีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลาได้

2.10.2) อธิบดีกรมสรรพากรพิจารณาเห็นเป็นการสมควรจะให้ขยาย หรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณี

2.10.3) ผู้เสียภาษีต้องมีหลักฐานแสดงโดยชัดแจ้งว่ามีได้อยู่ในประเทศไทยในช่วงที่ปฏิบัติตามกำหนดเวลา

2.10.4) ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ต้องมีหลักฐานสนับสนุนให้เห็นได้ว่าจำเป็นจริงๆ จนไม่สามารถปฏิบัติตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้

การขอขยายกำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการ และการชำระภาษีให้ใช้แบบ ท.ป. 2 จำนวน 1 ชุด 3 แผ่น ยื่นต่อ สำนักงานสรรพากรพื้นที่

2.11) การขอคืนภาษี

กรณีผู้ที่เสียภาษี ได้ถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายและนำส่งแล้ว เป็นจำนวนเงินเกินกว่าที่ควรต้องชำระหรือได้ยื่นชำระภาษีไว้เกินกว่าที่ต้องชำระ ผู้เสียภาษีมียสิทธิขอคืนภาษีที่ถูกหักไว้เกินหรือที่ได้ชำระไว้เกินโดยปฏิบัติดังนี้

2.11.1) ยื่นคำร้องขอคืนภาษีโดยใช้แบบ ค.10

2.11.2) กรณีที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.90, 91 อาจขอคืนโดยกรอกข้อความและลงนามในช่องขอคืนเงินภาษีอีกส่วนหนึ่ง

2.11.3) การขอคืนภาษีให้ขอคืนได้ภายใน 3 ปี นับแต่วันสุดท้ายกำหนดเวลายื่นรายการภาษีหรือนับแต่วันที่ยื่นรายการ (กรณียื่นเกินกว่ากำหนดเวลา) หรือนับแต่วันได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือวันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี

2.11.4) การยื่นคำร้องตาม 1.1.12) (1) ให้ยื่นต่ออธิบดีกรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่ การใช้แบบแสดงรายการเป็นคำร้องขอคืนเงินภาษี ถ้ายื่น ณ อำเภอมูลาเนา จะได้รับเงินคืนเร็วกว่ายื่นที่อื่น

2.11.5) ให้แนบหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

(1) สำเนาสำคัญการสมรส หรือสำเนาใบสำคัญการหย่า หรือสำเนาใบมรณบัตรของคู่สมรส

(2) สำเนาสูติบัตรของบุตร หนังสือรับรองบุตร หรือหนังสือทะเบียนการรับบุตรบุญธรรมที่ขอหักลดหย่อน หรือสำเนาทะเบียนบ้านที่มีชื่อบุตร

(3) สำเนาหนังสือแสดงการเปลี่ยนชื่อตัวชื่อสกุล (ถ้ามีการเปลี่ยนแปลง)

(4) หลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี

2.11.6) ผู้มีอำนาจสั่งคืนเงินภาษี จะพิจารณาคืนให้ภายใน 60 วันนับแต่วันได้รับคำร้อง โดยแจ้งเป็นหนังสือแบบ ก. 20 ไปยังผู้ขอคืน ผู้ขอคืนจะไปรับเงินคืนได้ตามที่ระบุในหนังสือแบบ ก. 20 ในการไปรับเงินคืนจากอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ผู้ขอคืนจะต้องนำหนังสือแบบ ก. 20 และบัตรประชาชนไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินคืนด้วย ในกรณีที่สั่งคืนเงินภาษิล่าช้า ทางราชการจะจ่ายดอกเบี้ยให้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในกรณีผู้ขอคืนต้องการให้กรมสรรพากรนำเงินภาษีที่ได้รับคืนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2.12) เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษ

2.12.1) เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม

(1) กรณีไม่ชำระภาษีภายในกำหนดเวลา จะต้องเสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ 1.5 ต่อเดือน หรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ต้องชำระนั้น นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาการยื่นรายการจนถึงวันชำระภาษี เว้นแต่กรณีที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากร ให้ขยายกำหนดเวลาชำระภาษีได้เงินเพิ่มคงเสียร้อยละ 0.75

(2) กรณีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบออกหมายเรียก และปรากฏว่าได้ยื่นแบบแสดงรายการไว้หรือยื่นแบบแสดงรายการไว้แต่ชำระภาษีขาดหรือด่าไป นอกจากจะต้องรับผิดชอบชำระเงินเพิ่มตาม (1) แล้ว ยังจะต้องรับผิดชอบเบี้ยปรับอีก 1 เท่า หรือ 2 เท่าของเงินภาษีที่ต้องชำระแล้วแต่กรณี เงินเบี้ยปรับดังกล่าวอาจลดหรือชดได้ตามระเบียบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

2.12.2) โทษทางอาญา

(1) กรณีไม่ยื่นขอมีเลขประจำตัวผู้เสียภาษี ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

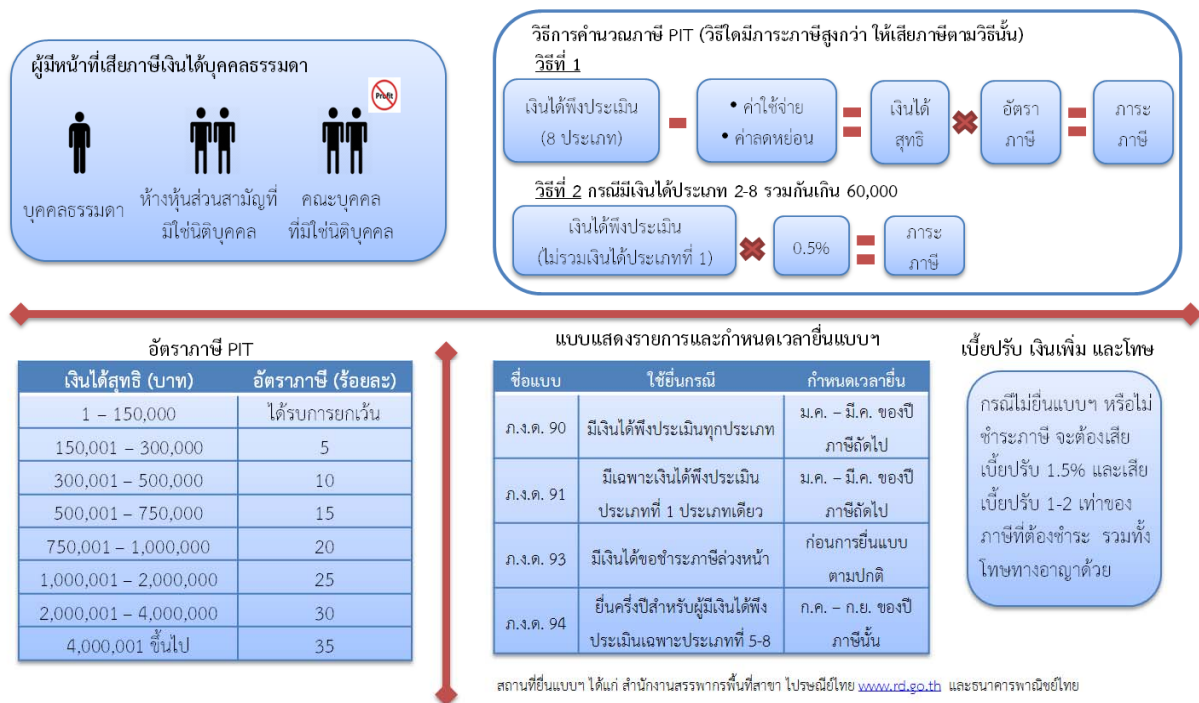
(2) กรณีไม่ทำบัญชีแสดงรายได้หรือรายรับประจำวัน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

(3) กรณีไม่ยื่นแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.90, 91 หรือ 94 ภายในกำหนดเวลา ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

(4) กรณีจงใจ แจ้งข้อความเท็จ หรือแสดงหลักฐานเท็จหรือนื้อโกง เพื่อหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่ 2,000 บาท ถึง 200,000 บาท

(5) กรณีเจตนาละเลย ไม่ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากร ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

ภาพที่ 3 สรุปสาระสำคัญของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ที่มา: อ้างอิงจากประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481 และพัฒนาโดยผู้วิจัย

3.2.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล

1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้แก่ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่จดทะเบียน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหมายความรวมถึงนิติบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ได้จดทะเบียนตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย ดังนี้

1.1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล มีดังนี้

1.1.1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ได้แก่ บริษัท จำกัด บริษัทมหาชน จำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน

1.1.2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทย ก็ต่อเมื่อเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศนั้น เข้ามากระทำการกิจการในประเทศไทย (มาตรา 66 วรรคแรก แห่งประมวลรัษฎากร)

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศนั้น กระทำการกิจการในที่อื่นๆ รวมทั้งในประเทศไทย (มาตรา 66 วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร)

(3) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศนั้น กระทำการกิจการอื่นๆ รวมทั้งในประเทศไทย และกิจการที่กระทำนั้นเป็นกิจการขนส่งระหว่างประเทศ (มาตรา 67 แห่งประมวลรัษฎากร)

(4) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศนั้น มิได้ประกอบกิจการในประเทศไทย แต่ได้รับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2) (3) (4) (5) หรือ (6) ที่จ่ายจากหรือในประเทศไทย (มาตรา 70)

(5) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทย ตามมาตรา 76 วรรคสอง และมาตรา 76 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ได้จำหน่ายเงินกำไรหรือเงินประเภทอื่นที่กันไว้จากกำไร หรือถือได้ว่าเป็นเงินกำไรออกไปจากประเทศไทย (มาตรา 70 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร)

(6) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศนั้น มิได้เข้ามาทำกิจการในประเทศไทยโดยตรง หากแต่มีลูกจ้างหรือผู้ทำการแทนหรือผู้ทำการติดต่อ ในการประกอบกิจการในประเทศไทย ซึ่งเป็นเหตุให้ได้รับเงินได้หรือผลกำไรในประเทศไทย (มาตรา 76 ทวิ)

2.1.3) กิจการซึ่งดำเนินการเป็นทางค้า หรือหากำไร โดยรัฐบาลต่างประเทศ องค์การของรัฐบาลต่างประเทศ นิติบุคคลอื่นที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ

2.1.4) กิจการร่วมค้า (Joint Venture) ได้แก่ กิจการที่ดำเนินการร่วมกันเป็นทางค้า หรือหากำไร ระหว่างบุคคลดังต่อไปนี้คือ บริษัทกับบริษัท บริษัทกับห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลกับห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล บริษัทและหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลกับบุคคลธรรมดา บริษัทและหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลกับคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล บริษัทและหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลกับห้างหุ้นส่วนสามัญและบริษัทและหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลกับนิติบุคคลอื่น

2.1.5) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้แต่ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นองค์การหรือสถานสาธารณกุศล

2.1.6) นิติบุคคลที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามประมวลรัษฎากร

2) นิติบุคคลที่ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้

นิติบุคคลอื่นๆ นอกจากที่กล่าวในข้างต้น และเฉพาะที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย เช่น กระทรวง ทบวง กรม องค์การ ของรัฐบาลหรือสหกรณ์ ไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ยังมีนิติบุคคลอีกบางประเภทที่เข้าลักษณะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประมวลรัษฎากรแต่ได้รับการยกเว้นตามบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆ ได้แก่

- 2.1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ตามสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ หรือทางเทคนิคระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ
- 2.2) บริษัทจำกัดที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน
- 2.3) บริษัทจำกัดและนิติบุคคลที่มีสภาพเช่นเดียวกับบริษัทจำกัดซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย หรือกฎหมายต่างประเทศได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม
- 2.4) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่อยู่ในประเทศที่มีอนุสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนกับประเทศไทย ตามเงื่อนไขที่กำหนดในอนุสัญญา

3) ฐานภาษี

ประมวลรัษฎากรได้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล คำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากฐานภาษีที่แตกต่างกัน ดังนี้

- 3.1) กำไรสุทธิ (มาตรา 65)
- 3.2) ยอดรายได้ก่อนหักรายจ่าย (มาตรา 67)
- 3.3) เงินได้ที่จ่ายจากหรือในประเทศไทย (มาตรา 70)
- 3.4) การจำหน่ายเงินกำไรออกไปจากประเทศไทย (มาตรา 70 ทวิ)

4) ภาษีเงินได้นิติบุคคลคำนวณจากกำไรสุทธิ

4.1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ได้แก่ บริษัท จำกัด บริษัทมหาชน จำกัด ห้างหุ้นส่วน จำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน

ในกรณีที่บริษัทห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยมีสาขาไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอก ประเทศไทย จะต้องนำกำไรสุทธิของสาขามารวมกำไรสุทธิของสำนักงานใหญ่เพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทย

4.2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่

4.2.1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศและกระทำการกิจการในอื่นๆ รวมทั้งในประเทศไทยจะต้องนำกำไรสุทธิเฉพาะ ที่ได้จากการกระทำการกิจการในประเทศไทย มาเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

4.2.2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศมีลูกจ้างหรือผู้ทำการแทน หรือผู้ทำการติดต่อในการประกอบกิจการในประเทศไทย ซึ่งเป็นเหตุให้ได้รับเงินได้หรือ

ผลกำไรในประเทศไทย ให้ถือว่าบุคคลผู้จ้างเป็นลูกจ้าง หรือผู้ทำการแทน หรือผู้ทำการติดต่อเช่นนั้น ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เป็นตัวแทนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศและให้บุคคลนั้นมีหน้าที่และ ความรับผิดชอบในการยื่นรายการและเสียภาษีเงินได้เฉพาะที่เกี่ยวกับเงินได้หรือผลกำไรดังกล่าว

4.3) กิจการซึ่งดำเนินการเป็นทางการค้าหรือหากำไรโดยรัฐบาลต่างประเทศองค์การของ รัฐบาลต่างประเทศ หรือนิติบุคคลอื่นที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ

4.4) กิจการร่วมค้า

5) รอบระยะเวลาบัญชี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจากกำไรสุทธิ ต้องคำนวณกำไรสุทธิ จากราายได้จากกิจการ หรือเนื่องจาก กิจการที่กระทำในรอบระยะเวลาบัญชี หักด้วยรายจ่ายตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตรี ซึ่งประมวลรัษฎากรได้กำหนดรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่งๆ ไว้ดังนี้

5.1) รอบระยะเวลาบัญชีโดยทั่วไปตามบทบัญญัติมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร รอบระยะ ระยะเวลาบัญชี สำหรับการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล จะต้องเท่ากับ 12 เดือน โดยจะเริ่มต้นและสิ้นสุดลงเมื่อใดก็ได้

5.2) รอบระยะเวลาบัญชีซึ่งน้อยกว่า 12 เดือน กรณีที่กฎหมายยอมให้รอบระยะเวลาบัญชี น้อยกว่า 12 เดือน ได้มีเฉพาะกรณีดังต่อไปนี้ คือ

5.2.1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเริ่มตั้งใหม่ จะถือวันเริ่มตั้งถึงวันหนึ่งวันใด เป็นรอบระยะเวลาบัญชีแรกก็ได้ แต่รอบระยะเวลาบัญชีต่อไปต้องเท่ากับ 12 เดือน

5.2.2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลอาจยื่นคำร้องขอเปลี่ยนวันสุดท้ายของ รอบระยะเวลาบัญชีก็ได้ ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรจะเห็นสมควรและสั่งอนุญาตซึ่งรอบระยะเวลาบัญชีแรก ที่ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนจะน้อยกว่า 12 เดือน

5.2.3) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เลิกกันให้ถือเอาวันที่เจ้าพนักงานจดทะเบียน เลิกเป็นวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี

5.2.4) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลควบเข้ากัน ให้ถือว่าบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน นิติบุคคลนั้นเลิกกัน รอบระยะเวลาบัญชีที่ควบเข้ากันจึงเป็นไปตาม (ค) ซึ่งอาจน้อยกว่า 12 เดือน

ในกรณีที่บริษัทเลิกกิจการและยังชำระบัญชีไม่เสร็จ หากมีกำไรสุทธิเกิดขึ้น จะต้อง นำมาเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ถือว่าบริษัทยังมีสภาพเป็นนิติบุคคล อยู่ตราบเท่าที่ยังชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้น

5.3) รอบระยะเวลาบัญชีมากกว่า 12 เดือน รอบระยะเวลาบัญชีอาจขยายออกไปมากกว่า 12 เดือนก็ได้ ในกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเลิกกิจการ หากผู้ชำระบัญชีและผู้จัดการไม่สามารถ ยื่นรายการและเสียภาษีได้ภายใน 150 วัน นับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีแล้ว ถ้าได้ยื่นคำร้อง ต่ออธิบดีกรมสรรพากรภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เจ้าพนักงานรับจดทะเบียนเลิก อธิบดีกรมสรรพากรอาจ พิจารณานุมัติให้ขยายรอบระยะเวลาบัญชีออกไปได้ ซึ่งรอบระยะเวลาบัญชีรอบนี้อาจเกิน 12 เดือน ก็ได้

6) กำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ตามประมวลรัษฎากรได้กำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิโดย คำนวณจากรายได้ซึ่งได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่กระทำในรอบระยะเวลาบัญชีหักด้วยรายจ่ายตามเงื่อนไข ที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ทวิ (ภาคผนวก จ) และมาตรา 65 ตรี (ภาคผนวก ฉ)

การคำนวณรายได้และรายจ่ายดังกล่าว ให้ใช้เกณฑ์สิทธิ โดยให้นำรายได้ที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีใด แม้ว่าจะยังไม่ได้รับชำระในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นมารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นและให้นำรายจ่ายทั้งสิ้นที่เกี่ยวกับรายได้นั้นแม้จะยังไม่ได้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นมารวมคำนวณเป็นรายจ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

ในกรณีจำเป็น ผู้มีเงินได้จะขออนุมัติต่ออธิบดีกรมสรรพากร เพื่อเปลี่ยนแปลงเกณฑ์สิทธิ และวิธีการทางบัญชีเพื่อคำนวณรายได้และรายจ่ายตามเกณฑ์อื่นก็ได้ และเมื่อได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรแล้วให้ถือปฏิบัติตั้งแต่รอบระยะเวลาบัญชีที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดเป็นต้นไป

7) การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

มีการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลอีกหลายกรณี ได้แก่ การยกเว้นเป็นการทั่วไปในบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร เช่น กรณีเงินปันผลตามมาตรา 65 ทวิ (10) และการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อยกเว้นภาษีให้แก่นิติบุคคลบางประเภทในบางกรณี เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับจากกองทุนรวมที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 หรือเพื่อยกเว้นภาษีโดยมีวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะ เช่น การค่าใช้จ่ายสำหรับการวิจัยและพัฒนา เงินบริจาคเพื่อสนับสนุนการศึกษา รายจ่ายเพื่อการสาธารณกุศล และค่าสมมนา เป็นต้น

8) อัตราภาษี และการคำนวณภาษี

8.1) อัตราภาษี

ภาษีจากกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลร้อยละ 20 อย่างไรก็ดี มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่คำนวณจากกำไรสุทธิในบางกรณีอื่นๆ อีก โดยการตราพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร

8.2) การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีหน้าที่เสีย ภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิและต้องคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล และยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีปีละ 2 ครั้ง ดังนี้

8.2.1) การคำนวณเงินได้นิติบุคคลครั้งรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ได้มีบัญญัติไว้ในมาตรา 67 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ดังนี้

(1) ในกรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล นอกจากที่กล่าวใน (2) ให้จัดทำประมาณการกำไรสุทธิ หรือขาดทุนสุทธิ ซึ่งได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่ได้กระทำหรือจะได้กระทำในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นแล้ว ให้คำนวณและชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลจากจำนวนกึ่งหนึ่งของประมาณการกำไรสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

(2) ในกรณีบริษัทจดทะเบียนธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์หรือ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ หรือ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ หรือ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดให้คำนวณและชำระภาษีจากกำไรสุทธิของรอบระยะเวลา 6 เดือนนับแต่วันแรกของรอบระยะเวลาบัญชีตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ทวิ และ 65 ตรี

ภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งรอบระยะเวลาบัญชีนี้ให้ถือเป็นเครดิตในการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีคือ เอาไปหักออกจากภาษีที่ต้องเสียจากกำไรสุทธิของทั้งรอบระยะเวลาบัญชี และในกรณีที่ภาษีที่เสียไว้ครึ่งรอบระยะเวลาบัญชีสูงกว่าภาษีที่จะต้องเสียทั้งรอบระยะเวลาบัญชี บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลก็มีสิทธิขอคืนภาษีที่ชำระไว้เกินได้

กรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีรอบระยะเวลาบัญชีแรกหรือรอบระยะเวลาบัญชีสุดท้ายน้อยกว่า 12 เดือน ไม่ต้องยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งรอบระยะเวลาบัญชีเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยประมาณการกำไรสุทธิน้อยกว่าที่ควรประมวลรัษฎากรกรณีมีบทบัญญัติตามมาตรา 67 ตรี ลงโทษปรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในกรณีดังต่อไปนี้

(2.1) ไม่ยื่นรายการและชำระภาษีจากประมาณการกำไรสุทธิ

(2.2) ยื่นรายการและชำระภาษีจากประมาณการกำไรสุทธิโดยแสดงประมาณการกำไรสุทธิขาดไปเกินร้อยละ 25 ของกำไรสุทธิ ซึ่งได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่กระทำในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่กระทำดังกล่าว จะถูกลงโทษโดยต้องเสียเงินเพิ่มร้อยละ 20 ของจำนวนเงินภาษีที่ต้องชำระ จากประมาณการกำไรสุทธิหรือกึ่งหนึ่งของจำนวนเงินภาษีที่ต้องเสียในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น หรือของภาษีที่ชำระขาดแล้วแต่กรณี

กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลได้จัดทำประมาณการกำไรสุทธิและยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีครึ่งปีไว้ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในรอบระยะเวลาบัญชีที่แล้วนั้น มีแนวทางปฏิบัติของสรรพากรให้ถือว่าเป็นกรณีมีเหตุอันสมควร (ดูคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 50/2537)

8.2.2) การคำนวณเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิ เมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี การคำนวณกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลให้คำนวณกำไรสุทธิตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากรโดยนำกำไรสุทธิดังกล่าวคูณด้วยอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจะได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ต้องชำระ ถ้าคำนวณกำไรสุทธิออกมาแล้วปรากฏว่า ไม่มีกำไรสุทธิ หรือขาดทุนสุทธิ บริษัทไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ถ้าการจัดทำบัญชีของบริษัทได้จัดทำขึ้นตามหลักบัญชีโดยไม่ได้อาศัยปฏิบัติตามเงื่อนไขในประมวลรัษฎากรเมื่อจะคำนวณภาษีบริษัทจะต้องปรับปรุงกำไรสุทธิดังกล่าวให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากรแล้วจึงคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล

9) การยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษี

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เสียภาษีเงินได้จากการกำไรสุทธิจะต้องยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีดังนี้

9.1) การเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลครั้งรอบ จะต้องยื่นแบบแสดงรายการพร้อมชำระภาษี (ถ้ามี) ตามแบบ ภ.ง.ด.51 ภายใน 2 เดือน นับจากวันสุดท้ายของทุก 6 เดือน แรกของรอบระยะเวลาบัญชี

9.2) การเสียภาษีเงินได้จากการกำไรสุทธิเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีจะต้องยื่นแบบแสดงรายการพร้อมชำระภาษี (ถ้ามี) ตามแบบ ภ.ง.ด.50 ภายใน 150 วัน นับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี

10) การเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลกรณีอื่นๆ

10.1) ภาษีเงินได้นิติบุคคลคำนวณจากยอดรายได้ก่อนหักรายจ่าย

10.1.1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ได้แก่ กิจการขนส่งระหว่างประเทศของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศ และมูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการแล้วมีรายได้

10.1.2) ฐานภาษี

(1) กรณีกิจการขนส่ง

(1.1) กรณีรับขนคนโดยสาร รายได้เกิดจากค่าโดยสาร ค่าธรรมเนียมและประโยชน์อื่นใดที่เรียกเก็บในประเทศไทย ก่อนหักรายจ่ายใดๆ เนื่องในการรับขนคนโดยสารนั้น ให้คำนวณภาษีอัตราภาษีร้อยละ 3

ฐานภาษีสำหรับการให้บริการรับขนคนโดยสารซึ่งต้องนำไปรวมคำนวณเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลให้คำนวณ จากมูลค่าของค่าโดยสารที่ได้รับหรือพึงได้รับสำหรับระยะทางจากต้นทางถึงปลายทางตามที่ระบุในตัวโดยสาร รวมถึงค่าธรรมเนียมและผลประโยชน์อื่นใด ที่เรียกเก็บจากคนโดยสารอันเนื่องมาจากการให้บริการรับขนคนโดยสาร ไม่ว่าบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้น จะให้บริการรับขนเองทั้งหมดหรือให้ผู้ประกอบการอื่นรับขนส่งช่วงให้

(1.2) กรณีรับขนของ รายได้เกิดจากค่าระวาง ค่าธรรมเนียมและประโยชน์อื่นใดที่เรียกเก็บไม่ว่าในหรือนอกประเทศก่อนหักรายจ่ายใดๆ เนื่องในการรับขนของออกจากประเทศไทย นั้นให้คำนวณภาษีอัตราร้อยละ 3 ฐานภาษีสำหรับการให้บริการรับขนสินค้าซึ่งต้องนำไปรวมคำนวณเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลให้คำนวณ จากมูลค่าของค่าระวางที่ได้รับหรือพึงได้รับ สำหรับระยะทางจากต้นทางถึงปลายทางตามที่ระบุในแอร์เวย์บิลในกรณีรับขนสินค้าโดยอากาศยาน หรือสำหรับระยะทางถึงปลายทางตามที่ระบุในบิลออฟเลดิงในกรณีรับขนสินค้าโดยเรือทะเล รวมถึงค่าธรรมเนียมและประโยชน์อื่นใดที่เรียกเก็บจากผู้รับบริการอันเนื่องมาจากการให้บริการรับขนสินค้า ไม่ว่าสายการบินหรือสายการเดินเรือนั้น จะให้บริการรับขนเองทั้งหมด หรือให้ผู้ประกอบการอื่นรับขนส่งช่วงให้

(2) กรณีมูลนิธิหรือสมาคม

มูลนิธิหรือสมาคมใดมิได้จดทะเบียนการจัดตั้งให้ถูกต้องตามกฎหมาย ก็จะมีฐานะเป็นเพียงคณะบุคคล ซึ่งอาจจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เช่น บริษัทจัดตั้งสโมสร

สำหรับพนักงานเพื่อดำเนินกิจกรรม สันทนการสำหรับพนักงาน หรือนักศึกษาจัดตั้งสโมสรหรือชมรมต่างๆ โดยไม่ได้ผูกพันกับนิติบุคคลใดโดยเฉพาะย่อมมีฐานะเป็นห้างหุ้นส่วนหรือ คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล ซึ่งจะต้องเสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคลธรรมดาแม้ว่าจะไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าหรือเพื่อที่จะแบ่งปันกำไรก็ตาม รายได้ของมูลนิธิหรือสมาคมที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลรายได้ที่มูลนิธิหรือสมาคมจะต้องเสียภาษีเงินได้ จะรวมถึงรายได้ทุกอย่างไม่ว่าจะได้มาจากทางใดๆ เช่น รายได้จากการขายสินค้าและบริการ ดอกเบี้ย ค่าเช่า เงินปันผล ฯลฯ

รายได้ของมูลนิธิหรือสมาคมที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ตามมาตรา 65 ทวิ (13) ได้แก่ ค่าลงทะเบียนหรือค่าบำรุงที่ได้รับจากสมาชิก เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการรับบริจาค และเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการให้โดยเสน่หา

นอกจากนี้ ยังมีการยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่มูลนิธิหรือสมาคม เฉพาะเงินได้จากกิจการโรงเรียนเอกชนซึ่งได้ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน แต่ไม่รวมถึงเงินได้จากการขายของการรับจ้างทำของ หรือการให้บริการอื่นใดที่โรงเรียนเอกชนซึ่งเป็นโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษาได้รับจากผู้ซึ่งมิใช่นักเรียน (มาตรา 5 นว แห่งพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500) มูลนิธิและสมาคมต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตรา ดังนี้

(3) เงินได้ประเภทที่ 8 เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง หรือ การอื่นๆ เสียร้อยละ 2 ของรายได้ก่อนหักรายจ่าย

(4) เงินได้อื่นๆ นอกจาก (ก) เสียร้อยละ 10 ของรายได้ก่อนหักรายจ่าย การคำนวณภาษีเงินได้ของมูลนิธิ หรือสมาคม จะต้องคำนวณตามรอบระยะเวลาบัญชีด้วย

10.2.3) การยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษี

(1) กิจการขนส่งระหว่างประเทศของบริษัทหรือนิติบุคคลต่างประเทศ จะต้องยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลภายใน 150 วัน นับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี กิจการขนส่งระหว่างประเทศนี้ต้องมียื่นเสียภาษีครั้งรอบระยะเวลาบัญชีแต่อย่างใด แบบแสดงรายการที่ใช้ยื่น คือ ภ.ง.ด.52 (ยื่นรอบระยะเวลาบัญชีละ 1 ครั้ง)

(2) มูลนิธิและสมาคมที่ประกอบกิจการมีรายได้ต้องยื่นแบบ แสดงรายการ และชำระภาษีภายใน 150 วัน นับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีแบบแสดงรายการที่ใช้ยื่นคือ ภ.ง.ด.55 (ยื่นรอบระยะเวลาบัญชีละ 1 ครั้ง) ในการยื่นแบบแสดงรายการนั้นมูลนิธิและสมาคมต้องแสดงบัญชีรายได้ ก่อนหักรายจ่ายใดๆ ที่มีผู้สอบบัญชี ตามมาตรา 3 สัตต ตรวจสอบและรับรองในรอบระยะเวลาบัญชี ดังกล่าวด้วย แต่ไม่ต้องแนบบคูณแต่อย่างใด

10.2) ภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับเงินได้ที่จ่ายจากหรือในประเทศไทย

10.2.1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ได้แก่ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศที่มีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย และได้รับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2)(3)(4)(5)หรือ (6) ที่จ่ายจากหรือในประเทศไทย การเสียภาษีกรณีนี้กฎหมายให้เสียโดยวิธีหักภาษี

คือ ผู้จ่ายเงินได้ดังกล่าวจะต้องหักภาษีจากเงินได้พึงประเมินที่จ่ายตามวิธีการและอัตราที่กำหนด ทั้งนี้ไม่ว่าใครจะเป็นผู้จ่ายเงินได้ก็ตาม ภาษีที่หักไว้ในกรณีนี้เป็นภาษีที่เสียเด็ดขาดจึงเสร็จสิ้นเป็นรายครั้งไป ถ้ากรณีที่เป็นการจ่ายเงินได้ดังกล่าวให้กับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในต่างประเทศซึ่งเป็นสาขาของบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ผู้จ่ายเงินได้ไม่มีหน้าที่ต้องหักภาษีตามฐานนี้เพราะผู้รับเงินได้ไม่ใช่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีฐานนี้แต่อย่างใด

10.2.2) เงินได้ที่ต้องหักภาษีเงินได้ของบริษัทหรือ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศ ซึ่งผู้จ่ายมีหน้าที่ต้องหักภาษี ได้แก่ เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2)(3)(4)(5) หรือ (6)

10.2.3) วิธีการคำนวณหักภาษีฐานนี้ มีหลักเกณฑ์และวิธีการแยกออก ตามประเภทของเงินได้ ดังนี้

(1) เงินได้พึงประเมินมาตรา 40 (2)(3)(4)(5) และ (6) นอกจากเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) ให้คำนวณหักภาษีในอัตราร้อยละ 15

(2) เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) ให้คำนวณหักภาษีในอัตราร้อยละ 10 การยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษี การหักภาษีเงินได้นิติบุคคล ณ ที่จ่ายสำหรับบริษัทต่างประเทศ ข้างต้น ผู้จ่ายเงินได้จะต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย และยื่นแบบแสดงรายการและนำส่งภาษีภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่จ่ายเงินได้พึงประเมินแบบแสดงรายการที่ยื่น ได้แก่ แบบ ภ.ง.ด.54 (ถ้าไม่มีการส่งเงินได้ไปต่างประเทศก็ไม่ต้องยื่น)

10.3) ภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับการจำหน่ายกำไรไปนอกประเทศ

10.3.1) มีหน้าที่เสียภาษีฐานนี้ ได้แก่ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งจำหน่ายเงินกำไรหรือเงิน ประเภทอื่นใดที่กันไว้จากกำไรหรือที่ถือได้ว่าเป็นเงินกำไรออกไปจากประเทศไทย ให้เสียภาษีเงินได้โดยหักภาษีจากจำนวนเงินที่จำหน่าย การจำหน่ายเงินกำไรนั้นให้หมายความรวมถึง

(1) การจำหน่ายเงินกำไร หรือเงินประเภทอื่นใดที่กันไว้จากกำไรหรือที่ถือได้ว่าเป็นเงินกำไร จากบัญชีกำไรขาดทุนหรือบัญชีอื่นใดไปชำระหนี้ หรือหักกลบลบหนี้หรือไปตั้งเป็นยอดเจ้าหนี้ในบัญชีของบุคคลใดๆ ในต่างประเทศ

(2) ในกรณีที่มิได้ปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวใน (1) แต่ได้มีการขออนุญาตซื้อและโอนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเป็นกำไรหรือเงินประเภทอื่นใดที่กันไว้จากกำไร หรือที่ถือได้ว่าเป็นเงินกำไรออกไปต่างประเทศ

(3) การปฏิบัติอย่างอื่นอันก่อให้เกิดผลตาม (1) หรือ (2)

10.3.2) อัตราภาษีและการคำนวณภาษี วิธีการเสียภาษีการจำหน่ายเงินกำไรไปต่างประเทศนี้ ให้เสียภาษีโดยหักจากจำนวนเงินที่จำหน่ายในอัตราร้อยละ 10

10.3.3) การยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษี บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จำหน่ายเงินกำไรไปต่างประเทศ จะต้องยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษี ภายใน 7 วัน นับแต่

วันสิ้นเดือนของเดือนที่จำหน่ายเงินกำไร แบบแสดงรายการที่ใช้นั้น ได้แก่ ภ.ง.ด.54 (ยื่นทุกครั้งที่มีการจำหน่ายเงินกำไรออกไปจากประเทศไทย ถ้าเก็บกำไรไว้ในประเทศไทยไม่ต้องเสียภาษีฐานนี้)

11) สถานที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี

11.1) ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา (สรรพากรเขต/อำเภอเดิม) ในท้องที่ที่สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ธนาคารพาณิชย์ไทย และสาขาในเขตกรุงเทพมหานคร

11.2) ในเขตจังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ

(1) ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องที่ที่สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในกรณีสำนักงานสรรพากรอำเภอมิได้ตั้งอยู่ ณ ที่ว่าการอำเภอให้ยื่น ณ สำนักงานสรรพากรอำเภอ

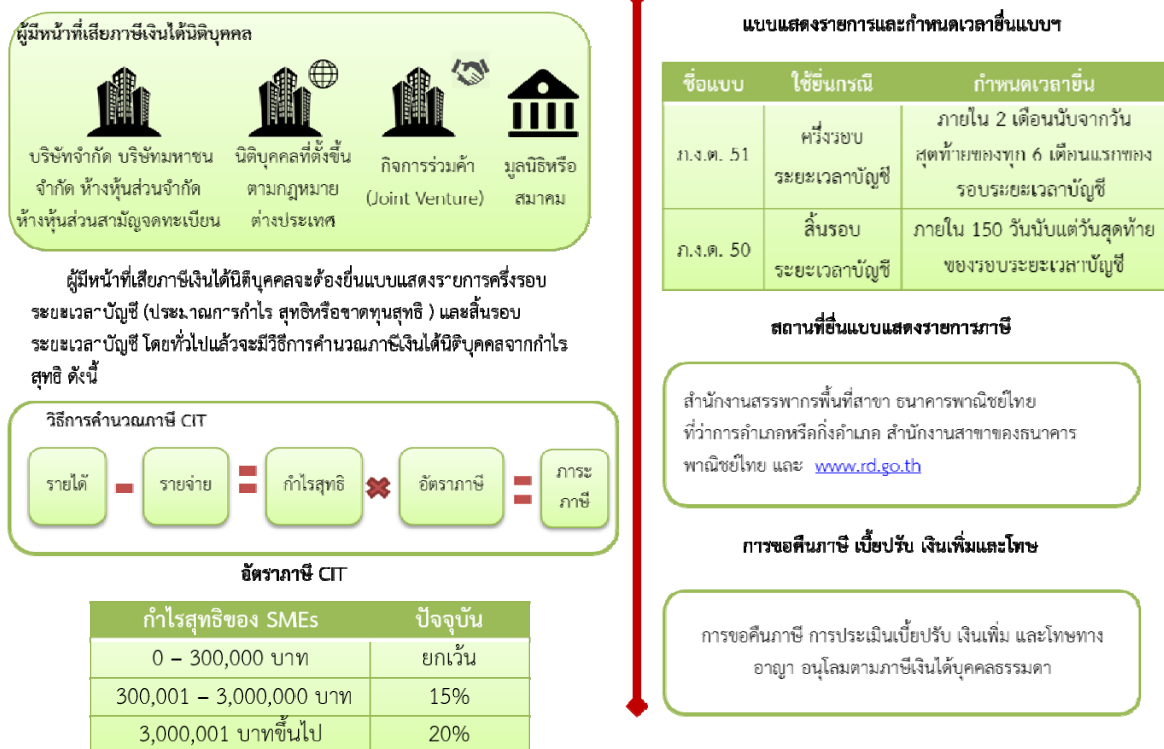
(2) สำนักงานสาขาของธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องที่ที่สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่

11.3) การยื่นแบบแสดงรายการภาษี ภ.ง.ด.50, ภ.ง.ด.51, ภ.ง.ด.53 และ ภ.ง.ด.54 สามารถยื่นผ่านเว็บไซต์ของกรมสรรพากรก็ได้

12) การขอคืนภาษี เบี้ยปรับ เงินเพิ่มและโทษ

การขอคืนภาษี การประเมินเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษทางอาญา อนุโลมตามภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาพที่ 4 สรุปสาระสำคัญของภาษีเงินได้นิติบุคคล

ที่มา: อ้างอิงจากประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481 และพัฒนาโดยผู้วิจัย

3.2.3 ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

1) ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

บุคคลที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นรายการ โดยอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญ คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้ให้แก่ผู้รับเงินได้ที่มีความที่เสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา (บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญ คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล) และภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยเงินได้ที่จ่ายไม่ใช่เงินได้พึงประเมินที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ทั้งนี้ กฎหมาย อาจกำหนดให้หักภาษี ณ ที่จ่ายเฉพาะกรณีจ่ายเงินได้บางประเภท หรือเฉพาะกรณีจ่ายเงินได้แก่ผู้รับเงิน บางประเภทเท่านั้นก็ได้

2) การคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

วิธีการคำนวณและอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจะขึ้นอยู่กับเงินได้แต่ละประเภทตั้งแต่เงินได้ ประเภทที่ 1 ถึง 8 และขึ้นอยู่กับผู้รับเงินได้ (ผู้มีถิ่นที่อยู่ในไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในไทย รวมทั้งบุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือมูลนิธิและสมาคม) รวมทั้งผู้จ่ายเงินได้ (บุคคลธรรมดา นิติบุคคล คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล และหน่วยงานของรัฐบาล) ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีการกำหนดไว้ในกฎหมาย หลายมาตราและหลายลำดับชั้น ผู้สนใจสามารถศึกษาได้จากมาตรา 3 เศษ มาตรา 50 มาตรา 69 ทวิ มาตรา 69 ตรี และมาตรา 70 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งสามารถสรุปวิธีการหักและอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายปรากฏตาม ภาคผนวก ข

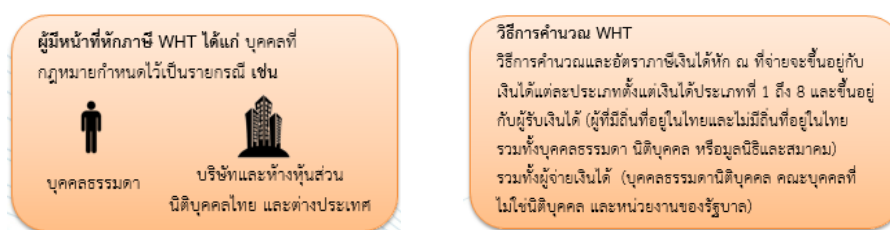
3) แบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี

ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีตามแบบที่อธิบดี กรมสรรพากรกำหนด ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

3.1) แบบแสดงรายการที่ยื่นพร้อมกับการนำส่งภาษีทุกครั้ง (มาตรา 59 ตามประมวลรัษฎากร)

3.2) แบบแสดงรายการที่ยื่นแสดงยอดสรุป หรือรายการเงินได้พึงประเมินที่จ่ายไปทั้งปี และเงินภาษีที่นำส่ง โดยไม่มีการนำส่งภาษี (มาตรา 58 ตามประมวลรัษฎากร)

ภาพที่ 5 สรุปสาระสำคัญของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ที่มา: อ้างอิงจากประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481 และพัฒนาโดยผู้วิจัย

ทั้งนี้ สามารถสรุปแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายได้
ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 15 สรุปแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย

ประเภทเงินได้ พึงประเมินที่จ่ายแก่ผู้มี หน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา	ผู้จ่ายเงินได้ มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย และยื่นแบบแสดงรายการ	แบบแสดงรายการยื่น พร้อมกับชำระเงินภาษี		แบบแสดงรายการยื่น แสดงยอดสรุปเมื่อสิ้นปีภาษี		หมายเหตุ
		แบบฯ ที่ใช้	กำหนดเวลา	แบบฯ ที่ใช้	กำหนดเวลา	
1. เงินได้พึงประเมินประเภท ที่ 1 และ 2 ได้แก่เงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง บำเหน็จ บำนาญ ค่าขนานหน้า ฯลฯ	- บุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม หรือคณะบุคคล - รัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่น	ภ.ง.ด.1	ภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือน ของเดือน ที่จ่ายเงิน	ภ.ง.ด.1ก ภ.ง.ด.1ก (พิเศษ)	ภายในเดือน มกราคม ของปีถัดไป	กรณีการตั้งฎีกาเบิกเงิน ไม่ต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด.1
2. เงินได้พึงประเมินประเภท ที่ 3 และ 4 ได้แก่ ค่าแห่ง กู๊ดวิลล์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์ ดอกเบี้ยเงินปันผล ฯลฯ	- บุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม หรือคณะบุคคล - รัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การ บริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่น	ภ.ง.ด.2	ภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือน ของเดือน ที่จ่ายเงิน	ภ.ง.ด.2ก	ภายในเดือน มกราคม ของปีถัดไป	ยื่น ภ.ง.ด.2 ก เฉพาะ กรณีหักภาษี ณ ที่จ่าย จากเงินได้พึงประเมิน ประเภทที่ 4 กรณี การตั้งฎีกาเบิกเงิน ไม่ต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด.2
3. เงินได้พึงประเมินประเภท ที่ 5, 6, 7 และ 8 ได้แก่ การให้ เช่าทรัพย์สินฯ วิชาชีพอิสระ การรับเหมา ธุรกิจ การพาณิชย์ ฯลฯ	- บุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม หรือคณะบุคคล (เฉพาะกรณีจ่ายเงินได้ พึงประเมินประเภทที่ 6 ที่จ่ายให้แก่ผู้รับที่ไม่มี ภูมิลำเนาในประเทศไทย) - รัฐบาล องค์การของรัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือ องค์การบริหารราชการส่วน ท้องถิ่นอื่น	ภ.ง.ด.3 ภ.ง.ด.3	ภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือน ของเดือน ที่จ่ายเงิน -	- ภ.ง.ด.3ก	- ภายในเดือน มกราคม ของปีถัดไป	กรณีมีการตั้งฎีกาเบิกเงิน ไม่ต้องยื่น แบบ ภ.ง.ด.3
4. ตามมาตรา 3 เดรส และ คำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2548		ภ.ง.ด.3 (ถ้าผู้รับเงินมี หน้าที่เสียภาษี เงินได้นิติ บุคคลต้องใช้ แบบ ภ.ง.ด.53)	ภายใน 7 วันนับ แต่วันสิ้นเดือน ของเดือน ที่จ่ายเงิน	-	-	

ที่มา: ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2556

3.3.4 ภาษีมูลค่าเพิ่ม

1) ผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มอาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1.1) ผู้ประกอบการ องค์ประกอบของผู้ประกอบการมี ดังนี้ คือ (1) บุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล หรือนิติบุคคล (2) บุคคลซึ่งขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจหรือวิชาชีพ และ (3) ประกอบกิจการในราชอาณาจักร (ไม่ว่าจะจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มหรือไม่)

1.2) ผู้นำเข้า หมายถึง ผู้ประกอบการหรือบุคคลอื่นซึ่งนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร ไม่ว่าเพื่อการใดๆ และให้หมายความรวมถึงการนำสินค้าที่ต้องเสียภาษีอากรขาเข้า หรือที่ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรออกจากเขตปลอดอากร โดยมีใช้เพื่อส่งออกด้วย

1.3) ผู้ที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นกรณีพิเศษตามมาตรา 82/1 แห่งประมวลรัษฎากร บุคคลต่อไปนี้เป็นผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย ได้แก่

1.3.1) ในกรณีที่ผู้ประกอบการอยู่นอกราชอาณาจักรและได้ขายสินค้า หรือให้บริการในราชอาณาจักรเป็นปกติธุระโดยมีตัวแทนอยู่ในราชอาณาจักร ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ตัวแทนดังกล่าว

1.3.2) ในกรณีการขายสินค้าหรือการให้บริการที่ได้เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ในอัตราร้อยละ 0 ถ้าภายหลังได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าหรือ โอนสิทธิในบริการนั้น ไปให้กับบุคคลที่มีช่องทางการสหประชาชาติ ทบวงการชำนาญพิเศษของสหประชาชาติสถานเอกอัครราชทูต สถานทูต สถานกงสุลใหญ่ สถานกงสุล ได้แก่ ผู้รับโอนสินค้าหรือผู้รับโอนสิทธิในบริการดังกล่าว

1.3.3) ในกรณีสินค้านำเข้าที่จำแนกประเภทไว้ในภาคว่าด้วยของที่ได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ถ้าภายหลังสินค้านั้นต้องเสียอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร ได้แก่

(1) ผู้ที่มีความรับผิดชอบตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

(2) ผู้รับโอนสินค้า ถ้ามีการโอนสินค้านั้นดังกล่าว

1.3.4) ในกรณีที่มีการควบเข้ากัน ผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ผู้ที่ควบเข้ากันและผู้ประกอบการใหม่

1.3.5) ในกรณีโอนกิจการ ผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ผู้โอนและผู้รับโอน

2) กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

2.1) การขายสินค้า (ที่มีใช้การส่งออก) และการให้บริการ ดังต่อไปนี้

2.1.1) การขายพืชผลทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็น ลำต้น กิ่ง ใบ เปลือก หน่อ ราก เหง้า ดอก หัว ผัก เมล็ด หรือส่วนอื่นๆ ของพืช และวัตถุพลอยได้จากพืช

2.1.2) การขายสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต และในกรณีสัตว์ไม่มีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเนื้อ ส่วนต่างๆ ของสัตว์ ไข่ นํ้านม และวัตถุพลอยได้จากสัตว์

- 2.1.3) การขายปุย
- 2.1.4) การขายปลาปน อาหารสัตว์
- 2.1.5) การขายยาหรือเคมีภัณฑ์ที่ใช้สำหรับพืชหรือสัตว์ เพื่อบำรุงรักษา ป้องกัน ทำลาย หรือกำจัดศัตรูหรือโรคของพืชและสัตว์
- 2.1.6) การขายหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือตำราเรียน
- 2.1.7) การขายสินค้าหรือการให้บริการของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งส่งรายรับทั้งสิ้น ให้แก่รัฐโดยไม่หักรายจ่าย
- 2.1.8) การขายสินค้าหรือการให้บริการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนา หรือการสาธารณกุศล ภายในประเทศ ซึ่งไม่นำผลกำไรไปจ่ายในทางอื่น
- 2.1.9) การให้บริการการศึกษาของสถานศึกษาของทางราชการ สถานศึกษาตามกฎหมาย ว่าด้วย สถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน
- 2.1.10) การให้บริการที่เป็นงานทางศิลปะและวัฒนธรรมในสาขา และลักษณะ การประกอบกิจการที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี
- 2.1.11) การให้บริการการประกอบโรคศิลปะ การสอบบัญชี การว่าความ หรือการประกอบ วิชาชีพอิสระอื่นตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด โดยอนุมัติรัฐมนตรี ทั้งนี้ เฉพาะวิชาชีพอิสระที่มีกฎหมาย ควบคุม การประกอบวิชาชีพอิสระนั้น
- 2.1.12) การให้บริการรักษาพยาบาลของสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล
- 2.1.13) การให้บริการวิจัย หรือการให้บริการทางวิชาการ ทั้งนี้ ในสาขา และลักษณะ การประกอบกิจการที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี
- 2.1.14) การให้บริการห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์
- 2.1.15) การให้บริการตามสัญญาจ้างแรงงาน
- 2.1.16) การให้บริการจัดแข่งขันกีฬาสมัครเล่น
- 2.1.17) การให้บริการของนักแสดงสาธารณะ ทั้งนี้ เฉพาะบริการในสาขาและลักษณะ การประกอบกิจการตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี
- 2.1.18) การให้บริการขนส่งในราชอาณาจักร
- 2.1.19) การให้บริการขนส่งระหว่างประเทศ ซึ่งมีใช่เป็นการขนส่งโดยอากาศยาน หรือเรือเดินทะเล
- 2.1.20) การให้บริการเช่าสังฆารัมภรณ์
- 2.1.21) การให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบริการที่เป็นการพาณิชย์ ของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นการหารายได้หรือผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นกิจการสาธารณูปโภคหรือไม่ก็ตาม
- 2.1.22) การขายสินค้าหรือการให้บริการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา (พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 239) พ.ศ. 2534)

2.2) การนำเข้าสินค้า ดังต่อไปนี้

2.2.1) สินค้าตาม 2.1)

2.2.2) สินค้าจากต่างประเทศที่นำเข้าไปในเขตปลอดอากร ทั้งนี้ เฉพาะสินค้าที่ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

2.2.3) สินค้าที่จำแนกประเภทไว้ในภาคว่าด้วยของที่ได้รับยกเว้นอากร ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

2.2.4) สินค้าซึ่งนำเข้าและอยู่ในอารักขาของศุลกากร แล้วได้ส่งกลับออกไปต่างประเทศ โดยได้คืนอากรขาเข้า ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

2.3) ผู้ประกอบการซึ่งประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม และกิจการดังกล่าวมีมูลค่าของฐานภาษีไม่เกินมูลค่าของฐานภาษีของกิจการขนาดย่อมตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ปัจจุบันกำหนดให้การขายสินค้าและบริการของผู้ประกอบการที่มีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี ได้รับการยกเว้น

3) ผู้ประกอบการที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

3.1) ผู้ประกอบการผู้ประกอบการที่ให้บริการจากต่างประเทศ และได้มีการให้บริการนั้นในราชอาณาจักร

3.2) ผู้ประกอบการที่อยู่นอกราชอาณาจักรและเข้ามาประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการในราชอาณาจักรเป็นครั้งคราว

3.2) ผู้ประกอบการอื่นตามที่อธิบดีกรมสรรพากรจะประกาศกำหนดเมื่อมีเหตุอันสมควร

4) ประกอบกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามกฎหมาย แต่มีสิทธิแจ้งขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มได้แก่

4.1) ผู้ประกอบกิจการขายสินค้าพืชผลทางการเกษตร สัตว์ไม่ว่ามีชีวิตหรือไม่มีชีวิต ปุ๋ย ปลาป่นอาหารสัตว์ ยาหรือเคมีภัณฑ์ที่ใช้สำหรับพืชหรือสัตว์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือตำราเรียน

4.2) ผู้ประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการ ซึ่งไม่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามกฎหมาย และมีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี

4.3) การให้บริการขนส่งในราชอาณาจักรโดยท่าอากาศยาน

4.4) การส่งออกของผู้ประกอบการในเขตอุตสาหกรรมส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

4.5) การให้บริการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อในราชอาณาจักร

5) ความรับผิดในการเสียภาษี

5.1) การขายสินค้าให้ความรับผิดเกิดขึ้นเมื่อส่งมอบสินค้า เว้นแต่กรณีที่ได้มีการโอนกรรมสิทธิ์สินค้า ได้รับชำระราคาสินค้า หรือได้ออกใบกำกับภาษี ก่อนส่งมอบสินค้า โดยให้ความรับผิดเกิดขึ้นตามส่วนของการกระทำนั้นๆ แล้วแต่กรณี

5.2) การขายสินค้าตามสัญญาให้เช่าซื้อหรือสัญญาซื้อขายผ่อนชำระที่กรรมสิทธิ์ในสินค้ายังไม่โอนไปยังผู้ซื้อเมื่อได้ส่งมอบ ให้ความรับผิดชอบเกิดขึ้นเมื่อถึงกำหนดชำระราคาตามงวดที่ถึงกำหนดชำระราคาแต่ละงวด เว้นแต่กรณีที่ได้มีการได้รับชำระราคาสินค้า หรือได้ออกใบกำกับภาษีเกิดขึ้นก่อนถึงกำหนดชำระราคาแต่ละงวด โดยให้ความรับผิดชอบเกิดขึ้นตามส่วนของการกระทำนั้นๆ แล้วแต่กรณี

5.3) การขายสินค้าโดยมีการตั้งตัวแทนเพื่อขายและได้ส่งมอบสินค้าให้ตัวแทนแล้ว ให้ความรับผิดชอบเกิดขึ้นเมื่อตัวแทนได้ส่งมอบสินค้าให้ผู้ซื้อ เว้นแต่กรณีที่ได้มีการตัวแทนได้อนกรรมสิทธิ์สินค้าให้ผู้ซื้อตัวแทนได้รับชำระราคาสินค้า ตัวแทนได้ออกใบกำกับภาษี หรือได้มีการนำสินค้าไปใช้ ไม่ว่าโดยตัวแทนหรือบุคคลอื่นเกิดขึ้นก่อนการส่งมอบสินค้าให้ผู้ซื้อ โดยให้ความรับผิดชอบเกิดขึ้นตามส่วนของการกระทำนั้นๆ แล้วแต่กรณี

5.4) การขายสินค้าโดยส่งออก ให้ความรับผิดชอบเกิดขึ้นเมื่อชำระอากรขาออก วางหลักประกันอากรขาออก หรือจัดให้มีผู้ค้ำประกันอากรขาออก เว้นแต่ในกรณีที่ไม่ต้องเสียอากรขาออกหรือได้รับยกเว้นอากรขาออกแล้วแต่กรณี ให้ถือว่าความรับผิดชอบเกิดขึ้นในวันที่มีการออกไปขนสินค้าขาออกตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

5.5) การขายสินค้าที่ได้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 และภายหลังได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าอันทำให้ผู้รับ โอนสินค้ามีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้ความรับผิดชอบทั้งหมดเกิดขึ้นเมื่อโอนกรรมสิทธิ์สินค้า

5.6) การให้บริการ ให้ความรับผิดชอบทั้งหมดเกิดขึ้นเมื่อได้รับชำระราคาค่าบริการ เว้นแต่กรณีที่ได้มีการได้ออกใบกำกับภาษี หรือได้ให้บริการไม่ว่าโดยตนเองหรือบุคคลอื่น เกิดขึ้นก่อนได้รับชำระราคาค่าบริการ โดยให้ความรับผิดชอบเกิดขึ้นตามส่วนของการกระทำนั้นๆ แล้วแต่กรณี

5.7) การให้บริการตามสัญญาที่กำหนดค่าตอบแทนตามส่วนของบริการที่ทำให้ความรับผิดชอบตามส่วนของบริการเกิดขึ้นเมื่อได้รับชำระราคาค่าบริการตามส่วนของบริการที่สิ้นสุดลง เว้นแต่กรณีที่ได้มีการออกไปกำกับภาษี หรือได้ให้บริการไม่ว่าโดยตนเองหรือบุคคลอื่นเกิดขึ้นก่อนได้รับชำระราคาค่าบริการตามส่วนของบริการที่สิ้นสุดลง ให้ถือว่าความรับผิดชอบเกิดขึ้นเมื่อได้มีการกระทำนั้นๆ ด้วย

5.8) การให้บริการที่ทำในต่างประเทศและได้มีการใช้บริการนั้นในราชอาณาจักร ให้ความรับผิดชอบทั้งหมดหรือบางส่วนเกิดขึ้นเมื่อได้มีการชำระราคาค่าบริการทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี

5.9) การให้บริการที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 และภายหลังได้มีการโอนสิทธิในบริการอันทำให้ผู้รับ โอนสิทธิในบริการมีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้ความรับผิดชอบทั้งหมดเกิดขึ้นเมื่อได้รับชำระราคาค่าบริการ

5.10) การนำเข้าสินค้า โดยทั่วไปความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้นำเข้าจะเกิดขึ้นพร้อมกันกับการชำระอากรขาเข้าหรือเมื่อมีการวางค้ำประกันอากรขาเข้า แล้วแต่กรณี และหากเป็นกรณีไม่ต้องเสียหรือยกเว้นอากรขาเข้าความรับผิดชอบจะเกิดขึ้นในวันที่มีการออกไปขนสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

5.11) นอกจากกรณีที่กำหนดข้างต้น การขายสินค้าหรือการให้บริการบางกรณี ให้ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้นแตกต่างกันตามที่ได้กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 189 (พ.ศ. 2534)

6) ฐานภาษี

6.1) ฐานภาษีสำหรับการขายสินค้าหรือการให้บริการ ได้แก่ มูลค่าทั้งหมดที่ผู้ประกอบการได้รับหรือพึงได้รับจากการขายสินค้าหรือการให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นเงิน ทรัพย์สิน ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือประโยชน์ใดๆ ซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน รวมทั้งภาษีสรรพสามิต (ถ้ามี) แต่ไม่รวมถึงส่วนลดหรือค่าลดหย่อน ค่าชดเชยหรือเงินอุดหนุน ภาษีขาย และค่าตอบแทนที่มีลักษณะและเงื่อนไขตามที่กำหนด

6.2) ฐานภาษีสำหรับการขายสินค้าโดยการส่งออก ได้แก่ มูลค่าของสินค้าส่งออก โดยให้ใช้ราคา เอฟ.โอ.บี. ของสินค้าบวกด้วยภาษีสรรพสามิต และภาษีและค่าธรรมเนียมอื่นตามที่กำหนด แต่ทั้งนี้ ไม่รวมอากรขาออก

6.3) ฐานภาษีสำหรับการให้บริการขนส่งระหว่างประเทศ

6.3.1) ในกรณีรับขนคนโดยสาร ได้แก่ มูลค่าของค่าโดยสาร ค่าธรรมเนียม และประโยชน์อื่นใดที่เรียกเก็บในราชอาณาจักรก่อนหักรายจ่ายใดๆ เนื่องในการรับขนคนโดยสารนั้น

6.3.2) ในกรณีรับขนสินค้า ได้แก่ มูลค่าของค่าระวาง ค่าธรรมเนียม และประโยชน์อื่นใดที่เรียกเก็บ ไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักรก่อนหักรายจ่ายใดๆ เนื่องในการรับขนสินค้านั้นนอกนอกราชอาณาจักร

6.4) ฐานภาษีสำหรับการนำเข้าสินค้าทุกประเภท ได้แก่ มูลค่าของสินค้านำเข้า โดยให้ใช้ราคา ซี.ไอ.เอฟ. ของสินค้าบวกด้วยอากรขาเข้า ภาษีสรรพสามิต ค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนและภาษีและค่าธรรมเนียมอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

6.5) ฐานภาษีกรณีขายยาสูบ และผลิตภัณฑ์น้ำมันตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ มูลค่าสินค้าที่ได้มาจากการหักจำนวน ภาษีมูลค่าเพิ่มออกจากจำนวนเต็มของราคาขายปลีกของยาสูบ โดยให้คำนวณจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มตามอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่รวมอยู่ในจำนวนเต็มของราคาขายปลีก (ผลิตภัณฑ์น้ำมันที่มีราคาดอยตัวจะไม่เข้าหลักเกณฑ์ข้อนี้)

6.6) ฐานภาษีกรณีพิเศษ

6.6.1) การขายสินค้าหรือการให้บริการ โดยไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนต่ำกว่าราคาตลาด โดยไม่มีเหตุอันสมควร มูลค่าของฐานภาษีให้ถือตามราคาตลาดของสินค้าหรือการให้บริการในวันที่ความรับผิดชอบเกิดขึ้น

6.6.2) การขายสินค้าหรือการให้บริการในกรณีที่ผู้ประกอบการนำสินค้าไปใช้หรือได้ให้บริการ ไม่ว่าโดยตนเองหรือบุคคลอื่น โดยมีใช้เพื่อการประกอบกิจการโดยตรงมูลค่าของฐานภาษีให้ถือตามราคาตลาดของสินค้าหรือบริการในวันที่ความรับผิดชอบเกิดขึ้น

6.6.3) การขายสินค้าที่เกิดจากสินค้าขาดจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบมูลค่าของฐานภาษีให้ถือตามราคาตลาดของสินค้าในวันที่ความรับผิดชอบเกิดขึ้น

6.6.4) การขายสินค้าที่ได้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 และภายหลังได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าอันทำให้ผู้รับโอนสินค้ามีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มมูลค่าของฐานภาษีให้ถือราคาตลาดตามสภาพหรือปริมาณของสินค้าที่เป็นอยู่ในวันที่ความรับผิดชอบเกิดขึ้น

6.6.5) การขายสินค้าในกรณีผู้ประกอบการมีสินค้าคงเหลือ และหรือมีทรัพย์สินที่ผู้ประกอบการ มีไว้ในประกอบการกิจการ ณ วันเลิกประกอบการ มูลค่าของฐานภาษีให้ถือตามราคาตลาดในวันเลิกประกอบการ

7) อัตราภาษี

อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นดังนี้

7.1) อัตราปกติตามประมวลรัษฎากรมีอัตราเดียวคือร้อยละ 10 (ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) แต่มีพระราชกฤษฎีกาลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นการชั่วคราวจากร้อยละ 10 เหลือร้อยละ 6.3 เมื่อรวมกับภาษีท้องถิ่นอีกร้อยละ 0.7 จะเท่ากับร้อยละ 7

7.2) อัตราภาษีร้อยละ 0 มีผลเท่ากับไม่ต้องเสียภาษีขายจากการขายสินค้าหรือการให้บริการ และยังได้รับคืนภาษีซื้อ อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 0 ใช้สำหรับการประกอบการ ดังต่อไปนี้

7.2.1) การส่งออกสินค้า

7.2.2) การให้บริการที่กระทำในราชอาณาจักร และได้มีการใช้บริการนั้นในต่างประเทศ

7.2.3) การให้บริการขนส่งระหว่างประเทศโดยอากาศยาน หรือเรือเดินทะเลที่กระทำโดยผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคล

7.2.4) การขายสินค้าหรือการให้บริการกับกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจตามโครงการเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ

7.2.5) การขายสินค้าหรือการให้บริการกับองค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ สถานเอกอัครราชทูต สถานทูต สถานกงสุลใหญ่ สถานกงสุล

7.2.6) การขายสินค้าหรือการให้บริการระหว่างคลังสินค้าทัณฑ์บนกับคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการ ที่อยู่ในเขตปลอดอากรไม่ว่าจะอยู่ในเขตเดียวกันหรือไม่ หรือระหว่างคลังสินค้าทัณฑ์บนกับผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการอยู่ในเขตปลอดอากร

8) การคำนวณภาษี

เมื่อกิจการได้จดทะเบียนในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว มีหน้าที่ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มทุกสิ้นเดือนในแต่ละเดือนปฏิทิน แล้วยื่นแบบชำระภาษีให้กับกรมสรรพากรภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

วิธีการคำนวณภาษีจะแยกอธิบายเป็น 2 กรณี ดังนี้

8.1) กรณีผู้ประกอบการจดทะเบียนทั่วไป การคำนวณภาษีที่ต้องชำระในแต่ละเดือน โดยทั่วไปจะเป็นดังนี้

$$\text{ภาษีที่ต้องชำระ} = \text{ภาษีขาย} - \text{ภาษีซื้อ}$$

ทั้งนี้ หากผลการคำนวณเป็นลบอันเกิดจากจำนวนภาษีซื้อมากกว่าจำนวนภาษีขาย ก็มีสิทธิได้รับคืนภาษี ดังนี้ ภาษีขายและภาษีซื้อเป็นไปตามกฎหมาย ดังนี้

ภาษีขาย หมายความว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้เรียกเก็บหรือพึงเรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้า หรือผู้รับบริการเมื่อขายสินค้า หรือรับชำระค่าบริการ หากภาษีขายเกิดขึ้นในเดือนใดก็เป็นภาษีขายของเดือนนั้น ไม่คำนึงว่าสินค้าที่ขายหรือบริการที่ให้นั้นจะซื้อหรือเป็นผลมาจากการผลิตในเดือนใดก็ตาม

ภาษีซื้อ หมายความว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการได้จ่ายให้กับผู้ขายสินค้า หรือผู้ให้บริการที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน เมื่อซื้อสินค้าหรือชำระค่าบริการเพื่อใช้ในการประกอบกิจการของตน (ทั้งที่เป็นวัตถุดิบ หรือสินค้าทุนประเภทเครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์ เป็นต้น) หากภาษีซื้อหากภาษีขายเกิดขึ้นในเดือนใดก็เป็นภาษีซื้อของเดือนนั้น ไม่คำนึงว่าสินค้าหรือบริการที่ซื้อมานั้นจะขายหรือนำไปใช้ในการผลิตในเดือนใดก็ตาม

8.2) กรณีเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 การคำนวณภาษีที่ต้องชำระในแต่ละเดือน จะใช้วิธีการคำนวณในทำนองเดียวกับผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 7 แต่มีความแตกต่างกันในด้านภาษีขาย เนื่องจากผู้ประกอบการที่เป็นผู้ส่งออกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 0 จากมูลค่าส่งออก ภาษีขายจึงมีค่าเท่ากับศูนย์เสมอ ในขณะที่ภาษีซื้อจะเกิดขึ้นตลอดเวลา ดังนั้น ผลของการคำนวณจึงติดลบ เนื่องจากภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย ทำให้การคืนภาษีให้แก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ผู้ส่งออกเท่ากับจำนวนภาษีซื้อที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละเดือน

9) กำหนดเวลาจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยปกติจะต้องยื่นคำขอจดทะเบียนวันเริ่มประกอบกิจการ หรือภายใน 30 วันนับแต่วันที่มิรายรับเกินเกณฑ์ที่กำหนด อย่างไรก็ตาม กรณีผู้ประกอบการซึ่งจะเริ่มประกอบกิจการขายสินค้าและบริการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม มีสิทธิยื่นคำขอจดทะเบียนได้ภายในกำหนด 6 เดือน ก่อนวันเริ่มประกอบกิจการได้หากพิสูจน์ได้ว่าได้มีการดำเนินการและเตรียมการประกอบกิจการอันเป็นเหตุให้ต้องมีการซื้อสินค้า หรือรับบริการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น การก่อสร้าง โรงงาน ก่อสร้างอาคารสำนักงาน หรือการติดตั้งเครื่องจักร

10) สถานที่และการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

ยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.01) ได้ที่

10.1) สำนักงานสรรพากรพื้นที่หรือสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาในเขตท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ และถ้าหากผู้ประกอบการมีสถานประกอบการหลายแห่ง ให้ยื่นคำขอ ณ สถานที่ที่กำหนด ซึ่งสถานประกอบการอันเป็นสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่เพียงแห่งเดียว

10.2) ยื่นแบบคำขอผ่านทางอินเทอร์เน็ตที่ www.rd.go.th

เมื่อผู้ประกอบการได้ยื่นคำขอจดทะเบียนพร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้ว ผู้ประกอบการจะได้รับใบจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.20) ซึ่งจะมีให้ผู้ประกอบการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ระบุไว้ในใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นต้นไป

กรณีการเปิดสถานประกอบการเพิ่มเติม ย้าย หรือโอนกิจการ ต้องแจ้งต่อนายทะเบียนดังกล่าวก่อนวันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 15 วัน

กรณีการเปลี่ยนแปลงรายการที่ประกอบกิจการ ปิดกิจการ การเลิกกิจการต้องแจ้งต่อนายทะเบียนดังกล่าวภายใน 15 วัน นับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ โดยใช้แบบ ภ.พ.09

11) หน้าที่ของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

11.1) การจัดทำใบกำกับภาษี

ใบกำกับภาษี คือ เอกสารหลักฐานที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มมีหน้าที่ต้องจัดทำและออกให้แก่ผู้ซื้อสินค้า หรือผู้รับบริการ ทุกครั้งที่ขายสินค้าหรือให้บริการ และต้องจัดทำอย่างซ้ำในทันทีที่ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น เพื่อแสดงมูลค่าของสินค้าและบริการ และจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บในแต่ละครั้ง เว้นแต่กรณีผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ขายสินค้าชนิดและประเภทเพียงกันเป็นจำนวนหลายครั้งในหนึ่งวันทำการ ผู้ประกอบการสามารถจัดทำใบกำกับภาษีรวมเพียงครั้งเดียวในหนึ่งวันทำการสำหรับผู้ซื้อสินค้านั้นก็ได้

11.1.1) ผู้มีหน้าที่ออกใบกำกับภาษี

(1) ผู้ประกอบการจดทะเบียน

(2) ผู้ขายทอดตลาดที่มีใช้ส่วนราชการ ซึ่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ประกอบการจดทะเบียน

(3) ตัวแทนในราชอาณาจักรของผู้ประกอบการจดทะเบียนในราชอาณาจักร ประสงค์ออกใบกำกับภาษีในนามของผู้ประกอบการจดทะเบียน

(4) ตัวแทนในราชอาณาจักรของผู้ประกอบการจดทะเบียนที่อยู่นอกราชอาณาจักร ที่ประสงค์ออกใบกำกับภาษีในนามของผู้ประกอบการจดทะเบียน

(5) ผู้ประกอบการที่อยู่นอกราชอาณาจักร และเข้ามาประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการในราชอาณาจักรเป็นครั้งคราว

11.1.2) รูปแบบใบกำกับภาษี

ข้อความในใบกำกับภาษี ที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนมีหน้าที่ต้องจัดทำ สำหรับการขายสินค้าหรือให้บริการจะต้องทำเป็นภาษาไทย กรณีภาษาต่างประเทศต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรก่อน แต่หน่วยเงินตรายังคงต้องเป็นเงินตราไทย และใบกำกับภาษีอย่างน้อยต้องมีข้อความหรือรายการตามที่กำหนด โดยทั่วไปใบกำกับภาษีจะมี 2 รูปแบบได้แก่

(1) ใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป

(2) ใบกำกับภาษีอย่างย่อ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ประกอบกิจการขายสินค้าในลักษณะขายปลีก หรือประกอบกิจการให้บริการในลักษณะบริการรายย่อยแก่บุคคลจำนวนมาก

ในกรณีที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้ขายสินค้าและให้บริการ และนำส่งภาษีขายไปแล้วและต่อมามีเหตุให้ภาษีขายที่คำนวณจากมูลค่าสินค้าและบริการมีจำนวนเปลี่ยนแปลงไปให้ผู้ประกอบการนำภาษีขายที่คำนวณจากมูลค่าของสินค้าและบริการที่เปลี่ยนแปลงไปคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย โดยผู้ประกอบการมีหน้าที่จัดทำและออกใบเพิ่มหนี้ (ในกรณีมูลค่าสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น) และใบลดหนี้ (ในกรณีมูลค่าสินค้าและบริการลดลง)

11.1.3) การเก็บรักษา

ใบกำกับภาษีให้เก็บเรียงตามลำดับ และตรงตามรายการในรายงาน พร้อมทั้งเก็บรักษาสำเนาใบกำกับภาษีไว้ ณ สถานที่ประกอบการที่จัดทำใบกำกับภาษีไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันที่ได้อื่นแบบแสดงรายการภาษีหรือวันที่ทำรายงาน และในกรณีที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนเลิกประกอบกิจการ ให้เก็บรักษาใบกำกับภาษีที่ตนมีหน้าที่ต้องเก็บรักษาไว้ในวันเลิกประกอบกิจการต่อไปอีก 2 ปี

11.2) การจัดทำรายงานเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม

11.2.1) รายงานภาษีขาย เป็นแบบรายงานที่กำหนดให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกจำนวนภาษีขายของกิจการที่ได้เรียกเก็บหรือพึงเรียกเก็บจากลูกค้าในแต่ละเดือน

11.2.2) รายงานภาษีซื้อ เป็นแบบรายงานที่กำหนดให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกจำนวนภาษีซื้อของกิจการที่ถูกผู้ประกอบการจดทะเบียนรายอื่นเรียกเก็บหรือพึงเรียกเก็บจากลูกค้าในแต่ละเดือน

11.2.3) รายงานสินค้าและวัตถุดิบ เป็นแบบรายงานที่กำหนดให้ผู้ประกอบการจดทะเบียน (เฉพาะกิจการขายสินค้า) จัดทำขึ้นเพื่อแสดงปริมาณสินค้าและวัตถุดิบ ที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนมีอยู่ได้มาและจำหน่ายไปเนื่องจากการขายสินค้าหรือการผลิต

ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนจัดเก็บและรักษารายงานเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันที่จัดทำรายงาน เมื่อผู้ประกอบการจดทะเบียนเลิกประกอบกิจการ ให้เก็บรักษาต่อไปไม่น้อยกว่า 2 ปี นับแต่วันเลิกประกอบกิจการ

11.3) การยื่นแบบแสดงรายการและนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม

ตารางที่ 16 รายละเอียดการยื่นภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการ	แบบแสดงรายการ	กำหนดเวลา
1. ผู้ประกอบการจดทะเบียน	แบบแสดงรายการ ภ.พ.30 และ ภ.พ.02*	รายเดือน เดือนละ 1 ครั้ง ให้ยื่นแบบภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป
2. ผู้นำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ	แบบใบขนสินค้าขาเข้า	ชำระพร้อมกับอากรขาเข้า ณ ด่านศุลกากร
3. ผู้จ่ายเงินค่าซื้อสินค้าและบริการให้แก่ 3.1 ผู้ประกอบการที่อยู่นอกราชอาณาจักร ซึ่งได้เข้ามาประกอบกิจการในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม 3.2 ผู้ประกอบการที่ได้ให้บริการในต่างประเทศและใช้บริการนั้นในราชอาณาจักร	แบบแสดงรายการ ภ.พ.36	ภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่จ่ายเงิน
4. ผู้รับโอนสินค้าหรือโอนสิทธิในบริการที่ได้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มไปแล้วในอัตราร้อยละ 0	แบบแสดงรายการ ภ.พ.36	ภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนรับเงินจากการขายทอดตลาด
5. ผู้ทอดตลาดซึ่งขายทรัพย์สินของผู้ประกอบการกิจการ	แบบแสดงรายการ ภ.พ.36	ภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่ครบกำหนด 30 วัน ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น

ที่มา: ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2556

หมายเหตุ: *กรณีมีสถานประกอบการหลายแห่ง และได้รับอนุมัติให้ยื่นแบบรวมกัน ณ สถานประกอบการแห่งหนึ่งแห่งใด

12) สถานที่ยื่นแบบแสดงรายการและนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม

การยื่นแบบแสดงรายการและนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มตามแบบ ภ.พ.30 และการยื่นภาษีแบบนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มตามแบบ ภ.พ.36 ให้ยื่น ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่สถานประกอบการตั้งอยู่ หรือสถานที่อื่นที่อธิบดีกรมสรรพากรจะได้กำหนด ถ้ามีสถานประกอบการหลายแห่ง (หรือหลายสาขา) ให้แยกยื่นแบบฯ และชำระภาษีเป็นรายสถานประกอบการ ณ สรรพากรพื้นที่สาขาที่ตามประกอบการตั้งอยู่ในกรณีที่ได้รับอนุมัติให้ยื่นแบบฯ รวมกัน ณ สรรพากรพื้นที่สาขาได้ที่สถานประกอบการตั้งอยู่แล้ว ก็ให้ยื่นแบบ ณ ที่แห่งนั้นเพียงแห่งเดียว

13) การคืนภาษี

13.1) โดยทั่วไปผู้ประกอบการจดทะเบียนจะมีสิทธิได้รับคืนภาษี ถ้าภาษีที่เกิดจากการซื้อสินค้าและบริการต่างๆ (รวมถึงสินค้าทุนด้วย) มาใช้ในกิจการของตนสูงกว่าภาษีที่เกิดจาก

การขายสินค้าหรือให้บริการของตน โคนมีสิทธิเลือกขอคืนภาษีเป็นเงินสดพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการขอคืนภาษี (แบบ ภ.พ. 30 เป็นแบบที่มีรายการคำร้องขอเงินภาษีอยู่แล้ว) หรือจะเลือกเป็นเครดิตนำไปหักออกจากภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องชำระในเดือนถัดไปได้ ในการขอคืนภาษีไม่จำเป็นต้องยื่นหลักฐานเพิ่มเติมใดๆ กรมสรรพากรจะยื่นภาษีให้เดือนต่อเดือน หากการพิจารณาภาษีล่าช้ากว่ากำหนด เนื่องจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อเดือน

13.2) ผู้เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรที่ซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการจดทะเบียนเพื่อนำออกไปนอกราชอาณาจักรสามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ถูกเรียกเก็บไว้แล้วได้

14) เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษ

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย ผู้ฝ่าฝืนอาจต้องรับผิดเสียเบี้ยปรับและเงินเพิ่มและอาจถูกลงโทษด้วย

ภาพที่ 6 สรุปสาระสำคัญของภาษีมูลค่าเพิ่ม

ที่มา: อ้างอิงจากประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481 และพัฒนาโดยผู้วิจัย

3.3 บทวิเคราะห์นิยามและภาระภาษีของ SMEs ในประเทศไทย

3.3.1 การวิเคราะห์นิยามของ SMEs

จากการศึกษาการกำหนดนิยาม SMEs พบว่า ปัจจุบันไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์ในการจำแนก SMEs ที่เป็นมาตรฐานสากล แต่โดยทั่วไปและจะการกำหนดเกณฑ์ในการจำแนก SMEs โดยใช้ 2 ตัวแปรหลักๆ ได้แก่

1. ตัวแปรเชิงปริมาณ (Qualitative Parameter) ได้แก่ จำนวนแรงงาน รายรับของกิจการ และสินทรัพย์
2. ตัวแปรเชิงคุณภาพ (Quantitative Parameter) ได้แก่ ระดับความเป็นเจ้าของกิจการ ลักษณะการบริหารงาน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ด้วยวัตถุประสงค์ในการจำแนก หรือการนำไปใช้ประโยชน์ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน และข้อจำกัดของข้อมูลที่แตกต่างกัน ทำให้การกำหนดเกณฑ์ในการจำแนก SMEs ของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันออกไป

สำหรับประเทศไทยจะใช้นิยาม SMEs ตามกฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2545 อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 โดยแบ่งตามประเภทกิจการ ได้แก่ กิจการผลิตสินค้า กิจการค้าส่ง กิจการค้าปลีก และจำแนกตามจำนวนแรงงาน และมูลค่าสินทรัพย์ถาวร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหน่วยงานต่างๆ ของรัฐจัดให้มีกระบวนการช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุน และมาตรการด้านสิทธิและประโยชน์ที่เหมาะสมแก่ SMEs เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การกำหนดนิยามตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นการกำหนดนิยาม SMEs ไว้กว้างๆ โดยมิได้กำหนดรูปแบบการดำเนินธุรกิจ SMEs (Forms of Business) ไว้แต่อย่างใด เช่น กิจการเจ้าของคนเดียว หรือนิติบุคคลประเภทกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้แก่ ห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด และบริษัทจำกัด (มหาชน) ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 และนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่นๆ รวมถึงการกำหนดหน่วยภาษีเพื่อจัดเก็บภาษี ได้แก่ บุคคลธรรมดา และบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ตามประมวลรัษฎากร

ทั้งนี้ จากข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในปี 2557 มีจำนวน SMEs ทั้งสิ้น 2.7 ล้านราย โดยจำแนกตามขนาด และประเภทกิจการ และรูปแบบธุรกิจ ดังตารางที่ 17 และ 18

ตารางที่ 17 จำนวนวิสาหกิจจำแนกตามขนาด และประเภทกิจการ

ประเภทกิจการ	SMEs			ขนาดใหญ่ (L)	รวม
	ขนาดย่อม (S)	ขนาดกลาง (M)	รวม		
การผลิต	526,622	4,647	531,269	2,728	533,997
การค้า	1,159,702	2,924	1,162,626	1,964	1,164,590
การบริการ	1,036,530	5,207	1,041,737	2,317	1,044,054
รวม	2,722,854	12,778	2,735,632	7,009	2,742,641

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตารางที่ 18 จำนวนวิสาหกิจจำแนกตามขนาด และรูปแบบธุรกิจ

รูปแบบธุรกิจ	SMEs			ขนาดใหญ่ (L)	รวม
	ขนาดย่อม (S)	ขนาดกลาง (M)	รวม		
บุคคลธรรมดา	2,076,342	2,277	2,078,619	580	2,079,199
นิติบุคคล	576,434	10,501	586,935	6,429	593,364
วิสาหกิจ ชุมชน	70,078	-	70,078	-	70,078
รวม	2,722,854	12,778	2,735,632	7,009	2,742,641

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ทั้งนี้ กระทรวงการคลังโดยกรมสรรพากรได้อาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากรออกกฎหมายกำหนดลักษณะของ SMEs โดยต้องเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าและบริการในรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 30 ล้านบาท หรือ มีสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดินไม่เกิน 200 ล้านบาท และจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คน หรือ กิจการขายสินค้าหรือให้บริการที่อยู่ในบังคับภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีรายรับ ไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปีหรือต่อรอบระยะเวลาบัญชี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ SMEs ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในรูปแบบต่างๆ โดยพบว่า SMEs ตามนิยามที่กำหนดโดยกรมสรรพากรมีจำนวน SMEs ประมาณ 350,000 ราย หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 80 ของจำนวนผู้ยื่นเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในแต่ละปี

ตารางที่ 19 สรุปความแตกต่าง ข้อดี และข้อเสียของการกำหนดนิยาม SMEs

หน่วยงาน	กระทรวงอุตสาหกรรม	กระทรวงการคลัง
เกณฑ์ในการจำแนก SMEs	- จำนวนแรงงาน - มูลค่าสินทรัพย์ถาวร	- ทุนจดทะเบียน - รายได้/รายรับ - จำนวนสินทรัพย์ถาวร - จำนวนแรงงาน
วัตถุประสงค์	- ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ SMEs	- ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ SMEs
ข้อดีและข้อเสีย	ข้อดี - กำหนดจำนวนแรงงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรตามแต่ละประเภทกิจการ ข้อเสีย - นิยามกว้างจนเกินไป - ไม่ได้กำหนดรูปแบบธุรกิจของ SMEs ที่ต้องการส่งเสริม - ขาดในการจำแนกในกรณีที่ธุรกิจประกอบกิจการหลายประเภทในกิจการเดียวกัน	ข้อดี - กำหนดรูปแบบธุรกิจที่ชัดเจน (เฉพาะบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเท่านั้น) - สิทธิประโยชน์ภาษีตกอยู่กับ SMEs อย่างแท้จริง ข้อเสีย - อาจไม่เป็นธรรมสำหรับ SMEs ที่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบบุคคลธรรมดา - ไม่ได้กำหนดเกณฑ์ตามประเภทกิจการ - เกณฑ์รายได้อาจไม่เหมาะสม เนื่องจาก มีความผันผวนสูงในแต่ละรอบบัญชี

ที่มา: จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

อย่างไรก็ดี การกำหนดนิยาม SMEs ตามกระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงการคลังนั้น มีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ในการจำแนกที่ต่างกัน โดยอาจสรุปได้ว่าการกำหนดนิยามของอุตสาหกรรมจะเป็นการกำหนดนิยามไว้กว้าง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ SMEs ในภาพรวมได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย ส่วนการกำหนดนิยามของกระทรวงการคลังจะมุ่งเน้นการกำหนดสิทธิประโยชน์ด้านภาษีให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย และมีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนโดยต้องเป็น SMEs ที่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเท่านั้น

ผู้วิจัยเห็นว่าการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินธุรกิจในภาพรวมของ SMEs สามารถใช้นิยาม SMEs ของกระทรวงอุตสาหกรรมได้ แต่หากเป็นการกำหนดสิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ SMEs แล้ว ควรมีการแยกนิยาม SMEs แยกต่างหากจากกันดังเช่นในปัจจุบัน โดยส่งเสริมเฉพาะ SMEs ในรูปแบบบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเท่านั้น เนื่องจากบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะต้องมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การจดทะเบียนจัดตั้ง มีสถานที่ตั้งเป็นหลักแหล่ง และการจัดทำงบการเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ควรมีการพิจารณาทบทวนมูลค่าของทุนจดทะเบียน (เริ่มใช้ตั้งแต่ 2551) และรายได้ในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี (เริ่มใช้ตั้งแต่ 2554) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ

3.3.2 ภาระภาษีของ SMEs

ภาระภาษีของ SMEs จะขึ้นอยู่กับทางเลือกรูปแบบในการดำเนินธุรกิจ โดยหาก SMEs เลือกดำเนินธุรกิจในรูปแบบบุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคลห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช้นิติบุคคล จะต้องมียกเว้นภาษีที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หาก SMEs เลือกดำเนินธุรกิจในรูปแบบห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด จะต้องมียกเว้นภาษีที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และ SMEs อาจมีหน้าที่ต้องหักเงินได้ ณ ที่จ่าย รวมถึงหน้าที่ในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอีกด้วย

ตารางที่ 20 สรุปความแตกต่างของภาระภาษีของ SMEs

ประเด็น	สาระสำคัญ	
รูปแบบธุรกิจ SME	- บุคคลธรรมดา - คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล - ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช้นิติบุคคล	- ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน - ห้างหุ้นส่วนจำกัด - บริษัทจำกัด
ภาษีเงินได้		
มีหน้าที่ต้องเสีย	- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	- ภาษีเงินได้นิติบุคคล
ฐานภาษี	- เงินได้สุทธิ - เงินได้พึงประเมิน	- กำไรสุทธิ
อัตรากำไร (แล้วแต่กรณี)	- อัตราขั้นบันไดร้อยละ 5- 35 ของเงินได้สุทธิ - ร้อยละ 0.5 ของเงินได้พึงประเมิน	- อัตราขั้นบันไดร้อยละ 15-20 ของเงินได้สุทธิ
แบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.	90, 91, 93, 94	50, 51
เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และ โทษ (แล้วแต่กรณี)	- เงินเพิ่มร้อยละ 0.75 – 1.5 ต่อเดือน - เบี้ยปรับอีก 1 หรือ 2 เท่าของเงินภาษีที่ต้องชำระ - ปรับและ/หรือจำคุก	- อนุโลมตามภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย		
ผู้มีหน้าที่หัก	- บุคคลที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นรายกรณี	
การคำนวณ	- วิธีการคำนวณและอัตรากำไรเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจะขึ้นอยู่กับเงินได้แต่ละประเภท ผู้รับเงินได้ และผู้จ่ายเงินได้	
ภาษีมูลค่าเพิ่ม		
ผู้มีหน้าที่ต้องเสีย	- ผู้ประกอบกิจการในราชอาณาจักร และมีการขายสินค้าหรือให้บริการ - ผู้นำเข้า - ผู้ที่กฎหมายกำหนดมาตรา 82/1 แห่งประมวลรัษฎากร	
การยกเว้น	- ประเภทกิจการที่กำหนด - การนำเข้าสินค้าบางชนิด - การขายสินค้าและบริการของผู้ประกอบการที่มีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี	
อัตรากำไร	- ร้อยละ 7 ของฐานภาษี	

ที่มา: จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

ในด้านการระภาษีของ SMEs นั้น ผู้วิจัยของสรุป ดังนี้

1) สำหรับการเลือกรูปแบบในการดำเนินธุรกิจของ SMEs นั้น มีผลต่อวิธีการทางภาษีและการภาษีที่จะเกิดขึ้นที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตราภาษีที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก โดยอัตราภาษีสูงสุดของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ที่ร้อยละ 35 สำหรับเงินได้สุทธิตั้งแต่ 4 ล้านบาทขึ้นไป ขณะที่อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุดของ SMEs อยู่ที่ร้อยละ 20 สำหรับกำไรสุทธิตั้งแต่ 3 ล้านบาทขึ้นไป ซึ่งทำให้การเลือกดำเนินธุรกิจของ SMEs ในรูปบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะได้เปรียบในเรื่องการภาษีมากกว่า นอกจากนี้ ยังได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากมาตรการภาษีจากกระทรวงการคลังอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การเลือกประกอบธุรกิจในรูปแบบบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำงบการเงินที่ต้องตามกฎหมาย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ SMEs ไม่เลือกจดทะเบียนบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

2) ในส่วนของรูปแบบธุรกิจกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายนั้น ไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากกฎหมายกำหนดบุคคลที่มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ วิธีการคำนวณ และอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายไว้เป็นรายกรณี ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทเงินได้ ผู้รับเงินได้ ผู้จ่ายเงินได้ ซึ่งผู้จ่ายเงินได้นั้นมีทั้งบุคคลธรรมดา และบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

3) บุคคลธรรมดา และบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หากอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม และมิได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นรายกรณี ก็ย่อมมีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ประมวลรัษฎากรจะยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับกิจการขนาดเล็กของผู้ประกอบการขายสินค้าและบริการของที่มีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี แต่ผู้ประกอบการดังกล่าวก็ยังสามารถจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อเสียภาษีมูลค่าเพิ่มกับกรมสรรพากรได้ โดยผู้ประกอบการดังกล่าวจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ เสมือนผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทั่วไป และผู้ประกอบการจะมีสิทธิขอเครดิตภาษีที่เกิดจากการซื้อสินค้าและบริการ และมีสิทธิออกใบกำกับภาษีให้ผู้ซื้อสินค้าและบริการนำไปใช้ในการเครดิตภาษีมูลค่าเพิ่มได้อีกด้วย ซึ่งอาจส่งผลดีต่อการประกอบกิจการ

ในเบื้องต้นผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินธุรกิจ SMEs ในรูปบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีความได้เปรียบในเรื่องของภาษี และสิทธิประโยชน์ทางภาษีตามมาตรการต่างๆ มากกว่าการดำเนินธุรกิจในรูปบุคคลธรรมดา รวมทั้งหากจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มด้วยแล้ว ก็ยังสามารถเครดิตภาษีมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งออกใบกำกับภาษีได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินธุรกิจ เช่น การจัดทำซอฟต์แวร์บัญชี หรือแนวทางการจัดทำบัญชีอย่างง่ายที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ SMEs ควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ที่อยู่ในระบบภาษี

บทที่ 4

มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของไทย

แต่เดิมนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับธุรกิจหรืออุตสาหกรรมขนาดใหญ่เนื่องจากภาครัฐมีพื้นฐานแนวความเชื่อที่ว่าธุรกิจขนาดใหญ่อยู่ในฐานะเป็นทั้งรากฐานและปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ และการที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาและเจริญก้าวหน้าไปได้อีกจะต้องเริ่มมาจากการพัฒนาส่งเสริมธุรกิจขนาดใหญ่เป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการมีนโยบายและมาตรการภาษีต่างๆ ของภาครัฐที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมธุรกิจขนาดใหญ่ ได้แก่ การที่ได้จัดให้มีการส่งเสริมการลงทุน และการมีมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนให้เกิดการค้าและการแข่งขันที่เป็นธรรม

ต่อมาเมื่อปี 2540 ได้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในภูมิภาคเอเชียซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย โดยวิกฤตทางเศรษฐกิจดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่ออันใหญ่หลวงต่อระบบเศรษฐกิจ อันมีผลทำให้ธุรกิจขนาดใหญ่นั้นต้องประสบปัญหาในการดำเนินการถึงขั้นที่ต้องปิดกิจการหรือล้มละลายไปเป็นจำนวนมาก จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงทำให้ภาครัฐมีภาระหน้าที่ที่สำคัญในการดำเนินการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยให้กลับมาติดเดิมการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับภาคธุรกิจ ดังจะเห็นได้จากมาตรการภาษีหลายมาตรการที่ระดมออกกฎหมายมาอย่างมากมายในช่วงหลังจากปี 2540 เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับภาคธุรกิจให้มากขึ้น

นโยบายทางเศรษฐกิจที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้ระบบเศรษฐกิจที่ประสบปัญหาอยู่นั้นสามารถที่จะกลับมาฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วและดำเนินการต่อไปได้อย่างมั่นคง ก็คือการที่ภาครัฐมีนโยบายในการมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่เป็นรากฐานที่แท้จริงของระบบเศรษฐกิจ หรือก็คือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มากขึ้นกว่าที่เป็นมาในอดีต ดังจะเห็นได้จากเริ่มมีมาตรการภาษีที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นการเฉพาะออกมาในช่วงหลังจากปี 2540

มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยประกอบด้วย 6 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) มาตรการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs 2) มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการดำเนินธุรกิจของ SMEs 3) มาตรการสนับสนุนการลงทุนใน SMEs ผ่านธุรกิจเงินร่วมทุน 4) มาตรการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา 5) มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม และ 6) มาตรการทั่วไปอื่นๆ ที่ SMEs สามารถใช้ประโยชน์ได้

นอกเหนือจากมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs แล้ว ประเทศไทยยังมีมาตรการประเภทอื่นๆ เพื่อสนับสนุน SMEs ที่ไม่ได้อยู่ในกรอบการศึกษาของงานวิจัยฉบับนี้ อาทิ มาตรการทางการเงิน ได้แก่ โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs และโครงการค้ำประกันสินเชื่อให้กับ SMEs ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการการเงินการคลังเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ระยะเร่งด่วน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2558 เป็นต้น

มาตรการภาษีที่เกี่ยวข้องกับ SMEs ที่สำคัญทั้ง 5 ประเภท (แผนภาพที่ 7) ดังนี้

ภาพที่ 7 สรุปมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของไทย

1. มาตรการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับผู้ประกอบการ SMEs

- 1.1 มาตรการยกเว้นอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับกำไรสุทธิ 300,000 บาทแรก
- 1.2 มาตรการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับ SMEs
- 1.3 มาตรการบัญชีเล่มเดียวและการยกเว้นและลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับธุรกิจ SMEs
- 1.4 มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการจัดทำบัญชีเล่มเดียว
- 1.5 มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ (New-Start up)

2. มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริม การดำเนินธุรกิจของ SMEs (มาตรการที่ช่วยน้อง)

3. มาตรการสนับสนุนการลงทุน ใน SMEs ผ่านธุรกิจเงินร่วมลงทุน

- 3.1 สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับกิจการเงินร่วมลงทุน
- 3.2 สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับผู้ลงทุนในกิจการเงินร่วมลงทุน

4. มาตรการหักค่าเสื่อมและ ค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง

- 4.1 คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์
- 4.2 อาคารโรงงาน
- 4.3 เครื่องจักรและอุปกรณ์ของเครื่องจักร

5. มาตรการให้สิทธิประโยชน์ ทางภาษีในการได้รับยกเว้น ภาษีมูลค่าเพิ่ม

6. มาตรการภาษีทั่วไปอื่นๆ ที่ SMEs สามารถใช้ประโยชน์ได้

ที่มา: จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

4.1 มาตรการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs

4.1.1 มาตรการยกเว้นอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับกำไรสุทธิ 300,000 บาทแรก

1) วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีและเพิ่มสภาพคล่องทางการเงินให้แก่ผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดย่อม

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับกำไรสุทธิ 300,000 บาทแรก ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน นิติบุคคล ที่มีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาทและมีรายได้ จากการขายสินค้าและบริการไม่เกิน 30 ล้านบาท

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 564) พ.ศ. 2556 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 130 ตอนที่ 40 ก วันที่ 9 พฤษภาคม 2556

4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป

4.1.2 มาตรการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับ SMEs

1) วัตถุประสงค์

เพื่อบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs และเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ SMEs ให้สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่มีกำไรสุทธิตั้งแต่ 300,001 บาทขึ้นไป จากเดิมร้อยละ 15 และ 20 ของกำไรสุทธิ เป็นร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ เป็นเวลา 2 รอบระยะเวลาบัญชีต่อเนื่องกัน สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2558 จนถึงรอบระยะเวลาบัญชีวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ซึ่งจะทำให้โครงสร้างอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs เป็นดังนี้

ตารางที่ 21 โครงสร้างอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs

กำไรสุทธิของ SMEs	อัตราปัจจุบัน (ร้อยละ)	อัตราข้อเสนอ (ร้อยละ)
0-300,000 บาท	ยกเว้น	ยกเว้น
300,001- 3,000,000 บาท	15	10
3,000,001 บาทขึ้นไป	20	

ที่มา: กรมสรรพากร

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชบัญญัติกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 603) พ.ศ. 2559

4) วันที่มีผลบังคับใช้

วันที่ 1 มกราคม 2558-วันที่ 31 ธันวาคม 2559

5) รายละเอียดเพิ่มเติม

-

4.1.3 มาตรการบัญชีเล่มเดียวและการยกเว้นและลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับธุรกิจ SMEs

1) วัตถุประสงค์

รัฐบาลมีนโยบายในการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการซึ่งเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้มีการจัดทำบัญชีและงบการเงินที่สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของกิจการ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินธุรกิจและสร้างความน่าเชื่อถือในการประกอบกิจการหรือธุรกิจอันจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ อีกทั้งจะเป็นสิ่งสะท้อนสภาพกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างแท้จริง

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

2.1) ผู้ประกอบการ SMEs ที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้ไม่เกิน 30 ล้านบาท มาขึ้นทะเบียนกับกรมสรรพากรตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2559 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2559 โดยแจ้งกับกรมสรรพากรว่าต่อไปนี้จะทำบัญชีที่แสดงรายได้และงบการเงินให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของกิจการ (บัญชีเล่มเดียว) กรมสรรพากรจะไม่ตรวจสอบภาษีย้อนหลัง ไม่ว่าจะเป็นภาษีเงินได้ภาษีนิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์ ยกเว้นนิติบุคคลที่ถูกสรรพากรออกหมายเรียกตรวจสอบภาษี หรืออยู่ระหว่างการตรวจสอบ ถูกดำเนินคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน อัยการ ตำรวจ กรณีนี้ยังต้องถูกดำเนินการตรวจสอบต่อไปจนสิ้นสุดกระบวนการตามกฎหมาย

2.2) บริษัทที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่ 1 มกราคม 2559 และมีทุนที่ชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าและการให้บริการในรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 30 ล้านบาท ให้ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ดังนี้

(1) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับกำไรสุทธิที่เกิดขึ้นในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559 แต่ไม่เกินวันที่ 31 ธันวาคม 2559

(2) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับกำไรสุทธิเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 300,000 บาทแรก สำหรับกำไรสุทธิที่เกิดขึ้นในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2560 แต่ไม่เกินวันที่ 31 ธันวาคม 2560

(3) ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยให้จัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิเฉพาะส่วนที่เกิน 300,000 บาท สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2560 แต่ไม่เกินวันที่ 31 ธันวาคม 2560

ตารางที่ 22 โครงสร้างอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs มาตรการบัญชีเล่มเดียว

กำไรสุทธิของ SMEs	อัตราภาษี ปี 2559 (ร้อยละ)	อัตราภาษี ปี 2560 (ร้อยละ)
0-300,000 บาท	ยกเว้น	ยกเว้น
300,001- 3,000,000 บาท		10
3,000,001 บาทขึ้นไป		

ที่มา: กรมสรรพากร

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

3.1) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 595) พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 133 ตอนที่ 1 ก วันที่ 1 มกราคม 2559

3.2) พระราชกำหนด ยกเว้นและสนับสนุนการปฏิบัติการเกี่ยวกับภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 133 ตอนที่ 1 ก วันที่ 1 มกราคม 2559

4) วันที่มีผลบังคับใช้

วันที่ 1 มกราคม 2559 - วันที่ 31 ธันวาคม 2560

4.1.4 มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการจัดทำบัญชีเล่มเดียว

1) วัตถุประสงค์

รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามกฎหมายและสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของกิจการ และสนับสนุนให้มีการจ้างนักเรียนหรือนักศึกษาที่กำลังศึกษาหลักสูตรที่เกี่ยวกับการบัญชีในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาเพื่อปฏิบัติงานด้านบัญชีให้แก่ผู้ประกอบการ

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ให้นิติบุคคลสามารถหักรายจ่ายเป็นจำนวน 2 เท่าของรายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าจ้างให้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับบัญชีแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่อยู่ระหว่างศึกษาในแผนกหรือสาขาวิชาที่ได้รับการรับรองจากสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 607) พ.ศ. 2559

4) วันที่มีผลบังคับใช้

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559 แต่ไม่เกินวันที่ 31 ธันวาคม 2561

5) รายละเอียดเพิ่มเติม

สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ที่มีสินทรัพย์ถาวรซึ่งไม่รวมที่ดินไม่เกิน 200 ล้านบาท และมีการจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คน

4.1.5 มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ (New Startup)

1) วัตถุประสงค์

รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ที่น่าเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการประกอบอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยรวม

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่ประกอบกิจการที่จดทะเบียนพาณิชย์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2558 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2559 เป็นเวลา 5 รอบระยะเวลาบัญชีต่อเนื่องกัน โดยผู้ประกอบการ SMEs ที่จะได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1) เป็นผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายหลักที่มีศักยภาพขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมอาหารและการเกษตร 2) อุตสาหกรรมเพื่อประหยัดพลังงาน ผลิตภัณฑ์ทดแทนและพลังงานสะอาด 3) อุตสาหกรรมฐานเทคโนโลยีชีวภาพ 4) อุตสาหกรรมการแพทย์และสาธารณสุข 5) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 6) อุตสาหกรรมวัสดุก้าวหน้า 7) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและเครื่องประดับ 8) อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน 9) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ และบริการสารสนเทศ 10) อุตสาหกรรมฐานการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม หรืออุตสาหกรรมใหม่ และผู้ประกอบการดังกล่าวจะต้องขึ้นทะเบียนและผ่านการรับรองจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

2.2) เป็นผู้ประกอบการที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาท

2.3) จะต้องจดทะเบียนขอใช้สิทธิกับกรมสรรพากร

2.4) ต้องมีรายรับในช่วงระยะเวลาที่ได้รับสิทธิประโยชน์จากการประกอบกิจการในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของรายรับที่ได้จากการประกอบกิจการทั้งหมดในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี

2.5) ต้องไม่ใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 602) พ.ศ. 2559

4) วันที่มีผลบังคับใช้

ต้องจดทะเบียนพาณิชย์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2558-วันที่ 31 ธันวาคม 2559

5) รายละเอียดเพิ่มเติม

สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนที่ชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการในรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 30 ล้านบาท

4.2 มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการดำเนินธุรกิจของ SMEs (มาตรการที่ช่วยน้อง)

1) วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการ SMEs ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้แก่อุตสาหกรรมไทย ก่อให้เกิดการจ้างงาน และการใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจ

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

กำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีสินทรัพย์ถาวรเกิน 200 ล้านบาท และการจ้างแรงงานเกิน 200 คน (พี่) นำรายจ่ายในโครงการส่งเสริมการดำเนินธุรกิจให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 200 ล้านบาท และการจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คน (น้อง) มาหักเป็นรายจ่าย ได้ 2 เท่า แต่เมื่อรวมกับรายจ่ายเงินบริจาคอื่นๆ แล้วต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิก่อนหักรายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะหรือเพื่อการสาธารณประโยชน์ฯ ตามมาตรา 65 ตรี (3) แห่งประมวลรัษฎากร เป็นระยะเวลา 3 รอบระยะเวลาบัญชี (2559-2561) โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

2.1) จะต้องไม่ถือหุ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมในน้อง และพี่ไม่มีอำนาจควบคุมกิจการหรือกำกับดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานของน้อง

2.2) มีลักษณะโครงการส่งเสริมการดำเนินธุรกิจอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

2.2.1) การถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ การบริหาร การตลาด การบัญชี เป็นต้น

2.2.2) การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรม

2.2.3) การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มกำไร

2.2.4) การส่งเสริมการตลาด

2.2.5) จ่ายค่าธรรมเนียมค้ำประกันสินเชื่อแทนผู้ประกอบการที่ได้รับการค้ำประกันสินเชื่อจากบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)

2.3) รายจ่ายดังกล่าวต้องได้รับการรับรองจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2559 (อยู่ระหว่างออกพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... จำนวน 2 ฉบับ)

4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 วันที่ 31 ธันวาคม 2561

4.3 มาตรการสนับสนุนการลงทุนใน SMEs ผ่านธุรกิจเงินร่วมทุน (Venture Capital)

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งในการประกอบกิจการในรูปแบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือ ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ซึ่งผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมักจะประสบปัญหาการขอกู้เงิน จากสถาบันการเงิน เพื่อนำมาลงทุนหรือเป็นเงินทุนหมุนเวียน ทั้งนี้ เนื่องจากไม่มีการทำบัญชีอย่างเป็นระบบ และขาดหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ทำให้ต้องพึ่งพาเงินกู้ยืมจากระบบต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่สูงซึ่งปัญหาในเรื่องการขาดแคลนเงินทุนของผู้ประกอบการในรูปแบบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนี้อาจมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้โดยใช้วิธีการดึงเงินลงทุนจากแหล่งภายนอกเข้ามาสู่กิจการหรือผ่านวิธีธุรกิจเงินร่วมลงทุน ดังนั้น เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวในการประกอบกิจการในรูปแบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาครัฐจึงเข้ามาช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน รวมทั้งหาวิธีการจูงใจให้มีการลงทุนในกิจการที่มีลักษณะเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากแหล่งภายนอกมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันนี้ในปี 2558 กองทุนร่วมลงทุนในกิจการ SMEs ที่ภาครัฐจัดตั้งขึ้น มีผู้ประกอบการ SMEs ที่แสดงความจำนงที่จะเข้าร่วมในกองทุนแล้ว 17 ราย จากกลุ่มธุรกิจเครื่องสำอาง 4 ราย กลุ่มธุรกิจด้านอาหาร 7 ราย และกลุ่มวัสดุอุตสาหกรรมและอะไหล่ 6 ราย โดยกองทุนร่วมลงทุนในกิจการ SMEs ดังกล่าวจะเป็นกองทุนเปิดระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยกำหนดขนาดวงเงินของกองทุนไว้ที่ 10,000-25,000 ล้านบาท โดยภาครัฐร่วมลงทุนผ่านธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย จำนวน 500 ล้านบาท ส่วนที่เหลือจะเป็นภาคเอกชน (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2558)

1) วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาตลาดการลงทุนในประเทศไทย และส่งเสริมให้มีการลงทุนในกิจการเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีเป็นหลักเป็นฐานในการประกอบกิจการตามประเภทอุตสาหกรรมที่สำนักงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติกำหนด จึงกำหนดให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีให้แก่กิจการเงินร่วมลงทุนสำหรับการลงทุนในกิจการที่ใช้เทคโนโลยีหลักเป็นฐานในการประกอบธุรกิจ เพื่อสนับสนุนให้เกิดกิจการเงินร่วมลงทุนที่สามารถเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการประกอบกิจการที่มีการสร้างนวัตกรรม เพื่อนำไปสู่การผลิตและบริการที่ทันสมัย ก่อให้เกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของระบบเศรษฐกิจ

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

2.1) สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับกิจการเงินร่วมลงทุน

ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับเงินปันผล และรายได้จากการโอนหุ้นที่ได้รับจากบริษัทเป้าหมายโดยการยกเว้นภาษีเงินได้ข้างต้นเป็นระยะเวลา 10 รอบระยะเวลาบัญชีต่อเนื่องกัน

2.2) สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับผู้ลงทุนในกิจการเงินร่วมลงทุน

ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลและบุคคลธรรมดา สำหรับเงินปันผล และรายได้จากการโอนหุ้นที่จ่ายโดยกิจการเงินร่วมลงทุน ดังนี้

2.2.1) กำหนดให้ผู้ลงทุนได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับเงินปันผลที่จ่ายโดยบริษัท ซึ่งประกอบกิจการเงินร่วมลงทุนหรือทรัสต์เพื่อกิจการเงินร่วมลงทุน ทั้งนี้ เฉพาะเงินปันผลที่กิจการเงินร่วมลงทุนได้รับจากบริษัทเป้าหมายในส่วนที่คำนวณได้จากการประกอบกิจการที่ใช้เทคโนโลยีหลักเป็นฐานในการทำธุรกิจตามประเภทอุตสาหกรรมที่กำหนดและรับรองโดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

2.2.2) กำหนดให้ผู้ลงทุนได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับรายได้จากการโอนหุ้นในบริษัทซึ่งประกอบกิจการเงินร่วมลงทุน หรือรายได้จากการโอนหน่วยทรัสต์ของทรัสต์เพื่อประกอบกิจการเงินร่วมลงทุน ทั้งนี้ เฉพาะการโอนหุ้นที่ตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน โดยมีเงื่อนไขดังนี้

(1) กรณีกิจการเงินร่วมลงทุนไม่มีกำไรสะสม ให้ผู้ลงทุนได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับรายได้จากการโอนหุ้นในบริษัท ซึ่งประกอบกิจการเงินร่วมลงทุนหรือรายได้จากการโอนหน่วยทรัสต์ของทรัสต์เพื่อประกอบกิจการเงินร่วมลงทุน ตามสัดส่วนการลงทุนของกิจการเงินร่วมลงทุนที่ได้ลงทุนในบริษัทเป้าหมาย ซึ่งประกอบกิจการที่ใช้เทคโนโลยีหลักเป็นฐานในการทำธุรกิจ ทั้งนี้ บริษัทเป้าหมายต้องประกอบกิจการที่ใช้เทคโนโลยีหลักเป็นฐานในการทำธุรกิจอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดรายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของรายได้ทั้งหมดในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนรอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับรายได้จากการโอนหุ้น

(2) กรณีบริษัทซึ่งประกอบกิจการเงินร่วมลงทุน มีกำไรสะสมจากรายได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลของกิจการเงินร่วมลงทุนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกำไรสะสมทั้งหมดในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนรอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับรายได้จากการโอนหุ้นนั้น ให้ผู้ลงทุนได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลทั้งจำนวน

(3) กรณีทรัสต์เพื่อประกอบกิจการเงินร่วมลงทุนมีกำไรสะสมจากรายได้จากการลงทุนในบริษัทเป้าหมาย ในส่วนที่คำนวณได้จากกิจการที่ใช้เทคโนโลยีหลักเป็นฐานในการทำธุรกิจไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของกำไรสะสมทั้งหมดในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนรอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับรายได้จากการโอนหน่วยทรัสต์นั้น ให้ผู้ลงทุนได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลทั้งจำนวน

2.2.3) กำหนดให้ผู้ลงทุนได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับรายได้จากการที่บริษัทซึ่งประกอบกิจการเงินร่วมลงทุนเลิกกิจการตามสัดส่วนกำไรสะสมจากรายได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทซึ่งประกอบกิจการเงินร่วมลงทุน ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าทุนหรือรายได้จากการที่ทรัสต์เพื่อกิจการเงินร่วมลงทุนเลิกกิจการตามสัดส่วนกำไรสะสมที่คำนวณได้จากการลงทุนในบริษัทเป้าหมายเฉพาะส่วนที่เกิดจากการประกอบกิจการที่ใช้เทคโนโลยีหลักเป็นฐานในการทำธุรกิจ ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าทุน

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 597) พ.ศ. 2559 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 133 ตอนที่ 17 ก วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2559

4) วันที่มีผลบังคับใช้

โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 25 กุมภาพันธ์ 2559 เป็นต้นไป

5) รายละเอียดเพิ่มเติม

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขมีดังนี้

5.1) บริษัทเป้าหมายต้องเป็นบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งประกอบกิจการที่ใช้เทคโนโลยีหลักเป็นฐานในการทำธุรกิจไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน และไม่เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.2) กิจการที่ใช้เทคโนโลยีหลักเป็นฐานในการทำธุรกิจ ได้แก่ กิจการซึ่งใช้เทคโนโลยีหลักตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติประกาศกำหนด เป็นฐานในการออกแบบและพัฒนา เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตหรือให้บริการอย่างเป็นระบบตามที่กำหนด และได้รับการรับรองโดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ โดยกรณีมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ให้ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากบริษัทผู้รับรอง ในการประกอบธุรกิจประเภทอุตสาหกรรม 10 ประเภท ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมอาหารและการเกษตร 2) อุตสาหกรรมเพื่อประหยัดพลังงาน ผลิตพลังงานทดแทน และพลังงานสะอาด 3) อุตสาหกรรมฐานเทคโนโลยีชีวภาพ 4) อุตสาหกรรม การแพทย์และสาธารณสุข 5) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 6) อุตสาหกรรมวัสดุก้าวหน้า 7) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องประดับ 8) อุตสาหกรรม ยานยนต์และชิ้นส่วน 9) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ และบริการสารสนเทศ 10) อุตสาหกรรมฐานวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม หรืออุตสาหกรรมใหม่

5.3) เงินทุนของกิจการเงินร่วมลงทุน

กรณีบริษัทซึ่งประกอบกิจการเงินร่วมลงทุน ต้องมีทุนจดทะเบียนชำระแล้ว ขั้นต่ำ 20 ล้านบาท และกรณีทรัสต์เพื่อกิจการเงินร่วมลงทุน ต้องมีมูลค่าเงินทุนชำระแล้ว ไม่น้อยกว่า 20 ล้านบาท

5.4) สถานะของกิจการเงินร่วมลงทุน

5.4.1) เป็นบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งได้จัดแจ้งการเป็นกิจการเงินร่วมลงทุนกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และไม่ใช่สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ตามมาตรา 5 วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 ซึ่งเป็นมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนกิจการเงินร่วมลงทุนเพื่อการลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

5.4.2) เป็นทรัสต์ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อประกอบกิจการเงินร่วมลงทุน ตามประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2559

4.4 มาตรการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ซื้อทรัพย์สินมาใช้งาน หากทรัพย์สินนั้นใช้งานเกิน 1 รอบระยะเวลาบัญชี กฎหมายกำหนดให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กำหนด โดยพระราชกฤษฎีกา

4.4.1 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีโดยให้สิทธิหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินประเภทคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในอัตราเร่ง

1) วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาได้ เป็นกรณีพิเศษ และเพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้น

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

การได้รับสิทธิในการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาเบื้องต้นในวันที่ได้ทรัพย์สินประเภทคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์มาได้ในอัตราร้อยละ 40 ของมูลค่าต้นทุน ทั้งนี้ มูลค่าต้นทุนทรัพย์สินในส่วนที่เหลือให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งประกอบกิจการในรูปแบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีสิทธิขอยกหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาได้ ภายใน 3 รอบระยะเวลาบัญชีนับแต่วันที่ได้รับทรัพย์สินประเภทคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์นั้นมา

วิธีการคำนวณ

กำหนดให้มูลค่าคอมพิวเตอร์ 100 ล้านบาท

ปีที่ 1	หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 40	= 40 ล้านบาท
	หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาเพิ่มได้อีก	= 20 ล้านบาท
	รวมหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาได้	= 60 ล้านบาท
ปีที่ 2	หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาได้	= 20 ล้านบาท
ปีที่ 3	หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาได้	= 20 ล้านบาท

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

3.1) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน (ฉบับที่ 145) พ.ศ. 2527 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 101 ตอนที่ 24 วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2527

3.2) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน (ฉบับที่ 395) พ.ศ. 2545 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 12 ก วันที่ 30 มกราคม 2545

4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม 2545 เป็นต้นไป

5) รายละเอียดเพิ่มเติม

สำหรับนิติบุคคลที่มีสินทรัพย์ถาวรโดยรวมไม่เกิน 200 ล้านบาท และมีการจ้างงานไม่เกิน 200 คน

4.4.2 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีโดยให้สิทธิหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินประเภทอาคารโรงงานในอัตราเร่ง

1) วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมให้หักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาได้เป็นกรณีพิเศษ และเพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้น

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ทรัพย์สินประเภทโรงงาน ให้หักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาเบื้องต้นร้อยละ 25 ในวันที่ได้ทรัพย์สินนั้นมา ทั้งนี้ มูลค่าทรัพย์สินประเภทอาคารโรงงานส่วนที่เหลือ ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีลักษณะเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีสิทธิขอยกหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินประเภทอาคารโรงงานได้ในอัตราปกติที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้หักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคา ของทรัพย์สินประเภทอาคารโรงงานได้ไม่เกินร้อยละ 5 ของมูลค่าส่วนที่เหลือภายหลังจากที่มีการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาในเบื้องต้นในอัตราพิเศษ โดยสามารถหักค่าเสื่อมราคาภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 20 รอบระยะเวลาบัญชี

วิธีการคำนวณ

กำหนดให้มูลค่าอาคารโรงงาน 100 ล้านบาท

ปีที่ 1	หักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 25	= 25	ล้านบาท
	หักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 5 ของมูลค่าที่เหลือ	= 3.75	ล้านบาท
	รวมหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาได้	= 28.75	ล้านบาท
ปีที่ 2-ปีที่ 20	หักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาได้ปีละ	= 3.75	ล้านบาท

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

3.1) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน (ฉบับที่ 145) พ.ศ. 2527 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 101 ตอนที่ 24 วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2527

3.2) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน (ฉบับที่ 359) พ.ศ. 2545 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 12 ก วันที่ 30 มกราคม 2545

4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม 2545 เป็นต้นไป

5) รายละเอียดเพิ่มเติม

สำหรับนิติบุคคลที่มีสินทรัพย์ถาวรโดยรวมไม่เกิน 200 ล้านบาท และมีการจ้างงานไม่เกิน 200 คน

4.4.3 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีโดยให้สิทธิหักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินประเภทเครื่องจักรและอุปกรณ์ของเครื่องจักรในอัตราเร่ง

1) วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมให้หักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาได้เป็นกรณีพิเศษ และเพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้น

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

การได้รับสิทธิในการหักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาเบื้องต้น ในวันที่ได้ทรัพย์สินประเภทเครื่องจักรและอุปกรณ์ของเครื่องจักรมาได้ในอัตราร้อยละ 40 ของมูลค่าต้นทุน ทั้งนี้ มูลค่าต้นทุนทรัพย์สินในส่วนที่เหลือให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการในรูปแบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีสิทธิขอยกหักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 20 ภายใน 5 รอบระยะเวลาบัญชีนับแต่วันที่ได้รับทรัพย์สินประเภทเครื่องจักรและอุปกรณ์ของเครื่องจักรนั้นมา

วิธีการคำนวณ

กำหนดให้มูลค่าเครื่องจักร 100 ล้านบาท

ปีที่ 1	หักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 40	= 40	ล้านบาท
	หักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 20 ของมูลค่าที่เหลือ	= 12	ล้านบาท
	รวมหักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาได้	= 52	ล้านบาท
ปีที่ 2	หักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาได้	= 12	ล้านบาท
ปีที่ 3	หักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาได้	= 12	ล้านบาท
ปีที่ 4	หักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาได้	= 12	ล้านบาท
ปีที่ 5	หักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาได้	= 12	ล้านบาท

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

3.1) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการหักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน (ฉบับที่ 145) พ.ศ. 2527 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 101 ตอนที่ 24 วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2527

3.2) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการหักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน (ฉบับที่ 395) พ.ศ. 2545 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 12 ก วันที่ 30 มกราคม 2545

4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม 2545 เป็นต้นไป

5) รายละเอียดเพิ่มเติม

สำหรับนิติบุคคลที่มีสินทรัพย์ถาวรโดยรวมไม่เกิน 200 ล้านบาท และมีการจ้างงานไม่เกิน 200 คน

4.5 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

1) วัตถุประสงค์

เพื่อบรรเทาภาระในการเสียภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีรายรับไม่เกินกว่า 1,800,000 บาท

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีรายรับไม่เกินกว่า 1,800,000 บาท

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการกำหนดมูลค่าของฐานภาษีของกิจการขนาดย่อมซึ่งได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 432) พ.ศ. 2548 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 10 ก วันที่ 26 มกราคม 2548

4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2548 เป็นต้นไป

4.6 มาตรการภาษีทั่วไปอื่นๆ ที่ SMEs สามารถใช้ประโยชน์ได้

4.6.1 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับการหักค่าใช้จ่ายมากกว่า 1 เท่า

1) สิทธิประโยชน์ในการหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานสำหรับกิจการผู้ดำเนินการฝึก

1.1) วัตถุประสงค์

โดยที่เป็นการสมควรยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้ส่งลูกจ้างของตนไปรับการศึกษาหรือฝึกอบรม หรือที่ได้ฝึกอบรมให้แก่ลูกจ้างของตน รวมทั้งสมควรยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่ผู้ดำเนินการฝึกตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานในการฝึกเตรียมเข้าทำงานเพื่อประโยชน์ของกิจการตน เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาฝีมือแรงงานมากยิ่งขึ้น

1.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานสำหรับกิจการผู้ดำเนินการฝึก

1.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 437) พ.ศ. 2548 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 98 ก วันที่ 18 ตุลาคม 2548

1.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 19 ตุลาคม 2548 เป็นต้นไป

2) สิทธิประโยชน์ในการหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งลูกจ้างของบริษัทเข้ารับการศึกษาศึกษาหรือฝึกอบรมในสถานศึกษาหรือสถานฝึกอบรมฝีมือแรงงานที่ทางราชการจัดตั้งขึ้น

2.1) วัตถุประสงค์

โดยที่เป็นการสมควรยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้ส่งลูกจ้างของตนไปรับการศึกษาศึกษาหรือฝึกอบรม หรือที่ได้ฝึกอบรมให้แก่ลูกจ้างของตน รวมทั้งสมควรยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่ผู้ดำเนินการฝึกตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานในการฝึกเตรียมเข้าทำงานเพื่อประโยชน์ของกิจการตน เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาฝีมือแรงงานมากยิ่งขึ้น

2.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

นิติบุคคลสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งลูกจ้างของบริษัทเข้ารับการศึกษาศึกษาหรือฝึกอบรมในสถานศึกษาหรือสถานฝึกอบรมฝีมือแรงงานที่ทางราชการจัดตั้งขึ้น

2.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 437) พ.ศ. 2548 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 98 ก วันที่ 18 ตุลาคม 2548

2.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 19 ตุลาคม 2548 เป็นต้นไป

3) สิทธิประโยชน์ในการหักค่าใช้จ่ายได้ 3 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าจ้างเพื่อทำการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี

3.1) วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีมากขึ้น

3.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

นิติบุคคลสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ 3 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าจ้างเพื่อทำการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีแต่ต้องไม่เกินร้อยละของรายได้หรือยอดขายที่ต้องนำมารวมคำนวณกำไรสุทธิก่อนหักรายจ่ายใดในรอบระยะเวลาบัญชี ดังนี้

ตารางที่ 23 การหักค่าใช้จ่ายได้ 3 เท่าแต่ไม่เกินร้อยละของรายได้ของบริษัท

ชั้น	รายได้บริษัท (ล้านบาท)	ร้อยละ
1	1-50	60
2	51-199	9
3	มากกว่า 200	6

ที่มา: พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 598) พ.ศ. 2559

3.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 598)

พ.ศ. 2559

3.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558-วันที่ 31 ธันวาคม 2562

4) สิทธิประโยชน์ในการหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างคนพิการเข้าทำงาน

4.1) วัตถุประสงค์

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้มีการจ้างแรงงานคนพิการ อันจะทำให้คนพิการสามารถปฏิบัติงานได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งพาตนเองได้

4.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างคนพิการเข้าทำงาน

4.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 499)

พ.ศ. 2553 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ตอนที่ 37 ก วันที่ 9 มิถุนายน 2553

4.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2553 เป็นต้นไป

5) สิทธิประโยชน์ในการหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือบริการสาธารณะอื่นให้แก่คนพิการ

5.1) วัตถุประสงค์

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือบริการสาธารณะอื่น อันจะทำให้คนพิการสามารถปฏิบัติงานได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งพาตนเองได้

5.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือบริการสาธารณะอื่นให้แก่คนพิการ

5.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 499) พ.ศ. 2553 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ตอนที่ 37 ก วันที่ 9 มิถุนายน 2553

5.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2553 เป็นต้นไป

6) สิทธิประโยชน์ในการหักค่าใช้จ่ายได้ 3 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างคนพิการเข้าทำงานเกินกว่าร้อยละ 60 ของลูกจ้างในสถานประกอบการ และมีการจ้างงานเกินกว่า 180 วันในปีภาษี

6.1) วัตถุประสงค์

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้มีการจ้างแรงงานคนพิการเพิ่มขึ้น

6.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ 3 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างคนพิการเข้าทำงานเกินกว่าร้อยละ 60 ของลูกจ้างในสถานประกอบการ และมีการจ้างงานเกินกว่า 180 วันในปีภาษี

6.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 519) พ.ศ. 2554 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 128 ตอนที่ 34 ก วันที่ 11 พฤษภาคม 2554

6.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม 2554 เป็นต้นไป

7) สิทธิประโยชน์ในการหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้คนพิการได้รับสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

7.1) วัตถุประสงค์

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมคนพิการได้รับสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

7.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

7.2.1) บุคคลธรรมดาสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ แต่เมื่อรวมกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นสำหรับการจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษาสำหรับโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบแล้ว ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนดังกล่าว

7.2.2) นิติบุคคลสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ แต่เมื่อรวมกับรายจ่ายที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษาสำหรับโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบและรายจ่ายที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดสร้างและการบำรุงรักษาสถานมเด็กเล่น สวนสาธารณะ หรือสนามกีฬาของเอกชนที่เปิดให้ประชาชนใช้เป็นสถานที่ทั่วไปโดยไม่เก็บค่าบริการใดๆ หรือสนามเด็กเล่น สวนสาธารณะหรือสนามกีฬาของทางราชการแล้ว ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิก่อนหักรายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะหรือเพื่อการสาธารณะประโยชน์และรายจ่ายเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการกีฬา

7.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 519) พ.ศ. 2554 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 128 ตอนที่ 34 ก วันที่ 11 พฤษภาคม 2554

7.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม 2554 เป็นต้นไป

8) สิทธิประโยชน์ในการหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายเพื่อการลงทุน

8.1) วัตถุประสงค์

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในประเทศของผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เพื่อกระตุ้นระบบเศรษฐกิจในระยะสั้นเพิ่มขึ้น รวมทั้งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

8.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ให้หักรายจ่ายเป็นจำนวน 2 เท่าของรายจ่ายเพื่อการลงทุนในทรัพย์สิน หรือการต่อเติม เปลี่ยนแปลง ขยายออก หรือทำให้ดีขึ้นซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับกิจการ แต่ไม่ใช่เป็นการซ่อมแซมให้คงสภาพเดิม โดย

8.2.1) กรณีผู้ประกอบการนิติบุคคลทั่วไป

(1) จัดทำเป็นโครงการการลงทุนใหม่ และต้องลงทุนในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจหลักของกิจการ โดยมูลค่าของโครงการประกอบด้วยมูลค่าของทรัพย์สิน ดังนี้

(1.1) เครื่องจักร ส่วนประกอบ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

(1.2) โปรแกรมคอมพิวเตอร์

(1.3) ยานพาหนะ

(1.4) อาคารถาวร (ไม่รวมที่ดิน และไม่รวมถึงอาคารถาวรที่ใช้เพื่อการอยู่อาศัย)

(2) ทรัพย์สินตามข้อ 2.1.1) ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(2.1) ต้องไม่เคยผ่านการใช้งานมาก่อน

(2.2) ต้องอยู่ในราชอาณาจักร (แต่ไม่รวมยานพาหนะ)

(2.3) ต้องสามารถหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินได้

(3) ต้องไม่ใช่สิทธิหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง

(4) ต้องจ่าย และได้ทรัพย์สินนั้นมาและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้การได้ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2559

(5) ต้องหักรายจ่ายลงทุนในจำนวนเท่าๆ กันในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีตามอายุการใช้งานของทรัพย์สิน

8.2.2) กรณีผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน BOI

(1) กรณีโครงการที่ได้มีการลงทุนไปแล้ว หากประสงค์จะใช้สิทธิต้องจัดทำโครงการใหม่แยกจากโครงการเดิม

(2) กรณีโครงการที่เข้าข่ายได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเพิ่มเติมตามมาตรการเร่งรัดการลงทุนของ BOI ได้แก่ ผู้ที่ขอรับยื่นขอรับการส่งเสริมตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2557 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2559 และเป็นประเภทกิจการที่อยู่ในข่ายได้รับสิทธิประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลต้องเลือกรับสิทธิประโยชน์ระหว่างมาตรการเร่งรัดการลงทุนของ BOI และมาตรการหักรายจ่าย 2 เท่าของกระทรวงการคลัง ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 โดยหากเลือกรับสิทธิประโยชน์หักรายจ่าย 2 เท่า จะต้องจดทะเบียนกับกรมสรรพากร และ BOI โดยหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาได้ตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนการใช้สิทธิหักรายจ่าย 1 เท่า ให้เริ่มใช้นับตั้งแต่นับรอบระยะเวลาบัญชีแรกหลังจากสิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนสิ้นสุดลง

8.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

8.3.1) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 604) พ.ศ. 2559 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 133 ตอนที่ 33 ก วันที่ 21 เมษายน 2559

8.3.2) ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 266) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับเงินได้ที่ได้จ่ายเพื่อการลงทุนหรือการต่อเติม เปลี่ยนแปลง ขยายออก หรือทำให้ดีขึ้นซึ่งทรัพย์สินแต่ไม่ใช่เป็นการซ่อมแซมให้คงสภาพเดิมตามมาตรา 65 ตรี(5) แห่งประมวลรัษฎากร

8.4) วันที่มีผลบังคับใช้

โดยมีผลบังคับใช้สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559

4.6.2 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1) สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้พึงประเมิน ไม่เกิน 1.8 ล้านบาท

1.1) วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้พึงประเมินไม่เกิน 1.8 ล้านบาท สำหรับปีภาษี 2552-2559

1.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

กฎกระทรวง ฉบับที่ 303 (พ.ศ. 2557) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 131 ตอนที่ 31 ก วันที่ 12 มีนาคม 2557

1.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2552-วันที่ 31 ธันวาคม 2559

2) สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินปันผล ผลประโยชน์จากการโอนหุ้นกรณีถือหุ้นในบริษัทฯ ประกอบกิจการธุรกิจเงินร่วมลงทุน

2.1) วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในกิจการที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในตลาดทุน โดยผ่านการบริหารจัดการลงทุนของผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการเงินร่วมลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ อันจะทำให้เกิดการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมพาณิชย์กรรมเพิ่มขึ้น และระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

2.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ยกเว้นภาษีสำหรับเงินปันผลจากการถือหุ้นในบริษัทฯ ประกอบกิจการเงินร่วมลงทุน หรือผลประโยชน์จากการถือหุ้นให้บริษัทฯ

2.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

2.3.1) กฎกระทรวง ฉบับที่ 126 ข้อ 2(58) (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 83 ตอนที่ 17 วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2509

2.3.2) กฎกระทรวง ฉบับที่ 235 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการ ยกเว้นประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอน 22 ก วันที่ 12 มีนาคม 2545

2.4) วันที่มีผลบังคับใช้

โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มีนาคม 2545 เป็นต้นไป

4.6.3 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

1) สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับเงินปันผลหรือผลประโยชน์จากการถือหุ้นในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.1) วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบกิจการธุรกิจเงินร่วมลงทุนอันจะทำให้เกิดการลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวมทั้งในตลาดทุนเพิ่มขึ้น

1.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

การยกเว้นภาษีเงินปันผลหรือผลประโยชน์ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งเป็นนิติบุคคลร่วมลงทุนได้รับการถือหุ้นในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

1.3.1) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 มาตรา 5 วรรคสอง ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 73 ตอนที่ 84 วันที่ 16 ตุลาคม 2495

1.3.2) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 442) พ.ศ. 2548 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 122 ตอนที่ 110 ก วันที่ 23 พฤศจิกายน 2548

1.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 24 พฤศจิกายน 2548 เป็นต้นไป

2) สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับเงินปันผลหรือผลประโยชน์จากการถือหุ้นในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งเป็นนิติบุคคลร่วมลงทุน

2.1) วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในตลาดทุน โดยผ่านการบริหารจัดการลงทุนของผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการเงินร่วมลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ อันจะทำให้เกิดการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมเพิ่มขึ้น และระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

2.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ยกเว้นภาษีสำหรับเงินปันผลหรือผลประโยชน์ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลได้รับจากการถือหุ้นในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นนิติบุคคลร่วมลงทุน

2.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

2.3.1) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 มาตรา 5 เถกนวิสติ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 73 ตอนที่ 84 วันที่ 16 ตุลาคม 2495

2.3.2) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 396) พ.ศ. 2545 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 119 ตอนที่ 12 ก วันที่ 30 มกราคม 2545

4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม 2545 เป็นต้นไป

3) สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับเงินได้จากการขนส่งสินค้าทางทะเลระหว่างประเทศ

3.1) วัตถุประสงค์

เพื่อจูงใจให้มีการนำเรือมาจดทะเบียนเป็นเรือไทยในประเทศไทยและใช้เรือไทยในการประกอบกิจการขนส่งสินค้าทางทะเลระหว่างประเทศมากขึ้น

3.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

การยกเว้นภาษีให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย โดยใช้เรือที่จดทะเบียนเป็นเรือไทย และมีคนประจำเรือที่มีสัญชาติไทย ตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทย เงินได้จากการขนส่งสินค้าทางทะเลระหว่างประเทศ

3.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 314) พ.ศ. 2540 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 114 ตอนที่ 67 ก วันที่ 11 พฤศจิกายน 2540

3.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2540 เป็นต้นไป

4.6.4 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

1) สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับรายรับการประกอบกิจการขายสินค้าที่ไม่ใช่การส่งออก

1.1) วัตถุประสงค์

เพื่อบรรเทาภาระภาษีและให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ

1.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับรายรับ ดังต่อไปนี้

1.2.1) การขายพืชผลทางการเกษตรฯ ที่อยู่ในสภาพสดและรักษาสภาพไว้ไม่ให้เสีย (ไม่รวมขายไม้ซุง ฟืน หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเลื่อยไม้ หรือผลิตภัณฑ์อาหารที่บรรจุกระป๋อง ภาชนะหรือหีบห่อที่ทำเป็นอุตสาหกรรมตามลักษณะเงื่อนไขที่กำหนด)

1.2.2) การขายสัตว์ ไม่ว่าจะมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตส่วนต่างๆ ของสัตว์ หรือรักษาไว้ไม่ให้เสีย (ไม่รวมถึงผลิตภัณฑ์อาหารบรรจุกระป๋อง ภาชนะหรือหีบห่อที่ทำเป็นอุตสาหกรรม ตามลักษณะและเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด)

1.2.3) การขายปุ๋ย

1.2.4) การขายปลาปน อาหารสัตว์

1.2.5) การขายยา หรือเคมีภัณฑ์ที่ใช้สำหรับพืชหรือสัตว์

1.2.6) จากการขายหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือตำราเรียน

1.2.7) การขายสินค้าของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งส่งรายรับทั้งสิ้นให้แก่รัฐโดยไม่หักค่าใช้จ่าย

1.2.8) การขายสินค้าเพื่อประโยชน์แก่การศาสนา หรือการสาธารณกุศลภายในประเทศ โดยไม่นำผลกำไรไปจ่ายในทางอื่น

1.2.9) การขายสินค้าตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 239)

1.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 239) พ.ศ. 2534 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 108 ตอนที่ 229 วันที่ 26 ธันวาคม 2534

1.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2534 เป็นต้นไป

2) สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับรายรับจากการประกอบกิจการให้บริการ

2.1) วัตถุประสงค์

เพื่อบรรเทาภาระภาษีและให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ

2.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับรายรับ ดังต่อไปนี้

- 2.2.1) การให้บริการการศึกษาของทางราชการ สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือโรงเรียนเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน
- 2.2.2) การให้บริการงานทางศิลปและวัฒนธรรมในสาขานาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และกิตติศิลป์ โดยมีได้เรียกเก็บค่าบริการจากผู้ชมหรือผู้ฟัง
- 2.2.3) การให้บริการประกอบโรคศิลป์ การสอบบัญชี และการว่าความ
- 2.2.4) การให้บริการรักษาพยาบาลของสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล
- 2.2.5) การให้บริการห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์
- 2.2.6) การให้บริการตามสัญญาจ้างแรงงาน
- 2.2.7) การให้บริการจัดแข่งขันกีฬาสมัครเล่น
- 2.2.8) การให้บริการของนักแสดงสาธารณะ
- 2.2.9) การให้บริการขนส่งในราชอาณาจักร
- 2.2.10) การให้บริการขนส่งระหว่างประเทศ ซึ่งมีใช้ขนส่งโดยอากาศยานหรือเรือเดินทะเล
- 2.2.11) การให้บริการเช่าสังฆารัมภ์
- 2.2.12) การให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีให้บริการที่เป็นการพาณิชย์
- 2.2.13) การให้บริการของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งส่งรายรับทั้งสิ้นให้แก่รัฐโดยไม่หักรายจ่าย
- 2.2.14) การให้บริการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนา หรือการกุศลภายในประเทศโดยไม่นำผลกำไรไปจ่ายในทางอื่น
- 2.2.15) การให้บริการตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 239)

2.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 239) พ.ศ. 2534 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 108 ตอนที่ 229 วันที่ 26 ธันวาคม 2534

2.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2534 เป็นต้นไป

3) สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการนำเข้าสินค้า

3.1) วัตถุประสงค์

เพื่อบรรเทาภาระภาษีและให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ

3.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ประเภทสินค้าที่ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มจากการนำเข้าสินค้า ได้แก่

3.2.1) พืชผลทางการเกษตร ฯลฯ ที่อยู่ในสภาพสดและรักษาสภาพไว้ไม่ให้เสีย (ไม่รวมไม้ซุง ฝืน หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเลื่อยไม้ หรือผลิตภัณฑ์อาหารที่บรรจุกระป๋อง ภาชนะหรือหีบห่อที่ทำเป็นอุตสาหกรรมตามลักษณะเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด)

3.2.2) สัตว์ ไม่ว่าจะเป็นมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตส่วนต่างๆ ของสัตว์ หรือรักษาไว้ไม่ให้เสีย (ไม่รวมถึงผลิตภัณฑ์อาหารบรรจุกระป๋อง ภาชนะหรือหีบห่อที่ทำเป็นอุตสาหกรรมตามลักษณะและเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด)

3.2.3) ปุ๋ย

3.2.4) ปลาป่น อาหารสัตว์

3.2.5) ยา หรือเคมีภัณฑ์ที่ใช้สำหรับพืชและสัตว์

3.2.6) หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือตำราเรียน

3.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

มาตรา 81 (2) หมวด 4 ภาษีมูลค่าเพิ่ม แห่งประมวลกฎหมายรัษฎากร

3.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2534 เป็นต้นไป

4.6.5) มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ

1) วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่สถาบันการเงินเฉาะกิจและกิจการที่มีการให้กู้ยืมเงิน โอน หรือแลกเปลี่ยนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์กับส่วนราชการหรือองค์การของรัฐ ตามที่กำหนด โดยไม่ให้ถือเป็นการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นการค้าหากำไร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมยิ่งขึ้น

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับกิจการดังต่อไปนี้

2.1) กิจการธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กิจการของสถาบันคุ้มครองเงินฝาก

2.2) กิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะให้เฉพาะดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์จากการให้กู้ยืมแก่สมาชิกหรือสหกรณ์ออมทรัพย์อื่น

2.3) กิจการของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

2.4) กิจการของการเคหะแห่งชาติ โดยยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะให้เฉพาะการขายหรือให้เช่าใช้อสังหาริมทรัพย์

2.5) กิจการรับจำนำของกระทรวง ทบวง กรม และราชการส่วนท้องถิ่น

2.6) กิจการขายหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในตลาดหลักทรัพย์

2.7) กิจการของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม

2.8) กิจการของกองทุนสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

2.9) กิจการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน

2.10) กิจการของนิติบุคคลเฉพาะกิจในส่วนที่เกี่ยวกับการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

2.11) กิจการของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นในส่วนที่เกี่ยวกับการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

2.12) กิจการของกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงิน และกองทุนรวมเพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงิน

2.13) กิจการของบริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย

2.14) กิจการของการเคหะแห่งชาติ เฉพาะการให้กู้ยืมเงินตามโครงการพัฒนาคนจนในเมือง

2.15) กิจการของสหกรณ์ประเภทสหกรณ์บริการ

2.16) กิจการของรัฐวิสาหกิจ เฉพาะรายรับจากการขายอสังหาริมทรัพย์เพื่อการแปลงสภาพกิจการ

2.17) กิจการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

2.18) กิจการของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

2.19) กิจการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเอกชน

2.20) กิจการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

2.21) กิจการกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และสิทธิเรียกร้อง

2.22) กิจการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2.23) กิจการขายข้อตกลงซื้อขายล่วงหน้า กิจการขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

2.24) กิจการของสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

2.25) กิจการของกองทุนบริหารเงินกู้เพื่อการปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะ และการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในประเทศ

2.26) กิจการของกองทุนส่งเสริมโรงเรียนในระบบตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

2.27) กิจการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2.28) กิจการของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีระเบียบเกี่ยวกับเงินกองทุนสะสมพนักงานหรือทุนอื่นใดเพื่อพนักงาน สำหรับดอกเบี้ยที่ได้รับจากการนำเงินกองทุนหรือทุนอื่นใดออกให้พนักงานที่เป็นสมาชิกกู้ยืม

2.29) กิจการของกองทุนหมู่บ้าน

2.30) การยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะให้สำหรับบุคคลธรรมดาขายอสังหาริมทรัพย์ ในกรณีดังต่อไปนี้

2.30.1) การขายอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มีการจัดสรรที่ดิน ขายห้องชุดซึ่งมิได้เป็นผู้จดทะเบียนอาคารชุด ขายอาคารซึ่งมิได้สร้างขึ้นเพื่อขาย ขายอสังหาริมทรัพย์นอกเหนือจากที่กล่าวมาโดยมิได้มีการแบ่งขายหรือมีการแบ่งแยกไว้ขาย โดยทำถนนหรือสิ่งสาธารณูปโภคอื่นๆ ทั้งนี้ ได้ขายอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวภายหลัง 5 ปี นับแต่วันที่ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้น

2.30.2) การขายหรือถูกเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

2.30.3) การขายอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยทางมรดก

2.30.4) การขายอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้เป็นสถานที่อยู่อาศัย โดยผู้ขายมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี นับแต่วันที่ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้น

2.30.5) การโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่บุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย

2.30.6) การโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ส่วนราชการหรือองค์การของรัฐโดยไม่มีค่าตอบแทน

2.30.7) การแลกเปลี่ยนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์กับส่วนราชการหรือองค์การของรัฐ กรณีส่วนราชการหรือองค์การของรัฐมิได้จ่ายค่าตอบแทน

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

3.1) มาตรา 91/3 หมวด 5 ภาษีธุรกิจเฉพาะ แห่งประมวลกฎหมายรัษฎากร

3.2) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 240) พ.ศ. 2534 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 108 ตอนที่ 229 วันที่ 26 ธันวาคม 2534

4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2534 เป็นต้นไป

4.6.6 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นอากรแสตมป์

1) วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่หน่วยงานของรัฐที่มีการปิดอากรแสตมป์ โดยไม่ให้ถือเป็นการค้าหากำไร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมยิ่งขึ้น

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ยกเว้นอากรแสตมป์ให้สำหรับหน่วยงานของรัฐบาล เจ้าพนักงานผู้ทำงานของรัฐบาลโดยหน้าที่บุคคลผู้กระทำการในนามของรัฐบาล องค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น สภาเทศบาลไทย วัด และองค์การศาสนาใดๆ ในราชอาณาจักรที่เป็นนิติบุคคล

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

มาตรา 121 หมวด 6 อากรแสตมป์ แห่งประมวลกฎหมายรัษฎากร

4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2509 เป็นต้นไป

4.6.7 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1) สิทธิประโยชน์ในการลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้พึงประเมิน มาตรา 40(7)(8) การผลิตสินค้า การขายสินค้า หรือการให้บริการในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ

1.1) วัตถุประสงค์

เพื่อบรรเทาภาระภาษีให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ผู้มีเงินได้มีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จะเลือกเสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 0.1 สำหรับเงินได้พึงประเมิน มาตรา 40 (7) (8) แห่งประมวลรัษฎากร เฉพาะการผลิตสินค้า หรือ ขายสินค้า หรือการให้บริการในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ โดยไม่ต้องนำเงินได้ไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้สุทธิ หรือไม่ต้องนำเงินได้พึงประเมินที่เกินกว่า 1 ล้านบาทไปคำนวณภาษีอัตราร้อยละ 0.5 ก็ได้

1.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 584) พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนที่ 37 ก วันที่ 1 พฤษภาคม 2558

1.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558-วันที่ 31 ธันวาคม 2560

1.5) รายละเอียดเพิ่มเติม

เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดสตูล และจังหวัดสงขลาเฉพาะ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอเทพา

2) สิทธิประโยชน์ในการลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้พึงประเมินที่คนต่างด้าวได้รับเนื่องจากการจ้างแรงงานของสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศและบริษัทการค้าระหว่างประเทศ

2.1) วัตถุประสงค์

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการลงทุนโดยการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ หรือบริษัทการค้าระหว่างประเทศในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มแรงจูงใจและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศหรือบริษัทการค้าระหว่างประเทศ สมควรให้สิทธิประโยชน์ทางอากรแก่คนต่างด้าวที่ปฏิบัติงานในสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ หรือบริษัทการค้าระหว่างประเทศ

2.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

คนต่างด้าวที่ทำงานประจำในสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ หรือบริษัทการค้าระหว่างประเทศ จะเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราร้อยละ 15 โดยคนต่างด้าวจะได้รับสิทธิประโยชน์ตั้งแต่วันที่สำนักงานใหญ่ข้ามชาติหรือบริษัทการค้าระหว่างประเทศได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจนถึงวันสิ้นสุดการทำงานหรือสิทธิประโยชน์ทางภาษีของสำนักงานใหญ่ข้ามชาติหรือบริษัทการค้าระหว่างประเทศสิ้นสุดลง ทั้งนี้คนต่างด้าวดังกล่าวสามารถเลือกที่จะไม่นำเงินได้ที่ถูกหักภาษีในอัตราร้อยละ 15 ไปรวมคำนวณภาษีเงินได้ และต้องไม่ขอรับเงินภาษีที่ถูกหักไว้คืนหรือไม่ขอเครดิตเงินภาษีที่ถูกหักไว้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

2.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

2.3.1) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 586) พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนที่ 37 ก วันที่ 1 พฤษภาคม 2558

2.3.2) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 587) พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนที่ 37 ก วันที่ 1 พฤษภาคม 2558

2.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 2 พฤษภาคม 2558 เป็นต้นไป

2.5) รายละเอียดเพิ่มเติม

2.5.1) สำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ ได้แก่ บริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยเพื่อประกอบกิจการให้บริการด้านการบริหารหรือด้านเทคนิค การให้บริการสนับสนุน และให้หมายความรวมถึงบริษัทการค้าระหว่างประเทศซึ่งได้รับอนุมัติให้เป็นสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ

2.5.2) บริษัทการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ บริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยเพื่อประกอบกิจการจัดซื้อและขายสินค้า วัตถุดิบ และชิ้นส่วน หรือให้บริการเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศแก่นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ

3) สิทธิประโยชน์ในการลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้พึงประเมินของนักแสดงภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ

3.1) วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนให้มีการเข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์หรือโทรทัศน์จากต่างประเทศในประเทศไทย อันเป็นการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น

3.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

นักแสดงภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ ได้รับค่าแสดงภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ซึ่งดำเนินการถ่ายทำในประเทศไทย โดยบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศ และได้รับอนุญาตให้ถ่ายทำในประเทศไทยจากคณะกรรมการพิจารณาคำขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ

ในประเทศไทย ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ว่าด้วยการขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. 2544 ให้หักภาษีเงินในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมิน ทั้งนี้นักแสดงสาธารณะที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศดังกล่าวสามารถเลือกที่จะไม่นำเงินได้ที่หักภาษีในอัตราร้อยละ 10 ไปรวมคำนวณภาษีเงินได้ และต้องไม่ขอรับเงินภาษีที่ถูกหักไว้คืนหรือไม่ขอเครดิตเงินภาษีที่ถูกหักไว้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

3.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

3.3.1) ข้อ 2 (3) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 144 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยภาษีเงินได้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96 ตอนที่ 203 วันที่ 11 ธันวาคม 2522

3.3.2) กฎกระทรวง ฉบับที่ 238 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยภาษีเงินได้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 95 ก วันที่ 27 กันยายน 2545

3.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน 2545 เป็นต้นไป

4) สิทธิประโยชน์ในการลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้จากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ในราชอาณาจักรประเภทเงินฝากประจำ

4.1) วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการสนับสนุนการออมระยะยาว

4.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ให้ลดอัตราภาษีเงินได้ โดยให้จัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 10 สำหรับดอกเบี้ยที่ได้รับจากการฝากเงินในบัญชีเงินฝากประจำตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการฝากแล้วได้ออนเงินฝากนั้นเพื่อใช้สำหรับการศึกษาของตนเองหรือครอบครัว เพื่อใช้สำหรับที่อยู่อาศัยของตนเองหรือครอบครัว หรือเมื่อ ผู้ฝากมีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

4.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราภาษี (ฉบับที่ 290) พ.ศ. 2538 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 112 ตอนที่ 57 ก วันที่ 30 ธันวาคม 2538

4.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2538 เป็นต้นไป

5) สิทธิประโยชน์ในการลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้จากส่วนแบ่งกำไรจากกองทุนรวม ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

5.1) วัตถุประสงค์

เพื่อกำหนดให้ผู้มีเงินได้ซึ่งได้รับเงินส่วนแบ่งของกำไรจากกองทุนรวมที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 สามารถเลือกเสียภาษีเงินได้โดยการหัก ณ ที่จ่าย

และได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินส่วนแบ่งของกำไรดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้อีกในทำนองเดียวกันกับการเก็บภาษีเงินได้จากส่วนแบ่งของกำไรที่ได้รับจากกองทุนรวมอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินการกิจการของกองทุนรวมต่างๆ เป็นไปโดยเท่าเทียมกัน

5.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

ให้ลดอัตราภาษีเงินได้ โดยให้จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10 สำหรับส่วนแบ่งกำไรจากกองทุนรวมที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 โดยเมื่อถึงกำหนดยื่นรายการให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินส่วนแบ่งของกำไรดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

5.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 262) พ.ศ. 2536 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 110 ตอนที่ 47 ก วันที่ 20 เมษายน 2536

5.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 21 เมษายน 2536 เป็นต้นไป

4.6.8 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสถักอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

1) สิทธิประโยชน์ในการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับรายได้จากการขายสินค้าหรือให้บริการของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ

1.1) วัตถุประสงค์

เพื่อบรรเทาภาระภาษีให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

มาตรการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ สำหรับกำไรจากการผลิตหรือขายสินค้าหรือการให้บริการในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จากกรณีปกติร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ คงเหลือร้อยละ 3 ของกำไรสุทธิ

2.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 584) พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนที่ 37 ก วันที่ 1 พฤษภาคม 2558

2.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558-วันที่ 31 ธันวาคม 2560

2.5) รายละเอียดเพิ่มเติม

เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดสตูล และจังหวัดสงขลาเฉพาะ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอเทพา

2) สิทธิประโยชน์ในการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับรายได้จากการขายสินค้าหรือให้บริการของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.1) วัตถุประสงค์

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้มีการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกระจายความเจริญและเพิ่มรายได้ให้แก่ท้องถิ่น และลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน

2.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

มาตรการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่ว่าจะมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ ที่ใด โดยให้จัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 10 เป็นระยะเวลา 10 รอบระยะเวลาบัญชี โดยบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะต้องแจ้งการขอใช้สิทธิการเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษก่อนหรือในปี พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ กิจกรรมที่ใช้สิทธิประโยชน์ดังกล่าวจะต้องไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน และเป็นกิจการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า การผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกเป็นหลัก หรือการผลิตสินค้าที่มีแนวโน้มจะสูญเสียการแข่งขัน หรือกิจการให้บริการที่ให้บริการและใช้บริการในพื้นที่

2.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

2.3.1) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 591) พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนที่ 87 ก วันที่ 9 กันยายน 2558

2.3.2) ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 262) เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการลดอัตราภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 10 กันยายน 2558 เป็นต้นไป

2.5) รายละเอียดเพิ่มเติม

เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ ได้แก่ จังหวัดตาก จังหวัดสระแก้ว จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสงขลา จังหวัดตราด จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครพนม และจังหวัดกาญจนบุรี รวม 23 อำเภอ 90 ตำบล

3) สิทธิประโยชน์ในการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับรายได้จากการกำไรสุทธิของบริษัทที่ค้าน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิง

3.1) วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้มีการประกอบธุรกรรมซื้อและขายน้ำมันเชื้อเพลิง

3.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

บริษัทนำเข้าและส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงไปนอกราชอาณาจักรในเขตปลอดอากร หรือระหว่างเขตปลอดอากร และมีรายได้ไม่น้อยกว่า 2,000 ล้านบาทต่อปี กำไรสุทธิจะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10

ทั้งนี้ บริษัทดังกล่าวจะต้องเป็นบริษัทตามกฎหมายไทย และมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป

3.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 426) พ.ศ. 2547 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 121 ตอนพิเศษ 78 ก วันที่ 22 ธันวาคม 2547

3.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 เป็นต้นไป

4) สิทธิประโยชน์ในการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับรายได้ของมูลนิธิหรือสมาคมที่มีเงินได้มาตรา 40(8)

4.1) วัตถุประสงค์

เพื่อลดภาระภาษีให้แก่มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีเงินได้ตามมาตรา 40(8)

4.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

มูลนิธิหรือสมาคมที่มีเงินได้ มาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากรจัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 2 ของรายได้ก่อนหักรายจ่ายใดๆ

4.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร (ฉบับที่ 250) พ.ศ. 2535 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 32 วันที่ 1 เมษายน 2535

4.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 เป็นต้นไป

4.5) รายละเอียดเพิ่มเติม

ในกรณีที่มีเงินได้ตามมาตรา 40 (2)-(7) จะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10

4.6.9 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม

สิทธิประโยชน์ในการลดอัตราภาษีเงินมูลค่าเพิ่ม สำหรับรายรับจากการขายสินค้า หรือให้บริการในประเทศไทย ที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

1) วัตถุประสงค์

เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศยังชะลอตัวและการใช้จ่ายของภาคเอกชนยังมีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนให้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อเป็นการผลักดันและกระตุ้นเศรษฐกิจให้ประชาชนมีกำลังซื้อสินค้า อันจะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องและมั่นคง

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

การขายสินค้าหรือให้บริการในประเทศไทยหรือผู้นำเข้าที่อยู่ในบังคับภาษี ได้รับการลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มจากร้อยละ 10 เหลือ ร้อยละ 7

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 592) พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนที่ 93 ก วันที่ 26 กันยายน 2558

4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558-วันที่ 30 กันยายน 2559

4.6.10 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสรรพสามิตธุรกิจเฉพาะ

1) สิทธิประโยชน์ในการลดอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ สำหรับการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางการค้า หากำไร เฉพาะอสังหาริมทรัพย์ที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ

1.1) วัตถุประสงค์

เพื่อบรรเทาภาระภาษีให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

มาตรการลดอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะจากการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นการค้าหรือหากำไร ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจากร้อยละ 3 คงเหลือร้อยละ 0.1

1.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 584) พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนที่ 37 ก วันที่ 1 พฤษภาคม 2558

1.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558-วันที่ 31 ธันวาคม 2560

1.5) รายละเอียดเพิ่มเติม

เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดสตูล และจังหวัดสงขลาเฉพาะ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอเทพา

2) สิทธิประโยชน์ในการลดอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ สำหรับรายรับบางรายการที่ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์และกิจการเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ได้รับ

2.1) วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการลดภาระภาษีสำหรับการทำธุรกรรมในตลาดการเงิน และเพื่อสนับสนุนให้การประกอบกิจการของสถาบันการเงินมีการขยายตัวมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นผลดีแก่เศรษฐกิจของประเทศ สมควรลดอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับรายรับจากการประกอบกิจการของสถาบันการเงินบางกรณีให้แก่ผู้ประกอบการสถาบันการเงิน

2.2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

จัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 0.01 สำหรับรายรับ ดังต่อไปนี้

2.2.1) ดอกเบี้ยกู้ยืมเงินระหว่างสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนด ซึ่งมีการกู้ยืมเงินมีกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี

2.2.2) ถ้าไวก่อนหักรายจ่ายใด จากการขายคืนหลักทรัพย์ตามสัญญาซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยมีสัญญาซื้อหรือขายคืนที่ทำระหว่างสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนดไม่เกิน 1 ปี

2.2.3) ดอกเบี้ยสำหรับเงินประกันเงินสดจากสัญญาซื้อหรือขายหลักทรัพย์ โดยมีสัญญาซื้อหรือขายคืนที่ทำระหว่างสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนดไม่เกิน 1 ปี

2.2.4) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดจากตราสารหนี้ หรือถ้าไวก่อนหักรายจ่ายใดๆ ที่ได้จากการซื้อหรือขายตราสารหนี้ ทั้งนี้ ในกรณีที่ตราสารหนี้เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินหรือตั๋วแลกเงินจะต้องเป็นตั๋วสัญญาใช้เงินหรือตั๋วแลกเงินตามที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ประกาศกำหนด

2.2.5) ดอกเบี้ยจากสัญญาเช่าหรือให้ยืมหลักทรัพย์

2.2.6) ถ้าไวก่อนหักรายจ่ายใดๆ จากการแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายเงินตรา

2.2.7) ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม หรือถ้าไวก่อนหักรายจ่ายใดๆ ที่ได้จากการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เฉพาะกรณีที่สินค้าหรือตัวแปรของสัญญาดังกล่าวเป็นเงินตราสกุลใดๆ ตราสารหนี้ อัตราแลกเปลี่ยนเงิน อัตราดอกเบี้ย หรือสินค้าหรือตัวแปรอื่นตามที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด และสัญญานั้นได้กระทำนอกศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า แต่ไม่รวมถึงสัญญาซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยมีสัญญาขายหรือซื้อคืน

2.2.8) ดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินได้รับจากการฝากเงินไว้กับธนาคารแห่งประเทศไทย

2.3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

2.3.1) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราภาษีอากร (ฉบับที่ 469) พ.ศ. 2551 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 23 ก วันที่ 28 มกราคม 2551

2.3.2) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราภาษีอากร (ฉบับที่ 525) พ.ศ. 2554 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 128 ตอนที่ 46 ก วันที่ 9 มิถุนายน 2554

2.4) วันที่มีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2554 เป็นต้นไป

2.5) รายละเอียดเพิ่มเติม

อัตราภาษีที่ลดยังไม่รวมภาษีที่จัดเก็บในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกร้อยละ 10 ของอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ

4.6.11 มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมให้บุคคลธรรมดาประกอบธุรกิจในรูปแบบของนิติบุคคล

1) วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบการนิติบุคคลรายใหม่ในระบบภาษีเพิ่มขึ้น รวมถึงส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจแสดงผลการประกอบการที่แท้จริง สร้างความโปร่งใส และเป็นการสร้างฐานภาษีที่ยั่งยืนในระยะยาว

2) หลักเกณฑ์/วิธีการ

กำหนดมาตรการภาษีและลดค่าธรรมเนียมเพื่อยังใจให้บุคคลธรรมดาประกอบธุรกิจในรูปแบบของนิติบุคคล โดยมีหลักการ ดังนี้

2.1) กำหนดให้มีการปรับปรุงแก้ไขอัตราหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาสำหรับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(7) และ (8) แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่ 1 มกราคม 2560 เป็นต้นไป

2.2) กำหนดให้มีการยกเว้นภาษีจากการโอนทรัพย์สินให้นิติบุคคลตั้งใหม่

2.3) กำหนดให้นิติบุคคลตั้งใหม่ที่เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นำรายจ่ายอันเกิดจากการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคล รายจ่ายค่าทำบัญชีและค่าสอบบัญชีมาหักเป็นรายจ่ายได้ 2 เท่าเป็นเวลา 5 รอบระยะเวลาบัญชี

2.4) กำหนดให้ลดหย่อนค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมจากการโอนอสังหาริมทรัพย์ให้นิติบุคคลตั้งใหม่

2.5) กำหนดให้บุคคลธรรมดาสามารถโอนใบอนุญาตในการประกอบกิจการให้นิติบุคคลตั้งใหม่ได้

3) กฎหมายอ้างอิงตามประมวลรัษฎากร

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2559 อยู่ระหว่างออกกฎหมาย ดังนี้

3.1) พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

3.2) พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

3.3) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินสำหรับกรณีการโอนอสังหาริมทรัพย์ของผู้ถือหุ้นเพื่อชำระค่าหุ้นให้แก่นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นใหม่

3.4) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดสำหรับการโอนห้องชุดของผู้ถือหุ้นเพื่อชำระค่าหุ้นให้แก่นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นใหม่

4) วันที่มีผลบังคับใช้

พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

4.7 บทวิเคราะห์มาตรการ

มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย ประกอบด้วย 5 ประเภทหลัก ได้แก่ มาตรการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs มาตรการสนับสนุนการลงทุนใน SMEs ผ่านธุรกิจเงินร่วมทุน มาตรการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม และมาตรการทั่วไปอื่นๆ ที่ SMEs สามารถใช้ประโยชน์ได้ แต่มาตรการภาษีที่ให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยตรง มีเพียง 4 มาตรการเท่านั้น ดังนั้นจึงได้ทำการวิเคราะห์มาตรการเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใน 4 มาตรการ ดังนี้

4.7.1 มาตรการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs

ข้อดี

- 1) เพื่อบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs
- 2) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ SMEs ให้สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้

ข้อเสีย/ปัญหาอุปสรรค

- 1) มาตรการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ใช้ได้เฉพาะ SMEs ที่อยู่ในระบบเท่านั้น
- 2) กิจกรรมของผู้ประกอบการ SMEs จะเป็นกิจกรรมที่มีกำไรต่ำมาก ดังนั้นการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลอาจไม่ดึงดูดใจ

ความเห็นผู้วิจัย

เห็นว่ามาตรการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs มีความเหมาะสมแล้วและมาตรการดังกล่าวควรเป็นมาตรการชั่วคราว เนื่องจากควรมีการลด Regulatory Cost ต่างๆ เพื่อดึงดูดให้ผู้ประกอบการ SMEs ซึ่งอยู่ในระบบภาษีอยู่แล้วเสียภาษีอย่างถูกต้อง

4.7.2 มาตรการสนับสนุนการลงทุนใน SMEs ผ่านธุรกิจเงินร่วมทุน

ข้อดี

- 1) เพื่อพัฒนาตลาดการลงทุนในประเทศไทย และส่งเสริมให้มีการลงทุนในกิจการเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีเป็นหลักเป็นฐานในการประกอบกิจการตามประเภทอุตสาหกรรมที่สำนักงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติกำหนด
- 2) เพื่อสนับสนุนให้เกิดกิจการเงินร่วมลงทุนที่สามารถเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการประกอบการที่มีการสร้างนวัตกรรม เพื่อนำไปสู่การผลิตและบริการที่ทันสมัย ก่อให้เกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของระบบเศรษฐกิจ

ข้อเสีย/ปัญหาอุปสรรค

- 1) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีจะไม่เอื้อให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม เนื่องจากการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีจะเป็นการแทรกแซงระบบเศรษฐกิจ โดยการให้ความช่วยเหลือเป็นการเฉพาะสำหรับกับธุรกิจ 10 ประเภทอุตสาหกรรม อันจะก่อให้เกิดการจูงใจให้มีกิจการ SMEs เพิ่มขึ้นในระบบ เศรษฐกิจ

2) การให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุนผ่านธุรกิจเงินร่วมลงทุนของ 10 ประเภทอุตสาหกรรม อาจมีการเอื้อสิทธิประโยชน์ให้กับกลุ่มธุรกิจของตนเอง อันจะก่อให้เกิดการคอร์รัปชันเชิงนโยบายได้

3) เงื่อนไขในการได้รับสิทธิประโยชน์ค่อนข้างมากดังนั้นทำให้มาตรการดังกล่าวจึงไม่จูงใจผู้ประกอบการ SMEs

ความเห็นผู้วิจัย

เห็นว่ามาตรการสนับสนุนการลงทุนใน SMEs ผ่านธุรกิจเงินร่วมลงทุนมีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจาก สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับกิจการเงินร่วมลงทุน เป็นมาตรการที่มีการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุด กล่าวคือ ได้มีการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับเงินปันผล และรายได้จากการโอนหุ้นที่ได้รับจากบริษัท เป้าหมายโดยการยกเว้นภาษีเงินได้ข้างต้นเป็นระยะเวลา 10 รอบระยะเวลาบัญชีต่อเนื่องกัน

4.7.3 มาตรการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคา

ข้อดี

- 1) ผู้ประกอบการ SMEs สามารถหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาได้ในอัตราเร่ง
- 2) ผู้ประกอบการ SMEs มีสภาพคล่องเพิ่มมากขึ้นจากการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาได้ในอัตราเร่ง

ข้อเสีย/ปัญหาอุปสรรค

มาตรการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่งสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ใช้ได้เฉพาะ SMEs ที่อยู่ในระบบเท่านั้น

ความเห็นผู้วิจัย

เห็นด้วยกับการให้มีมาตรการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาอัตราเร่งสำหรับผู้ประกอบการ SMEs เป็นการถาวร เนื่องจากกิจการ SMEs เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีเงินลงทุนไม่มาก มีต้นทุนในการดำเนินกิจการที่มาก ดังนั้นเมื่อเจอความผันผวนในระบบเศรษฐกิจก็จะมีความเสี่ยงในการทำธุรกิจมากกว่าผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐจะต้องมีมาตรการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ SMEs หักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง

4.7.4 มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

ข้อดี

- 1) เพื่อบรรเทาภาระในการเสียภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีรายรับไม่เกินกว่า 1,800,000 บาท
- 2) เป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่อยู่นอกระบบให้เข้ามาอยู่ในระบบเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสีย/ปัญหาอุปสรรค

- 1) การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีรายรับไม่เกินกว่า 1,800,000 บาท จะเป็นการทำให้ไม่สามารถบังคับใช้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มได้อย่างเต็มระบบ

2) อาจเป็นช่องโหว่ให้เกิดการหลบหลีกภาษีมูลค่าเพิ่ม

ความเห็นผู้วิจัย

หากจะช่วยผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มากขึ้นอาจมีการปรับเพดานรายรับที่ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้มากกว่า 1,800,000 บาท หรือยกเว้นการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรายใหม่ แต่อย่างไรก็ดีมาตรการดังกล่าวควรเป็นมาตรการชั่วคราว โดยในระยะยาวควรมีการบังคับใช้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มอย่างเต็มระบบ

ทั้งนี้บทวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของมาตรการสรุปได้ ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 สรุปข้อดีข้อเสียและความเห็นต่อมาตรการสนับสนุน SMEs ของไทย

มาตรการภาษี	ข้อดี	ข้อเสีย	ความเห็น
1. มาตรการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs	1) เพื่อบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs 2) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ SMEs	1) มาตรการนี้ใช้ได้เฉพาะ SMEs ที่อยู่ในระบบเท่านั้น 2) กิจกรรมของผู้ประกอบการ SMEs จะเป็นกิจกรรมที่มีกำไรต่ำมาก ดังนั้นมาตรการนี้อาจไม่ดึงดูดใจ	มาตรการนี้มีความเหมาะสมแล้วและควรเป็นมาตรการชั่วคราว
2. มาตรการสนับสนุนการลงทุนใน SMEs ผ่านธุรกิจเงินร่วมลงทุน	1) เพื่อพัฒนาตลาดการลงทุนและส่งเสริมให้มีการลงทุนในกิจการเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีเป็นหลักเป็นฐาน 2) เพื่อสนับสนุนให้เกิดกิจการเงินร่วมลงทุนเพื่อนำไปสู่การผลิตและบริการที่ทันสมัย	1) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีจะไม่เอื้อให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม 2) การให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุนอาจมีการเอื้อสิทธิประโยชน์ให้กับกลุ่มธุรกิจของตนเอง อันจะก่อให้เกิดการคอร์รัปชันเชิงนโยบายได้	มาตรการนี้มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากเป็นมาตรการที่มีการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุด
3. มาตรการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง	1) สามารถหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาได้ในอัตราเร่ง 2) มีสภาพคล่องเพิ่มมากขึ้นจากการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาได้ในอัตราเร่ง	มาตรการนี้ใช้ได้เฉพาะ SMEs ที่อยู่ในระบบเท่านั้น	เห็นด้วยกับการให้มีมาตรการนี้เป็นการถาวร
4. มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	1) เพื่อบรรเทาภาระในการเสียภาษี 2) เป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้ามาอยู่ในระบบเพิ่มมากขึ้น	1) การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ประกอบการมีรายรับไม่เกินกว่า 1,800,000 บาทจะทำให้ไม่สามารถบังคับใช้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มได้อย่างเต็มระบบ 2) อาจเป็นช่องโหว่ให้เกิดการหลบหลีกภาษีมูลค่าเพิ่ม	มาตรการดังกล่าวควรเป็นมาตรการชั่วคราว โดยในระยะยาวควรมีการบังคับใช้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มอย่างเต็มระบบ

ที่มา: จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย ประกอบด้วย 5 ประเภทหลัก ได้แก่ มาตรการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs มาตรการสนับสนุนการลงทุนใน SMEs ผ่านธุรกิจเงินร่วมทุน มาตรการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม และมาตรการทั่วไปอื่นๆ ที่ SMEs สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้ง 5 ประเภทหลักนี้จะมีส่วนช่วยบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้

ทั้งนี้ มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย มีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไป ซึ่งมีทั้งมาตรการที่ควรได้รับการสนับสนุนเป็นการถาวร อาทิ มาตรการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา อัตราเร่งสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่สามารถช่วยเหลือเรื่องต้นทุนของผู้ประกอบการ SMEs และมาตรการที่ควรใช้เป็นการชั่วคราว ถึงแม้ว่าจะมีประโยชน์โดยตรงต่อ SMEs อาทิ มาตรการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล และมาตรการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น เนื่องจากตามหลักการของภาษีอากร การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีควรใช้บรรเทาภาระภาษีเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น

บทที่ 5

มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ในต่างประเทศ

ในต่างประเทศได้มีการใช้มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ในหลากหลายรูปแบบเพื่อลดภาระภาษี (Tax Burden) และภาระการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance Cost) ของ SMEs เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วภาระในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance Cost) จะเป็นภาระที่สำคัญของผู้ประกอบการ SMEs มากกว่าผู้ประกอบการธุรกิจขนาดใหญ่ เนื่องจากการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scales) ส่งผลให้ภาระของต้นทุนกลับเกิดขึ้นในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับขนาดของธุรกิจ ด้วยเหตุดังกล่าวหลายประเทศจึงมีการคิดค้นออกแบบและปรับปรุงระบบภาษีที่จะลดต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยมุ่งหวังที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ในการเข้าสู่ระบบภาษีของธุรกิจ SME และลดผลกระทบที่มีต่อการตัดสินใจการจัดตั้งธุรกิจในระบบ และลดผลกระทบต่อการตัดสินใจทางธุรกิจหรือรูปแบบทางธุรกิจ และการเติบโตของกิจการ

โดยในบทนี้ส่วนแรกจะกล่าวถึงภาระภาษีของ SMEs ในต่างประเทศ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปตามระบบภาษีของแต่ละประเทศ จากนั้นส่วนที่สองจะนำเสนอแนวทางการลดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของ SMEs ในต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย 2 แนวทางหลัก ได้แก่ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs (Tax Incentive Measures) และการลดความซับซ้อนของระบบภาษีและขั้นตอนการดำเนินการ (Tax Simplification Measures) ตามแผนภาพที่ 7

ภาพที่ 8 สรุปแนวทางการลดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของ SMEs

ที่มา: อ้างอิงจาก OECD (2015) และพัฒนาโดยผู้วิจัย

5.1 ภาระภาษีของ SMEs ในต่างประเทศ

การศึกษาของ OECD (2015) เรื่อง Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries ได้ทำการศึกษา ระบบโครงสร้างภาษีจาก 38 ประเทศพบว่า ภาระภาษีเงินได้ของผู้ประกอบการ SMEs จะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ได้แก่ รูปแบบการประกอบธุรกิจว่าดำเนินการในรูปแบบใด เช่น กรณีดำเนินรูปแบบบุคคลธรรมดาภาระภาษีจะอยู่ในรูปแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หากกรณีจดทะเบียนในรูปแบบนิติบุคคล อัตราภาษีส่วนใหญ่แล้วอาจขึ้นกับขนาดของธุรกิจเนื่องจากภาษีเงินได้นิติบุคคลในหลายประเทศจะมีอัตราแปรผันตามขนาดธุรกิจ รวมทั้งขึ้นอยู่กับว่าผู้ประกอบการนั้นเลือกที่จะประกอบการในระบบหรือระบบตลอดจนการเลือกรูปแบบการจ่ายผลประโยชน์ว่าจะจ่ายในรูปเงินเดือน เงินปันผล หรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น (Capital Gain) นอกจากนี้ หลายประเทศอาจมีรูปแบบของการจดทะเบียนจนถึงมาตรการภาษีสำหรับ SMEs ที่มีความแตกต่างกัน

หากผู้ประกอบการเลือกจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ภาระภาษีจะเกิดขึ้นทั้งในระดับนิติบุคคลและในระดับบุคคลธรรมดาจากการส่งผ่านผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น เช่น เงินปันผล เงินเดือน ส่วนเกินทุนในหลายประเทศ ทั้งนี้ในบางประเทศอาจมีระบบขจัดความซ้ำซ้อนของภาษีทั้งสองระดับนี้หรืออาจไม่มีก็ได้

นอกจากนี้ การนำส่งประกันสังคม (Social Contribution) ย่อมมีผลต่อภาระของ SMEs ซึ่งประกันสังคมอาจจะเป็นภาระทั้งกรณีนายจ้างและลูกจ้าง และอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ รวมถึงรูปแบบการเก็บในแต่ละประเภทของผู้ประกอบการอาจมีความแตกต่างกัน เช่น กรณีเยอรมนีและญี่ปุ่นไม่ได้มีข้อบังคับการนำส่งเงินประกันสังคมสำหรับกรณีผู้ประกอบการบุคคลธรรมดา เป็นต้น รวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีต่างๆ เพื่อบรรเทาความเสียเปรียบของธุรกิจ SMEs ก็จะมีผลต่อภาระภาษีเช่นกัน ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบการศึกษาระหว่างประเทศ ผลจากความแตกต่างของปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาในข้างต้นนั้นควรนำไปวิเคราะห์ให้พิจารณาอย่างรอบคอบ

5.1.1 การเก็บภาษีในระดับบุคคล (Single-Level Taxation of SMEs' Income)

โดยทั่วไปแล้วผู้ประกอบการ SMEs ที่ไม่ได้จัดตั้งธุรกิจในรูปแบบนิติบุคคล (Non-Corporate) จะเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งการคำนวณภาระภาษีต้องนำเงินได้ทุกประเภทมารวมคำนวณเสียภาษีแต่ “ผู้ประกอบการบุคคลธรรมดา” ในบางประเทศอาจเป็นผู้ประกอบการคนเดียว มีลูกจ้างหรือเป็นห้างหุ้นส่วนก็ได้หรือในบางประเทศ เช่น นิวซีแลนด์ หรือ สหรัฐอเมริกา ผู้ประกอบการคนเดียวอาจจดทะเบียนในรูปแบบนิติบุคคลได้เช่นกัน¹

¹ สำหรับประเทศไทยกระทรวงพาณิชย์อยู่ระหว่างเสนอร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งนิติบุคคลเดี่ยว พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรี อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีได้สั่งเรื่องให้กระทรวงพาณิชย์ทบทวน เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะขึ้นกับการใช้ช่องทางดังกล่าวในการจัดตั้ง Nominee

สำหรับในประเทศแถบสแกนดิเนเวียที่ใช้ระบบการเก็บภาษีตามลักษณะของเงินได้ (Dual Income Tax) เช่น สวีเดนมีระบบการคำนวณภาษีโดยแบ่งตามลักษณะของที่มาของเงินได้ว่าเป็นรายจากธุรกิจ (Business Income) เงินได้จากทุน (Capital Income) หรือ เงินได้จากการจ้างงาน (Employment Income) ซึ่งอัตราภาษีจะมีความแตกต่างกันตามลักษณะที่มาของเงินได้

ความหลากหลายของระดับรายได้ของผู้ประกอบการ SMEs ทำให้การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเทศโดยใช้อัตราภาษีและภาระประกันสังคมเป็นตัวแทนอาจส่งผลให้เกิดความแปลความหมายที่ผิดพลาด ดังนั้นโดยทั่วไปแล้วการเปรียบเทียบภาระของผู้เสียภาษีเงินได้ในระดับบุคคลธรรมดาจำเป็นต้องใช้อัตราภาษีสูงสุดของอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการเปรียบเทียบภาระประกันสังคมต้องใช้อัตราจ้างเฉลี่ย (Average Wage) เป็นตัวแทนในการคำนวณภาระของการนำส่งประกันสังคม

ผลการศึกษาพบว่า มีแนวโน้มที่ประเทศที่มีการแยกรายรับจากธุรกิจคำนวณภาษีแยกต่างหากจะทำให้อัตราภาษีเฉลี่ยต่ำลง อย่างไรก็ตามก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงผลกระทบจากการนำส่งประกันสังคมที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะผู้ประกอบการบุคคลธรรมดาส่วนใหญ่แล้วมักต้องนำส่งเงินประกันสังคมในอัตราที่สูงกว่ากรณีอื่นๆ เนื่องจากผู้ประกอบการเหล่านี้ต้องนำส่งเงินด้วยตนเองไม่มีนายจ้างมาช่วยสมทบ

5.1.2 การเก็บภาษีสองระดับ (Double Level Taxation of SME's Income)

การเสียภาษีสองระดับมักเกิดขึ้นกับ SMEs ที่มีการจัดตั้งเป็นนิติบุคคล โดยภาระภาษีขั้นแรกจะเสียในระดับนิติบุคคล และขั้นที่สองคือระดับบุคคลธรรมดาเมื่อมีการจ่ายผลประโยชน์ออกมาจากกิจการ² ในส่วนต่อไปจะเป็นการกล่าวถึงภาษีในระดับนิติบุคคลและระดับบุคคลธรรมดาสำหรับการจ่ายผลประโยชน์ เช่น เงินปันผล ส่วนเกินทุน และค่าจ้างแรงงาน รวมถึงแนวทางการแก้ไขระบบภาษี 2 ระดับ ดังนี้

1) ลักษณะทั่วไปของการเก็บภาษีในระดับนิติบุคคล

ประเทศในกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาส่วนใหญ่ใช้อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลอัตราเดียว อย่างไรก็ตามก็ยังมีอัตราภาษีในลักษณะขั้นบันไดให้แก่กิจการ SMEs เพื่อบรรเทาภาระภาษี โดยจะมีการกำหนดเงื่อนไขในหลากหลายรูป เช่น การกำหนดยอดขายรายรับ หรือทุนจดทะเบียน เป็นต้น จากผลการศึกษาพบว่าอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในบางประเทศ เช่น แคนาดาและ ฝรั่งเศส แอฟริกาใต้และสหรัฐอเมริกา พบว่ามีความแตกต่างระหว่างอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของธุรกิจขนาดใหญ่และ SMEs ที่ค่อนข้างกว้าง ทั้งนี้ ค่าเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่และธุรกิจ SMEs ประเทศกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างระหว่างอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับ SMEs และอัตราภาษีเงินได้กรณีปกติ (รายใหญ่) อยู่ที่ร้อยละ 4 โดยอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลกรณีปกติและสำหรับธุรกิจขนาดเล็กเฉลี่ยที่ร้อยละ 29 และร้อยละ 20 ตามลำดับ รายละเอียดของอัตราภาษีปรากฏดังตารางที่ 25

² อย่างไรก็ตามก็ยังมีบางประเทศ เนื่องจากรูปแบบทางกฎหมายส่งผลให้ผู้ประกอบการแม้ว่าไม่ได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งในรูปแบบนิติบุคคลอาจมีการเสียภาษีใน 2 ระดับ เช่น Trust Fund ในประเทศอังกฤษ นิวซีแลนด์ เม็กซิโก และสวิตเซอร์แลนด์ หรือห้างหุ้นส่วนจำกัดที่จะเสียภาษีในรูปแบบนิติบุคคลในประเทศอินเดีย

สำหรับวิธีการลดภาระภาษีให้แก่ SMEs ในแต่ละประเทศมีหลายรูปแบบ อาทิ การลดอัตราภาษีสำหรับกำไรสุทธิในขั้นแรกระดับขั้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยไม่คำนึงระดับเงินได้หรือขนาดบริษัท ซึ่งให้เป็นการทั่วไป เช่น ประเทศเกาหลีใต้ เนเธอร์แลนด์

การลดการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับอัตรากำไรในระดับสูงๆ เช่น สหรัฐอเมริกา

การลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเมื่อรายได้้อยู่ระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หากกำไรสุทธิเกินระดับที่กำหนดจะใช้อัตราภาษีเงินได้ในอัตรากปกติ เช่น ลักเซมเบิร์ก และ เบลเยียม

การลดอัตราสำหรับกำไรสุทธิในขั้นแรกแบบมีเงื่อนไข โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของ SMEs เช่น ญี่ปุ่น ผู้ที่ได้รับสิทธิต้องผ่านการทดสอบด้านเงินทุน (Capital Test) สำหรับฝรั่งเศสและสเปน ต้องผ่านเกณฑ์ การทดสอบรายรับรวม (Gross Turnover Test) เป็นต้น

ตารางที่ 25 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลพื้นฐานและสำหรับธุรกิจขนาดเล็กระดับรายได้และเงื่อนไขอื่นๆ ปี 2014

ประเทศกลุ่มตัวอย่าง	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลพื้นฐาน (%)	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก (%)	ระดับรายได้ (พันยูโร)	หมายเหตุและเงื่อนไขอื่นๆ สำหรับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของธุรกิจขนาดเล็ก
อาร์เจนตินา ¹	35			
ออสเตรเลีย	30			
ออสเตรีย	25			
เบลเยียม ²	33.99	24.978 31.93 35.535	25 90 323	ใช้เมื่อรายได้ภาษีรวมน้อยกว่า 322,500 ยูโร ในกรณีที่ผู้ใช้อัตราภาษีที่ลดลงธุรกิจต้องทำตามเงื่อนไขเพิ่มเติมอื่นๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่ธุรกิจดำเนิน ผู้ถือหุ้น และผลกำไรจากทุนและกำไรสะสม
แคนาดา	26.3	15.2 ³	341	ใช้กับรายได้จากการดำเนินงานของกิจการที่ควบคุมด้วยคนสัญชาติแคนาดา (Canadian-Controlled Private Corporations) เมื่อรายได้ที่ต้องเสียภาษีมีย่านน้อยกว่า 10 ล้านดอลลาร์แคนาดา
ชิลี	20			
สาธารณรัฐเช็ก	19			
เดนมาร์ก	24.5			
เอสโตเนีย	21			
ฟินแลนด์	20			
ฝรั่งเศส	31.33 ⁴	15	38	ใช้เมื่อมีรายได้ไม่เกิน 7.63 ล้านยูโร และอย่างน้อย 75% ของผู้ถือหุ้นถูกถือครองโดยบุคคลธรรมดา
เยอรมนี	29.8			
กรีซ	26			
ฮังการี	19	10	1,620	
ไอซ์แลนด์	20			
อินเดีย	30.9 32.445	33.99	124 1,235	
ไอร์แลนด์	12.5			บรรเทาภาระสำหรับการดำเนินงานธุรกิจใน 3 ปีแรกที่เริ่มดำเนินการหลังจาก 1 ตุลาคม 2551
อิสราเอล	26.5			

ประเทศกลุ่มตัวอย่าง	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลพื้นฐาน (%)	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก (%)	ระดับรายได้ (พันยูโร)	หมายเหตุและเงื่อนไขอื่นๆ สำหรับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของธุรกิจขนาดเล็ก
อิตาลี	27.5			
ญี่ปุ่น	34.62 ⁵			อัตราภาษีพื้นฐานร้อยละ 32.11 จากเมษายน 2558 และร้อยละ 31.33 จากเมษายน 2559 และสำหรับธุรกิจที่มีทุน 100 ล้านเยน หรือน้อยกว่า จะลดอัตราภาษีเหลือร้อยละ 15 สำหรับรายได้ที่สูงกว่า 8 ล้านเยน ต่อปี
เกาหลีใต้	24.2	11	143	
ลักเซมเบิร์ก	29.2	28.2	15	ใช้ได้เมื่อรายได้ต่ำกว่า 15,000 ยูโร
เม็กซิโก	30			การลดอัตราภาษีจะใช้เฉพาะภาคธุรกิจปฐมนิคม: ผู้เสียภาษีที่มีรายได้มากกว่า 20 เท่าของค่าแรงขั้นต่ำต่อวัน จะได้รับการยกเว้นจากภาษีเงินได้นิติบุคคล แต่ถ้าหากมีรายได้เกินกว่าที่กำหนดจะลดอัตราภาษีร้อยละ 30 จนกระทั่งรายได้สูงถึง 423 เท่าของค่าแรงขั้นต่ำต่อวัน นอกจากนี้ธุรกิจที่มีรายได้มากกว่า 4,230 เท่าของค่าแรงขั้นต่ำต่อวัน จะได้ลดภาษีร้อยละ 30
เนเธอร์แลนด์	25	20	200	
นิวซีแลนด์	28			
นอร์เวย์	27			
โปแลนด์	17			
โปรตุเกส	31.5	18.5 24.5 27.5 29.5	15 1,500 7,500 35,000	ยกเว้นกรณีอัตราภาษีร้อยละ 18.5 จะใช้สำหรับทุกธุรกิจที่มีรายได้ต่ำกว่าที่กำหนด
สโลวะเกีย	22			
สโลวีเนีย	17			
แอฟริกาใต้	28	0 7 21	5 25 38	ธุรกิจต้องมีรายได้ต่อปีต่ำกว่า 1.3 ล้านแรนด์
สเปน	30	25	300	SMEs ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5 ล้านยูโร และมีลูกจ้างน้อยกว่า 25 คน จะได้อัตราภาษีร้อยละ 20
สวีเดน	22			
สวิตเซอร์แลนด์	21.1			
ตุรกี	20			
สหราชอาณาจักร	21	20 21.25	372 1,860	อัตรา ณ วันที่ 1 เมษายน 2557 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2558 อัตราจะถูกปรับเป็นร้อยละ 20 และอัตราสำหรับธุรกิจขนาดเล็กจะยกเลิก
สหรัฐอเมริกา	39.1	20.02 29.89 38.76 43.64 38.51 39.39 42.26	38 57 75 252 7,537 11,306 13,818	
ค่าเฉลี่ย (ทั้งหมด)	25.45	21.41		

ประเทศกลุ่มตัวอย่าง	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลพื้นฐาน (%)	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก (%)	ระดับรายได้ (พันยูโร)	หมายเหตุและเงื่อนไขอื่นๆ สำหรับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของธุรกิจขนาดเล็ก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ทั้งหมด)	25.50	21.07		
ค่าเฉลี่ย (ประเทศที่มีอัตราภาษีสำหรับธุรกิจขนาดเล็กจำนวน 37 ประเทศ)	29.09	18.69		
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ประเทศที่มีธุรกิจขนาดเล็กจำนวน 37 ประเทศ)	29.22	20.00		
รวม 37 ประเทศ	อัตราต่ำสุด = 12.5 อัตราสูงสุด = 39.1	อัตราต่ำสุด = 0 อัตราสูงสุด = 43.64		

ที่มา: OECD 2015, Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries

- หมายเหตุ 1. ตั้งแต่วันที่ 1 ก.ค. 2558 บริษัทที่มีรายได้ต่ำกว่า 2 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียจะลดภาษีลงร้อยละ 1.5-28.5 ธุรกิจที่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นธุรกิจขนาดเล็กที่มีรายได้ต่ำกว่า 2 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย จะลดลงร้อยละ 5 (จำกัดที่ 1,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย)
2. จากข้อมูลภาษี การหักลดหย่อนสำหรับสินทรัพย์ธุรกิจไม่สามารถนำมาคิดรวมได้ อัตราภาษีทุกอันได้รวมการคิดเพิ่มแล้วร้อยละ 3
3. รวมอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของรัฐบาลกลางร้อยละ 11 และส่วนเพิ่มร้อยละ 4.2 สำหรับท้องถิ่น ในเดือนเมษายน 2558 รัฐบาลแคนาดาประกาศจะลดอัตราจากร้อยละ 11 เหลือร้อยละ 9 โดยจะทยอยปรับลด
4. ธุรกิจที่ไม่ได้เป็นธุรกิจขนาดเล็กตามกฎหมายจะต้องจ่ายส่วนเพิ่มที่จะถูกคิดเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราเฉลี่ยเพิ่มสูงถึงร้อยละ 34.4
5. กำหนดให้อัตราภาษีรัฐบาลกลางต่ำสุดร้อยละ 1.5 ในภาษีทุกๆ ระดับของรัฐบาลกลาง

2) ลักษณะทั่วไปของการเก็บภาษีในระดับบุคคลธรรมดา

การประกอบธุรกิจทั่วไปในรูปแบบนิติบุคคลนอกเหนือจากภาษีที่ถูกจัดเก็บจากระดับนิติบุคคลแล้วผลประโยชน์ที่ส่งผ่านไปสู่ระดับบุคคลธรรมดาอาจถูกจัดเก็บในระดับที่สอง การส่งผ่านอาจจะมีหลายรูปแบบ เช่น เงินปันผล หุ้นปันหุ้น รวมทั้งการจ่ายเงินเดือนให้แก่เจ้าของกิจการ โดยเงินปันผลจะถูกจัดเก็บภาษีในรูปของภาษีเงินปันผล การจ่ายหุ้นปันผลจะเสียภาษีในรูปแบบของภาษีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น (Capital Gain Tax) สำหรับเงินเดือนจะถูกเก็บภาษีในรูปแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รูปแบบการเก็บภาษีเงินปันผลที่เจ้าของธุรกิจถูกจัดเก็บอาจแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละประเทศโดยขึ้นอยู่กับรูปแบบของความสัมพันธ์ (Level of Integration) ระหว่างภาษีเงินบุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลว่าจัดให้มีการบูรณาการในระดับใด

ในอดีตภายใต้แนวความคิดภายใต้ระบบดั้งเดิม (Classical Income System) เห็นว่าบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลมีความเป็นหน่วยภาษีและรูปแบบแยกจากกัน จึงเห็นว่าควรจะต้องจัดเก็บทั้งในระดับนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา แต่ในความคิดในปัจจุบันเห็นว่าการเก็บภาษีใน 2 ระบบนั้นเป็นการเก็บภาษีที่ซ้ำซ้อน (Double-Taxation) เนื่องจากผู้ประกอบการและผู้ถือหุ้นในระดับ SMEs มักเป็นบุคคลเดียวกัน

แนวทางการบรรเทาภาระภาษีซ้ำซ้อนของประเทศกลุ่ม OECD มีหลายรูปแบบ เช่น การกำหนดให้การเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลให้เป็นภาษีสุดท้าย (Final Tax) และยกเว้นการเก็บภาษีผลประโยชน์ที่จ่ายออกมาจากระดับนิติบุคคล หรือ หรือการให้สิทธิการรวมคำนวณและขอเครดิตภาษีคืนได้ (Imputation)³ แต่สำหรับระบบการบูรณาการในลักษณะขอเครดิตภาษีคืนได้ จะช่วยลดภาระในแก่ผู้ประกอบการ SMEs แต่อย่างไรก็ตามไม่สามารถจัดการออกได้ทั้งหมด เช่น กิจการได้รับเงินได้ 100 ยูโร เสียภาษีร้อยละ 25 เงินจำนวน 75 ยูโร จะถูกจัดเก็บภาษีอีกครั้งในระดับบุคคลธรรมดา โดยภาระภาษีของผู้ประกอบการจะขึ้นอยู่ระดับเงินได้ขั้นของชั้นภาษีของบุคคลธรรมดา

รูปแบบของการจ่ายผลประโยชน์ให้แก่เจ้าของกิจการย่อมมีผลต่อตัดสินใจของผู้ประกอบการ เช่น การจ่ายผลประโยชน์ในรูปเงินเดือนซึ่งในทางทฤษฎีเงินเดือนดังกล่าวจะสามารถถูกหักเป็นค่าใช้จ่ายของกิจการได้ควรจะไม่มีผลต่อตัดสินใจของนักลงทุนแต่ในความเป็นจริงแล้วเงินดังกล่าวก็ยังคงถูกเสียภาษีในระดับบุคคลธรรมดาเช่นเดิมหากกิจการเลือกจ่ายผลประโยชน์ในรูปของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น (Capital Gain) แม้ว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น จะสามารถยืดระยะเวลาการเสียภาษีได้ในทางทฤษฎี เนื่องจากการจัดเก็บภาษีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น (Capital Gain Tax) จะจัดเก็บต่อเมื่อมีการขายหุ้น (Realized) เกิดขึ้น ซึ่งการยืดระยะเวลาการขายจะทำให้มูลค่าปัจจุบันของภาษีที่ต้องเสียมีมูลค่าลดลงหากนำไปเสียในอนาคตซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเลือกที่จะวางแผนให้มีการจ่ายเงินเดือนของตนเองลดลงเพื่อที่ให้ความมั่งคั่งถูกเก็บสะสมไว้ในส่วนผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่าประเทศในกลุ่มตัวอย่างพบว่า การจ่ายในรูปของเงินเดือนมีภาระภาษีมากที่สุดและการจ่ายเงินปันผลและผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้นมีภาระรองลงมาตามลำดับ

ภาษีย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการ SMEs ระหว่างการเลือกเป็นลูกจ้างหรือเลือกเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงภาระการจ่ายประกันสังคมที่จะต้องเปลี่ยนจากสถานะจากผู้จ่ายประกันสังคมในส่วนของลูกจ้างมาเป็นส่วนของนายจ้างและแยกรายได้จากธุรกิจซึ่งมีความยืดหยุ่นในส่วนของหักค่าใช้จ่ายมากกว่าเงินได้จากค่าจ้างแรงงาน ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการบุคคลธรรมดาได้ประโยชน์ เป็นต้น

³ สำหรับกรณีประเทศไทย ประเทศไทยใช้ระบบ Imputation ซึ่งยอมให้สามารถนำเงินปันผลที่ได้รับมารวมคำนวณซึ่งหากในกรณีที่ผู้เสียภาษีก่อนแล้วภาษีของตนเองอยู่ในอัตราต่ำกว่าภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือไม่มีภาษีที่จะต้องเสียจะได้รับการเครดิตภาษีคืน

สำหรับในกรณีที่ผู้ประกอบการ SMEs ตัดสินใจที่จะประกอบธุรกิจในรูปแบบนิติบุคคล ซึ่งเป็นการสร้างภาระภาษีอีก 1 ระดับ แม้ว่าในทางปฏิบัติแล้วอาจไม่ก่อให้เกิดภาระแต่อย่างใด เนื่องจากการรับผลประโยชน์จากบริษัทในรูปของ เงินปันผลอาจมีภาระภาษีที่ระดับสุดท้ายน้อยกว่า หรือการสมทบประกันสังคม สามารถนำมาหักค่าใช้จ่ายได้ ซึ่งทำให้ในท้ายที่สุดภาระภาษีที่เกิดขึ้นอาจน้อยกว่า และการจัดตั้งในรูปแบบนิติบุคคลจะสามารถนำผลขาดทุน นำมาหักสะสมในปีต่อไปในอนาคตได้ (Carry Forward) ซึ่งในกรณีบุคคลธรรมดาจะไม่สามารถใช้ผลขาดทุนสะสมนำมาหักในปีต่อไปในอนาคตได้แต่ในบางกรณีที่กิจการ SMEs ที่ประกอบการในรูปแบบของบุคคลธรรมดา เช่น ธุรกิจขนาดเล็ก (Micro Enterprise) อาจมีกำไรน้อยมากอาจส่งผลให้การจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลของบุคคลธรรมดาไม่เกิดความคุ้มค่าและระบบภาษีจะส่งผลต่อการตัดสินใจต่อขนาดของธุรกิจหากระบบมีภาษีกำหนดระดับขั้นเงินได้ที่มีความชันมาก (High Progressive Rate) ที่ต้องเสียภาษีเพิ่มมากขึ้นหากกิจการมีขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งส่งผลให้ไม่เกิดแรงจูงใจในการขยายกิจการ

ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุป ปัจจัยหลัก 3 ประการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการ SMEs คือ ประการแรกภาระภาษีระหว่างเงินได้จากการเป็นลูกจ้างและผู้ประกอบการบุคคลธรรมดาจะส่งผลต่อการเลือกรูปแบบในการประกอบการ ประการที่สองการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลจะก่อให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นอีกระดับ แต่การจดทะเบียนนิติบุคคลผู้ประกอบการจะได้รับประโยชน์มากกว่าหากคำนวณจากอัตราทางทฤษฎี ประการที่ 3 ขนาดของกิจการจะถูกผลกระทบของมาตรการภาษี เช่น อัตราพิเศษ จะส่งผลต่อรูปแบบการจ่ายผลประโยชน์และการรับประโยชน์ของผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตามการศึกษามีข้อจำกัดของการศึกษาประกอบด้วย 3 ประเด็น คือการศึกษาเปรียบเทียบครั้งนี้เป็นศึกษาใช้อัตราร้อยสูงสุดของบุคคลธรรมดา อัตราภาษีที่แสดงเป็นอัตราภาษีตามกฎหมาย (Statutory Tax Rate) ไม่ใช่ใช้อัตราร้อยที่แท้จริง (Effective Tax Rate) บางประเทศจะมีอัตราภาษีสำหรับ SMEs แต่จะอัตราเพิ่มขึ้นหากมีรายได้เพิ่มขึ้น

5.2 การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ SMEs (Tax Incentive Measures for SMEs)

ผลการศึกษาการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีพิเศษแก่ SMEs ของประเทศในกลุ่ม OECD จำนวน 38 ประเทศ และ G20 จำนวน 20 ประเทศ พบว่าส่วนใหญ่แล้วจะให้สิทธิประโยชน์ลดอัตราภาษีทั้งในกรณีนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา โดยสามารถสรุปลักษณะการให้สิทธิประโยชน์ใน 4 รูปแบบหลัก ได้แก่ 1) การให้หักค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายต่างๆ 2) การให้เครดิตภาษี 3) การยกเว้นภาษี และ 4) การให้สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ลงทุนตามแผนภาพที่ 8

ภาพที่ 9 สรุปรูปแบบการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ SMEs ในต่างประเทศ

ที่มา: อ้างอิงจาก OECD (2015) และพัฒนาโดยผู้วิจัย

5.2.1 การให้หักค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายต่างๆ แก่ SMEs

1) การให้หักค่าเสื่อมราคาในอัตราพิเศษแก่ SMEs (Special Depreciation Allowances for SMEs)

การให้หักค่าเสื่อมในอัตราพิเศษโดยทั่วไปแล้วจะมีการดำเนินการใน 2 รูปแบบคือการให้สิทธิประโยชน์หักค่าเสื่อมในอัตราเร่ง และการให้สิทธิประโยชน์หักค่าเสื่อมส่วนเพิ่มพิเศษ (Enhance Depreciation) ซึ่งยอมให้กิจการหักค่าเสื่อมเกินต้นทุนการได้มาของทรัพย์สิน

การให้สิทธิประโยชน์หักค่าเสื่อมในอัตราพิเศษจะมีความแตกต่างจากการลดอัตราภาษีเงินได้ทั่วไป เนื่องจากการลดอัตราภาษีเงินได้จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้ง ทุนเก่าและทุนใหม่ (Old Capital and New Capital) แต่การหักค่าเสื่อมในอัตราพิเศษมักผูกกับการซื้อทรัพย์สินใหม่ จึงส่งผลให้ สิทธิประโยชน์จะเกิดขึ้นกับทุนใหม่เท่านั้น ดังนั้นการให้หักค่าเสื่อมในอัตราพิเศษจึงเป็นมาตรการที่พบได้ทั่วไปในหลายประเทศสำหรับ SMEs สรุปสิทธิประโยชน์สำหรับค่าเสื่อมราคาสำหรับ SMEs ปรากฏดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 สรุปสิทธิประโยชน์การหักค่าเสื่อมราคาสำหรับ SMEs

ประเทศ	ลักษณะโดยทั่วไปในการให้สิทธิประโยชน์สำหรับ SMEs
ออสเตรเลีย	- สามารถนำมูลค่าสินทรัพย์และการหักค่าเสื่อมราคามารวมกันได้ (Pool Asset) เพื่อลดต้นทุนในการดำเนินการ - ผู้ประกอบการสามารถนำสินทรัพย์ที่มีมูลค่าน้อยกว่า 1,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย มาลดหย่อนได้ร้อยละ 100 ในปีแรก (Immediate Expensing) และเพิ่มเพดานการหักค่าเสื่อมสูงสุดไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียในปี 2558 ถึง 30 มิถุนายน 2560
เบลเยียม	- ลดความยุ่งยากโดยสามารถหักค่าเสื่อมราคาได้ตั้งแต่ปีที่ซื้อสินทรัพย์และไม่คำนึงถึงปีที่ได้รับสินทรัพย์ - การหักค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 100 ในปีแรก (Immediate Expensing)
ชิลี	ถ้าได้รับจากการดำเนินกิจการในระยะ 3 ปีแรกก่อนจะมีการซื้อสินทรัพย์ถาวร - น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25,000 ชิลีเลียน สามารถหักค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 100 ในปีแรก (Immediate Expensing) - มากกว่า 25,000–100,000 ชิลีเลียน ให้สามารถหักค่าเสื่อมได้ในอัตราเร่ง
ฝรั่งเศส	- ให้หักค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่งสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมหุ่นยนต์ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2556 ถึง 31 ธันวาคม 2558 สามารถหักค่าเสื่อมได้ร้อยละ 100 ภายใน 2 ปีแรก - ให้หักค่าเสื่อมราคาสำหรับการก่อสร้างในเขตพัฒนาชนบท (Rural Development Zone) สามารถหักค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 25 ในปีแรก หากก่อสร้างหรือซ่อมแซมก่อน 1 มกราคม 2559
เยอรมนี	- ให้หักค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง สำหรับธุรกิจ SMEs ที่มีสินทรัพย์น้อยกว่า 235,000 ยูโร (หรือ 125,000 ยูโร สำหรับธุรกิจการเกษตรและป่าไม้)
ฮังการี	- ให้หักค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 100 (Immediate Expensing) ให้สำหรับที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และสินทรัพย์ที่เป็นรูปธรรม เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ต่างๆ ยานพาหนะ เป็นต้น
ญี่ปุ่น	- ให้หักค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่งร้อยละ 130 สำหรับการลงทุนในเครื่องจักร - ให้หักค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 100 (Immediate Expensing) สำหรับสินทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่เกิน 300,000 เยน โดยหักได้ไม่เกิน 3,000,000 เยน ต่อปี
เกาหลี	- ให้หักค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่งได้ร้อยละ 50 ในปีแรก (โดยทั่วไปร้อยละ 25)
เม็กซิโก	- ให้หักค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่งโดยยึดหลักเงินสด และสำหรับ SMEs ที่มีรายได้ต่ำกว่าที่กำหนด
เนเธอร์แลนด์	- ให้หักค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่งได้โดยไม่กำหนดเพดานการหักค่าเสื่อมราคาใน 3 ปีแรก
โปแลนด์	- ให้หักค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 100 (Immediate Expensing) สำหรับ SMEs ที่กำไรน้อยกว่า 1.2 ล้านยูโร หรือในปีแรกที่มีการลงทุนในสินทรัพย์มากกว่า 50,000 ยูโร ต่อปี

ที่มา: OECD 2015, Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries

2) การหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แก่ SMEs (Special Deductible Allowances for SMEs)

โดยทั่วไปแล้ว SMEs ที่เพิ่งเริ่มต้นกิจการมักประสบผลขาดทุน เนื่องจากยังไม่มีทรัพย์สินหรือแหล่งกระแสเงินสดในการดำเนินกิจการ ด้วยเหตุผลดังกล่าวในหลายประเทศนิยมให้สิทธิประโยชน์โดยการผ่อนปรนให้นำผลขาดทุนที่เกิดขึ้นในช่วงเริ่มต้นไปหักได้ระยะเวลาที่นานขึ้น

เกาหลีใต้และสเปน ให้สิทธิประโยชน์ผ่อนปรนสำหรับ SMEs มากกว่ากิจการขนาดใหญ่ โดยเกาหลีใต้ให้สิทธิ SMEs สามารถนำผลขาดทุนในปีนี้ ไปหักออกจากกำไรในปีที่แล้ว (Loss Carry Back) สำหรับสเปนให้กิจการที่มีรายรับต่ำกว่า 6 ล้านยูโร ใช้ผลขาดทุนไปหักออกจากภาระภาษี (Tax Liability)

เบลเยียม ให้สิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับการระดมทุนผ่านทุน (Equity Financing) ให้หักอัตราพิเศษเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 เนื่องจากเห็นว่า SMEs มีข้อเสียเปรียบในการระดมทุนผ่านสถาบันการเงินที่ต้องพบปัญหาอัตราดอกเบี้ยที่แพงกว่าผู้ประกอบการรายใหญ่จากความเสี่ยงที่สูงกว่าและการระดมเงินโดยทุนมีต้นทุนที่สูงกว่าเนื่องจากไม่มีดอกเบี้ยที่จะนำไปหักเป็นค่าใช้จ่ายได้

ญี่ปุ่น ให้สิทธิประโยชน์พิเศษในการหักค่ารับรองลูกค้า (Entertain) โดยให้ SMEs หักได้มากกว่ากิจการขนาดใหญ่โดย SMEs หักได้ 1.5 เท่าของรายจ่ายจริงหรือไม่เกิน 8 ล้านเยน ต่อปี ซึ่งกิจการที่มีทุนจดทะเบียนเกินกว่า 100 ล้านเยน ต่อปี จะสามารถหักค่ารับรองลูกค้าได้เพียงร้อยละ 50 ของค่าใช้จ่ายจริง

สหราชอาณาจักร ให้สิทธิประโยชน์สำหรับการวิจัยและพัฒนาโดยให้หักค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาในอัตราพิเศษสำหรับ SMEs เช่น บริษัทที่มีการจ้างงานน้อยกว่า 500 คนและมีรายรับน้อยกว่า 100 ล้านปอนด์หรือสินทรัพย์ในงบดุลน้อยกว่า 86 ล้านปอนด์ จะได้รับค่าการหักค่าใช้จ่ายเพิ่มร้อยละ 130 SMEs จะได้รับทั้งหมดร้อยละ 230 รายจ่ายที่ได้รับรองจากกรมนวัตกรรมและทักษะทางธุรกิจ (Department of Business Innovation and Skill) เพื่อก่อให้เกิดการวิจัยพัฒนาซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งการสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

5.2.2 การให้เครดิตภาษีสำหรับ SMEs (Tax Credit Targeted at SMEs)

การให้เครดิตภาษีเป็นอีกรูปแบบของการสิทธิประโยชน์ทางภาษีซึ่งจะลดภาระภาษีที่ต้องชำระ ซึ่งรูปแบบจะมีทั้งการให้เพื่อการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม การลงทุน การจ้างงาน สุขภาพ เป็นต้น ซึ่งการให้เครดิตภาษีจะมีความแตกต่างจากการให้หักค่าใช้จ่าย เนื่องจากการให้เครดิตภาษีจะเป็นลดภาระโดยตรงจากภาระภาษีที่ต้องชำระ ซึ่งจะไม่ขึ้นกับอัตราภาษีที่ SME ต้องชำระ

ทั้งนี้ การให้ Tax Credit จะมีทั้งรูปแบบที่มีลักษณะ คืนเป็นเงินได้ (Refundable) หรือ ส่งต่อได้ (Transferable) ซึ่งจะมีความสำคัญหากกิจการอยู่ในสถานะภาษีติดลบ (Tax Loss Situation) กรณีหากกิจการมีสถานะภาษีติดลบจะไม่เกิดผลประโยชน์เนื่องจากไม่สามารถใช้สิทธิเครดิตภาษีได้เนื่องจากไม่มีภาษี ดังนั้นในหลายประเทศจึงให้สิทธิขอคืนภาษี (Refund ability Tax Credit) แต่ไม่ให้สิทธิการนำเครดิตภาษี (Tax Credit) ไปใช้ในปีที่มิกำไร ซึ่งระบบขอคืนได้จะช่วยสภาพคล่องทางการเงินให้แก่กิจการ

อย่างไรก็ดี ในมุมมองของรัฐบาลอาจเห็นการให้สิทธิขอกู้คืนภาษีไม่ช่วยส่งเสริมให้กิจการพยายามที่จะลดพ้นภาวะขาดทุนและหลีกเลี่ยงที่จะรายงานผลกำไรที่แท้จริงของตน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเพื่อให้ได้รับสิทธิดังกล่าว อาจแก้ไขด้วยการให้สิทธิลักษณะยอมให้ใช้สิทธิเครดิตภาษี (Tax Credit) เฉพาะเมื่อมีกำไรจะส่งผลให้กิจการพยายามก่อให้เกิดกำไรเพื่อใช้สิทธิดังกล่าว รูปแบบที่พบเห็นบ่อยคือ การให้เครดิตภาษีสำหรับการลงทุน และเครดิตภาษีสำหรับการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม ดังนี้

1) เครดิตภาษีสำหรับการลงทุน (Investment Tax Credit)

การให้เครดิตภาษีสำหรับลงทุนหรือการซื้อทรัพย์สินทุน ส่วนใหญ่จะให้ป็นร้อยละของมูลค่าสินทรัพย์ ซึ่งสามารถกำหนดได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ การให้สามารถให้ได้ทั้งอัตราคงที่ (Flat Rate) หรือ ร้อยละที่กำหนดของมูลค่าทรัพย์สิน หรือการให้ในลักษณะส่วนเพิ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี รูปแบบนโยบายการให้เครดิตภาษีในประเทศกลุ่ม OECD G20 ปรากฏดัง ตารางที่ 27

ตารางที่ 27 รูปแบบการให้สิทธิเครดิตภาษีสำหรับการลงทุน (Investment Tax Credit) ในแต่ละประเทศ

ประเทศ	อัตราเครดิต กรณีทั่วไป (ร้อยละ)	รายการที่ได้รับการรับรอง	หมายเหตุ
แคนาดา	10	อาคารใหม่ เครื่องจักรและอุปกรณ์สำหรับการเกษตร การประมง การทำไม้ การผลิตที่เกิดขึ้นในเขตแอตแลนติก (นิวฟาวด์แลนด์และลาบราดอร์ นิวบรันสวิก โนวาสโกเชีย ปรินซ์เอ็ดเวิร์ดไอแลนด์ และควิเบก)	- ธุรกิจขนาดใหญ่ไม่สามารถสามารถใช้สิทธิขอกู้คืนได้ - ธุรกิจสัญชาติแคนาดาที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับอัตราพิเศษ
ชิลี	6	สินทรัพย์ที่สร้างหรือถูกทำขึ้นภายใต้สัญญาเช่าเมื่อซื้อขายสินทรัพย์นั้น	- ร้อยละ 6 เมื่อมียอดขายเฉลี่ยต่อปีไม่เกิน 25,000 ชิลีเลียน - ร้อยละ 6 เมื่อมียอดขายเฉลี่ยต่อปีระหว่าง 25,000 ชิลีเลียน ถึง 100,000 ชิลีเลียน - ร้อยละ 4 เมื่อมียอดขายเฉลี่ยต่อปีมากกว่า 100,000 ชิลีเลียน
ฝรั่งเศส	20	- สินทรัพย์ที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน ที่ยังไม่มีวางขายในตลาดและเปลี่ยนแปลงจากที่มีอยู่หรือผลิตภัณฑ์เดิม เป็นการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ หรือเป็นการออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - ค่าเสื่อมราคาสินค้าทุน สินค้าถาวร และสิ่งอำนวยความสะดวกในธุรกิจ ซอฟต์แวร์ และโรงแรมที่ซ่อมแซมในเมืองคอร์ซิกา	- จำกัดการเครดิตภาษี 400,000 ยูโรต่อปี ซึ่งสามารถเครดิตภาษีได้เป็นเวลา 3 ปีหรือขอกู้คืนภาษีได้ ซึ่งเป็นส่วนเพิ่มจากการเครดิตภาษีการศึกษาวิจัย - มีผลบังคับใช้สำหรับธุรกิจที่มีลูกจ้างน้อยกว่า 250 คน และมีกำไรน้อยกว่า 40 ล้านยูโร หรือมีสินทรัพย์น้อยกว่า 27 ล้านยูโร ซึ่งการลงทุนต้องเกิดขึ้นในเมืองคอร์ซิกา ในระหว่างปี 2545 ถึง 2565 และมีการออกเงินทุนไม่ต่ำกว่า 25% ของเงินลงทุนทั้งหมดโดยไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล การเครดิตคืนภาษีสามารถสะสมได้ในระยะเวลา 9 ปี หรือสามารถขอกู้คืนเงินได้

ประเทศ	อัตราเครดิต กรณีทั่วไป (ร้อยละ)	รายการที่ได้รับการรับรอง	หมายเหตุ
เยอรมนี	40	มูลค่าราคาประเมินต้นทุนของสินทรัพย์ที่มีตัวตน 3 ปี ก่อนการประเมิน	สำหรับธุรกิจ SMEs ที่มีต้นทุนสินทรัพย์น้อยกว่า 235,000 ยูโร หลังจากการประเมิน มูลค่าการเครดิต สินทรัพย์จะลดลงตามค่าเสื่อมราคา ซึ่งวิธีดังกล่าวจะช่วย เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มสภาพคล่องและ ช่วยเหลือด้านการลงทุน
ฮังการี	60	ดอกเบี้ยสำหรับการกู้ยืมเพื่อซื้อสินทรัพย์	จำกัดสูงสุดไม่เกิน 6,000,000 โฟรินท์ฮังการีต่อปี
ญี่ปุ่น	7	มูลค่าต้นทุนเครื่องจักร	ไม่สามารถขอคืนเงินได้ แต่สามารถสะสมการเครดิตได้อีก 1 ปี ซึ่งผู้ประกอบการต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่าง การได้รับอัตราหักค่าเสื่อมพิเศษและการเครดิตภาษี ดังกล่าว
เกาหลีใต้	1. 3-9 2. 7-10	1. การลงทุนในสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นสินทรัพย์ที่มี ตัวตน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประกอบกิจการ 2. การลงทุนในการวิจัยและพัฒนาต่างๆ ของสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ การเพิ่มผลผลิตการผลิต การรักษา ความปลอดภัย การประหยัดพลังงาน การรักษาสิ่งแวดล้อม และการออกแบบเพื่อเพิ่มสวัสดิการของพนักงานในธุรกิจ	เกณฑ์การพิจารณาอื่นสามารถนำมาใช้ตัดสินได้ โดยอัตรา ที่ได้จะอยู่ภายใต้อัตราที่กำหนด
เนเธอร์แลนด์	28	การลงทุน	ธุรกิจ SMEs สามารถหักได้สูงสุดร้อยละ 28 จากการลงทุน โดยต้องมีมูลค่าภาษีเงินได้ 15,609 ยูโร
โปรตุเกส	10-25	รายการการลงทุน	ธุรกิจ SMEs ต้องมีการดำเนินธุรกิจในภูมิภาคเดิมต่อเนื่อง 3 ปี (และ 5 ปี สำหรับธุรกิจขนาดใหญ่) จำนวนการเครดิต ภาษีจะถูกจำกัดไว้ที่ร้อยละ 100 ของภาระภาษีใน 3 ปีแรก และร้อยละ 50 ของการดำเนินธุรกิจใน 10 ปีถัดไป

ที่มา: OECD 2015, Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries

2) เครดิตภาษีสำหรับการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม (Research & Development and Innovation

Tax Credit)

การให้เครดิตภาษีสำหรับการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมจะช่วยลดต้นทุนของการวิจัยและพัฒนา
อันเป็นส่วนช่วยให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาเกิดความน่าสนใจและคุ้มค่าต่อการลงทุน
ซึ่งมีข้อดีแตกต่างจากการให้เงินอุดหนุน (Subsidy) ซึ่งต้องมีการเลือกผู้ได้รับสิทธิ (Pick Winner) รวมทั้งช่วยลด
ขอบเขตของการกำหนดการสนับสนุนการวิจัยพัฒนา

โดยทั่วไปการให้สิทธิประโยชน์จะให้ตามร้อยละของมูลค่าการวิจัยพัฒนา แต่เนื่องจากผู้ประกอบการขนาดเล็กมักมีเงินทุนไม่เพียงพอในการวิจัยและพัฒนา ซึ่งทำให้หลายประเทศมีการให้สิทธิประโยชน์สำหรับการวิจัย พัฒนาและนวัตกรรมที่มีข้อกำหนดแตกต่างระหว่างผู้ประกอบการรายเล็กและรายใหญ่แต่ปัญหาที่พบการให้สิทธิประโยชน์อาจเป็นการให้สิทธิประโยชน์ในกิจกรรมที่ดำเนินเป็นปกติอยู่แล้ว (Wind Fall Gain) ซึ่งอาจแก้ไขด้วยการให้สิทธิประโยชน์ตามส่วนเพิ่ม (Incremental Tax Credit) แต่อย่างไรก็ดี การให้สิทธิประโยชน์ในลักษณะนี้จะเพิ่มความยุ่งยากในการบริหารจัดการ เนื่องจากการให้สิทธิประโยชน์ตามส่วนเพิ่มผู้ประกอบการอาจวางแผนในการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่อาจจะได้ประโยชน์จากการกำหนดสิทธิประโยชน์ตามขนาดของการวิจัยมากกว่าผู้ประกอบการรายเล็ก

ผลการศึกษาโดยคณะกรรมการยุโรป (European Commission) เมื่อปี 2557 พบว่า SMEs มีความสนใจต่อการได้สิทธิเครดิตภาษีเงินได้สำหรับการวิจัยและพัฒนามากกว่าผู้ประกอบการรายใหญ่ อย่างไรก็ตาม ในท้ายที่สุดแล้ว แม้ว่าผู้ที่ขอใช้สิทธิจะเป็น SMEs แต่ผลที่ได้จากการลงทุนวิจัยและพัฒนาในรายเล็กจะส่งผ่านให้เกิดผลประโยชน์ในผู้ประกอบการรายใหญ่ (Spillover) อย่างไรก็ตาม รายงานได้กล่าวถึงการให้เครดิตภาษีสำหรับการวิจัยพัฒนาที่กำหนดเป้าหมายแก่บริษัทที่มีการวิจัยพัฒนา จะก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าการให้สิทธิประโยชน์แก่ SMEs ในวงกว้าง รวมทั้งมีข้อเสนอแนะอื่นๆ ดังนี้

- สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับการวิจัยและพัฒนา ควรให้ลักษณะเชิงปริมาณ (Volume Based) มากกว่าการให้ในลักษณะเพิ่มขึ้นตามส่วนเพิ่ม (Incremental) เนื่องจากส่งผลต่อต้นทุนการตรวจสอบและจะบิดเบือนเวลาในการทำวิจัยและพัฒนา

- สิทธิประโยชน์สำหรับการวิจัยและพัฒนา ควรมีกำหนดกิจการที่มีพื้นฐานจากความรู้ทั่วโลก มากกว่าความรู้พื้นฐานของตัวกิจการ

- การให้สิทธิประโยชน์ ควรเน้นที่รายจ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาที่ก่อให้เกิดการส่งผ่านองค์ความรู้ให้แก่ผู้อื่น เช่น ค่าใช้จ่ายในค่าจ้างแรงงานของนักวิจัย

- การเครดิตภาษีสำหรับการวิจัยและพัฒนาส่งผลดีต่อกิจการใหม่ เนื่องจากส่วนใหญ่อยู่ในสถานะขาดทุน

ในหลายประเทศมีการให้สิทธิประโยชน์สำหรับการให้เครดิตภาษีสำหรับการวิจัยและพัฒนา เฉพาะสำหรับ SMEs และกิจการใหม่ พบได้ดังนี้

ฝรั่งเศส ให้เครดิตภาษีแก่ SMEs สำหรับการวิจัยสร้างต้นแบบสำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยค่าใช้จ่ายต้องไม่เกิน 4 แสนยูโร ต่อปี โดยให้อัตราเครดิตภาษีย้อยละ 20 โดยเครดิตภาษีที่ไม่ได้ใช้สามารถนำไปใช้ภายใน 3 ปีหรือขอเป็นเงินสดโดยมีเงื่อนไข

เดนมาร์ก ให้เครดิตภาษีสำหรับการวิจัยพัฒนา แม้ว่าจะไม่กำหนดขนาดของกิจการ ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการ SMEs ใหม่มักเป็นผู้ขอใช้สิทธิ หากผลขาดทุนจากกิจกรรมวิจัยและพัฒนาไม่เกิน 25 ล้านโครน เดนมาร์ก จะสามารถได้สิทธิเครดิตภาษีราว 5.87 ล้านโครนเดนมาร์ก และสามารถ Loss Carry Forward ผลขาดทุนได้

แคนาดา ให้สิทธิบริษัทที่เป็นถือหุ้นโดยชาวแคนาดาสามารถจะได้เครดิตภาษีร้อยละ 35 ของค่าใช้จ่ายด้านวิจัยพัฒนาที่ได้รับการรับรอง 3 ล้านดอลลาร์แคนาดาแรก ซึ่งมากกว่าอัตราปกติที่ร้อยละ 15

เนเธอร์แลนด์ SMEs หรือ Start Up ที่มีกิจกรรมวิจัยและพัฒนาสามารถได้รับประโยชน์จากเครดิตสำหรับค่าใช้จ่ายที่เป็นการจ้างงานนักวิจัย นอกจากนี้ เนเธอร์แลนด์ยังให้สิทธิประโยชน์พิเศษเพื่อให้กิจการ SMEs เช่นการขอรับการส่งเสริมจากกล่องการวิจัยพัฒนา (Innovation Box) ซึ่งโดยปกติแล้วจะเป็นกล่องที่มีรายได้จากการเก็บภาษีร้อยละ 5 จากรายได้ที่เกิดจากทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้รับการรับรองที่มีรายได้เกินต้นทุนของการสร้างทรัพย์สินทางปัญญานั้น

นอร์เวย์ ให้อัตราเครดิตภาษีที่ร้อยละ 20 สำหรับ SMEs ที่ดำเนินการวิจัยและพัฒนาโดยอัตราปกติอยู่ที่ร้อยละ 18

โปรตุเกส ให้เครดิตภาษีสำหรับการวิจัยและพัฒนา ที่ร้อยละ 47.5 สำหรับ SMEs โดยอัตราปกติอยู่ที่ร้อยละ 32.5

ออสเตรีย ให้เครดิตภาษีสำหรับการวิจัยและพัฒนาสำหรับกิจการที่มีค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาไม่น้อยกว่า 20,000 ดอลลาร์ออสเตรีย แต่ไม่เกิน 100 ล้านดอลลาร์ออสเตรีย ในบางกรณี SMEs อาจได้รับในรูปเงินสดหากกิจการอยู่ในสถานะขาดทุน

แคนาดา ให้เครดิตภาษีสำหรับโครงการวิจัยและพัฒนาที่ดำเนินการภายใต้โครงการการพัฒนาและวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Research and Experiment Development หรือ SR&ED) โดยค่าใช้จ่าย 3 ล้านดอลลาร์แคนาดาแรก จะสามารถขอเครดิตภาษีเป็นเงินสดที่ร้อยละ 35 โดยมีเงื่อนไขว่ากิจการ SMEs ต้องมีเงินได้สุทธิสำหรับเสียภาษีน้อยกว่า 500,000 ดอลลาร์แคนาดา และทุนจดทะเบียนน้อยกว่า 10 ล้านดอลลาร์แคนาดา สำหรับค่าใช้จ่ายที่เกิน 3 ล้านดอลลาร์แคนาดา จะได้รับการเครดิตภาษีที่ร้อยละ 15 ซึ่งสามารถนำมาขอคืนเป็นเงินสดได้ที่ร้อยละ 40 และหากรายอยู่ในช่วง 500,000-800,000 แคนดอลลาร์แคนาดา หรือมีทุนจดทะเบียนระหว่าง 10-50 ล้านดอลลาร์แคนาดา ส่วน 3 ล้านดอลลาร์แคนาดาแรกจะลดลง จนกิจการที่มีรายรับเกิน 8 แคนดอลลาร์แคนาดา หรือมีทุนจดทะเบียนเกิน 50 ล้านดอลลาร์แคนาดา จะไม่ได้รับสิทธิการคืนเป็นเงินสด

นิวซีแลนด์ ให้เครดิตภาษีโดยสามารถได้รับเป็นเงินสดถ้ากิจการอยู่ในสถานะขาดทุนสำหรับกิจการใหม่ และ SMEs โดยไม่เกิน 500,000 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ โดยเพดานนี้จะเพิ่มให้ 300,000 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ ทุกปีจนถึง 2 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์ การได้รับสิทธิมีเงื่อนไขโดยจะต้องดำเนินการวิจัยและพัฒนาโดยร้อยละ 20 ของค่าแรงงานและเงินเดือนจะต้องเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา

สหราชอาณาจักร ให้สิทธิในการขอคืนเป็นเงินสดให้แก่กิจการ SMEs ที่มีสถานะขาดทุนเป็นจำนวนตามร้อยละของภาษีเงินได้อัตราพิเศษของ SMEs คูณกับค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนา

ไอร์แลนด์ ให้สิทธิผ่อนปรนเงื่อนไขสำหรับการเครดิตภาษีสำหรับการวิจัยและพัฒนาสำหรับ SMEs มากกว่าบริษัทขนาดใหญ่ โดยให้สิทธิเครดิตภาษีในอัตราร้อยละ 20 ของค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเพื่อการวิจัยพัฒนา

3) การให้สิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับการจ้างงาน (Employment Preference)

การสิทธิประโยชน์สำหรับการจ้างงานสำหรับ SMEs สามารถให้ SMEs นำค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจ้างงานมาเครดิตภาษีที่จะต้องชำระได้

แคนาดา ให้การสนับสนุนผ่านการให้เครดิตภาษีกรณีการจ้างงานสำหรับกิจการขนาดเล็ก (The Small Business Job Credit) ซึ่งเป็นโครงการที่ใช้ค่าประกันการจ้างงานที่จ่ายโดยผู้ประกอบการ ช่วงปี 2558 และ 2559 โดยธุรกิจใดก็ตามที่มีการจ่ายค่าประกันการจ้างงานเทียบเท่าหรือน้อยกว่า 15,000 ดอลลาร์แคนาดาในแต่ละปี จะสามารถนำยอดการจ่ายค่าประกันไปเครดิตภาษีได้ ซึ่งการเครดิตภาษีจะคิด 0.39 ดอลลาร์แคนาดา ต่อ 100 ดอลลาร์แคนาดา ของรายได้จากค่าประกันการจ้างงาน นอกจากนี้การเครดิตภาษียังกำหนดให้สามารถใช้กับโครงการประกันของรัฐควิเบก (Quebec Parental Insurance Plan) โดยสามารถเครดิตภาษีได้ร้อยละ 90 ของค่าประกัน กล่าวได้ว่าการให้สิทธิประโยชน์เครดิตภาษีดังกล่าวสามารถช่วยลดภาระภาษีของผู้ประกอบการ SMEs ได้ 550 ล้านดอลลาร์แคนาดา ในช่วงสองปีหรือคิดเป็นร้อยละ 15 ของภาระภาษีทั้งหมด การให้สิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับการจ้างงานยังมาในรูปแบบของการลดอัตราเงินนำส่งประกันสังคม

โปแลนด์ ให้สิทธิแก่ผู้ประกอบการบุคคลธรรมดา จ่ายเงินประกันสังคมด้วยฐานการคำนวณที่ต่ำกว่ากรณีอื่น โดยมีฐานการคำนวณ การคิดเงินนำส่งในอัตราพิเศษ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการบุคคลธรรมดาต้องจ่ายประกันสุขภาพ โดยใช้ฐานพิเศษเช่นกัน

เยอรมนี ลดการนำส่งเงินประกันสังคมสำหรับผู้ประกอบการบุคคลธรรมดาโดยสามารถยื่นขอรับสิทธิภายใน 5 ปี หลังจากเริ่มประกอบกิจการโดยการนำส่งจากอัตรามาตรฐานซึ่งขึ้นกับพื้นที่ โดยสิทธิประโยชน์จะต้องถูกลดลงตามสัดส่วนการนำส่งที่ลดลง โดยผู้ประกอบการสามารถเลือกที่จะขอจ่ายในอัตราตามรายรับจริงได้

อาร์เจนตินา นายจ้างที่มีรายรับน้อยกว่า 48 ล้านเปโซอาร์เจนตินา ซึ่งประกอบกิจการอุตสาหกรรม เกษตร และเหมืองแร่จะได้รับการลดอัตราเงินนำส่งประกันสังคมที่ร้อยละ 17

เบลเยียม ลดการนำส่งประกันสังคมร้อยละ 1.71 โดยขึ้นอยู่กับจำนวนการจ้างงาน

สเปน ให้สิทธิประโยชน์ในหลากหลายรูปแบบแก่ผู้ประกอบการในลักษณะบุคคลธรรมดา ทั้งการลดอัตราและการให้สิทธิขอคืนภาษี สำหรับผู้ประกอบการใหม่ คนพิการ เป็นต้น

สวีเดน ให้สิทธิสำหรับบริษัทกิจการที่มีการจ้างงานคนอายุ 26-65 ปีที่มีการวิจัยและพัฒนา ลดอัตราเงินนำส่งเงินประกันสังคม จากเดิมร้อยละ 31.42 เป็นร้อยละ 21.42 โดยมีเพดานการลดไม่เกิน 230,000 โครเนอร์สวีเดนต่อเดือนและต่อกลุ่มบริษัท

นอกจากรูปแบบการให้เครดิตภาษี 3 รูปแบบหลักๆ ข้างต้นแล้ว ยังมีรูปแบบอื่นสำหรับการให้เครดิตภาษี อาทิ

ชิลี SMEs ที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่มีรายได้ต่ำกว่า 60,000 ชิลเลียน มีสิทธิสามารถนำรายจ่ายมาหักเป็นภาษีซื้อได้ โดยจะต้องกรอกแบบฟอร์มยื่นคำร้องผ่านระบบออนไลน์

ฝรั่งเศส SMEs สามารถเครดิตภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายทางการตลาด เพื่อการส่งออกโดย SMEs จะต้องมีการบุคคลหรือบริษัทในการทำการตลาดให้ โดยค่าใช้จ่ายรวมทั้ง ค่าออกนุช ค่าเดินทาง การทำวิจัยทางการตลาด การออกงานแฟร์ การประชาสัมพันธ์ การให้คำปรึกษาโดยไม่เกิน 40,000 ยูโร ใน 2 ปี สามารถขอเครดิตภาษีได้ร้อยละ 50 ของค่าใช้จ่ายดังกล่าว เป็นต้น

5.2.3 การยกเว้นภาษีที่ให้เป็นการเฉพาะสำหรับ SMEs (Tax exemptions targeted at SMEs)

การให้สิทธิประโยชน์ในลักษณะการยกเว้นภาษีบางกรณีให้แก่ SMEs ส่วนมากอาจจะให้เป็น การชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดภาระภาษีในช่วงปีแรก เช่น

ฝรั่งเศส ให้การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับผู้ประกอบการใหม่ในปีแรกของการประกอบกิจการ และลดอัตราภาษีเงินได้ร้อยละ 50 สำหรับปีที่ 2 ตามเงื่อนไขที่กำหนด เช่น ข้อกำหนดด้านความเป็นเจ้าของ และค่าใช้จ่ายของการวิจัยและพัฒนา

ไอร์แลนด์ ให้สิทธิลดภาระภาษีหากมีการจ้างงานตามเงื่อนไขที่กำหนด

จีน ให้สิทธิพิเศษสำหรับ SMEs และกิจการขนาดเล็ก (Micro Enterprise) โดยกรณี Micro Enterprise มียอดขายต่ำกว่า 30,000 หยวน จะได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจ ระหว่าง 1 ตุลาคม 2557 ถึง 31 ธันวาคม 2558 และระหว่าง 1 มกราคม 2558 ถึง 31 ธันวาคม 2560 รวมทั้งจะได้รับการยกเว้น ค่าธรรมเนียมการศึกษา ยกเว้นการจ่ายเข้ากองทุนอนุรักษ์น้ำ การจ่ายค่าธรรมเนียมการศึกษาของรัฐบาล ท้องถิ่น ค่าธรรมเนียมวัฒนธรรม และในช่วง 1 พฤศจิกายน 2557 จนถึง 31 ธันวาคม 2560 จะยกเว้นอากรแสตมป์สำหรับเงินกู้ที่ SMEs มีสัญญากับสถาบันการเงิน นอกจากนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 SMEs และ Micro Enterprise ได้รับการยกเว้นค่าจดทะเบียนที่ดิน การจดทะเบียนการโอน รวมทั้งกิจการที่มีการจ้างงานไม่เกิน 20 คนจะได้รับการยกเว้นการนำส่งกองทุนลูกจ้างผู้พิการ (Disable Employment Security Payment) ในช่วง 3 ปีแรกของการเริ่มกิจการ

เม็กซิโก ให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้เสียภาษีโดยหากรายได้ 20 เท่าของค่าแรงขั้นต่ำต่อวัน แต่ไม่เกิน 200 เท่าของค่าแรงขั้นต่ำต่อวัน จะได้รับการยกเว้นภาษี ซึ่งหากเกินกว่าจะได้รับลดหย่อนร้อยละ 30 หาก รายได้ถึง 423 เท่าของค่าแรงขั้นต่ำต่อวัน

เนเธอร์แลนด์ SMEs ที่จะได้จัดตั้งเป็นนิติบุคคลได้รับยกเว้นไม่ต้องนำกำไรสุทธิมาคำนวณภาษี ร้อยละ 14 รวมทั้งให้ค่าใช้จ่ายพิเศษอีก 7,280 ยูโร

ในหลายประเทศได้ให้ยกเว้นภาษีสำหรับเงินได้จากกิจกรรมที่กำหนด เช่น ออสเตรเลียได้ให้ การยกเว้นภาษีสำหรับการจ่ายสวัสดิการบางกรณีให้แก่ลูกจ้าง (Fringe-Benefit) เช่น การจ่ายค่าที่จอดรถ หากกิจการมีรายได้ต่ำกว่า 10 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย

สุดท้ายในหลายประเทศให้การลดภาษีมูลค่าเพิ่มหรือยกเว้นในบางกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่วนใหญ่ เป็นผู้ประกอบการ SMEs เช่น เบลเยียมได้ลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับธุรกิจรับจัดเลี้ยง จากปกติร้อยละ 21 เป็นร้อยละ 12 เพื่อลดผลกระทบของค่าจ้างแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป หลายประเทศได้ลดหย่อนอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมพึ่งพาแรงงานสูง

5.2.4 การให้สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ลงทุน (Investor Tax Preference)

การให้สิทธิประโยชน์ทางอ้อมให้แก่ผู้ลงทุนในกิจการ SMEs จะช่วยอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนให้สูงขึ้น รวมทั้งส่งผลก่อให้เกิดการกระตุ้นการลงทุนเนื่องจากเป็นลดอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่กิจการต้องการหาเพื่อไปจ่ายนักลงทุน ดังนั้นการให้สิทธิประโยชน์ดังกล่าวจะเป็นการสนับสนุนทางการเงินแก่ SMEs

สำหรับการสิทธิประโยชน์สำหรับการแหล่งเงินทุน ควรจะทำให้นักลงทุนลดผลตอบแทนที่คาดหวังจากการลงทุน ซึ่งจะช่วยให้ SMEs จัดหาแหล่งเงินทุน ซึ่งสิทธิประโยชน์ควรจะให้เฉพาะเจาะจงไปยังผู้ลงทุน ซึ่งในทฤษฎีโดยปกติแล้วการให้สิทธิประโยชน์ควรจะเป็นในลักษณะหากการลงทุนมีผลขาดทุนสามารถนำมาหักขาดทุนได้ และหากได้กำไรควรจะนำมารวมคำนวณเสียภาษี ตามหลักลงทุนสูงความเสี่ยงสูง (High Risk, High Return) แต่การให้สิทธิประโยชน์พิเศษจะส่งผลให้นักลงทุนลงทุนในความเสี่ยงสูงขึ้น

ทั้งนี้ มาตรการให้สิทธิประโยชน์ในแหล่งทุนผ่านระบบภาษี สามารถจัดกลุ่ม 4 ประเภท คือ 1) สิทธิประโยชน์การลงทุนในกิจการ SMEs ในช่วงเริ่มต้นของกิจการ (Preferences for Initial Investment in SMEs) 2) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับการลงทุนแก่กองทุนธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital Fund) 3) การให้สิทธิประโยชน์สำหรับผลกำไรหรือขาดทุนแก่นักลงทุนที่ลงทุนในกิจการ SMEs (Investor-Level Preference for Income or Losses from SMEs) 4) การให้สิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับการขายหรือการจำหน่ายทรัพย์สินของ SMEs ดังนี้

1) สิทธิประโยชน์การลงทุนในกิจการ SMEs ในช่วงเริ่มต้นของกิจการ (Preferences for Initial Investment in SMEs)

หลายประเทศได้ให้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีในลักษณะลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลล่วงหน้า (Upfront) แก่นักลงทุนและเจ้าของกิจการ โดยส่วนใหญ่สิทธิประโยชน์จะอยู่ในรูปแบบของการหักค่าใช้จ่ายในการลงทุนกับรายได้อื่นของนักลงทุนโดยมักจะกำหนดเฉพาะกิจการใหม่หรือกิจการ SMEs ขนาดเล็ก โดยความตั้งใจคือการส่งเสริมให้ SMEs มีแหล่งเงินทุนในช่วงเริ่มของกิจการ โดยการช่วยลดต้นทุนของการลงทุนและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมในกิจการขนาดเล็ก

ฟินแลนด์ เสนอให้ผู้ลงทุนในกิจการขนาดเล็กสามารถหักค่าใช้จ่ายในการลงทุนได้ร้อยละ 50 โดย SMEs ต้องมีอายุกิจการไม่เกิน 6 ปี และไม่เป็นกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีการจ้างแรงงานน้อยกว่า 50 คน รายรับของกิจการร้อยละ 10 ล้านยูโร ทั้งนี้ การลงทุนในกิจการดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่า 5,000 ยูโร และไม่เกิน 75,000 ยูโร ต่อกิจการและไม่เกิน 150,000 ยูโร ต่อราย การลงทุนโดยการลงทุนต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของทุนจดทะเบียนของกิจการ และกิจการเป้าหมายต้องได้รับเงินจากมาตรการดังกล่าวไม่เกิน 2.5 ล้านยูโรต่อปี

ฝรั่งเศส ลดอัตราเงินได้ร้อยละ 18 สำหรับผู้ที่ลงทุนในกิจการ SMEs ที่มีการจ้างงานน้อยกว่า 50 คน รายรับหรือสินทรัพย์ตามงบดุลน้อยกว่า 10 ล้านยูโร และมีอายุกิจการไม่เกิน 5 ปี ไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยสามารถประกอบกิจการใดๆก็ได้ แต่มีข้อยกเว้น เช่น การบริหารเงิน (Financial and Wealth Management) จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ดังกล่าว โดยผู้ลงทุนต้องชำระการลงทุนเป็นเงินสด โดยสามารถนำไปลดสูงสุดไม่เกิน 50,000 ยูโรต่อปี

ไอร์แลนด์ ให้สิทธิประโยชน์การจ้างงานและการลงทุน (Employment and Investment Incentive) ซึ่งแก่ลงทุนบุคคลธรรมดากิจการที่ได้รับการรับรอง ซึ่งจะให้สิทธิลดหย่อนภาษีร้อยละ 30 ของมูลค่าการลงทุน ทั้งนี้ไม่เกิน 150,000 ยูโร ต่อปี โดยจะต้องถือหน่วยลงทุนไม่น้อยกว่า 3 ปี นอกจากนี้หากกิจการเป้าหมายมีการวิจัยและพัฒนา หรือการจ้างงาน ผู้ลงทุนจะได้รับอัตราลดหย่อนพิเศษอีกร้อยละ 11 หากถือจนครบระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ไอร์แลนด์ยังให้ทุนสำหรับกิจการเริ่มใหม่ (Seed Capital Scheme) โดยสามารถนำมูลค่าการลงทุนไปลดหย่อนภาษีไม่เกิน 100,000 ยูโรต่อปี และสามารถขอลดหย่อนดังกล่าวคืนได้ มาตรการดังกล่าวมีกลุ่มเป้าหมายสำหรับ ลูกจ้าง คนว่างงาน หรือ บุคคลที่ต้องมีการธุรกิจเป็นของตนเอง โดยเงินดังกล่าวจะใช้สำหรับการค้าหรือ การวิจัยและพัฒนา การรักษาการจ้างงาน เป็นต้น

อิตาลี ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีพิเศษสำหรับการลงทุนในกิจการ Start Up โดยมาตรการให้เป็นการชั่วคราว ช่วงปี 2556-2559 ในกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และไม่ใช้สหกรณ์ ที่เน้นการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม โดยมาตรการดังกล่าวผู้ลงทุนจะได้รับการลดหย่อนภาษีเงินบุคคลเป็นจำนวนร้อยละ 19 ของมูลค่าการลงทุนในกิจการ โดยไม่เกิน 500,000 ยูโรต่อปี หากผู้ลงทุนเป็นนิติบุคคลจะสามารถนำค่าใช้จ่ายในการลงทุนไปหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 20 ของมูลค่าการลงทุนไม่เกิน 1.8 ล้านยูโร ทั้งนี้ผู้ลงทุนจะต้องลงทุนเป็นระยะเวลา 2 ปี ซึ่งกิจการเป้าหมายจะต้องเป็นกิจการนวัตกรรม (Innovative SMEs) ซึ่งร้อยละ 3 ของต้นทุนหรือยอดขายต้องเกี่ยวข้องกับการวิจัยพัฒนา 1 ใน 3 ลูกจ้างจะต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญา หรือ 1 ใน 5 จะต้องจบปริญญาเอก และกิจการต้องมีการถือสิทธิบัตร

สวีเดน ให้การลดหย่อนภาษีสำหรับบุคคลธรรมดาที่ลงทุนในกิจการขนาดเล็กที่มีรายรับน้อยกว่า 80 โครเนอร์สวีเดน และมีการจ้างงานน้อยกว่า 50 คน ซึ่งให้การลดหย่อนสำหรับการลงทุนร้อยละ 15 ของมูลค่าการลงทุน ทั้งนี้ไม่เกิน 195,000 โครเนอร์สวีเดนต่อปี และไม่เกิน 20 ล้าน โครเนอร์สวีเดนต่อกิจการ

2) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับการลงทุนแก่ (Venture Capital Fund)

Venture Capital Fund เป็นแหล่งทุนที่สำหรับกิจการ Start up และกิจการขนาดเล็ก เนื่องจากกิจการ SMEs ส่วนใหญ่ไม่สามารถระดมทุนจากตลาดทุนได้ หลายประเทศได้มีมาตรการเพื่อส่งเสริมกิจการ Venture Capital (VC) เพื่อให้กระตุ้นการลงทุนในกิจการขนาดเล็กเนื่องจากการไม่สามารถขอสินเชื่อผ่านสถาบันการเงินได้

ออสเตรเลีย มีมาตรการส่งเสริมการร่วมลงทุนในรูปแบบห้างหุ้นส่วนจำกัด (The Venture Capital Limited Partnership (VCLP)) และมาตรการส่งเสริมการร่วมลงทุนในรูปแบบห้างหุ้นส่วนจำกัดในระยะเริ่มต้น (Early Stage Venture Capital Limited Partnership programs) ซึ่งสำหรับ VC ที่จัดโครงสร้างในลักษณะ ห้างหุ้นส่วนจำกัดจะได้รับยกเว้นภาษีสำหรับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น (Capital Gain) ที่ได้จากการลงทุน และทำหน้าที่เป็นตัวส่งผ่านเงิน ซึ่งจะไม่ถูกเก็บภาษีเงินได้ ซึ่งการจะได้รับสิทธิดังกล่าวจะต้องมีเงินลงทุนอย่างน้อย 10 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย โดยผู้ลงทุนต่างชาติต้องมีถิ่นฐานในประเทศที่ออสเตรเลียมีอนุสัญญาภาษีซ้อน โดยการลงทุนต้องลงทุนอย่างน้อย 12 เดือน กิจการเป้าหมายจะต้องลงทุนในกิจการที่ไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีทรัพย์สินน้อยกว่า 250 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย และสินทรัพย์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต้องอยู่ออสเตรเลีย สำหรับกรณีร่วมลงทุนในระยะเริ่มต้น (Early Stage VC program) จำกัดการลงทุนในระหว่าง 10 ล้าน-100 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย โดยจะต้องมีแผนธุรกิจได้รับการรับรองจากสถาบัน Innovation Australia ซึ่งเงื่อนไขจะในทำนองเดียวกับ โครงการส่งเสริมการลงทุนในรูปแบบห้างหุ้นส่วนจำกัด (VCLP)

ญี่ปุ่น ผู้ลงทุนในกิจการ SMEs ที่กำหนด สามารถนำเงินที่ใช้การลงทุนหักออกจากส่วนเกินทุนที่ได้รับการจากการขาย ผลขาดทุนจากการลงทุนเมื่อมีการขายหุ้นออกสามารถนำมาหักออกจาก ส่วนเกินทุนที่ต้องเสียภาษี และผลขาดทุนที่ยังคงเหลือสามารถนำไปหักในปีอื่นได้ (Carry Forward)

เกาหลีใต้ VC ที่ลงทุนในกิจการ SMEs ได้รับการยกเว้นภาษีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น (Capital Gain Tax)

ตุรกี มีระบบ Business Angel System ซึ่งมูลค่าการลงทุนร้อยละ 75 สามารถนำไปหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยอัตราร้อยละนี้จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หากโครงการได้รับการรับรองจากหน่วยงานการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีของรัฐ และหน่วยงานด้านการส่งเสริม SMEs ของรัฐ

แอฟริกาใต้ หากลงทุนในกิจการ VC จะได้รับการลดหย่อนภาษี โดยต้องลงเป็นระยะเวลา 5 ปี ทั้งนี้ โดย VC จะต้องลงทุนในกิจการ SMEs ที่ได้รับการรับรอง ที่มีทรัพย์สินน้อยกว่า 50 ล้านแรนด์

สหราชอาณาจักร มีมาตรการส่งเสริม VC เพื่อกระตุ้นให้นักลงทุนลงในกิจการขนาดเล็กที่มีศักยภาพแต่มีความเสี่ยงสูงใน 3 ลักษณะ โดยมาตรการแรกคือ มาตรการ Enterprise Investment Scheme (EIS) การลงทุนโดยตรงในกิจการ SMEs ที่ได้รับการรับรอง โดยผู้ลงทุนมีสิทธินำเงินลงทุนร้อยละ 30 ของมูลค่าการลงทุนมาหักลดหย่อนภาษีทั้งนี้ไม่เกิน 1 ล้านปอนด์ และไม่เกิน 5 ล้านปอนด์ ต่อรายบริษัทและการลงทุนต้องลงทุนไม่น้อยกว่า 5 ปี ทั้งนี้กิจการ SMEs เป้าหมายต้องมีทรัพย์สินก่อนได้รับเงินทุนไม่เกิน 15 ล้านปอนด์ และมีการจ้างงานน้อยกว่า 250 คน มาตรการ Seed Enterprise Investment Scheme (SEIS) เป็นมาตรการที่กลุ่มเป้าหมายเป็นกิจการขนาดเล็กมาก โดยให้สิทธิการยกเว้นภาษีร้อยละ 50 ของเงินลงทุนทั้งนี้ ไม่เกิน 100,000 ปอนด์ สำหรับกิจการ SMEs ที่ได้รับการรับรอง กิจการที่เข้าข่ายได้รับการส่งเสริมจะต้องมีเงินลงทุนไม่เกิน 200,000 ปอนด์ และมีการจ้างงานน้อยกว่า 25 คน และมีเงื่อนไขว่ากิจการเป้าหมายต้องมี

การลงทุนอย่างน้อย 150,000 ปอนด์ ต่อปี มาตรการร่วมลงทุนผ่านทรัสต์ (Venture Capital Trust: VCT) ซึ่งส่วนลดหย่อนภาษีร้อยละ 30 ของเงินลงทุนในการกิจการ VC ที่ได้รับการรับรองทั้งนี้ไม่เกิน 200,000 ปอนด์ หากมีการลงทุนอย่างน้อย 5 ปี ส่วน VC ต้องมีทรัพย์สินไม่เกิน 15 ล้านปอนด์ และมีการจ้างงานน้อยกว่า 250 คน และการลงทุนของ VC จะต้องลงทุนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ในกิจการ SMEs ที่รับการรับรอง เงินปันผลที่จ่ายจาก VC จะได้รับการยกเว้นภาษี และทั้ง 3 มาตรการจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินปันผล

3) การให้สิทธิประโยชน์สำหรับผลกำไรหรือขาดทุนแก่นักลงทุนที่ลงทุนในกิจการ SMEs (Investor-level Preference for Income or Losses from SMEs)

รูปแบบการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุน SMEs อีกประเภทหนึ่งคือการให้นักลงทุนสามารถนำค่าลงทุนในกิจการเป้าหมายไปหักเป็นค่าลดหย่อน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความน่าสนใจของผลการตอบแทนในการลงทุนใน SMEs

แคนาดา ให้นักลงทุนจากการลงทุนในกิจการขนาดเล็กที่สามารถนำมาหักลบออกจากเงินได้อื่น ซึ่งในกรณีปกติจะไม่สามารถทำได้ ผลขาดทุนจากการลงทุนในกิจการ SMEs สามารถนำค่าลดหย่อนภาษีได้ นอกจากนี้ ยังสามารถ Loss Carry Back ย้อนหลัง 3 ปี หรือ Carry Forward ได้ 10 ปี และหลังลงทุนไป 10 ปีแล้วขาดสามารถนำผลขาดทุนสุทธิมาใช้หักเงินจากทุนที่มาจากแหล่งรายได้อื่น

ฝรั่งเศส ผลขาดทุนของกิจการสามารถส่งให้ผู้ถือหุ้นนำไปหักภาษีได้ในกรณีที่กิจการมีการจ้างน้อยกว่า 50 คน รายรับไม่เกิน 10 ล้านยูโร กิจการต้องมีอายุไม่เกิน 5 ปี และโครงสร้างผู้ถือหุ้นร้อยละ 50 ต้องเป็นบุคคลธรรมดา และร้อยละ 34 ต้องถือด้วยผู้จัดการใหญ่ของกิจการ ซึ่งมาตรการต้องการดังกล่าวต้องการผลขาดทุนถูกลดผ่านภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

สวีเดน จัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 60 ของอัตราปกติสำหรับเงินปันผลจากการลงทุนที่กำหนด โดยการลงทุนนั้นผู้ลงทุนต้องถือหุ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 ของกิจการ และหากการลงทุนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจจะเสียภาษีเพียงร้อยละ 10 ในระดับรัฐบาลกลาง

4) การให้สิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับการขายหรือการจำหน่ายทรัพย์สินของ SMEs

ด้วยเหตุที่ว่าทรัพย์สินของกิจการ SMEs ส่วนใหญ่เป็นทรัพย์สินของเจ้าของกิจการเอง ดังนั้น เมื่อเจ้าของกิจการเสียชีวิต ความมั่งคั่งที่เก็บสะสมไว้ตลอดอายุจะถูกเสียภาษี เช่น ภาษีมรดก ภาษีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น (Capital Gain Tax) ในอัตราก้าวหน้าในครั้งเดียว ซึ่งก่อให้เกิดภาระอย่างมากต่อกิจการ จึงมีความจำเป็นในบางกรณีที่ต้องให้สิทธิประโยชน์สำหรับการกิจการหรือการส่งผ่านมรดก อย่างไรก็ตามการให้สิทธิประโยชน์ในลักษณะนี้อาจก่อให้เกิดความบิดเบือนในธุรกิจเป็นส่งผ่านความมั่งคั่ง ซึ่งลักษณะมาตรการที่พบส่วนใหญ่ปรากฏดังนี้

4.1) สิทธิประโยชน์สำหรับภาษีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น (Capital Gain Tax)

การให้สิทธิประโยชน์สำหรับกรณีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น (Capital Gain) สำหรับ SMEs ส่วนใหญ่แล้วเนื่อง SMEs ขนาดเล็กส่งผลการเสียภาษีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น มักจะเกิดขึ้นต่อเมื่อเจ้าของกิจการเสียชีวิตหรือเกษียณอายุ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะส่งผลกระทบอย่างมากต่อกิจการ

การบรรเทาภาระภาษีที่เกิดจากผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น จากทรัพย์สินจะช่วยก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทุนภายในกิจการของ SMEs สรุปรณณศึกษาในแต่ละประเทศดัง ตารางที่ 28

ตารางที่ 28 การให้สิทธิประโยชน์สำหรับภาษีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น (Capital Gain Tax) ของธุรกิจ SMEs

ประเทศ	ลักษณะโดยทั่วไปในการให้สิทธิประโยชน์สำหรับ SMEs
ออสเตรเลีย	- ให้สิทธิประโยชน์แก่ธุรกิจ SMEs ที่มีกำไรน้อยกว่า 2 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียหรือมีสินทรัพย์น้อยกว่า 6 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย - ให้การยกเว้นภาษีสำหรับภาษีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น สำหรับสินทรัพย์ไม่เกิน 500,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย - ขยายเวลาการยื่นภาษีการลงทุนซ้ำในปีที่สอง สำหรับการลงทุนในสินทรัพย์อื่นที่แตกต่างจากการลงทุนในปีแรก - ลดภาระภาษีลงร้อยละ 50 สำหรับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้นในสินทรัพย์ของ SMEs - ถ้าธุรกิจถือครองสินทรัพย์มากกว่า 15 ปี ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้นของสินทรัพย์จะไม่ถูกนำมาประเมินมูลค่ารวมกับมูลค่าการขายหากเป็นการขายเมื่อผู้ถือครองสินทรัพย์เป็นผู้สูญเสียความสามารถ หรือมีอายุมากกว่า 55 ปี และเกษียณอายุจากการทำงาน
ออสเตรีย	สำหรับธุรกิจ SMEs ที่จะปิดตัวจะมีการคิดผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น ดังนี้ - ลดมูลค่าการคิดลง 7,300 ยูโรในปีที่ปิดตัว - ขยายเวลาและยืดเวลาการจ่ายภาษีนาน 3 ปี ในกรณีของผู้ประกอบกิจการเสียชีวิตหรือเกษียณอายุงาน การคิดภาษีจะคิดร้อยละ 50 ของอัตราภาษีเฉลี่ยจากการขาย และไม่สามารถนำสิทธิประโยชน์อื่นๆ มาใช้ร่วมได้
เบลเยียม	ร้อยละ 0.4 ของภาษีที่จัดเก็บจะถูกจ่ายโดยส่วนเพิ่มจากหุ้นของธุรกิจซึ่งมาตรการนี้จะถูกยกเว้นสำหรับธุรกิจ SMEs
แคนาดา	- ยกเว้นภาษีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้นสำหรับผู้ที่มีสินทรัพย์ส่วนตัวมาใช้ในธุรกิจ โดยยกเว้น 813,600 ดอลลาร์แคนาดาต่อปี ในปี 2558 (การเปลี่ยนแปลงขึ้นกับอัตราเงินเฟ้อ) - ยืดระยะเวลาการเสียภาษีสำหรับธุรกิจที่มีการลงทุนในธุรกิจสาขาภายใน 120 วัน หลังวันสิ้นปีบัญชี โดยมูลค่าธุรกิจหลักและธุรกิจสาขารวมกันต้องไม่เกิน 50 ล้านดอลลาร์แคนาดา
สาธารณรัฐเช็ก	ส่วนเพิ่มที่ได้จากธุรกิจเกษตรกรรมจะได้รับการยกเว้นสำหรับทรัพย์สินที่ถูกถ่ายทอดในครอบครัว โดยจะได้รับการยกเว้นเป็นเวลา 3 ปีหลังจากการโอนทรัพย์สิน
ฝรั่งเศส	ส่วนที่มากกว่าร้อยละ 85 ของภาษีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้นในหุ้นของธุรกิจ SMEs จะได้รับการยกเว้นหากมีการถือครองเป็นระยะเวลา 8 ปีก่อนการขาย และเป็นหุ้นของธุรกิจตั้งแต่แรกเริ่มดำเนินธุรกิจในระยะเวลา 10 ปี
แอฟริกาใต้	เพิ่มการยกเว้นภาษี (ไม่เกิน 1.8 ล้านแรนด์) สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ที่อายุมากกว่า 55 ปี

ประเทศ	ลักษณะโดยทั่วไปในการให้สิทธิประโยชน์สำหรับ SMEs
สหราชอาณาจักร	- ส่วนเพิ่มจากการขายหุ้นของโครงการ Enterprise Investment Scheme (EIS) และโครงการ Seed Enterprise Investment Scheme (SEIS) จะได้รับการยกเว้นถ้าหากมีการถือครองเป็นระยะเวลา มากกว่า 3 ปี นอกจากนี้ยังมีการบรรเทาภาระภาษีสำหรับการลงทุนในโครงการ EIS ทั้งจำนวน และ สำหรับโครงการ SEIS ในอัตราร้อยละ 50 (โดยมูลค่าการลงทุนจะต้องไม่เกิน 100,000 ปอนด์) - ส่วนเพิ่มจากการขายหุ้นของโครงการทรัสต์ร่วมลงทุน (Venture Capital Trust) จะได้รับการยกเว้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นกับระยะเวลาการถือครอง - ส่วนเพิ่มในหุ้นจากการดำเนินการของโครงการสิทธิประโยชน์การบริหารจัดการ (Enterprise Management Incentive) จะถูกคิดภาษีลดลงร้อยละ 10
สหรัฐอเมริกา	- ลดอัตราภาษีสำหรับการลงทุนในกลุ่มธุรกิจ C-corporations ที่มีสินทรัพย์สุทธิต่ำกว่า 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จะได้รับการยกเว้นภาษีร้อยละ 50 และคิดภาษีไม่เกิดร้อยละ 28 สำหรับการลงทุนที่ มากกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยลักษณะของธุรกิจประเภทนี้คือ จะไม่จำกัดจำนวนและสัญชาติ ผู้ถือหุ้น อีกทั้งยังมีการคิดภาษี 2 ครั้ง คือ ในระดับบริษัท และคิดเมื่อมีการกระจายกำไร - การขายหุ้นของธุรกิจขนาดเล็กที่ถือครองนานกว่า 6 เดือนก่อนการขายสามารถยืดระยะเวลา การขึ้นแบบภาษีได้ 60 วัน

ที่มา: OECD 2015, Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries

4.2) สิทธิประโยชน์สำหรับภาษีการให้และภาษีมรดก

ในหลายประเทศมีการสิทธิประโยชน์พิเศษแก่ SMEs ในกรณีภาษีการให้ และภาษีมรดก ดังนี้

เยอรมนี ให้การยกเว้นภาษีการให้และภาษีมรดกสำหรับกรณีที่ทายาทรักษาธุรกิจโดยมีการจ่ายเงินเดือนอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องจากการเสียชีวิตของเจ้าของกิจการจะมีผลต่อธุรกิจขนาดเล็กมากกว่า ธุรกิจขนาดใหญ่

ฮังการี ให้การยกเว้นอากรแสตมป์แก่ทายาท ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจำนวนพนักงาน และรายรับของกิจการ

อิตาลี อนุญาตให้มีการโอนหุ้นของกิจการแก่คู่สมรสหรือทายาทได้รับการยกเว้นภาษีมรดกหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด เช่น การถือหุ้นยังคงถือเช่นเดิม เป็นระยะเวลา 5 ปี

ญี่ปุ่น มีมาตรการหลากหลายในการช่วยการเปลี่ยนถ่ายกิจการ รวมทั้งการลดภาระภาษี โดยการลดฐานมูลค่าของสถานประกอบการในการดำเนินธุรกิจร้อยละ 80 สำหรับการคำนวณภาษีทั้งนี้ ไม่เกิน 400 ตารางเมตร รวมทั้งการเลื่อนระยะเวลาการชำระภาษีมรดกและภาษีการให้

เนเธอร์แลนด์ ให้การยกเว้นภาษีมรดกสำหรับการส่งต่อธุรกิจหากดำเนินธุรกิจนั้นต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปี โดยการยกเว้นนี้จะเป็นจำนวนร้อยละ 100 หากไม่เกิน 1 ล้านยูโรโดยจะลดเหลือร้อยละ 83 หากเกินกว่า 1 ล้านยูโร

สหรัฐอเมริกา อนุญาตให้สามารถการจ่ายภาษีมรดก ในระยะ 10 ปี หากธุรกิจมีส่วน
เกินร้อยละ 35 ของมรดก และทายาทหรือผู้รับประโยชน์มีผลประโยชน์อย่างน้อยร้อยละ 20 ในกิจการ
นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังอนุญาตให้สามารถใช้กฎพิเศษสำหรับการตีมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ ที่ใช้
กิจการฟาร์ม หรือการค้า โดยอนุญาตให้ใช้ราคาตลาดแทนที่จะเป็นราคาสูงสุด

เบลเยียม ให้สิทธิประโยชน์สำหรับภาษีการให้ ในระดับรัฐบาลท้องถิ่น

ตารางที่ 29 สรุปสิทธิประโยชน์สำหรับธุรกิจ SMEs

ประเทศ	5.2 การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ SMEs (Tax Incentive Measures for SMEs)											
			การให้สิทธิประโยชน์สำหรับกิจกรรมของธุรกิจ					5.2.4 การให้สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน				
	5.2.1 การให้หักค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายต่างๆ		5.2.2 การให้เครดิตภาษีสำหรับ SMEs (Tax credit targeted at SMEs)				5.2.3 การยกเว้นภาษีที่ให้เป็นการเฉพาะสำหรับ SMEs	1) สิทธิประโยชน์การลงทุนในการ SMEs ในช่วงเริ่มต้นของกิจการ 2) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับการลงทุนแก่	3) การให้สิทธิประโยชน์หรือขาดทุนแก่นักลงทุนที่ลงทุนในการ SMEs	4) การให้สิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับการขายหรือการจำหน่ายทรัพย์สินของ SMEs		
	1) การให้หักค่าเสื่อมราคาในอัตราพิเศษแก่	2) การหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แก่ SMEs	1) เครดิตภาษีสำหรับการลงทุน	2) เครดิตภาษีสำหรับการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม	3) การให้สิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับการจ้างงาน	4) รูปแบบอื่นๆ				4.1) สิทธิประโยชน์สำหรับภาษี	4.2) สิทธิประโยชน์สำหรับภาษีการให้และภาษีมรดก	
อาร์เจนตินา					✓							
ออสเตรเลีย	✓		✓	✓			✓	✓			✓	
ออสเตรีย					✓						✓	
เบลเยียม	✓	✓			✓	✓					✓	✓
บราซิล												
แคนาดา			✓	✓	✓					✓	✓	
ชิลี	✓		✓			✓	✓					
จีน							✓					
สาธารณรัฐเช็ก											✓	
เดนมาร์ก				✓								
เอสโตเนีย												
ฟินแลนด์								✓				
ฝรั่งเศส	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
เยอรมนี	✓		✓		✓							✓
กรีซ							✓					
ฮังการี	✓	✓	✓									✓
ไอซ์แลนด์				✓								
อินเดีย												
ไอร์แลนด์							✓	✓				
อิตาลี								✓				✓
ญี่ปุ่น	✓	✓	✓					✓				✓
เกาหลีใต้	✓	✓	✓					✓				
ลักเซมเบิร์ก												
เม็กซิโก	✓						✓					
เนเธอร์แลนด์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓

ประเทศ	5.2 การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ SMEs (Tax Incentive Measures for SMEs)										
	การให้สิทธิประโยชน์สำหรับกิจกรรมของธุรกิจ							5.2.4 การให้สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน			
	5.2.1 การให้หักค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายต่างๆ		5.2.2 การให้เครดิตภาษีสำหรับ SMEs (Tax credit targeted at SMEs)				5.2.3 การยกเว้นภาษีที่ให้เป็นภาระ	1) สิทธิประโยชน์การลงทุนในการ SMEs ในช่วงเริ่มต้นของกิจการ	3) การให้สิทธิประโยชน์สำหรับผลกำไรหรือขาดทุนที่นักลงทุนที่	4) การให้สิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับการขายหรือการจำหน่ายทรัพย์สินของ SMEs	
	1) การให้หักค่าเสื่อมราคาในอัตราพิเศษแก่	2) การหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แก่ SMEs	1) เครดิตภาษีสำหรับการลงทุน	2) เครดิตภาษีสำหรับการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม	3) การให้สิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับการจ้างงาน	4) รูปแบบอื่นๆ	เฉพาะสำหรับ SMEs	2) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับการลงทุนแก่ SMEs	สำหรับผลกำไรหรือขาดทุนที่นักลงทุนที่	4.1) สิทธิประโยชน์สำหรับภาษี	4.2) สิทธิประโยชน์สำหรับภาษีการให้และภาษีมรดก
นิวซีแลนด์				✓							
นอร์เวย์				✓							
โปแลนด์	✓				✓						
โปรตุเกส			✓	✓							
สโลวาเกีย											
สโลวีเนีย											
แอฟริกาใต้	✓							✓		✓	
สเปน	✓	✓			✓						
สวีเดน					✓			✓			
สวิตเซอร์แลนด์									✓		
ตุรกี								✓			
สหราชอาณาจักร		✓		✓				✓			
สหรัฐอเมริกา	✓	✓			✓					✓	✓
รวม 38 ประเทศ	14	9	10	10	10	3	8	11	3	9	7

ที่มา: จากผลการสำรวจของ OECD, Survey on the Taxation of Small and Medium-Sized Enterprise

5.3 การทำให้เกิดความง่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Simplification)

นอกจากเหนือจากภาระภาษีแล้ว ระบบภาษียังก่อให้เกิดภาระต่อผู้เสียภาษีในการที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายภาษีด้วย การศึกษาของคณะกรรมการยุโรปในปี 2550 พบว่าต้นทุนการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของบริษัทยุโรปขนาดเล็กสูงกว่าเมื่อเทียบกับยอดขาย โดยกิจการที่ขนาดการจ้างงานน้อยกว่า 10 คนจะมีภาระในการปฏิบัติตามเป็น 2 เท่าของกิจการที่มีการจ้างงาน 10-20 คน และเป็น 3 เท่าของกิจการที่มีการจ้างงาน 20-50 คน ในหลายประเทศจึงได้มีมาตรการการทำให้เกิดความง่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Simplification) เพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระของ SMEs การปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ดังนี้

ภาพที่ 10 สรุปรูปแบบการทำให้เกิดความง่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

ที่มา: อ้างอิงจาก OECD (2015) และพัฒนาโดยผู้วิจัย

5.3.1 ระบบภาษีชนิดเดียว (Single Replacement Tax)

ในการที่ช่วยกิจการขนาดเล็กและในบางกรณีกระตุ้นให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายในหลายประเทศมีมาตรการจะลดจำนวนของชนิดภาษีให้เหลือภาษีเพียงชนิดเดียว โดยการดำเนินการในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันไป ดังนี้

บราซิล ใช้ระบบภาษีเดียว (Single Replacement Tax) สำหรับการทำระบบภาษีให้ง่ายสำหรับ SMEs สำหรับกิจการที่มีรายได้มากกว่า 3.6 ล้านดอลลาร์บราซิล โดยภาษีแทนภาษีหลายประเภท เช่น การจ่ายประกันสังคมภาษีจากฐานบริโภค ภาษีจากฐานเงินได้ เป็นต้น โดยภาษีจะคำนวณจากรายรับเบื้องต้น (Gross Revenue) โดยมีการแบ่งชั้นเป็นอัตราก้าวหน้าและอัตราจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเภทกิจการ ซึ่งภายใต้ระบบ ภาษีอย่างง่ายแห่งชาติ (Simple Nacional) กิจการมีหน้าที่ยื่นแบบเพียงภาษีเดียว ซึ่งลดการที่จะต้องยื่นแบบหลายประเภทภาษี และรายระดับทั้งรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ทั้งนี้ผู้ประกอบการยังได้รับการยกเว้นการที่จะต้องการจัดทำบัญชีตามปกติแต่จะต้องเก็บรักษาข้อมูลบัญชีเพียงบางกรณีเท่านั้นนอกจากนี้บราซิลยังมีระบบทำให้ง่าย (Simplify) สำหรับผู้ประกอบการบุคคลธรรมดาอีกด้วย โดยสำหรับผู้ประกอบการบุคคลธรรมดาที่มีรายได้มากกว่าค่าแรงขั้นต่ำแต่มีรายได้น้อยกว่า 60 ล้านดอลลาร์บราซิลต่อปี จะได้รับการยกเว้นภาษีของรัฐบาลกลาง และการจ่ายเงินประกันสังคม แต่ต้องจ่ายเป็นอัตราคงที่ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของกิจการ

ฮังการี มีระบบการ Simplify 2 ลักษณะสำหรับกิจการขนาดเล็ก กรณีแรกคือการเก็บภาษีจากฐานเงินสดของกิจการซึ่งจะแทนที่การเก็บประกันสังคม ภาษีเงินได้นิติบุคคล และการจ่ายค่าสนับสนุนการศึกษา โดยจัดเก็บในอัตราร้อยละ 16 โดยกิจการที่ได้รับสิทธิจะต้องมีการจ้างงานน้อยกว่า 25 คน งบดุลสำหรับปีภาษีก่อนหน้าจะต้องน้อยกว่า 500 ล้านโฟรินท์ฮังการี ทั้งนี้ความตั้งใจของมาตรการเป็นการต้องการให้สิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับกิจการเติบโตเร็ว (Fast Growing) และพึ่งพาแรงงานสูง (Labor Intensive) ประการที่ 2 คือการการจ่ายภาษีเหมาสำหรับผู้ประกอบการบุคคลธรรมดาที่ประกอบการเต็มเวลา โดยในระบบนี้ผู้ประกอบการสามารถที่เลือกจ่ายแบบเหมา 75,000 โฟรินท์ฮังการีต่อเดือนซึ่งจะได้รับการสิทธิประกันสังคมที่เพิ่มขึ้น กรณีผู้ประกอบการทำงานแบบชั่วคราวจะเสีย 25,000 โฟรินท์ฮังการี ซึ่งผู้เสียภาษีจะต้องมีรายรับไม่เกิน 6 ล้านโฟรินท์ฮังการี การจ่ายในแบบภาษีสำหรับเจ้าของธุรกิจ (KATA) จะไม่ต้องจ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประกันสังคม ประกันสุขภาพ การจ้างงาน แต่ไม่ได้รับการยกเว้นการจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่ม

อิตาลี มีระบบภาษีเหมา (Presumptive Tax) ใช้แทนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ค่าธรรมเนียมของท้องถิ่นต่างๆ สำหรับกิจการขนาดเล็ก โดยให้สำหรับบุคคลธรรมดาที่มีรายได้ตามระดับที่กำหนด ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามลักษณะธุรกิจเช่น SMEs ผู้ค้าปลีกที่มีรายได้ 40,000 ยูโร จะเสียภาษีที่ 2,400 ยูโร ซึ่งเป็นร้อยละ 15 ของฐานภาษีที่คำนวณจากอัตรากำไรที่ร้อยละ 40 ของรายได้รวม ซึ่งผู้มีสิทธิตามมาตรการนี้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ไม่สามารถหักภาษีซื้อด้วยเช่นกัน รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 รายได้และอัตรากำไรที่ใช้ในประเทศอิตาลีที่ทำให้เกิดความง่าย

ประเภทกิจการ	รายได้ (ยูโร)	อัตรากำไร
อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	35,000	0.4
ธุรกิจค้าส่งและค้าปลีก	40,000	0.4
การขายอาหารและเครื่องดื่มในสถานที่ท่องเที่ยว	30,000	0.4
ธุรกิจท่องเที่ยว	20,000	0.54
การก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์	15,000	0.86
การค้าสินค้าขั้นกลาง	15,000	0.62
บริการร้านอาหารและที่พัก	40,000	0.4
ธุรกิจที่ต้องการความเชี่ยวชาญ	15,000	0.78
อื่นๆ	20,000	0.67

ที่มา: จากผลการสำรวจของ OECD, Survey on the Taxation of Small and Medium-Sized Enterprise

เม็กซิโก นำระบบมาตรการการคลังสำหรับผู้ประกอบการ (Regimen De Incorporación Fiscal: RIF) มาใช้ในปี 2557 สำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็กโดยนำมาทดแทนระบบเดิม ทั้งผู้เสียภาษียังมีเงื่อนไขว่าจะต้องจบการศึกษาระดับปริญญา และมีรายได้ไม่น้อยกว่า 2 ล้านเปโซเม็กซิโก ทั้งนี้ ภาษีจะถูกคำนวณจากรายรับ โดยการลงทุนสามารถหักได้เต็มจำนวนโดยยังต้องมีการบัญชีอย่างง่าย แต่ต้องมีการส่งข้อมูล รายรับ รายจ่าย การซื้อสินทรัพย์ถาวรให้แก่กรมสรรพากร

แอฟริกาใต้ ใช้ระบบภาษีแบบเหมา (Presumptive) สำหรับ SMEs แทนการใช้ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนหุ้น (Capital Gain Tax) และภาษีเงินปันผล โดยให้ใช้กับการกิจการที่มีรายรับน้อยกว่า 1 ล้านแรนด์ ภายใต้รูปแบบดังกล่าวฐานภาษีเงินได้จะเท่ากับรายรับโดยอัตราภาษีจะมีการกำหนดผันแปรตามยอดรายได้

ตุรกี มีการจัดระบบภาษีธุรกิจให้มีความง่าย สำหรับกิจการขนาดเล็กมาก เช่น ค้าขาย และการทำศิลปหัตถกรรม ซึ่งกิจการจะต้องรายงานเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนำส่งประกันสังคม และได้รับการยกเว้นการจัดทำบัญชี

5.3.2 การจัดทำระบบภาษีเงินได้ให้เกิดความง่าย (Income Tax Simplification)

การศึกษาพบว่ามาตรการมากมายหลากหลายในหลายประเทศในการจะช่วยส่งเสริมให้ระบบภาษียึดมีความเรียบง่าย ดังนี้

1) ภาษีระบบเหมา (Presumptive Tax)

Presumptive Tax เป็นรูปแบบหนึ่งในการใช้จัดเก็บภาษี แทนการจัดเก็บในรูปแบบปกติ โดยใช้ตัวแปรประมาณการ (Proxy) ซึ่งการเก็บภาษีในลักษณะนี้ ภาษีที่จัดเก็บอาจไม่แปรผันไปตามรายรับที่แท้จริง ซึ่งตัวฐานที่ใช้คำนวณมักจะใช้ ยอดรายรับต่อปี ซึ่งในหลายประเทศอาจมีข้อกำหนดอย่างอื่น เช่น เรื่องจำนวนการจ้างงานสูงสุด แต่อย่างไรก็ดี การนิยามของ SMEs มีความหลากหลายมาก ดังนั้นการกำหนดเงื่อนไขการให้ใช้ภาษีเหมาควรมีการพิจารณาให้รอบคอบเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง

การอนุญาตให้กิจการที่มีรายได้ต่ำกว่าระดับที่กำหนดสามารถที่เลือกเสียภาษีแบบเหมาได้จะเป็นการช่วยลด Compliance Cost ซึ่งกิจการขนาดเล็กจะไม่ต้องมีภาระในการจัดทำบัญชีที่อาจไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการประสบความสำเร็จทางธุรกิจรวมทั้งกิจการขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่มีความประสงค์ที่จะจ้างพนักงานบัญชีในการดำเนินการเพื่อยื่นแบบเสียภาษี ซึ่งการใช้ระบบภาษีเหมาจะเป็นการช่วยให้ผู้ประกอบการขนาดเล็กรับรู้และเข้าใจในระบบภาษี และมีการจ่ายภาษีบ้างซึ่งจะทำให้อนาคตผู้ประกอบการง่ายต่อการเข้าสู่ระบบภาษีในอนาคต

ในบางกรณีภาษีเหมามีการออกแบบอย่างชัดเจนเพื่อแก้ปัญหาผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษี เช่นในกรณีของประเทศจีน ซึ่งออกแบบภาษีเหมาให้แก่กิจการที่ไม่สามารถจะจัดทำบัญชีการเงินและไม่มีกรขึ้นแบบเสียภาษีรวมถึงการรายงานเงินได้ต่ำกว่าความเป็นจริง (Underreport) อย่างไรก็ดี หากพิจารณาในแง่ของภาษีเงินได้ การยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่กิจการขนาดเล็กจะก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียม

โดยเฉพาะกิจการขนาดเล็กที่มีขนาดใกล้เคียงกันแต่แตกต่างกันเพียงแค่ ระบบการกำหนดระดับ (Threshold) ที่กำหนด ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการลดแรงจูงใจในการขยายกิจการหากอัตราภาษีที่เพิ่มขึ้นต่อหน่วยมีความชันสูง กล่าวคือมีอัตราภาษีต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้การใช้อัตราเหมาจะส่งผลให้กิจการที่มีอัตราค่าไรสูงจ่ายภาษีน้อยกว่ากิจการที่มีอัตราค่าไรต่ำ รวมทั้งให้เกิดการวางแผนภาษีโดยกิจการขนาดใหญ่จ้างงานบริษัทขนาดเล็กเพื่อที่จะได้ประโยชน์จากภาษีเหมา ดังนั้นตามที่กล่าวมา การใช้ภาษีเหมาอาจมีหลากหลายรูปแบบและภาระภาษีอาจไม่เท่ากับภาระภาษีจากการเสียภาษีในระบบปกติ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 แสดงภาษีระบบเหมา (Presumptive Tax)

	คุณสมบัติของผู้เสียภาษี	การคำนวณภาษีของผู้เสียภาษี
ออสเตรเลีย	1. เป็นธุรกิจขนาดเล็ก: มีรายได้ต่อปีไม่เกิน 220,000 ยูโร 2. สำหรับธุรกิจเกษตรกรรมและปศุสัตว์: มีมูลค่าประเมินของธุรกิจต่ำกว่า 130,000 ยูโร (ในปี 2558)	1. รายได้ที่จะนำมาคิดภาษีคิดเพียงร้อยละ 88 ของรายได้ต่อปี: โดยใช้อัตราภาษีปกติ 2. รายได้ที่จะนำมาคิดภาษีคิดจากรายได้ต่อปี (รวม VAT) หักจ่ายต่อปี (ร้อยละ 70-80) ขึ้นกับประเภทของกิจกรรมทางธุรกิจ ขนาดพื้นที่ ที่ตั้ง และการขายผลผลิต สำหรับธุรกิจขนาดเล็กภาษีจะถูกคิดจากมูลค่าประเมินของที่ดิน
บราซิล	1. ระบบแบบง่ายแห่งชาติ (Simple Nacional): รายได้ต่อปีต่ำกว่า 3.6 ล้าน เรียลบราซิล 2. กิจการขนาดเล็ก (Microempreendedor Individual) รายได้ต่อปีต่ำกว่า 60,000 เรียลบราซิล และจ้างลูกจ้าง 1 คน ในอัตราค่าแรงขั้นต่ำ 3. การประมาณการกำไร: รายได้ต่อปีต่ำกว่า 78 ล้านเรียลบราซิล	1. รายได้ที่จะนำมาคิดภาษีเท่ากับรายได้ต่อปี โดยอัตราภาษีขึ้นกับกิจกรรมทางธุรกิจที่ดำเนินการ (ขายสินค้า อุตสาหกรรม และการผลิต) 2. ชำระภาษีรายเดือนในรูปแบบของภาษีเหมาจ่ายที่คิดจากกิจกรรมทางธุรกิจ เช่น 40.4 ล้านเรียลบราซิล สำหรับการค้าขายและอุตสาหกรรม 44.4 ล้านเรียลบราซิล สำหรับการบริการ 45.4 ล้านเรียลบราซิล สำหรับการค้าและบริการ 3. รายได้ที่จะนำมาคิดภาษีภายใต้ภาษีเงินได้นิติบุคคลจะถูกคำนวณตามอัตราภาษีเงินได้รายปีที่อัตราที่มีการเปลี่ยนแปลงตามกิจกรรมของธุรกิจ
จิลี	สินทรัพย์ในภาคเกษตรกรรม 1A. เจ้าของหรือผู้ได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์ในภาคเกษตรที่มีรายได้ต่อปีต่ำกว่า 8,000 ซิลเลียน (รวมรายได้อื่นๆ แล้ว) 1B. ผู้เสียภาษีที่ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ในภาคเกษตรด้วยวัตถุประสงค์อื่นที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 ซิลเลียน (รวมรายได้อื่นๆ แล้ว) 1C. ผู้เสียภาษีที่มีรายได้ต่อปีต่ำกว่า 1,000 ซิลเลียน (รวมทั้งรายได้อื่นๆ ที่อาจมาจากการขายผลผลิตของกลุ่มสหกรณ์ ร้านค้าชุมชน ที่ผู้เสียภาษีเป็นสมาชิก) 2. สินทรัพย์ที่ไม่อยู่ในภาคเกษตรกรรม: เจ้าของหรือผู้ได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์นั้นและได้รับรายได้ที่ต่ำกว่าร้อยละ 11 ของราคาประเมินสินทรัพย์นั้น	1. รายได้ที่จะนำมาคิดภาษีจะคิดเป็นร้อยละ 10 (1A และ 1B) หรือร้อยละ 4 (1C) ของมูลค่าสินทรัพย์จากราคาประเมินตามอัตราภาษีปกติ 2. รายได้ที่จะนำมาคิดภาษีจะคิดเป็นร้อยละ 7 ของมูลค่าสินทรัพย์จากราคาประเมินตามอัตราภาษีปกติ

	คุณสมบัติของผู้เสียภาษี	การคำนวณภาษีของผู้เสียภาษี
	3. เหมือนแร่: ยอดขายที่ต่ำกว่า 36,000 ตันของแร่ที่ไม่ใช่เหล็ก หรือ 2,000 UTA ของแร่อื่นๆ (ผู้เสียภาษีต้องไม่ใช่เจ้าของธุรกิจเมืองขนาดเล็ก) การขนส่งทางบก 4A. การขนส่งผู้โดยสาร: รายได้ต่อปีจากการให้บริการขนส่งผู้โดยสารต่ำกว่า 3,000 ซิลเลียน (รวมรายได้อื่นๆ แล้ว) 4B. การขนส่งสินค้า: รายได้ต่อปีจากการให้บริการขนส่งสินค้าต่ำกว่า 3,000 ซิลเลียน (รวมรายได้อื่นๆ แล้ว) 5. ผู้เสียภาษีรายเล็ก: ผู้เสียภาษีขนาดเล็กในภาคธุรกิจส่วนใหญ่ (เช่น คนงานในเมือง พ่อค้าแม่ค้าขายของริมทาง ชาวประมงหรือช่างฝีมือที่มีร้าน)	3. รายได้ที่นำมาคิดภาษีจะคิดเป็นร้อยละ 4-20 ของมูลค่ายอดขาย โดยขึ้นกับราคาส่งกะสี ถ้าหากผลผลิตไม่มีส่วนประกอบของสังกะสี รายได้ที่นำมาคิดภาษีจะคิดเป็นร้อยละ 6 ของมูลค่ายอดขายสุทธิ 4. รายได้ที่นำมาภาษีคิดจากมูลค่าของยานพาหนะ ซึ่งจะถูกรวบรวมโดยกรมจัดเก็บภาษี (4A และ 4B) 5. รายได้ที่นำมาคิดภาษีจะภาคธุรกิจ สำหรับคนงานเมือง รายได้ที่นำมาคิดภาษีจะขึ้นกับมูลค่าสุทธิที่ได้รับจากการขายแร่ หักด้วยค่าเช่าหรือค่าสัมปทาน สำหรับพ่อค้าแม่ค้าที่ค้าขายบนทางเท้าจะถูกคิดภาษี 0.5 ซิลเลียน โดยจ่ายเป็นรายปี สำหรับชาวประมงที่มีเรือ 1-2 ลำ ภาษีจะขึ้นกับปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ 0.5 ซิลเลียน หากจับได้น้อยกว่า 4 ตัน 1.0 ซิลเลียน หากจับได้ 4-8 ตัน และ 2.0 ซิลเลียน หากจับได้ 8-15 ตัน สำหรับช่างฝีมือที่มีร้าน จะเสียภาษีในอัตราสูงสุดโดยเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งจากการคำนวณจากสองแบบ ได้แก่ 2.0 ซิลเลียน หรือผลรวมของรายได้ต่อเดือนสุทธิ หมายเหตุ: อัตราภาษีนี้มีการบังคับใช้ในปี 2558 แต่จะมีการปรับปรุงตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559
จีน	ผู้เสียภาษีต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ a. ผู้เสียภาษีที่ไม่ได้จัดทำบัญชี b. ผู้เสียภาษีที่มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายแต่ไม่ได้มีการกำหนดวันในการเสียภาษี c. ผู้เสียภาษีที่รายงานภาระภาษีต่ำกว่าที่ได้รับ การประเมิน	รายได้ที่นำมาคิดภาษีจะคิดตามอัตราภาษีปกติที่แบ่งตามภาคธุรกิจของผู้เสียภาษี หรือลักษณะของธุรกิจ เช่น ที่ตั้ง ขนาด และปัจจัยอื่นๆ
สาธารณรัฐเช็ก	ธุรกิจขนาดเล็กที่ถือครองโดยบุคคลธรรมดา ที่ไม่มีลูกจ้างและมีรายได้ที่นำมาคิดภาษีต่ำกว่า 5 ล้านโคลูนาเช็ก ในรอบระยะเวลาก่อนปีภาษี 3 รอบ	รายได้ที่จะนำมาคิดภาษีขึ้นกับกรมจัดเก็บภาษีเป็นผู้ประเมิน
เดนมาร์ก	คิดภาษีตามน้ำหนัก: ใช้กับธุรกิจการขนส่ง	จำนวนที่จะนำมาคิดภาษีขึ้นกับน้ำหนักของยานพาหนะ โดยอัตราภาษีเป็นอัตราที่คำนวณน้ำหนักของยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น
ฝรั่งเศส	ธุรกิจขนาดเล็ก (Micro): การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม และรายได้ต่อปีจะยกเว้นเมื่อรายได้: 1A. การขายสินค้าต่ำกว่า 82,200 ยูโร 1B. การให้บริการต่ำกว่า 32,900 ยูโร 2. เจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก (Micro): มีข้อจำกัดให้มีรายได้ที่เสียภาษีไม่เกิน 26,631 ยูโร (ในปี 2014) และมีการจ่ายประกันสังคม	รายได้ที่นำมาคิดภาษีจะคำนวณ ดังนี้ 1A. ร้อยละ 29 ของรายได้ต่อปีโดยคำนวณตามอัตราภาษีปกติ 1B. ร้อยละ 50 ของรายได้ต่อปีโดยคำนวณตามอัตราภาษีปกติ 2. การจ่ายภาษีรายเดือนจะคิดตามรายได้ในแต่ละเดือน โดยคิดตามกิจกรรมของธุรกิจ ดังนี้ ร้อยละ 1 สำหรับการขายสินค้า ร้อยละ 1.7 สำหรับการให้บริการ ร้อยละ 2.2 สำหรับการให้บริการในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญ

	คุณสมบัติของผู้เสียภาษี	การคำนวณภาษีของผู้เสียภาษี
อังกฤษ	1. อัตราภาษีอย่างง่าย: รายได้ต่อปีใน 2 ปีก่อนปีที่จะมีการคิดภาษีต้องน้อยกว่า 30 ล้านปอนด์อังกฤษ 2. ภาษีสำหรับเจ้าของธุรกิจ (KATA): ขึ้นทะเบียนเป็นผู้จ่ายภาษีย่อย	1. รายได้ที่นำมาคิดภาษีจะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 37 ของรายได้ต่อปี 2. ภาษีอัตราเดียว ดังนี้ รายได้ที่นำมาคิดภาษีเท่ากับ 50,000 ปอนด์อังกฤษ ต่อเดือนสำหรับเจ้าของธุรกิจแต่ละคนที่ทำงานเต็มเวลา หรือ 75,000 ปอนด์อังกฤษต่อเดือนสำหรับเจ้าของธุรกิจที่ทำงานเต็มเวลา ถ้าหากผู้เสียภาษีได้รับการจัดอยู่ในการจ่ายประกันสังคมในระดับสูง 25,000 ปอนด์อังกฤษ ต่อเดือนสำหรับเจ้าของธุรกิจที่ทำงานชั่วคราว (Part-time) แต่ต้องมีชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 36 ชั่วโมง/สัปดาห์
อินเดีย	1. ธุรกิจการขนส่ง: สำหรับธุรกิจที่มีการขนส่งสินค้าต่ำกว่า 10 ประเภท 2. ธุรกิจที่ไม่ใช่การขนส่ง: รายได้ต่อปีน้อยกว่า 10 ล้านรูปี และมีสถานะไม่มีครอบครัว หรือเป็นสินคู่ที่ยังอาศัยร่วมกับครอบครัว	1. รายได้ที่นำมาคิดภาษีจะเท่ากับ 7,500 รูปี ต่อสินค้า 1 ประเภทต่อเดือน โดยจัดเก็บตามอัตราภาษีปกติ 2. รายได้ที่นำมาคิดภาษีจะเท่ากับร้อยละ 8 ของรายได้ต่อปี โดยใช้อัตราภาษีปกติ และคิดสำหรับผู้เสียภาษีที่ไม่ได้มีการจัดทำบัญชี
อิตาลี	1. บุคคลธรรมดาที่มีรายได้ต่อปีน้อยกว่า 40,000 ยูโร เมื่อระดับรายได้ที่กำหนดเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละภาคธุรกิจ 2. บุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนในภาคการเกษตร	1. รายได้ที่นำมาคิดภาษีจะคิดตามอัตรารายได้ต่อปี ในอัตรา ร้อยละ 15 2. รายได้ที่นำมาเสียภาษีจะคิดตามมูลค่าจากการรังวัดที่ดิน โดยอ้างอิงจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีมูลค่าเพิ่ม
ญี่ปุ่น	คิดภาษีโดยการประมาณการ: ดำเนินธุรกิจแบบบริษัทหรือไม่	ภาษีจะคำนวณจากข้อมูลทศนิยมของกรมจัดเก็บภาษี
โปแลนด์	1. บุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีรายได้ต่อปีต่ำกว่า 150,000 ยูโร 2. ธุรกิจขนาดเล็ก (Micro): ธุรกิจการบริการที่มีการจ้างงานน้อยกว่า 5 ตำแหน่ง	1. ภาษีที่นำมาคิดจะคิดในอัตราคงที่ตัดสินโดยกรมจัดเก็บภาษี 2. การคำนวณภาษีจะใช้ Tax Card โดยมูลค่าภาษีจะขึ้นกับกิจกรรมของธุรกิจ จำนวนลูกจ้าง และจำนวนสาขา
โปรตุเกส	รายได้ต่อปีน้อยกว่า 450,000 ยูโรหรือมีสินทรัพย์น้อยกว่า 500,000 ยูโร	รายได้ที่นำมาคิดภาษีขึ้นกับค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้แต่ละชนิดของรายได้ต่อปี
สโลวะเกีย	เจ้าของกิจการที่ไม่ได้จดทะเบียน	ร้อยละ 40 ของรายได้ที่นำมาคิดภาษีสามารถนำมาหักลดหย่อนรายจ่าย โดยสูงสุดไม่เกิน 5,040 ยูโร และรายได้ที่นำมาคิดภาษีจะคิดจากส่วนต่างของรายได้ต่อปีและผลรวมของการหักลดหย่อนค่าใช้จ่ายและค่าใช้จ่ายบังคับภาคสังคมและสุขภาพ
สเปน	รายได้ต่อปีต่ำกว่า 450,000 ยูโร และดำเนินการกิจกรรมทางธุรกิจตามที่กำหนด	รายได้ที่นำมาคิดภาษีสำหรับการดำเนินการของธุรกิจที่ไม่ได้จัดตั้งเป็นบริษัท จะคิดตามสัมประสิทธิ์ของรายได้ต่อปี (เช่น จำนวนพนักงาน สภาพสถานที่ตั้งธุรกิจ เป็นต้น) โดยคิดตามอัตราภาษีปกติ
สโลวีเนีย	รายได้ต่อปีน้อยกว่า 50,000 ยูโรในปีก่อนรอบภาษี หรือน้อยกว่า 100,000 ยูโรในปีก่อนรอบภาษีและจ้างพนักงานประจำ 1 อัตราไม่น้อยกว่า 5 เดือน	รายได้ที่นำมาคิดภาษียึดจากร้อยละ 80 ของรายได้ต่อปี (ไม่รวมรายจ่าย)
แอฟริกาใต้	รายได้ต่อปีน้อยกว่า 1 ล้านแรนด์ (77,000 ยูโร)	อัตราภาษีกำหนดโดยกรมจัดเก็บภาษี ตามจำนวนรายได้ต่อปี

1.1) การจ่ายในจำนวนคงที่ (Lump-sum Tax)

รูปแบบที่ง่ายที่สุดสำหรับของภาษีเหมาคือ Lump-sum Tax ซึ่งจัดเก็บเป็นจำนวนที่กำหนดสำหรับผู้ประกอบการที่มีรายได้ไม่สูงมากเช่น ประมง ช่างตัดผม ตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งระบบ Lump-sum Tax จะก่อให้เกิดความง่ายในการบริหารจัดการและลด Compliance Cost

อย่างไรก็ดีการกำหนดจำนวนคงที่จะเป็นภาระสำหรับกิจการที่มีรายรับน้อยๆ เมื่อเทียบกับรายใหญ่ซึ่งจะก่อให้เกิดความบิดเบือนในระบบภาษี นอกจากนี้ในกรณีสถานะกิจการประสบปัญหาขาดทุนย่อมส่งผลให้เกิดปัญหาด้านกระแสเงินสดต่อกิจการ ดังนั้นการใช้ระบบ Lump-sum Tax ควรจะมีการพิจารณาในเรื่องวงจรของธุรกิจด้วย

ระบบ Lump-sum โดยทั่วไปแล้วมักจะใช้กับกิจการที่ขนาดเล็กมากหรือผู้ประกอบการส่วนบุคคล เช่น ประเทศบราซิลมีมาตรการ Microempreendedor Individual สำหรับกิจการที่มีรายได้น้อยกว่า 60,000 เรียลบราซิล และการจ้างงานน้อยกว่า 1 คนยังกรี ให้ระบบ KATA สำหรับผู้ประกอบการบุคคลธรรมดา ซึ่งสามารถจ่ายเหมาในอัตราคงที่ โดยจะมีส่วนลดสำหรับสำหรับงาน Part Time

1.2) การใช้ตัวชี้วัด (Indicator Based Tax)

การใช้ตัวชี้วัด (Indicator) เพื่อกำหนดภาระภาษีเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการใช้ระบบภาษีเหมา โดยตัวชี้วัดที่ใช้อาจประกอบด้วย จำนวนพนักงาน จำนวนชั้นของสถานที่ทำงาน หรือมูลค่าของสินค้าคงคลัง ปริมาณการใช้กระแสไฟฟ้า เพื่อให้ประกอบการคำนวณรายรับ อย่างไรก็ตามการใช้ตัวชี้วัดในลักษณะนี้อาจก่อให้เกิดการรายงานที่คลาดเคลื่อนมากกว่าการใช้ฐานรายรับ แต่จะช่วยลดต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Compliance Cost) ได้อย่างมาก

การใช้ตัวชี้วัดเพื่อประเมินภาระภาษีในลักษณะนี้จะให้ประสิทธิภาพต่อเมื่อตัวชี้วัดที่กำหนดเป็นส่วนหนึ่งของการประมาณรายรับ เช่น การเพิ่มจำนวนการจ้างงาน การเพิ่มจำนวนชั้นในการทำงานมีผลต่อรายรับ แต่อาจจะทำให้เกิดผลต่อการตัดสินใจการเพิ่มชั้นการทำงานเพิ่มเป็นต้น นอกจากนี้การใช้ตัวชี้วัดไม่ได้เป็นการเก็บภาษีจากเงินได้ ซึ่งส่งผลต่อจะส่งผลต่อการเพิ่มการทำงานที่ทำให้ได้รายได้เพิ่ม และอาจจะส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากปัจจัยในการผลิตที่ไม่อยู่ในฐานการคำนวณภาษี แม้ว่าตัวชี้วัดอาจจะเป็นความเกี่ยวข้องกับรายรับของกิจการ แต่ในความเป็นจริงก็ขึ้นอยู่กับประเภทกิจกรรมทางธุรกิจ

การใช้ตัวชี้วัดในการกำหนดฐานภาษีส่วนใหญ่แล้วจะมีกำหนดประเภทกิจการเฉพาะเจาะจง เช่น ในเดนมาร์ก จะใช้การตัวชี้วัดประเมินภาษี สำหรับกิจการขนส่งสินค้าทางเรือ (Shipping) โดยการเก็บภาษีจะเก็บตามน้ำหนักของเรือ อินเดียใช้การประเมินภาษี สำหรับธุรกิจขนส่ง โดยกำหนด 7,500 รูปี ต่อสินค้า 1 ประเภทต่อเดือน (Carriage)

การประเมินภาษีโดยใช้ตัวชี้วัด อาจใช้เฉพาะพื้นที่ เช่น โปแลนด์เลือกใช้การประเมินภาษีในลักษณะนี้ โดยพิจารณาจากจำนวนคนที่อาศัยในพื้นที่ของการประกอบกิจการ รวมทั้งอุตสาหกรรม การประเมินภาษีในลักษณะนี้ในบางพื้นที่เช่นกัน

1.3) การประเมินภาษีจากยอดขาย (Turnover Tax)

การประเมินภาษีจากยอดขายเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการคิดภาษีเหมา ซึ่งจะมีลักษณะเฉพาะที่สามารถแปรผันตามขนาดของกิจการซึ่งจะลดปัญหาเรื่องการบิดเบือนในเรื่องขนาดกิจการ อย่างไรก็ตามในกรณีที่อัตราค่าใ้ของกิจการมีความแตกต่างกันอาจส่งผลให้กิจการที่มีอัตราค่าใ้ต่ำรับภาระภาษีมากกว่ากิจการที่มีอัตราค่าใ้สูง ซึ่งส่งผลต่อการจัดทุนเพื่อลงทุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

การประเมินภาษีจากยอดขายอาจกำหนดใช้เฉพาะกิจการขนาดเล็กที่มีขนาดต่ำกว่าที่กำหนด โดยการกำหนดอัตราภาษีอาจทำในลักษณะขั้นบันได หรืออัตราเดียวโดยอาจจะผันแปรไปตามลักษณะธุรกิจแม้ว่าจะก่อให้เกิดความซับซ้อนในบางกรณี แต่การสร้างอัตราขั้นบันไดโดยให้อัตราต่ำมากสำหรับรายรับที่น้อยมากจะช่วยกิจการเริ่มใหม่ (Startup Company) ลดภาระในการปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance) ที่ต่ำลงและอัตราภาษีที่ต่ำลงสำหรับรายที่ต่ำจะช่วยให้กระตุ้นมีการเข้าสู่ระบบภาษี และเมื่อเข้าสู่ระบบภาษี กิจการมักจะพยายามดำเนินธุรกิจให้อยู่ในระบบ โดยระบบโครงสร้างที่ภาษีที่เป็นขั้นบันไดที่ไม่ได้ลักษณะของอัตราภาษีที่ชันเกินไป

การลดอัตราภาษีอาจสามารถกระทำได้โดยให้เป็นการเฉพาะกิจการที่มีอัตราค่าใ้ต่ำ อย่างไรก็ตามหากมีการแยกประเภทกิจการย่อมก่อให้เกิดความซับซ้อนซึ่งควรใช้ระบบภาษีในอัตราเดียวมากกว่าการใช้อัตราภาษีในลักษณะขั้นบันได และควรมีการบรรเทาภาระสำหรับกิจการเริ่มใหม่เพื่อกระตุ้นให้เกิดปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

ชิลี ภาระภาษีของช่างฝีมือในเมืองทองแดงอาจจะแปรผันตามราคาของทองแดง เนื่องจากภาษีจะเก็บตามการขายผลิตภัณฑ์ของเหมือง ซึ่งจะเป็นรูปแบบที่ดีกว่าการใช้ระบบภาษีเหมา และประเมินภาษีจากตัวชี้วัด การใช้รายรับเป็นฐานในการคำนวณภาษียังบังคับให้กิจการจะต้องทำรายรับรายจ่ายบัญชีเพื่อแสดงยอดขาย หรือการกำหนดให้สามารถหักค่าลงทุนแบบครั้งเดียวแทนที่จะกำหนดให้การให้หักค่าเสื่อมในวิธีการที่ซับซ้อน รวมทั้งการกำหนดหักค่าต้นทุนแบบง่าย หรือค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ไม่มีประเทศใดในรายงานให้การหักค่าใช้จ่าย ถึงแม้ว่าออสเตรเลียจะอนุญาตให้กิจการที่มีรายรับน้อยกว่า 220,000 ยูโร หักค่าใช้จ่ายในอัตราร้อยละ 12 ซึ่งรวมค่าจ้างแรงงานและค่าต้นทุนสินค้าและรวมภาษีซื้อของภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย

สโลวะเกีย ผู้ประกอบการบุคคลธรรมดาที่ไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มสามารถหักต้นทุนในอัตราเหมาประมาณร้อยละ 40 ของรายรับทั้งนี้ไม่เกิน 5,040 ยูโรต่อปี โดยมาตรการนี้ให้เฉพาะช่างฝีมือและสลัก ผู้ประกอบการค้าขายที่มีใบอนุญาต ผู้เชี่ยวชาญ และนักแปล ทั้งหากเลือกใช้แบบเหมา หากหักรายจ่ายในประเภทอื่นๆ ยกเว้นการรายจ่ายที่กำหนดตามกฎหมายเช่น ประกันสังคม ประกันสุขภาพ เป็นต้น

2) การใช้ระบบอย่างง่าย (Simplified Accounting)

2.1) การใช้เกณฑ์เงินสด (Cash Accounting)

ระบบภาษีเงินได้ของทุกประเทศส่วนใหญ่จะใช้เกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis) ซึ่งกำหนดกิจการต้องจ่ายภาษีตามหลักคงค้าง ซึ่งระบบดังกล่าวจะส่งผลให้กิจการ SMEs ต้องคิดภาษีเมื่อมีธุรกรรมเกิดขึ้นแม้ว่าจะยังไม่ได้รับเงินก็ตาม ซึ่งระบบเกณฑ์คงค้างในลักษณะนี้ ส่งผลต่อกระแสเงินสดของกิจการ SMEs ซึ่งการใช้เกณฑ์คงค้างในการคำนวณภาษีย่อมส่งปัญหาต่อกระแสเงินสดของกิจการ โดยกิจการในหลายประเทศพยายามที่แก้ปัญหานี้ โดยการให้กิจการ SMEs สามารถที่คำนวณภาษีจากเกณฑ์เงินสด (Cash Basis) ในบางกรณี ซึ่งกรณีการใช้ระบบเกณฑ์เงินสด ภาษีเงินได้จะคำนวณเมื่อรับเงินจริงและจ่ายเงินจริง รวมทั้งการให้หักค่าเสื่อมสำหรับสินทรัพย์ทุนซึ่งจะช่วยลดภาระในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Compliance Cost)

การเก็บภาษีจากกระแสเงินมีความแตกต่างจากการใช้ระบบเหมา ตรงที่ระบบการเก็บภาษีจากกระแสเงินสด ยังคงใช้ฐานรายได้ในการคำนวณกำไรสุทธิ เพียงแต่มีการคำนวณในรูปแบบที่ต่างออกไป โดยรายรับมักถูกใช้เป็นตัวชี้วัดว่ากิจการได้สามารถเข้าข่ายในการใช้ระบบเกณฑ์เงินสด เช่น ในโปแลนด์ ผู้ประกอบการที่มีรายได้น้อยกว่า 1.2 ล้านยูโร สามารถที่ใช้ระบบเกณฑ์เงินสดสำหรับในสหราชอาณาจักร กิจการยังคงสามารถใช้ระบบเกณฑ์เงินสดแม้ว่าจะอาจจะมีรายรับเกณฑ์เกินที่กำหนดถึง 2 เท่า และในบางครั้งอาจจะมีการกำหนดเงื่อนไขที่ป้องกันการผันผวนของรายรับในแต่ละปี เช่น ชิลี กำหนดช่วงรายรับเฉลี่ยในช่วง 3 ปี แต่ในปีใดปีหนึ่งต้องไม่เกินระดับที่กำหนด

นอกจากเงื่อนไขสำหรับผู้สิทธิจะใช้เกณฑ์เงินสด อาจจะมีข้อกำหนดเฉพาะ สำหรับผู้มีสิทธิใช้ เช่น ในสวีเดนอนุญาตให้เฉพาะกรณีผู้ประกอบการบุคคลธรรมดา หรือสหราชอาณาจักรให้เฉพาะกิจการที่จัดเป็นหรืออาจมีข้อกำหนดแตกต่างกันไปตามอุตสาหกรรมเช่น ในกรณีของออสเตรเลียและแคนาดา อนุญาตให้เฉพาะธุรกิจเกษตรและประมงเท่านั้นที่ใช้เกณฑ์เงินสด

ในพ.ศ. 2548 คณะที่ปรึกษาการปฏิรูปภาษีของประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ได้เสนอแนะให้นำระบบภาษีเงินได้อย่างง่าย (Simplified Income Tax Plan) มาใช้ ซึ่งเป็นการให้สิทธิแก่กิจการที่รายได้น้อยกว่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ยกเว้นข้อบังคับการเก็บรักษาเอกสารบัญชีรายรับรายจ่ายและอนุญาตให้ใช้เกณฑ์เงินสด แต่ยกเว้นทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์

สำหรับธุรกิจขนาดกลาง ที่มีรายรับน้อยกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จะใช้เกณฑ์เงินสด แต่ยกเว้นกรณีการซื้อเครื่องจักรและรายจ่ายที่เป็นทุนอื่นๆ โดยผู้ที่ใช้มาตรการในลักษณะนี้จะต้องอนุญาตธนาคารมีการเชื่อมต่อกับระบบกับ กรมสรรพากร โดยตรงซึ่งบัญชีธนาคารจะต้องเป็นบัญชีเฉพาะแยกออกจากรายจ่ายส่วนตัวอื่นๆ

ตารางที่ 32 การใช้เกณฑ์เงินสดสำหรับ SMEs

ประเทศ	รายได้ต่อปี	หมายเหตุ
ออสเตรเลีย		ผู้ประกอบการสามารถหักค่าใช้จ่ายล่วงหน้าในปีบัญชีนั้นๆ ถึงแม้ว่าเป็นรายจ่ายที่ล่าช้ากว่ารอบปีบัญชีได้
ออสเตรีย	1. ไม่กำหนดรายได้ต่อปี 2. 700,000 ยูโรในสองรอบปีบัญชีที่ติดกันหรือ 1 ล้านยูโรใน 1 ปี 3. 400,000 ยูโรในสองรอบปีบัญชีที่ติดกัน	1. ประเภที่การที่ไม่ได้มีการขึ้นทะเบียนบริษัทจะไม่คิดภาษีสำหรับผู้ประกอบการ 2. สำหรับผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนบริษัทและภาษีการค้า 3. เฉพาะธุรกิจภูมิภาคเกษตร
แคนาดา		ธุรกิจภาคการเกษตรและประมงสามารถใช้เกณฑ์เงินสดเพื่อใช้ในการจ่ายภาษีเงินได้
ชิลี	รายได้ต่อปีเฉลี่ยในระยะ 3 ปีภาษีที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 ชิลีเลียน แต่ต้องมีรายได้ต่อปีในปีใดปีหนึ่งเกินกว่า 60,000 ชิลีเลียน	ใช้กับธุรกิจขนาดเล็กที่ใช้ระบบภาษีอย่างง่ายและจ่ายภาษีเงินได้ประเภทแรก ซึ่งธุรกิจเหล่านี้สามารถคำนวณภาษีโดยใช้เงินสดรวมกับเงินคงค้างได้
โปแลนด์	น้อยกว่า 1.2 ล้านยูโร ในปีงบประมาณ	สามารถเลือกระบบภาษีอย่างง่ายแทนที่ระบบภาษีแบบสมบูรณ์ได้
สวีเดน	3 ล้านโครเนอร์สวีเดน	เจ้าของธุรกิจขนาดเล็กสามารถใช้ระบบการเงินอย่างง่ายสำหรับการคิดภาษีเงินได้ รวมถึงสามารถใช้เกณฑ์เงินสดซึ่งคำนวณจากสินค้าคงคลัง เครื่องจักร และสินทรัพย์ที่เป็นการลงทุนระยะยาวได้
ตุรกี		ผู้เสียภาษีที่มียอดซื้อต่อปีต่ำกว่าระดับที่กำหนดโดยเทียบจากยอดซื้อ ยอดขาย และกำไรสามารถเลือกจัดทำบัญชีธุรกิจโดยเก็บข้อมูลจากยอดซื้อและยอดขายที่คิดจากรายได้เท่านั้น โดยรายได้จากการขายคิดจากเงินสดที่ได้หักด้วยค่าใช้จ่าย
สหราชอาณาจักร	82,000 ปอนด์ (เทียบจากระดับภาษีมูลค่าเพิ่ม)	ธุรกิจที่ไม่ได้มีการจัดตั้งบริษัทภายใต้ระดับกำไรที่กำหนดสามารถใช้เกณฑ์เงินสดได้ ถ้าหากธุรกิจใช้เกณฑ์เงินสดจะสามารถใช้เกณฑ์นี้ได้จนกระทั่งรายได้ถึง 164,000 ปอนด์ต่อปี หลังจากนั้นจึงจะใช้เกณฑ์อื่น
สหรัฐอเมริกา	5 ล้านหรือ 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยขึ้นกับกฎหมายที่กำหนดสถานะและกิจกรรมของธุรกิจของผู้เสียภาษี	สามารถใช้เกณฑ์เงินสดได้

ที่มา: OECD 2015, Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries

2.2) รูปแบบอื่นในการจัดทำระบบบัญชีให้ง่ายสำหรับ SMEs (Other Simplified Accounting)

นอกจากการลดภาระในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีด้วยวิธีการทางบัญชีแล้ว ในหลายประเทศยังมีรูปแบบอื่นๆ อีก เช่น การคำนวณสินค้าคงคลัง (Inventory) การคำนวณหนี้เสีย (Bad Debt) หรือลดภาระในการเก็บเอกสารบัญชี

สำหรับกรณีการระบบการคำนวณสินค้าคงคลัง จะลดภาระในการรายงานเช่นในออสเตรเลียจะลดภาระของการรายงานสินค้าคงคลังที่จะต้องมีการตีมูลค่าตามรายการสินค้า เป็นการรายงานยอดรวมของสินค้าคงคลัง เช่นเดียวกับในสหรัฐอเมริกาและสวีเดน มีการให้อนุญาตรูปการรายงานสินค้าคงคลังอย่างง่าย เพื่อลดภาระของ SMEs

สำหรับรูปแบบอื่นๆ คือการลดภาระในการเก็บเอกสารสำหรับการตรวจสอบภาษี เช่น เยอรมันอนุญาตให้ เกษตรกร ผู้ทำการค้า (Trader) ผู้ค้าไม้ (Forester) ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจัดเก็บเอกสารหากมีรายได้น้อยกว่า 500,000 ยูโร อินเดียกำหนดให้เฉพาะผู้ที่มีรายได้มากกว่า 120,000 รูปี หรือกิจการที่ได้รายรับขั้นต้นเกิน 1 ล้านรูปี เฉลี่ย 3 ปีย้อนหลัง ต้องจัดเก็บเอกสารบัญชี

ชิลี กำหนดให้ผู้เสียภาษีได้รับการยกเว้นการจัดเก็บเอกสารบัญชี งบดุล สินค้าคงคลัง ค่าเสื่อมสินทรัพย์ แต่ยังมีข้อกำหนดอื่นๆ เช่น การจะต้องเก็บข้อมูลของเครื่องคิดเงินสด (Cash Register) ในกรณีที่การขายสินค้าและบริการมีความเกี่ยวข้องกับภาษีมูลค่าเพิ่ม

อิตาลี อนุญาตให้บุคคลธรรมดาและห้างหุ้นส่วนที่มีรายได้เกินระดับที่กำหนดสามารถใช้ระบบการคำนวณภาษีอย่างง่าย เช่น การขายสินค้า ไม่เกิน 700,000 ยูโร และ 400,000 ยูโร สำหรับการบริการ

สเปน ในกรณีที่กิจการมีสินทรัพย์รวมของกิจการไม่เกิน 2.85 ล้านยูโร รายรับไม่เกิน 5.7 ล้านยูโร จำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คนจะอนุญาตให้สามารถระบบการลงบัญชีแบบง่าย หรือในกรณีประเทศสโลวัก อนุญาตให้ลงบัญชีแบบง่าย ถ้าสินทรัพย์ไม่เกิน 35,000 ยูโร หรือรายรับไม่เกิน 700,000 ยูโร และการจ้างงานไม่เกิน 10 คน สหรัฐอเมริกาการให้การคำนวณหนี้เสียอย่างง่ายสำหรับทรัพย์สินที่น้อยกว่า 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

3) การลดภาระในการยื่นแบบเสียภาษี (Reduced Filing Requirements)

ในหลายประเทศมีการรูปแบบในการลดภาระการยื่นเสียภาษีสำหรับกรณี SMEs

อินเดีย ไม่มีข้อกำหนดในเรื่องการตรวจสอบบัญชีสำหรับ SMEs ที่มีรายได้ไม่เกิน 10 ล้านรูปี สำหรับในประเทศอื่นๆ มีการลดภาระในการปฏิบัติสำหรับ SMEs เช่น เอกสารที่เกี่ยวข้องกับราคาโอน (Transfer Pricing) เช่น ในเดนมาร์กกำหนดให้ SMEs ต้องมีการจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ Transfer Pricing เฉพาะกรณีที่ความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่นอกสหภาพยุโรป หรือไม่มีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับเดนมาร์ก และ SMEs ที่จะได้รับสิทธินี้จะต้องมีแรงงานไม่เกิน 250 คน และสินทรัพย์ไม่เกิน 125 ล้านโครนเดนมาร์ก หรือรายรับไม่เกิน 250 ล้านโครนเดนมาร์ก

ตารางที่ 33 การลดภาระในการยื่นแบบเสียภาษี

ประเทศ	Threshold	หมายเหตุ
แคนาดา	1. รายได้ธุรกิจของผู้เสียภาษีน้อยกว่า 3,000 ดอลลาร์แคนาดา 2. กิจการที่ควบคุมด้วยคนสัญชาติแคนาดา Canadian-Controlled Private Corporations (CCPCs) 3. ธุรกิจอื่นๆ	การจ่ายเงินภาษีสำหรับภาษีเงินได้นิติบุคคล: 1. รายปี 2. รายไตรมาส 3. รายเดือน
เดนมาร์ก	1. น้อยกว่า 300,000 โครนเดนมาร์ก (หน่วยภาษีเดี่ยว) 2. น้อยกว่า 500,000 โครนเดนมาร์ก (หน่วยภาษีซ้ำซ้อน) 3. 25 ล้าน โครนเดนมาร์ก (สำหรับภาษีเดี่ยว) 4. 100 ล้าน โครนเดนมาร์ก (สำหรับภาษีซ้ำซ้อน)	1. และ 2. ยกเว้นการเรียกตรวจสอบข้อมูลการเงินในกรณีการขอคืนภาษี เมื่อธุรกิจมีรายได้เกินกำหนดต้องมีการเรียกตรวจสอบบัญชีย้อนหลัง 3. และ 4. ยกเว้นการเรียกตรวจสอบข้อมูลบัญชีภาษีในกรณีการขอคืนภาษี
ฮังการี	ผู้เสียภาษีมีการเสียภาษีในปีก่อนหน้านี้น้อยกว่า 5 ล้าน โฟรินท์ ฮังการี	การจ่ายภาษีเงินได้ล่วงหน้าสามารถทำเป็นรายไตรมาสได้
อินเดีย		อินเดียอนุญาตให้ผู้ประกอบการที่ได้จัดตั้งเป็นธุรกิจรายย่อยที่อยู่ภายใต้ระบบภาษีแบบเหมาจ่ายระบบแยกและเฉพาะสำหรับการขอคืนภาษี
ญี่ปุ่น	จำนวนการจ้างงานต้องน้อยกว่า 9 คน	อนุญาตให้ธุรกิจ SMEs จ่ายภาษีหัก ณ ที่จ่ายของรายได้ปีละสองครั้งแทนที่การจ่ายในแต่ละเดือน
โปแลนด์		โปแลนด์อนุญาตให้ผู้เสียภาษีย่อยเล็กจัดทำกรจ่ายภาษีล่วงหน้ารายไตรมาสที่เทียบเท่ากับส่วนต่างของภาษีจากรายได้ในต้นปีภาษีและผลรวมการจ่ายภาษีย่อนหน้าที่จ่ายไปในไตรมาสก่อนหน้า แทนที่การจ่ายภาษีรายเดือน สำหรับภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ตุรกี		ในประเทศตุรกีผู้เสียภาษีจัดทำระบบภาษีอย่างง่ายของการขอคืนภาษีเงินได้รายปีและไม่ต้องจัดทำระบบภาษีหัก ณ ที่จ่ายและการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม
สหราชอาณาจักร	กำไรจากการเป็นเจ้าของธุรกิจหรือรายได้จากสินทรัพย์ที่อยู่ในประเทศน้อยกว่า 82,000 ปอนด์	อนุญาตให้ธุรกิจลดภาระการยื่นแบบเสียภาษีโดยแสดงเฉพาะกำไร รายจ่ายรวม และกำไร-ขาดทุนสุทธิในการยื่นภาษี
สหรัฐอเมริกา	สินทรัพย์ที่น้อยกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	ธุรกิจที่มีสินทรัพย์น้อยกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐและมีผลตอบแทนต่ำกว่า 250 ล้านดอลลาร์สหรัฐให้ยกเว้นการจัดทำแบบยื่นภาษีอิเล็กทรอนิกส์

ที่มา: OECD 2015, Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries

5.3.3 การจัดทำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มให้เกิดความง่าย (VAT Simplification)

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) เป็นภาษีก่อให้เกิดต้นทุนในการปฏิบัติตาม ทั้งแก่ผู้ประกอบการและหน่วยงานบริหารจัดการเก็บภาษีค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับภาษีประเภทอื่น แม้ว่าภาษีมูลค่าเพิ่มออกแบบมาให้เกิดความเป็นธรรมแก่ธุรกิจในทุกขนาด ทั้งนี้ ในการศึกษาได้รวบรวมรูปแบบการ VAT Simplification โดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การกำหนดช่วงยกเว้น การลดความยุ่งยากในการคำนวณภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม และการลดความยุ่งยากในกระบวนการจัดทำบัญชี การยื่นแบบเสียภาษี และการชำระภาษี

1) การกำหนดช่วงยกเว้น (Exemption Thresholds)

เป็นการกำหนดช่วงที่ได้รับการยกเว้น ลักษณะซึ่งช่วงที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าวมักจะไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของภาษีมูลค่าเพิ่มโดยทั่วไปจะการกำหนดช่วงที่ได้รับการยกเว้นใน 2 ลักษณะ

1.1) ระบบจดทะเบียนตามเงื่อนไข (Registration Threshold) คือ ยกเว้นทั้งการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม

1.2) ระบบบังคับลงทะเบียน (Collection Threshold) คือกำหนดให้จดทะเบียนแต่ไม่ต้องเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจนกว่าถึงระดับที่กำหนด ทั้งนี้ การกำหนดรูปแบบเป็นรายอุตสาหกรรม (Sector) หรือรายกิจกรรม (ชนิดสินค้าหรือบริการ)

ในตารางด้านล่าง แสดงภาพรวมของการยกเว้นภาษีทั้งกรณี Registration Threshold และกรณี Collection Threshold ซึ่งโดยทั่วไปประเทศกลุ่มประเทศ OECD จะกำหนดตามรายรับต่อปี แต่ในเนเธอร์แลนด์ จะคำนวณภาษีมูลค่าที่ต้องชำระสุทธิต่อปี (Net Annual VAT Due) ในขณะที่ญี่ปุ่นกำหนดให้ไม่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในช่วง 2 ปีแรกของการก่อตั้งธุรกิจโดยมีเงื่อนไขอื่นๆ เช่น ทุนจดทะเบียนประกอบการกำหนด ทั้งนี้ โดยทั่วไปในประเทศที่กำหนดระดับการยกเว้นการเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มด้วยยอดรายรับต่อปี ก็อาจมีการใช้ข้อกำหนดอื่นๆ ร่วมด้วย

ระดับการยกเว้นของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันไปบางประเทศก็มีระดับการยกเว้นที่สูง (ออสเตรีย ออสเตรเลีย สาธารณรัฐเช็ก ฝรั่งเศส ฮังการี ไอร์แลนด์ อิตาลี ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ โปแลนด์ สโลวาเกีย สโลวีเนีย แอฟริกาใต้ สวิตเซอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร) เมื่อเทียบกับประเทศที่มีระดับการยกเว้นที่ต่ำกว่า (เบลเยียม แคนาดา เดนมาร์ก เอสโตเนีย ฟินแลนด์ เยอรมนี กรีซ ไอร์แลนด์ อิสราเอล ลักเซมเบิร์ก นอร์เวย์ และโปรตุเกส) และมีบางประเทศที่ไม่มีระดับการยกเว้น เช่น ชิลี เม็กซิโก สเปน สวีเดน และตุรกี ดังนี้

ตารางที่ 34 ภาพรวมของการยกเว้นภาษีทั้งกรณีระบบจดทะเบียนตามเงื่อนไข และกรณีระบบบังคับลงทะเบียน

	ระดับการยกเว้นทั่วไป					
	จดทะเบียน/ บังคับ	รายรับรวมใน สกุลเงินท้องถิ่น	รายรับรวม ดอลลาร์ สหรัฐ	การให้สามารถเข้าระบบด้วย ความสมัครใจ	เงื่อนไขในการกำหนด ระดับการยกเว้น	ระดับ อื่นๆ
ออสเตรเลีย	จดทะเบียน	75,000	50,041	✓	✓	✓
ออสเตรีย	จดทะเบียน	30,000	35,496	✓	✓	×
เบลเยียม	บังคับ	15,000	17,828	✓	✓	×
แคนาดา	จดทะเบียน	30,000	23,911	✓	✓	✓
ชิลี	×					
สาธารณรัฐเช็ก	จดทะเบียน	1,000,000	73,885	✓	✓	×
เดนมาร์ก	จดทะเบียน	50,000	6,561	✓	✓	✓
เอสโตเนีย	จดทะเบียน	16,000	28,996	✓	✓	×
ฟินแลนด์	จดทะเบียน	8,500	9,145	✓	✓	✓
ฝรั่งเศส	จดทะเบียน	82,200	96,934	✓	✓	✓
เยอรมนี	บังคับ	17,500	21,946	✓	✓	×
กรีซ	จดทะเบียน	10,000	16,099	✓	✓	×
ฮังการี	บังคับ	6,000,000	46,124	✓	✓	×
ไอซ์แลนด์	จดทะเบียน	1,000,000	7,293	✓	×	×
ไอร์แลนด์	จดทะเบียน	75,000	91,303	✓	✓	×
อิสราเอล	จดทะเบียน	79,482	20,000	×	✓	×
อิตาลี	จดทะเบียน	30,000	39,812	✓	✓	×
ญี่ปุ่น	จดทะเบียน	10,000,000	96,034	✓	✓	×
เกาหลี	จดทะเบียน	24,000,000	28,152	✓	×	×
ลักเซมเบิร์ก	บังคับ	25,000	27,565	✓	✓	×
เม็กซิโก	×			✓		
เนเธอร์แลนด์	บังคับ	1,345	1,632	×	✓	✓
นิวซีแลนด์	จดทะเบียน	60,000	40,809	✓		×
นอร์เวย์	จดทะเบียน	50,000	5,472	✓	✓	✓
โปแลนด์	จดทะเบียน	150,000	82,874	✓	✓	×
โปรตุเกส	บังคับ	10,000	17,094	✓	✓	✓
สโลวะเกีย	จดทะเบียน	49,790	98,979	✓	✓	×
สโลวีเนีย	จดทะเบียน	50,000	83,349	✓	✓	×
สเปน	×					
สวีเดน	×					
สวิตเซอร์แลนด์	จดทะเบียน	100,000	73,470	✓	✓	✓
ตุรกี	×					
สหราชอาณาจักร	จดทะเบียน	81,000	115,626	✓	✓	×
รวม 33 ประเทศ	จดทะเบียน = 22 ประเทศ ยกเว้น = 6 ประเทศ			27 ประเทศ	25 ประเทศ	9 ประเทศ

ที่มา: OECD 2015, Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries

เหตุผลหลักในการนำระบบการกำหนดระดับ (Threshold) มาใช้ก็เพื่อที่จะลดปัญหาความเสียเปรียบของต้นทุนต่อหน่วยของผู้ประกอบการขนาดเล็ก อย่างไรก็ตามก็ดีปัญหาที่มักเกิดขึ้นตามมารายรับของกิจการแต่ละกิจการย่อมไม่เท่ากับทำให้บางกิจการอาจจะอยู่ในระดับที่ต้องเข้าระบบภาษีมูลค่าเพิ่มบางกิจการอาจจะอยู่นอกระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น กิจการที่มีรายรับสูงแม้ว่ากำไรสุทธิจะต่ำจะถูกบังคับให้อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม วิธีการแก้ไขแนวทางหนึ่ง อาจเลือกให้การเข้าสู่ระบบเป็นการเลือกแบบสมัครใจ แต่อย่างไรก็ดีกิจการที่อยู่นอกระบบภาษีมูลค่าเพิ่มย่อมสูญเสียโอกาสในการนำภาษีซื้อมาหัก แต่ก็จะได้รับประโยชน์จากการที่ไม่ต้องเรียกเก็บภาษีขายเช่นกัน

หากกำหนดระดับการเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มสูงเกินไปจะส่งผลต่อการบังคับให้กิจการเข้าสู่ระบบ อย่างไรก็ตาม หากมีระบบที่ให้สิทธิเลือกกระหว่างการอยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีในรูปแบบอื่นๆ ที่มีความซับซ้อนน้อยกว่าก็พิจารณาได้ว่ากิจการดังกล่าวเข้าอยู่ในระบบแล้วหากกำหนดระดับการเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มต่ำแต่มีภาระระบบอื่นๆ ผสม เช่น การให้ระบบภาษีเหมา อาจจะส่งผลให้ไม่เกิดแรงจูงใจให้เกิดการขยายกิจการเนื่องจากผู้ประกอบการจะใช้ประโยชน์จากการได้รับสิทธิได้ระดับดังกล่าว นอกจากนี้การที่ลดระดับการเข้าสู่ภาษีมูลค่าเพิ่มจะส่งผลให้จำนวนผู้เสียภาษีที่ต้องเข้าสู่ระบบเพิ่มขึ้น ส่งผลความสามารถของหน่วยงานจัดเก็บ

การกำหนดระดับขั้นต่ำของการเข้าสู่ระบบภาษีเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและท้าทายต่อการออกแบบระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม เนื่องจากเป็นเรื่องที่แตกต่างกันระหว่าง การลดภาระต้นทุนในการดำเนินการตามกฎหมายและต้นทุนในการบริหารจัดการ และการที่ต้องบริหารการจัดเก็บของการอำนวยความสะดวกและไม่ก่อให้เกิดความบิดเบือนในการแข่งขัน ซึ่งจะต้องคำนวนหาว่าระดับใดเป็นระดับที่เหมาะสมระหว่างรายได้ที่ได้เพิ่มและต้นทุนในการบริหารจัดการและต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี และปัจจัยอื่นๆ เช่น การบิดเบือนของระบบซึ่งจะต้องนำมาพิจารณา รวมทั้งเนื่องจากความแตกต่างของกิจการ SMEs ย่อมส่งผลการต่อการกำหนดระดับการเข้าสู่ระบบ

การให้สิทธิเลือกเข้าสู่ระบบโดยสมัครใจในบางกรณีอาจจะส่งผลให้เกิดปัญหาในบางกรณี เช่น การโกงการคืนภาษี ซึ่งในหลายประเทศจะมีข้อกำหนดให้ผู้เลือกอยู่ในระบบแล้วจะต้องอยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นระยะเวลาหนึ่ง เช่น 1-5 ปี นอกจากนี้ อีกปัญหาหนึ่งคือการที่จะกระตุ้นให้ผู้ประกอบการข้ามเส้นระดับของ ระบบการกำหนดระดับ (Threshold) หรืออย่างน้อยลดการรายงานรายได้ต่ำกว่าเป็นจริง (Underreporting) เพื่อจะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับที่กำหนด ทั้งนี้วิธีการหนึ่งที่ใช้แก้ปัญหาการให้ระดับการเข้าสู่ระบบภาษีที่มีความยืดหยุ่น เช่น การให้ SMEs ไม่จำเป็นต้องเข้าสู่ระบบภาษีโดยทันทีเมื่อระดับรายได้ถึงเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาเข้าสู่ระบบได้อย่างราบรื่น เป็นต้น

อย่างไรก็ดีมีบางประเทศที่ใช้ระบบช่วงแบบยืดหยุ่น (Flexible Threshold) ซึ่งเป็นการกำหนดระดับ Threshold เป็นช่วง เช่น

ฝรั่งเศส กำหนดระดับ Threshold ไว้ที่ 82,200-90,300 ยูโร สำหรับการขายสินค้า และ 32,900-34,900 ยูโร สำหรับการขายบริการ หากขายรับอยู่ในช่วงกลางระหว่างปีแต่ไม่เกินช่วงสูงสุดจะได้สิทธิ ยังไม่ต้องเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

สหราชอาณาจักร กำหนดให้ทุกกิจการอยู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มแต่สามารถให้กิจการ SMEs สามารถที่จะขอผ่อนผันการเข้าระบบชั่วคราวได้ เนเธอร์แลนด์ให้สิทธิยกเว้นตามระดับของยอดขายจัดเก็บ ภาษีมูลค่าเพิ่มหากภาษีมูลค่าเพิ่มน้อยกว่า 1,345 ยูโร หรือไม่มีภาษีนำส่งจะได้รับการยกเว้น แต่กรณีภาษี นำส่งอยู่ระหว่าง 1,345-1,883 ยูโร

2) การลดความยุ่งยากในการคำนวณภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม (Simplification Schemes for Calculating VAT Liability)

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงแนวทางการลดความยุ่งยากในการคำนวณภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยภายใต้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มการนำส่งภาษีจะนำส่งในส่วนต่างระหว่างภาษีซื้อและภาษีขาย โดยรูปแบบ การลดความยุ่งยากในการคำนวณภาระภาษีในหลายรูปแบบในลักษณะอัตราเหมา เช่น การนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม จากคำนวณจากยอดขายรับแทนที่จะนำจากการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มตามปกติ เป็นต้น

2.1) การใช้ระบบภาษีเหมาสำหรับภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT and Presumptive Tax Scheme)

รูปแบบของระบบภาษีมูลค่าเพิ่มแบบเหมา (Presumptive Tax) โดยทั่วไปแล้วผู้ประกอบการ SMEs จะต้องเรียกเก็บภาษีสำหรับการขายสินค้าและบริการตามปกติแต่ในการนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม แก่กรมสรรพากรใช้การคำนวณจากตัวชี้วัดที่กำหนดเช่น ยอดขายรับ ซึ่งมีบังคับใช้ในหลายประเทศ เช่น ฝรั่งเศส เกล็ด สหราชอาณาจักร เม็กซิโก บราซิล หรือ ตัวแปรบางประเภท เช่น การใช้ไฟฟ้า พื้นที่ของ การทำธุรกิจ การจ่ายค่าเช่า จำนวนพนักงาน หรือนำตัวแปรเหล่านี้มาผสมรวมกัน โดยอาจจะมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศและประเภทธุรกิจ

โดยหลักการแล้วการใช้ระบบเหมาสำหรับ SMEs กิจการที่เลือกใช้ระบบเหมาจะไม่ได้ รับสิทธิในการขอคืนภาษีซื้อ หรืออาจให้ชำระในลักษณะยอดขายต่อปี เป็นต้น สำหรับกรณีศึกษาใน ต่างประเทศมีหลากหลายรูปแบบ เช่น เบลเยียมกำหนดประเภทกิจการ เช่น ทำขนมปัง ช่างทำผม ขายหมู/เนื้อ ที่มีรายได้ไม่น้อยกว่า 750,000 ยูโร ให้คำนวณภาษีเหมาจากยอดขายรวมหักต้นทุนที่กำหนด สำหรับชิลีจะ คำนวณภาษีขายจากยอดขายรับ ส่วนภาษีซื้อจะคำนวณในลักษณะอัตราเหมาเช่นร้อยละ 19 ของต้นทุน สำหรับจีน กิจการขนาดเล็กที่ได้รับการรับรองจะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 3 ของรายรับโดยไม่มีสิทธิของคืน ภาษีซื้อ สำหรับสเปนมี 2 ระบบ ระบบแรกคือระบบคำนวณภาษีซื้ออย่างง่าย (Simplified Special Scheme) คือการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มจากฐานรายรับแต่ยอมให้ภาษีซื้อสามารถนำมาหักออกจากภาษีขายได้ สำหรับ ระบบที่ 2 คือระบบการชดเชยภาระพิเศษ (Special Compensatory Charge Scheme) ซึ่งเป็นการคำนวณ เฉพาะสำหรับกิจการค้าปลีก เป็นต้น

2.2) การทำให้ระบบการคำนวณภาษีซื้อมีความง่าย (Simplified Input Tax Credit Calculation Scheme)

ระบบ Simplified Input Tax Credit calculation scheme SMEs รูปแบบหนึ่งที่พบบ่อยคือการให้สิทธิคำนวณภาษีซื้อในอัตราเหมา เนื่องจาก SMEs ส่วนใหญ่เสียเปรียบในการเข้าระบบเนื่องจากต้องซื้อสินค้าและบริการจากกิจการที่ไม่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มจึงไม่มีภาษีซื้อเพื่อไปหักกับภาษีขาย โดยตามระบบปกติต้องเรียกเก็บภาษีขายจากการขายสินค้าและบริการแต่จะได้รับภาษีซื้อในอัตราเหมาสำหรับการคำนวณภาษีซื้อ ซึ่งระบบในลักษณะนี้จะมีลักษณะคล้ายกับระบบภาษีมูลค่าเพิ่มปกติแต่จะให้ความสะดวกในการคำนวณภาษีซื้อที่ต้องคำนวณแยกตามรายการ ซึ่งการดำเนินการในลักษณะรูปแบบนี้จะลดความเสี่ยงในเรื่องการตรวจสอบผลการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ระบบนี้ ถูกใช้ในเยอรมนีสำหรับบุคคลที่มีรายรับไม่เกิน 61,356 ยูโร โดยให้หักภาษีซื้อในอัตราร้อยที่ 10 เช่นเดียวกับญี่ปุ่นที่การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับกิจการที่น้อยกว่า 50 ล้านเยน จะสามารถคำนวณภาษีซื้อได้จากสัดส่วนยอดขายที่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยสัดส่วนนั้นอาจจะมีการตั้งแต่วัตถุละ 40-90

ในกรณีของออสเตรเลียให้สิทธิแก่กิจการในการซื้อจากสินค้าและบริการจากบุคคลธรรมดาสามารถขอเครดิตภาษีซื้อในอัตราเหมาได้ สำหรับกรณีที่กิจการมียอดขายไม่เกิน 2 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียต่อปี โดยจะสามารถนำเป็นเครดิตไปหักค่าใช้จ่ายในการยื่นแบบปลายปีแทนที่จะยื่นภาษีซื้อทุกครั้งในแต่ละเดือน ซึ่งรูปแบบจะก่อให้เกิดประโยชน์ของกระแสเงินสดในช่วงยื่นแบบปลายปี

การกระบวนที่กล่าวมาเป็นการลดความยุ่งยากของคำนวณภาษีซื้อจะช่วยลดข้อผิดพลาดที่ไม่จำเป็นในการขอคืนภาษี แต่การมีอัตราของคำนวณภาษีซื้ออัตราเดียวอาจก่อให้เกิดปัญหาในความไม่เท่าเทียมในแต่ละอุตสาหกรรม

3) การจัดทำบัญชีการยื่นแบบเสียภาษีการชำระภาษีแบบง่าย (Accounting, Return Filing and Payment Simplification Scheme)

3.1) การใช้เกณฑ์เงินสด

ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มโดยปกติจะนำส่งภาษีเมื่อมีการขายเกิดขึ้น แม้ว่าการจ่ายเงินจะไม่เกิดขึ้นก็ตาม แต่ในระบบบัญชีเงินสดการคิดภาษีมูลค่าเพิ่มจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการจ่ายหรือรับเงินสด ซึ่งระบบในลักษณะนี้พบในบางประเทศ กรีซ เยอรมัน และฮังการี แต่จะต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานจัดเก็บด้านภาษี นอกจากนี้ในบางประเทศอนุญาตให้ใช้เกณฑ์เงินสดในช่วงระยะเวลาหนึ่ง รวมทั้งมีรายรับอยู่ในช่วงที่กำหนด

ในหลักการ SMEs ที่ใช้มาตรการในลักษณะนี้ จะต้องดำเนินการเหมือนกับแนวปฏิบัติทั่วไปที่ใช้ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งในการจัดทำบัญชี การเก็บข้อมูลต่างๆ โดยในบางประเทศอาจจะมีการให้ส่งข้อมูลเพิ่มเติมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ระบบเกณฑ์เงินสดจะช่วยลดภาระการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีสำหรับ SMEs และช่วยกระแสเงินสดให้กิจการ โดยจะช่วยให้จ่ายภาษีช้าลงรวมทั้งป้องกันการนำส่งภาษีเกินกรณีลูกค้าไม่ได้ชำระเงิน ในขณะเดียวกัน เกณฑ์เงินสดอาจจะส่งผลให้ผู้ประกอบการเสียเปรียบในกรณีภาษีซื้อของตนเองเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 35 สรุปข้อกำหนดสำหรับการใช้เกณฑ์เงินสดในประเทศ OECD และ Non-OECD G20

ประเทศ	รายรับในปีก่อนหน้า	หมายเหตุ
ออสเตรเลีย	2 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย	
ออสเตรีย	700,000 ยูโร 110,000 ยูโร	รายได้ธุรกิจ รายได้อื่นๆ
เอสโตเนีย	200,000 ยูโร	
เยอรมนี	500,000 ยูโร	
กรีซ	500,000 ยูโร	
ฮังการี	125 ล้าน forint ฮังการี	ภายใต้เงื่อนไข: ธุรกิจต้องไม่ถูกตัดสินให้ล้มละลายหรือขาดสภาพคล่อง
ไอร์แลนด์	2 ล้านยูโร	
อิตาลี	2 ล้านยูโร	
ลักเซมเบิร์ก	500,000 ยูโร	
เม็กซิโก		มาตรการ RIF ต้องมีรายได้ต่อปีน้อยกว่า 2 ล้านเปโซเม็กซิโก ถ้าหากมากกว่าที่กำหนดจะเข้าสู่การเสียภาษีในอัตราปกติ
นิวซีแลนด์	2 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์	ภายใต้เงื่อนไข: รายได้รวมในอีก 12 เดือนถัดไปไม่เกิน 2 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์
โปแลนด์	1.2 ล้านยูโร	ระดับกำไรที่ 45,000 ยูโร จะใช้ในกรณีที่ผู้เสียภาษีประกอบธุรกิจโบรกเกอร์จัดการกองทุน หรือในธุรกิจอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน (ยกเว้นยอดขายที่เป็นคอมมิชชั่น)
โปรตุเกส	500,000 ยูโร	
สโลวีเนีย	400,000 ยูโร	ภายใต้เงื่อนไข: รายได้รวมในอีก 12 เดือนถัดไปไม่เกิน 400,000 ยูโร
แอฟริกาใต้	2.5 ล้านแรนด์	การจำกัดขอบเขตของผู้ใช้มาตรการจะพิจารณาเพื่อเพิ่มระดับกำไรในกลุ่มบริษัทด้วย ซึ่งในปัจจุบันพิจารณาใช้เฉพาะในกลุ่มบุคคลธรรมดา
สวีเดน	3 ล้านโครเนอร์สวีเดน	
สวิตเซอร์แลนด์		ในระยะแรกใช้กับผู้ประกอบการ SMEs
สหราชอาณาจักร	1.35 ล้านปอนด์	โครงการนี้ใช้ในธุรกิจขายปลีก แต่จะไม่คิดจากกำไร

ที่มา: OECD 2015, Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries

นอกจากนี้ยังมีการลดความยุ่งยากโดยรูปแบบอื่นๆ อาทิ

ระบบการรายงานอย่างง่าย (Simplified Reporting Method) สำหรับในประเทศโปรตุเกส มีมาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการขนาดเล็กโดยขึ้นอยู่กับขนาดของกิจการ และจำนวนการจ้างงาน ออสเตรเลีย ผู้ประกอบการกิจการค้าปลีกที่มียอดขายน้อยกว่า 2 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย อาจเลือกการยื่นบัญชีแบบง่าย สำหรับลดปัญหาความยุ่งยากในการลงบัญชีของสินค้าปลอดภาษีมูลค่าเพิ่ม นอกจากนี้ในบางประเทศที่ใช้ระบบเหมาะจะยินยอมให้ผู้ประกอบการ SMEs เก็บเอกสารเพียงบางประเภทที่ใช้เป็นส่วนประกอบในการคำนวณภาษี สำหรับบางระบบจะใช้ใบกำกับภาษีอย่างง่ายสำหรับ SME ภายใต้งบเงื่อนไข เช่น หากมูลค่าสูง จะต้องออกไปกำกับภาษีเป็นต้น

การปรับเงื่อนไขการชำระภาษีที่มีความยืดหยุ่น (Payment Flexibility Scheme) บางประเทศ เช่น ฝรั่งเศส สเปนและสหราชอาณาจักร อนุญาตให้จ่ายล่วงหน้าสำหรับภาษีมูลค่าเพิ่มนำส่ง โดยหาก SMEs มีรายได้น้อยกว่าที่กำหนดจะได้รับยกเว้น หรือในกรณีออสเตรเลียหากกิจการที่รายรับน้อยกว่า 2 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย สามารถเลือกที่จะมีการจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มล่วงหน้า หรือในชิลี ยินยอมให้มีการชำระ 2 เดือนภายหลังครบกำหนด

3.2) การลดจำนวนการยื่นแบบภาษี (Less Frequent Filing Requirement)

ในหลายประเทศกำหนดให้มีการนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มรายเดือน แต่มีกำหนดเงื่อนไขพิเศษให้แก่ผู้ประกอบการขนาดเล็กให้นำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มในรอบระยะเวลาที่ยาวขึ้น เช่น รายไตรมาส รายครึ่งปี และรายปี เพื่อลดปัญหาเรื่องกระแสเงินสดให้แก่ SMEs โดยจะให้เฉพาะ SMEs ในบางประเภทบางกรณี ดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 การลดภาระในการยื่นแบบภาษีสำหรับธุรกิจ SMEs ในประเทศ OECD และ Non-OECD G20

ประเทศ	กำไรต่อปีหรือเกณฑ์อื่นๆ	การลดภาระการยื่นแบบภาษีหรือการเพิ่มความสะดวกในระบบภาษี	หมายเหตุ
ออสเตรเลีย	น้อยกว่า 20 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียต่อปี	รายไตรมาส	ใช้สำหรับระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่บังคับในธุรกิจสัมปทานแต่ไม่จำกัดสำหรับ SMEs
เบลเยียม	น้อยกว่า 2.5 ล้านยูโร	รายไตรมาส	ในบางภาคธุรกิจที่มีความสำคัญ เช่น ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ ถ้าไรจะลดลงมาที่ 250,000 ยูโร
บราซิล		รายปี	
แคนาดา	น้อยกว่า 1.5 ล้านดอลลาร์แคนาดา 1.5-6 ล้านดอลลาร์แคนาดา มากกว่า 6 ล้านดอลลาร์แคนาดา	รายปี รายไตรมาส รายเดือน	SMEs สามารถเลือกความถี่ในการขอคืนได้มากถึงขึ้นรายเดือน
ชิลี		รายไตรมาส	
สาธารณรัฐเช็ก	น้อยกว่า 10 ล้านโคอูนารเช็ก มากกว่า 6 ล้านโคอูนารเช็ก	รายไตรมาส ไม่มีข้อกำหนดสำหรับการจัดทำบัญชีอิเล็กทรอนิกส์	มีการกำหนดเงื่อนไขธุรกิจต้องอยู่ในกลุ่มบุคคลธรรมดา

ประเทศ	กำไรต่อปีหรือเกณฑ์อื่นๆ	การลดภาระการยื่นแบบภาษีหรือการเพิ่มความสะดวกในระบบภาษี	หมายเหตุ
เดนมาร์ก	น้อยกว่า 5 ล้านโครนเดนมาร์ก 5-50 ล้านโครนเดนมาร์ก	รายหกเดือน รายไตรมาส	ผู้เสียภาษีสามารถเลือกไตรมาสที่จะเริ่มต้นในการลงจดทะเบียนปีที่สอง ถ้าหากในปีปฏิทินก่อนหน้ามีกำไรน้อยกว่า 10 ล้านโครนเดนมาร์กนอกจากนี้จะไม่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มผู้เสียภาษีที่ไม่มีความน่าเชื่อถือและไม่อยู่ในกลุ่มผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย
ฟินแลนด์	น้อยกว่า 25,000 ยูโร น้อยกว่า 50,000 ยูโร	รายปี รายไตรมาส	
ฝรั่งเศส	น้อยกว่า 783,000 ยูโร (สินค้า) น้อยกว่า 236,000 ยูโร (บริการ) VAT น้อยกว่า 15,000 ยูโร ต่อปี	รายปี รายปี รายไตรมาส	ไม่รวมกลุ่มธุรกิจก่อสร้าง เช่น บริการทำความสะอาด ซ่อมแซม บำรุงรักษา กำจัด และแปรรูป
อังกา		ไม่มีข้อกำหนดสำหรับการจัดทำบัญชี	ยกเว้นเต็มรูปแบบของการยื่นแบบภาษีเมื่อไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม ไม่มีรายการการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการภายในประเทศและไม่มีสิทธิในการหักลดหย่อนอื่นในรอบภาษีนั้นด้วย
ไอร์แลนด์		รายปี (หรือรายสองเดือน)	
อิตาลี	น้อยกว่า 400,000 ยูโร (บริการ) น้อยกว่า 700,000 ยูโร (สินค้า)	รายไตรมาส รายไตรมาส	
ลักเซมเบิร์ก	น้อยกว่า 620,000 ยูโร น้อยกว่า 112,000 ยูโร น้อยกว่า 25,000 ยูโร	รายไตรมาส รายปี ไม่มีกำหนด	ผู้เสียภาษีที่มีกำไรเกิน 112,000 ยูโร ต้องทำการยื่นแบบอิเล็กทรอนิกส์
เม็กซิโก		รายสองเดือน	
นิวซีแลนด์	น้อยกว่า 500,000 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ น้อยกว่า 24 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์	รายหกเดือน รายสองเดือน	ผู้เสียภาษีที่มีกำไรเกิน 24 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์ต้องยื่นภาษีรายเดือน
นอร์เวย์	น้อยกว่า 1 ล้าน โครนนอร์เวย์	รายปี	ขึ้นกับความยินยอมของกรมจัดเก็บภาษี
โปแลนด์		รายไตรมาส	SMEs ต้องใช้เกณฑ์เงินสดและเลือกการคืนภาษีรายไตรมาส
โปรตุเกส	น้อยกว่า 650,000 ยูโร	รายไตรมาส	
สโลวาเกีย	น้อยกว่า 100,000 ยูโร	รายไตรมาส	
แอฟริกาใต้	น้อยกว่า 1.5 ล้านแรนด์	รายสี่เดือน	มาตรการนี้ถูกยกเลิกเมื่อ 1 ก.ค. 2558 เนื่องจากไม่เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบการมากนัก
สเปน	SMEs อยู่ภายใต้ระบบภาษีอย่างง่าย	รายไตรมาส รายปี: การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มครั้งสุดท้าย	

ประเทศ	กำไรต่อปีหรือเกณฑ์อื่นๆ	การลดภาระการยื่นแบบภาษีหรือการเพิ่มความสะดวกในระบบภาษี	หมายเหตุ
สวีเดน	น้อยกว่า 1 ล้านโครเนอร์สวีเดน	รายปี	ไม่สามารถใช้กับห้างหุ้นส่วนจำกัดได้
สวิตเซอร์แลนด์	SMEs อยู่ภายใต้การคิดภาษีสุทธิ	รายหกเดือน	
สหราชอาณาจักร	น้อยกว่า 1.35 ล้านปอนด์ และอยู่ภายใต้มาตรการการจัดทำบัญชี	รายปี	

ที่มา: OECD 2015, Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries

4) รูปแบบอื่นๆ ของ VAT Simplification

มาตรการที่จะกล่าวถึงในส่วนต่อไปแม้ว่าจะเป็นมาตรการที่ไม่ค่อยพบได้บ่อยนักแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อลดภาระของผู้เสียภาษี สรุปได้ดังนี้

4.1) การให้หักในอัตราพิเศษ (Standard Deduction) เช่น เนเธอร์แลนด์กิจการที่รายรับสุทธิอยู่ระหว่าง 1,345-1,883 ยูโร ผู้ประกอบการจะได้รับการคืนเงินจำนวนหนึ่งเพื่อเป็นค่าบริหารจัดการด้านภาษี และฟินแลนด์มีการดำเนินการในลักษณะทำนองเดียวกันแต่อัตราการคืนจะผันแปรกับยอดขาย

4.2) การให้ชดเชยในอัตรากที่ (Flat-Rate Compensation) ในประเทศที่ SMEs ได้รับการยกเว้นภาษีและไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อได้ กิจการเหล่านี้อาจได้รับการให้หักชดเชยในอัตรากที่ โดยขึ้นกับประเภทของกิจการ โดยอัตราชดเชยนี้ไม่ใช่การให้เครดิตภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่เป็นการชดเชยจาก การที่ไม่สามารถชดเชยภาษีซื้อได้ ซึ่งการส่วนใหญ่่มักให้ในกิจการด้านการเกษตร เช่น ออสเตรเลีย เบลเยียม เดนมาร์ก กรีซ เอสโตเนีย ฝรั่งเศส ฮังการี อิตาลี เนเธอร์แลนด์ โปแลนด์ สโลวีเนีย และสหราชอาณาจักร

4.3) การจัดโครงสร้างภาษีมูลค่าเพิ่มของ SMEs ให้เกิดความง่าย (Reliance on a Specific Simple VAT Rate Structure for SMEs) การใช้ภาษีมูลค่าเพิ่มหลายอัตราก่อให้เกิดต้นทุนในการปฏิบัติของ SMEs โดยการศึกษาในสวีเดนพบว่าหากสวีเดนในอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราเดียวจะช่วยลดต้นทุนในการปฏิบัติตามได้ประมาณร้อยละ 30 หากเปลี่ยนจากระบบหลายอัตราเป็นอัตราเดียว แม้ว่าการใช้ภาษีมูลค่าเพิ่มจะก่อให้เกิดผลดีในการช่วยลดภาษีมูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการที่กำหนด แต่อาจก่อให้เกิดผลบิดเบือนด้านโครงสร้าง รวมทั้งยากต่อการวัดผล และนอกจากนี้การหากประเทศไทยใช้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มหลายอัตราต้องการที่จะเปลี่ยนมาใช้อัตราจะมีความยากลำบากในการอธิบายต่อสาธารณชน นอกจากนี้การเลือกใช้อัตราเดียวกับเฉพาะธุรกิจยังก่อให้เกิดความยุ่งยากในการบริหารจัดการอีกด้วย

4.4) การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการขายสินค้าให้แก่ SMEs (Exempting Supplies made to SMEs) แม้ว่าแนวทางในลักษณะนี้จะช่วยบรรเทาภาระในการปฏิบัติตาม แต่ผลเสียก่อให้เกิดการหลบเลี่ยงภาษี ประเทศตุรกีมีการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการขายสินค้าแก่ SMEs ในบางกรณี แต่จะเพียงเป็นการเฉพาะ เช่น โครงการลงทุนเท่านั้น

4.5) การให้คืนภาษีในรูปแบบพิเศษ (Special Input Tax Refund Procedure for SMEs) ประเทศฝรั่งเศสได้ใช้ระบบการคืนภาษีในรูปแบบพิเศษสำหรับกรณีกิจการ SMEs โดยหาก SMEs ยื่นแบบเสียภาษี ผู้ประกอบการมีสิทธิที่จะขอคืนภาษีหากมีเครดิตภาษีเกินกว่า 150 ยูโร นอกจากนี้ จะสามารถขอคืนภาษีจากการซื้อสินทรัพย์ได้หากมีเครดิตภาษีเกิน 760 ยูโร

5.3.4 การทำให้เกิดความง่ายในภาษีอื่นๆ

การปรับปรุงเพื่อลดความยุ่งยากอาจไม่จำเป็นเฉพาะภาษีมูลค่าเพิ่มแต่อาจดำเนินการในภาษีอื่นๆ ได้เช่นกัน เช่น การหักภาษี ณ ที่จ่ายหรือการนำส่งประกันสังคมของลูกจ้าง หรือการดำเนินบางประการของภาษีสรรพสามิตก็ตาม ในหลายประเทศมีการกำหนดรูปแบบอย่างง่ายสำหรับการส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย กรณีเงินเดือน หรือประกันสังคม โดยจากผลการศึกษาพบว่าภาระในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Compliance Cost) จะเพิ่มขึ้นเมื่อกิจการมีการจ้างบุคคลากร เนื่องจากภาระที่ต้องดำเนินการในส่วนของผู้จ้างเพิ่มขึ้นแนวทางในหลายประเทศที่จะลดภาระในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ปรากฏดังนี้

แคนาดา อนุญาตให้ SMEs ลดภาระในการนำส่งภาษีและการยื่นแบบเสียภาษี สำหรับลูกจ้าง เช่นเดียวกับการยื่นภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยหากการหักภาษี ณ ที่จ่ายของกิจการต่ำกว่า 3,000 ดอลลาร์แคนาดา จะได้รับให้นำส่งเป็นรายไตรมาส หากรายได้ระหว่าง 3,000-25,000 ดอลลาร์แคนาดา จะต้องนำส่งรายเดือน หากเกิน 25,000-100,000 ดอลลาร์แคนาดา ต้องนำส่งรายในลักษณะรายปักษ์ และหากมากกว่านี้จะต้องนำส่งรายสัปดาห์

เนเธอร์แลนด์ ผู้ประกอบการบุคคลธรรมดาในเนเธอร์แลนด์ สามารถรับการยกเว้นการนำส่งประกันสังคมได้

ญี่ปุ่น ผู้ประกอบการที่มีการจ้างงานน้อยกว่า 50 คน ในกลุ่มอุตสาหกรรม การเงิน ประกันภัย อสังหาริมทรัพย์และค้าปลีก และไม่เกิน 100 คน ในกลุ่มอุตสาหกรรม ค้าส่ง และบริการ หรือ 300 คน ในอุตสาหกรรมอื่นๆ สามารถที่จะจ่ายภาระต่างๆ ผ่านหน่วยงานด้านประกันสังคม (Labor Insurance Administration Association) ซึ่งอยู่ในกำกับของกระทรวงสาธารณสุข แรงงานและสวัสดิการสังคม

สหรัฐอเมริกา กำหนดให้นายจ้างจะต้องส่งค่าจ้างรายไตรมาสและภาษีหัก ณ ที่จ่าย โดยผู้ประกอบการขนาดเล็กสามารถที่มียอดนำส่งไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์สหรัฐ ได้รับสิทธิในการส่งเป็นรายปีแทนการส่งเป็นรายเดือน

ออสเตรเลีย กิจการขนาดเล็กสามารถที่ยืดระยะเวลาการส่งภาษีจากการนำส่งเป็นรายสัปดาห์เป็นรายเดือน แคนดามีอนุญาตให้ในลักษณะทำนองเดียวโดยให้ยืดระยะเวลาเป็นครึ่งปี

ตารางที่ 37 สรุปแนวทางการทำให้เกิดความง่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Simplification)

ประเทศ	5.3.1 ระบบภาษีชนิดเดียว	5.3.2 การจัดทำระบบภาษีเงินได้ให้เกิดความง่าย			5.3.3 การจัดทำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มให้เกิดความง่าย						5.3.4 การทำให้เกิดความง่ายในภาษีอื่นๆ
		1) ภาษีระบบเหมา	2) การใช้ระบบอย่างง่าย	3) การลดภาระในการยื่นแบบเสียภาษี	1) การกำหนดช่วงยกเว้น	2) การลดความยุ่งยากในการคำนวณภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		3) การจัดทำบัญชีการยื่นแบบเสียภาษีการชำระภาษีแบบง่าย		4) รูปแบบอื่นๆ	
						2.1) การใช้ระบบภาษีเหมาจ่ายสำหรับภาษีมูลค่าเพิ่ม	2.2) การทำให้การคำนวณภาษีซื้อง่าย	3.1) การใช้เกณฑ์เงินสด	3.2) การลดจำนวนการยื่นแบบภาษี		
อาร์เจนตินา						✓				✓	
ออสเตรเลีย			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓
ออสเตรีย		✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	
เบลเยียม					✓	✓			✓	✓	
บราซิล	✓	✓				✓		✓	✓	✓	
แคนาดา			✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
ชิลี		✓	✓			✓			✓		
จีน		✓				✓			✓		
สาธารณรัฐเช็ก		✓	✓		✓				✓		
เดนมาร์ก		✓		✓	✓				✓		
เอสโตเนีย					✓			✓			
ฟินแลนด์					✓				✓		
ฝรั่งเศส		✓			✓	✓			✓	✓	
เยอรมนี			✓		✓		✓	✓			
กรีซ					✓	✓		✓		✓	
ฮังการี	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	
ไอซ์แลนด์					✓						
อินเดีย		✓	✓	✓							
ไอร์แลนด์					✓			✓	✓		
อิตาลี	✓	✓	✓		✓			✓	✓	✓	
ญี่ปุ่น		✓		✓	✓		✓				✓
เกาหลี					✓	✓				✓	
ลักเซมเบิร์ก					✓			✓	✓	✓	
เม็กซิโก	✓		✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓
เนเธอร์แลนด์					✓					✓	
นิวซีแลนด์			✓		✓			✓	✓		
นอร์เวย์					✓				✓		
โปแลนด์		✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	
โปรตุเกส		✓			✓			✓	✓	✓	
สโลวะเกีย		✓	✓		✓						
สโลวีเนีย		✓			✓			✓			
แอฟริกาใต้	✓	✓			✓			✓	✓	✓	
สเปน		✓	✓			✓			✓	✓	
สวีเดน			✓					✓	✓		
สวิตเซอร์แลนด์					✓	✓			✓	✓	
ตุรกี	✓		✓	✓						✓	

ประเทศ	5.3.1 ระบบภาษีชนิดเดียว	5.3.2 การจัดทำระบบภาษีเงินได้ให้เกิดความง่าย			5.3.3 การจัดทำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มให้เกิดความง่าย						5.3.4 การทำให้ง่ายในการให้ข้อมูล
		1) ภาษีระบบเหมา	2) การใช้ระบบอย่างง่าย	3) การลดภาระในการยื่นแบบเสียภาษี	1) การกำหนดช่วงยกเว้น	2) การลดความยุ่งยากในการคำนวณภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		3) การจัดทำบัญชีการยื่นแบบเสียภาษีการชำระภาษีแบบง่าย		4) รูปแบบอื่นๆ	
						2.1) การใช้ระบบภาษีเหมาจ่ายสำหรับภาษีมูลค่าเพิ่ม	2.2) การทำให้การคำนวณภาษีซื้อง่าย	3.1) การใช้เกณฑ์เงินสด	3.2) การลดจำนวนการยื่นแบบภาษี		
สหราชอาณาจักร			✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
สหรัฐอเมริกา			✓	✓							✓
รวม 38 ประเทศ	6	17	17	10	28	13	5	18	25	21	5

ที่มา: OECD 2015, Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries

5.4 บทวิเคราะห์มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ในต่างประเทศ

จากประสบการณ์ต่างประเทศที่นำเสนอในบทนี้จะเห็นได้ว่า กลุ่มประเทศ OECD เน้นถึงการจัดทำระบบภาษีให้ดีและถูกต้องตั้งแต่แรกเพื่อเกิดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติตามผ่านการทำระบบภาษีให้มีความง่าย (Tax Simplification Measures) รวมทั้งการสร้างบริการและอำนวยความสะดวกให้แก่ SMEs สามารถปฏิบัติตามกฎหมายภาษีได้ผ่านมาตรการสิทธิประโยชน์ทางภาษี (Tax Incentive Measures) และนอกเหนือไปจาก Tax Incentive Measures และ Tax Simplification Measures ซึ่งเป็นสองแนวทางหลักแล้ว กลุ่มประเทศ OECD ยังได้มีการพัฒนาการบริหารจัดการด้านภาษี (Tax Administration Measures) ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งซึ่งได้มีการศึกษาวรรณกรรมในบทที่ 2 นั่นคือ การพัฒนาทางเทคโนโลยี อาทิ เช่น การลดลงของต้นทุนของซอฟต์แวร์ การมีระบบ Cloud ได้ช่วยให้เกิดการสร้างเทคโนโลยีใหม่ ซึ่งทำให้กิจการสามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ และทำให้ข้อกำหนดกฎหมายต่างๆ สอดประสานเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินธุรกิจปกติ ซึ่งจะช่วยลดทั้งภาระของผู้เสียภาษีและหน่วยงานจัดเก็บด้วย รวมทั้งสามารถให้ข้อมูลแก่ผู้เสียภาษีเกี่ยวกับสถานะภาษีและสถานะการเงินของตนเองด้วยได้อย่างถูกต้อง เช่น ในกรณีของซิติ ผู้ประกอบการสามารถออกไปกำกับภาษีผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งระบบดังกล่าวจะสามารถทำบัญชีได้อย่างง่ายให้แก่ผู้ประกอบการได้อีกด้วย และออสเตรเลีย ที่มีระบบหรือเครื่องมือในการวิเคราะห์ขั้นสูงจะสามารถที่หาข้อมูลในอดีตเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เสียภาษี โดย กรมสรรพากรออสเตรเลีย (Australian Tax Office) เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีและช่วยผู้เสียภาษีที่มีความตั้งใจเสียภาษีให้ได้รับประโยชน์จากระบบที่มีความสะดวกและง่ายมากขึ้น

มาตรการของต่างประเทศในแต่ละรูปแบบจะมีผลต่อ SMEs แตกต่างกันและมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันโดยสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 38 สรุปผลของมาตรการในต่างประเทศต่อ SMEs และเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสีย

รูปแบบมาตรการ	ผลต่อ SMEs	ข้อดี/ข้อเสีย
การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี		
- ให้หักค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายพิเศษ	ช่วยเหลือสภาพคล่องแก่กิจการ SMEs ที่มีกำไรสะสมผลขาดทุนในช่วงเริ่มกิจการ	ช่วยส่งเสริมการลงทุนและกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่โดยทั่วไปแล้วจะช่วยเหลือเฉพาะการลงทุนใหม่เนื่องจากมาตรการในลักษณะนี้มักมีข้อกำหนดให้เฉพาะการซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ใหม่หรือการลงทุนใหม่ รวมทั้งกิจการบางลักษณะอาจมีค่าใช้จ่ายการลงทุนค่อนข้างน้อย โดยกิจการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ เช่น Software เป็นต้น ซึ่งการให้สิทธิหักค่าใช้จ่ายไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจแก่ผู้ประกอบการ ประเทศไทยปัจจุบันมีสิทธิประโยชน์ในลักษณะเดียวกันแล้วตามมาตรการส่งเสริมการลงทุน (พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 604) พ.ศ. 2559)
- ให้เครดิตภาษี	การให้เครดิตภาษีเสมือนเป็นการให้เงินแก่กิจการโดยตรงซึ่งช่วยกิจการในระยะเริ่มต้นและกิจการ SMEs ที่มีกำไรเงินไม่เพียงพอ	โดยส่วนมากการให้เครดิตภาษีจะเป็นการสิทธิประโยชน์เฉพาะกรณีเช่น การวิจัยและพัฒนา อย่างไรก็ตามประเทศไทยไม่มีระบบเครดิตภาษี การคืนภาษีจะทำก็ต่อเมื่อมีภาษีที่ชำระเกินไว้เท่านั้น ซึ่ง หากจะนำระบบดังกล่าวมาใช้ต้องมี การแก้ไขกฎหมายโดยอาจออกเป็นกฎหมายเฉพาะต่อไป
- ให้ยกเว้นภาษีเงินได้เป็นการเฉพาะ	การยกเว้นภาษีเป็นการเฉพาะส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดยกเว้นภาษีเงินได้เป็นระยะเวลาที่กำหนด ซึ่ง SMEs จะได้รับประโยชน์เฉพาะกรณีที่มิกำไร	สิทธิประโยชน์ในลักษณะนี้ประเทศสามารถขอรับการส่งเสริมการลงทุนผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้อยู่แล้ว อย่างไรก็ตามในระยะเริ่มกิจการ SMEs โดยทั่วไปมักไม่มีกำไรซึ่ง SMEs ส่วนใหญ่อาจไม่ได้รับประโยชน์จากมาตรการในลักษณะนี้
- ให้สิทธิประโยชน์สำหรับนักลงทุน	ผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่ขาดแคลนเงินทุนการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนจะช่วยเพิ่มผลตอบแทนในการลงทุนให้นักลงทุนที่สนใจที่เข้าร่วมลงทุนในกิจการ	สิทธิประโยชน์ที่ให้แก่นักลงทุนมีความซับซ้อนเนื่องจากต้องหาผู้รับรองกิจการว่ากิจการดังกล่าวเป็นกิจการที่รัฐให้การส่งเสริม ซึ่งการรับรองส่วนใหญ่มักมีต้นทุนเสมอ ประเทศไทยมีการให้สิทธิประโยชน์ในลักษณะผ่านมาตรการเพื่อสนับสนุนกิจการเงินร่วมลงทุน (พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 597) พ.ศ. 2559)

รูปแบบมาตรการ	ผลต่อ SMEs	ข้อดี/ข้อเสีย
การทำให้เกิดความง่ายในการปฏิบัติตามกฎหมาย		
- ระบบภาษีชนิดเดียว	ลดภาระในการปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance Cost) ของ SMEs โดยตรงส่งผลให้ต่อสภาพคล่องของกิจการ	ระบบภาษีเดียวแม้ว่าจะก่อให้เกิดความง่ายสำหรับผู้ประกอบการ SMEs แต่จะส่งผลเสียหากกิจการเติบโตมีขนาดใหญ่ขึ้นและต้องการกลับมาใช้ระบบปกติ ซึ่งไม่ส่งเสริมการเจริญเติบโตของกิจการ
- การทำให้ความง่ายของภาษีเงินได้	การทำให้เกิดความง่ายในการคำนวณภาษีเงินได้ส่วนใหญ่จะเป็นคำนวณภาษีจากตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ เช่น ยอดขาย หรือคิดเป็นจำนวนคงที่ ซึ่งจะลดภาระในการจัดทำเอกสารบัญชีต่างของกิจการ	แนวทางดังกล่าวปัจจุบันประเทศให้สิทธิหักค่าใช้จ่ายเหมาได้ ซึ่งเหมาะกับกิจการที่มีขนาดเล็กมาก แต่อย่างไรก็ดี การคำนวณในลักษณะภาษีเหมาอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมเนื่องจากภาษีเหมาจะไม่แปรผันตามกำไรแต่จะขึ้นอยู่กับยอดขายหรือตัวแปรที่กำหนดและอาจไม่ส่งเสริมต่อการเจริญเติบโตของกิจการ
- การทำให้เกิดความง่ายของภาษีมูลค่าเพิ่ม	ภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาระต้นทุนต่อกิจการค่อนข้างมากเนื่องจากเป็นการจัดเก็บภาษีแทนหน่วยงานจัดเก็บรวมทั้งต้องจัดเก็บเอกสารจำนวนมาก นอกจากนี้กิจการค้าขายสินค้าไม่แปรูปมักไม่มีภาษีซื้อ	การทำให้เกิดความง่ายของภาษีมูลค่าเพิ่มหลายมีรายรูปแบบ ซึ่งบางกรณีอาจไม่ส่งผลบวกต่อการขยายกิจการ สำหรับรูปแบบที่น่าจะสามารถนำมาใช้ในประเทศไทยได้ เห็นว่าการให้หักค่าใช้จ่ายพิเศษ
- การทำให้เกิดความง่ายของภาษีอื่นๆ	ลดภาระ ในการปฏิบัติตามกฎหมาย ภาษี ของ SMEs โดยตรงส่งผลให้ต่อสภาพคล่องของกิจการโดยการรวมการชำระภาษีค่าธรรมเนียมภาษีท้องถิ่น ไว้ในภาษีชนิดเดียว	การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวแม้ว่าจะง่ายต่อผู้ประกอบการแต่การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวจะไม่ส่งเสริมการเติบโตของกิจการ

ที่มา: จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

จากประสบการณ์ต่างประเทศที่หลากหลายในการศึกษาบทนี้ จะเห็นได้ว่ายังมีมาตรการมากมาย หลากหลายรูปแบบที่ประเทศไทยยังไม่เคยนำมาใช้ ได้แก่

- การให้เครดิตภาษี (Tax Credit) เนื่องจากประเทศไทยยังไม่เคยมีระบบ Tax Credit มาก่อน เนื่องจากระบบนี้จะให้สิทธิประโยชน์แม้ว่าผู้เสียภาษีจะไม่มีภาษีที่ต้องชำระก็ตาม ซึ่งมีความเหมาะสมกับกิจการ SMEs ที่ดำเนินกิจกรรมด้านการวิจัย พัฒนาและนวัตกรรม ที่มักพบปัญหาขาดทุนหรือขาดแคลนเงินทุนในระยะแรกของการดำเนินกิจการ ทั้งนี้ หากจะนำระบบ Tax Credit มาใช้ในประเทศไทยเห็นว่าควรมีการออกกฎหมายเป็นการเฉพาะเนื่องจากต้องมีการจัดสรรงบประมาณพิเศษเพื่อใช้ชดเชยภาระที่เกิดขึ้น ซึ่งแนวอีกทางหนึ่งซึ่งนำมาใช้ได้คือการนำบัตรภาษีที่ปัจจุบันใช้กับการชดเชยสินค้าส่งออกมาใช้สำหรับการให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีการวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

- การกำหนดให้จ่ายภาษีเพียงรูปแบบเดียวสำหรับ SMEs (Single Tax) โดยควรกำหนดให้ผู้เข้าสู่ระบบในระยะเริ่มต้นสามารถเลือกที่จะจ่ายแบบเหมาได้บางกรณีโดยมีระยะเวลาให้ผู้ประกอบการปรับตัว

- การบังคับให้มีการจดทะเบียนภาษีเป็นข้อกำหนดสำคัญในการจดทะเบียนธุรกิจ เนื่องจากการบังคับให้ผู้ประกอบต้องอยู่ในระบบตั้งแต่เริ่มต้นจะเป็นสร้างพฤติกรรมที่ดีให้แก่ผู้ประกอบการ รวมทั้งประเทศไทยสามารถพิจารณานำมาใช้เป็นแนวทางการสนับสนุน SMEs ให้เข้าสู่ระบบและเสียภาษีอย่างถูกต้องเพิ่มมากขึ้นได้ในอนาคต

- การนำบัตรภาษีที่มีการใช้ในปัจจุบันผ่านมาตรการชดเชยค่าภาษีอากรสำหรับสินค้าส่งออก ประยุกต์ใช้โดยให้บัตรภาษีเพื่อเป็นแรงจูงใจเสริมสำหรับผู้ประกอบการที่ทำถูกต้องเป็นสิ่งจำเป็นให้ผู้ประกอบการมีขวัญกำลังใจในการเสียภาษี

ทั้งนี้ รายละเอียดความเหมาะสมของมาตรการในต่างประเทศต่อการประยุกต์ใช้จริงในประเทศไทย จะกล่าวโดยละเอียดในบทที่ 7 ต่อไป

บทที่ 6

บทวิเคราะห์การจัดประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม

การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย ประกอบด้วยระเบียบวิธีวิจัย 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ โดยการทบทวนและวิเคราะห์ทฤษฎี งานวิจัยและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของไทย และศึกษามาตรการสนับสนุน SMEs ในต่างประเทศ และ 2) การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ SMEs ด้วยวิธีการจัดการประชุมกลุ่มย่อยและการใช้แบบสอบถาม โดยสรุปผลการจัดประชุมฯ และการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม ดังนี้

6.1 การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

คณะผู้วิจัยได้จัดการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็น เมื่อวันอังคารที่ 3 พฤษภาคม 2559 เวลา 09.30 น.-15.30 น. ณ โรงแรม S31 สุขุมวิท โดยมีผู้ประกอบการเข้าร่วม 15 คน จากสมาชิกสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และผู้ประกอบการ SMEs อิสระ ทั้งในภาคการผลิต การค้าและการบริการ ในการสอบถามข้อมูลเชิงลึกในการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็น คณะผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1) คณะผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับงานวิจัย ผลการศึกษาและทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของไทยและต่างประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมในการระดมความคิดเห็นและให้ข้อมูลเชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

2) คณะผู้วิจัยได้จัดทำแนวคำถามสำหรับการระดมความคิดเห็น โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ส่วนที่ 2 มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของไทย และ ส่วนที่ 3 มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ในต่างประเทศ ซึ่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมจะช่วยตอบวัตถุประสงค์การวิจัยและนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแนวทางและมาตรการเพื่อสนับสนุน SMEs เพิ่มเติมจากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียดคำถาม ดังนี้

2.1) ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

- อะไรคือปัญหา อุปสรรค ของท่านในการเข้าสู่ระบบภาษี / ในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี
- อะไรคือแรงจูงใจให้ท่านเลือกเข้าสู่ระบบภาษี / ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอย่างครบถ้วน
- ท่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือขจัดปัญหา อุปสรรคดังกล่าวอย่างไร

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของผู้ประกอบการในปัจจุบัน ซึ่งครอบคลุมประเด็นอัตราภาษี บทลงโทษ ต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมาย ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษี พร้อมทั้งสอบถามแนวทางแก้ไขปัญหาในมุมมองของผู้ประกอบการ

2.2) มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของไทย

- การกำหนดนิยาม SMEs ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือไม่
- ระบบและโครงสร้างภาษีในปัจจุบัน ส่งผลอย่างไรต่อการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีและการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการอย่างไร

- ต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ซึ่งครอบคลุม 4 ประเภทภาษี ได้แก่

- 1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล 3) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และ 4) ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยต้องการทราบความเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับข้อกำหนดหรือข้อกำหนดในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีว่า มีความเหมาะสมหรือเป็นอุปสรรคอย่างไรบ้าง และการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายอย่างครบถ้วนก่อให้เกิดต้นทุนของผู้ประกอบการมากน้อยเพียงใด พร้อมทั้งต้องการทราบแนวทางการปรับปรุงระบบและโครงสร้างภาษีซึ่งจะช่วยส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs

2.3) มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ในต่างประเทศ

- มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ในต่างประเทศแบบใดที่ผู้ประกอบการเห็นว่ามิมีประโยชน์ในการสนับสนุน SMEs ของไทย

- ท่านมีข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้มาตรการของต่างประเทศเพื่อปรับปรุงมาตรการสนับสนุน SMEs อย่างไร

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยต้องการทราบความเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการนำมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ในต่างประเทศมาใช้กับบริบทของประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินมาตรการของภาครัฐมีประสิทธิภาพสูงสุดและช่วยส่งเสริมศักยภาพของ SMEs ไทย

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์รายกลุ่มอุตสาหกรรมเพิ่มเติมเพื่อประกอบการสรุปผลการศึกษาให้มีความรอบคอบและรัดกุมมากยิ่งขึ้นโดยขอความร่วมมือจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ให้ข้อมูลประกอบการศึกษารายละเอียดการสัมภาษณ์ปรากฏในภาคผนวก ณ

คณะผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยและจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมดังกล่าว และจัดทำบทวิเคราะห์ผลการจัดประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งจะกล่าวในส่วนต่อไป ประกอบด้วยประเด็นการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) ปัญหาอุปสรรคของผู้ประกอบการ SMEs 2) มาตรการภาษีในปัจจุบันของไทย 3) มาตรการภาษีในต่างประเทศ และ 4) บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.2 บทวิเคราะห์ผลการจัดประชุมกลุ่มย่อย

6.2.1 ปัญหาอุปสรรคของผู้ประกอบการ SMEs

1) ประเด็นภาพรวมทั่วไป

1.1) ความเต็มใจในการชำระภาษี

1.1.1) ปัญหาการทุจริต คอร์รัปชันเงินงบประมาณรายได้ รายจ่ายของประเทศส่งผลให้ความเต็มใจในการจ่ายภาษีลดลง ผู้ประกอบการเห็นว่าไม่ได้รับประโยชน์จากเงินภาษีที่จ่ายไปอย่างคุ้มค่า เนื่องจากปัญหาการคอร์รัปชันทำให้ประเทศไม่ได้รับรายได้จากการเสียภาษีอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยและการใช้รายจ่ายของประเทศไม่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและประเทศ ผู้ประกอบการต้องการให้มีการตรวจสอบการชำระภาษีที่โปร่งใส หากมีกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพจะช่วยเพิ่มความเต็มใจในการชำระภาษีของ SMEs ได้มากขึ้น

1.1.2) SMEs มีต้นทุนในการชำระภาษีสูงซึ่งส่งผลให้ความสามารถในการชำระภาษีต่ำกว่าธุรกิจขนาดใหญ่โดยเปรียบเทียบ ในขณะที่ภาครัฐต้องการให้ SMEs ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอย่างครบถ้วนจึงทำให้แรงจูงใจในการเสียภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายภาษีลดลง ผู้ประกอบการต้องการให้การปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของ SMEs มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะธุรกิจ

1.1.3) ขั้นตอนการยื่น ชำระ และการตรวจสอบภาษีมีความยุ่งยากสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ในการจัดเตรียมเอกสารและขั้นตอนการดำเนินการ ผู้ประกอบการต้องการให้การดำเนินการง่ายและสะดวกที่สุด เพื่อลดระยะเวลาในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของ SMEs

1.1.4) ความไม่เป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการที่อยู่ในระบบภาษีและผู้ประกอบการที่อยู่นอกระบบภาษี เนื่องจากยังมีกลุ่มธุรกิจประเภทเดียวกันที่ไม่อยู่ในระบบภาษีซึ่งมีต้นทุนต่ำกว่าธุรกิจที่อยู่ในระบบภาษีทำให้ผู้ประกอบการที่เสียภาษีอย่างถูกต้องเสียเปรียบในการแข่งขัน ดังนั้น ภาครัฐต้องบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมเพื่อให้ทุกธุรกิจอยู่ในระบบภาษีอย่างเท่าเทียม

1.1.5) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ที่สูงเกินไป เป็นภาระสำหรับผู้ประกอบการ SMEs เพราะมีต้นทุนในการดำเนินการและจัดเตรียมเอกสารให้เป็นไปตามกฎหมายภาษี ผู้ประกอบการต้องการให้ลดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย สำหรับ SMEs เพื่อช่วยเสริมสภาพคล่องให้กับธุรกิจ

1.2) ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

1.2.1) SMEs บางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีและการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี เนื่องจากการเขียนภาษีกฎหมายที่ซับซ้อนและเข้าใจยากทำให้เกิดความสับสนในขั้นตอนการดำเนินการจริงผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดย่อมไม่ทราบว่าภาษีตัวใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของตนหรือไม่ได้ดำเนินการอย่างครบถ้วนส่งผลให้การยื่นเอกสารเพื่อชำระภาษีไม่ครบถ้วนซึ่งเกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสและบุคลากรในการแก้ไขตรวจสอบ

1.2.2) ธุรกิจ SMEs ที่มีขนาดเล็กมักจัดทำบัญชีเองซึ่งผู้ประกอบการบางส่วนยังขาดความรู้ทางด้านการจัดทำบัญชีและขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง การจัดทำบัญชีของ SMEs รายย่อยมีเพื่อบันทึกรายรับ-รายจ่าย ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและไม่สามารถใช้ประกอบการยื่นภาษีได้ อย่างไรก็ดี การจ้างบุคลากรทางด้านบัญชีมีต้นทุนสูงและค่าจ้างบุคลากรค่อนข้างสูง ดังนั้น จึงขาดแคลนบุคลากรทางด้านวิชาชีพบัญชีและผู้สอบทานภาษี (Tax Auditor) สำหรับ SMEs ในต้นทุนที่ธุรกิจสามารถรับได้และคุ้มค่า ผู้ประกอบการจึงเสนอแนะว่าภาครัฐควรส่งเสริมให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจัดทำบัญชีอย่างถูกต้องแต่ผ่อนปรนให้ไม่ต้องการสอบทานภาษีเพื่อลดปัญหาข้างต้น

1.2.3) ลักษณะของกลุ่มอุตสาหกรรมมีผลต่อการเข้าสู่ระบบ เช่น กรณีผู้ประกอบการซอฟต์แวร์ส่วนใหญ่ เนื่องจากสภาพของอุตสาหกรรม การทำงานสามารถทำที่ไหนในโลกก็ได้บางครั้งบริษัทขนาดใหญ่ก็อาจมีการจ้างผู้รับเหมาอิสระเพื่อทำงานในโครงการของตน ซึ่งยากต่อการทำให้ระบบตัวตนของผู้ประกอบการ แต่กรณีผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารเนื่องจากอุตสาหกรรมเป็น การจัดตั้งโรงงานทำให้ปัญหาของการอยู่นอกระบบมีน้อยกว่า

1.3) บทบาทของหน่วยจัดเก็บภาษี (กรมสรรพากร) และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

1.3.1) หน่วยงานจัดเก็บภาษีควรปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์และการกิจองค์กร โดยมุ่งเน้นการให้บริการกับผู้เสียภาษีมากกว่าการเป็นผู้คุมกฎ มีการจัดทำโครงการให้ความรู้และคำปรึกษาทางด้านภาษีอย่างเป็นมิตรกับผู้ประกอบการเพื่อสร้างความเข้าใจและการตระหนักรู้ของการเสียภาษี ประกอบกับการให้ความรู้ทางด้านภาษีอย่างง่ายในรูปแบบ CD ข้อมูลภาษีที่จำเป็นสำหรับ SMEs

1.3.2) บทลงโทษที่สูงเกินไปอาจเป็นดาบสองคมทำให้ผู้ประกอบการไม่เข้าสู่ระบบภาษี นอกจากนี้ เบี้ยปรับเมื่อการยื่นภาษีช้ากว่ากำหนดหรือการดำเนินการไม่ถูกต้องสูงเกินไป ผู้ประกอบการเห็นว่าควรผ่อนปรนเมื่อตรวจพบความผิดครั้งแรกแต่ให้ลงโทษเมื่อทำความผิดซ้ำ

1.3.3) ควรลดการใช้ดุลยพินิจและลดการเผชิญหน้ากับเจ้าหน้าที่ให้น้อยที่สุดเพื่อลดปัญหาการคอร์รัปชัน และใช้เทคโนโลยีทดแทนเพื่อให้การตรวจสอบมีมาตรฐานเดียวกัน เช่น การใช้ระบบผู้เก็บเงินอัตโนมัติ ระบบ e-Payment เป็นต้น นอกจากนี้ การให้คำปรึกษาทางด้านภาษีจะต้องชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกันและมีการแจ้งชื่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้ข้อมูลทุกครั้ง

1.3.4) การเรียกตรวจสอบเอกสารควรสรุปรวมการขอเอกสารเพิ่มเติมทั้งหมดในคราวเดียว ไม่ควรเรียกตรวจสอบเอกสารเพิ่มในเรื่องเดิมซ้ำซ้อน เพื่อลดขั้นตอนและต้นทุนทางเวลาของธุรกิจลง โดยใช้เทคโนโลยีในการเรียกตรวจสอบเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ

1.3.5) เจ้าหน้าที่ควรมีความเข้าใจตัวอุตสาหกรรมเพื่อที่จะเข้าใจหลักปฏิบัติทางธุรกิจ ซึ่งไม่ควรก่อให้เกิดภาระของการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีมากเกินไปซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันสำหรับปัญหาของผู้ประกอบการที่อยู่ในระบบภาษีส่วนใหญ่จะพบว่าปัญหามักคือระยะเวลาในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ที่มักล่าช้าและใช้เวลาซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของการทำธุรกิจของกิจการ

1.4) การส่งเสริม SMEs

1.4.1) การส่งเสริมการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการขนาดใหญ่หรือนักลงทุนต่างชาติ เช่น การให้สิทธิประโยชน์ผ่านคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ไม่เป็นธรรมกับผู้ประกอบการรายเล็กที่ได้รับสิทธิประโยชน์น้อยกว่า เนื่องจาก SMEs มีต้นทุนในการแข่งขันต่ำกว่าจึงควรมีการพัฒนาศักยภาพมากกว่า

1.4.2) SMEs เป็นภาคธุรกิจที่เกิดจากผู้ประกอบการไทยและเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ภาครัฐจึงควรดูแลและส่งเสริม SMEs มากกว่าปัจจุบัน เมื่อพิจารณาการส่งเสริมการลงทุนของประเทศเพื่อนบ้านพบว่า การส่งเสริม SMEs เป็นมาตรการสำคัญของภาครัฐเพื่อกระตุ้นการบริโภคและการลงทุนของผู้ประกอบการ การพัฒนาศักยภาพของธุรกิจจะช่วยให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถการแข่งขันโดยรวมของประเทศให้ก้าวไปสู่การค้ากับต่างประเทศได้

1.4.3) ควรมีการจัดกลุ่ม SMEs ตามประเภทกิจการและระยะเวลาการดำเนินธุรกิจเพิ่มเติมนอกเหนือจากนิยามตามกฎหมาย เพื่อให้มาตรการส่งเสริมเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและตอบโจทย์ของธุรกิจ เช่น ธุรกิจที่กำลังประสบปัญหาควรได้รับการช่วยเหลือมากกว่าธุรกิจที่ตั้งตัวได้แล้ว เป็นต้น

1.4.4) SMEs ที่ดำเนินการมานานและเสียภาษีถูกต้องควรได้รับรางวัลจากการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอย่างถูกต้อง เช่น หากดำเนินการมาครบ 10 20 และ 50 ปี อาจให้หักค่าใช้จ่ายทางด้านบุคลากรเพิ่มขึ้นเนื่องจากค่าจ้างพนักงานจะเพิ่มขึ้นตามอายุงาน เป็นต้น

1.4.5) ควรสนับสนุนผู้ประกอบการโดยหาวิธีที่จะทำให้ SMEs มีรายได้มากขึ้นและลดต้นทุนของ SMEs เพื่อให้ธุรกิจมีกำไรเพิ่มขึ้นจึงจะได้ผลลัพธ์เป็นภาษีที่สูงขึ้น

1.4.6) ผู้ประกอบการต้องการได้รับประโยชน์จากเงินภาษีที่เสียไปใช้จ่ายไปเพื่อสนับสนุน SMEs มากกว่าการช่วยอุดหนุนหรือให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมแก่ผู้ประกอบการรายใหญ่และต่างชาติ

1.4.7) ผู้แทนกลุ่มอาหารเสริม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ให้ความเห็นว่า มาตรการที่ต้องการให้รัฐช่วยเหลือในเรื่องของระบบภาษีสำหรับผู้ประกอบการที่อยู่ในระบบคือ ขอให้คืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้มีความรวดเร็ว ลดภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และรวมทั้งขอให้ภาครัฐประชาสัมพันธ์มาตรการภาษีเพิ่มขึ้น เช่น การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เป็นต้น เนื่องจากผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมไม่ได้รับข้อมูลมาตรการจากภาครัฐและเจ้าหน้าที่จัดเก็บส่วนใหญ่มักจะไม่ได้ไม่ได้แนะนำว่าสามารถใช้สิทธิดังกล่าวได้

1.4.8) ผู้ประกอบการ SMEs เข้าถึงได้ยากเนื่องจากมีมักมีข้อกำหนดและเงื่อนไข และหากใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแต่หากปฏิบัติผิดจะส่งต่อภาระในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่และพนักงานของกิจการเองด้วย ภาครัฐควรสร้างจุดใจในการอำนวยความสะดวก ลดปัญหาอุปสรรคและความยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

2) นิยามและคำจำกัดความ SMEs

2.1) ประเด็นนิยาม/คำจำกัดความ SMEs

ปัจจุบันหน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดนิยาม SMEs ที่แตกต่างกันได้แก่

2.1.1) นิยามของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้กำหนดนิยาม SMEs ตามกฎกระทรวง กำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2545 ซึ่งใช้จำนวนการจ้างงาน และมูลค่าสินทรัพย์ถาวร เป็นเกณฑ์ในการแบ่งขนาดของ SMEs ออกตามประเภทกิจการ ได้แก่ กิจการผลิต กิจการค้าปลีกและค้าส่ง และกิจการบริการ

2.1.2) นิยามของกระทรวงการคลัง โดยกรมสรรพากรได้ได้อาศัยอำนาจประมวลรัษฎากร กำหนดนิยามของ SMEs ไว้ 3 ลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้ 1) เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าและบริการในรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 30 ล้านบาท 2) เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดินไม่เกิน 200 ล้านบาทและจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คน 3) เป็นกิจการขายสินค้าหรือให้บริการที่อยู่ในบังคับภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปีหรือต่อรอบระยะเวลาบัญชี ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

2.1.3) นิยามของกระทรวงพาณิชย์ ได้กำหนดนิยาม SMEs ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยการยกเว้นไม่ต้องจัดให้เงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2544 สำหรับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ซึ่งใช้เกณฑ์ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท มีสินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และมีรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท

2.1.4) กรณิศนาการพาณิชย์ โดยทั่วไปจะกำหนดนิยามของ SMEs โดยใช้เกณฑ์ยอดขายและเพดานภาระหนี้ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการทางการเงิน

การกำหนดนิยามที่แตกต่างกันจะทำให้การดำเนินการส่งเสริม SMEs ของรัฐบาลมิได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสร้างความสับสนให้กับผู้ประกอบการ จึงเห็นว่าการกำหนดนิยาม SMEs เพียงนิยามเดียว และเห็นว่านิยามของกระทรวงอุตสาหกรรมค่อนข้างมีความเหมาะสม

3) ประเด็นภาระภาษีของ SMEs

3.1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

3.1.1) ควรปรับปรุงเพดานการหักค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

3.1.2) รายการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหลายรายการ มีการกำหนดเงื่อนไขที่ต้องมีการใช้จ่ายเงินได้นั้นไปเพื่อวัตถุประสงค์บางประการที่รัฐต้องการสนับสนุน จึงจะสามารถนำรายจ่ายดังกล่าวมาหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ เช่น ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว เป็นต้น ดังนั้น จึงสร้างความไม่เป็นธรรมให้แก่ผู้มีรายได้น้อย ซึ่งไม่สามารถใช้ประโยชน์จากรายการยกเว้นหรือลดหย่อนในกรณีดังกล่าวเท่าที่ควร

3.1.3) ควรปรับปรุงแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาให้สอดคล้องต่อการทำความเข้าใจและการกรอกแบบแสดงรายการฯ

3.2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล

3.2.1) อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลกรณีทั่วไปมีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมา มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีเงินได้ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก

3.2.2) ควรมีการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกิจการ SMEs

3.2.6) ปัจจุบันบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะต้องดำเนินการปรับปรุงกำไรสุทธิตามหลักการบัญชีให้สอดคล้องกับเงื่อนไขตามประมวลรัษฎากรเพื่อให้ได้กำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งมีความยุ่งยากและซับซ้อนมาก

3.2.4) ไม่ควรกำหนดระยะเวลาในการนำผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษี (Loss Carry forward) โดยปัจจุบันอนุญาตให้นำผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ ไม่เกิน 5 ปี มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษี

3.2.5) ควรปรับปรุงจำนวนเงินค่ารับรองและค่าบริการ ซึ่งปัจจุบันให้นำมาหักเป็นรายจ่ายได้เท่ากับจำนวนที่ต้องจ่าย แต่รวมกันต้องไม่เกินร้อยละ 0.3 ของจำนวนรายได้หรือยอดขาย หรือของจำนวนเงินทุนที่ได้รับชำระแล้วถึงวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่า แต่ทั้งนี้ รายจ่ายที่จะนำมาหักได้จะต้องมีจำนวนสูงสุดไม่เกิน 10 ล้านบาท

3.2.6) ควรกำหนดให้นำรายจ่ายในการจ้างผู้จัดทำบัญชี หรือผู้สอบบัญชีมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิในอัตราพิเศษ เช่น หักรายจ่ายได้ 2 เท่า เป็นต้น

3.3) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

3.3.1) ปัจจุบันภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีอัตราภาษีหลายอัตรา หลายวิธีการคำนวณ ซึ่งแตกต่างกันตามประเภทเงินได้ประเภทผู้รับและผู้จ่ายเงินได้ ซึ่งสร้างความสับสนให้ผู้ประกอบการ และก่อให้เกิดต้นทุนในการจัดทำและจัดเก็บเอกสารที่สูงมาก จึงเห็นควรกำหนดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพียงอัตราเดียว

3.3.2) ควรกำหนดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราที่ไม่สูงจนเกินไป เนื่องจากเงินดังกล่าวถือเป็นสภาพคล่องของผู้ประกอบการ

3.3.3) มีความยุ่งยากและล่าช้าในการขอคืนภาษี โดยเฉพาะการตรวจสอบจากกรมสรรพากร ทำให้เกิดปัญหายุ่งยาก เพราะเมื่อมีการตรวจสอบจะไม่ได้ตรวจสอบเฉพาะบัญชีหัก ณ ที่จ่าย แต่จะตรวจสอบบัญชีอื่นๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องด้วย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จึงหลีกเลี่ยงปัญหานี้โดยการไม่ขอคืนภาษี

3.3.4) ควรผ่อนปรนโทษของผู้มีหน้าที่หักภาษีในบางกรณี เช่น การหักและนำส่งภาษี ณ ที่จ่ายไว้ไม่ครบถ้วน หรือล่วงเลยระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น ซึ่งเป็นความผิดครั้งแรก หรือสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ที่ยังไม่มีเจตนาหลบเลี่ยงภาษี

3.4) ภาษีมูลค่าเพิ่ม

3.4.1) ปัจจุบันมีการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับการผลิตสินค้าและบริการบางประเภท ซึ่งผู้ประกอบการเห็นว่าควรยกเลิกการยกเว้นดังกล่าว เนื่องจากสร้างความไม่เป็นธรรมในระบบเศรษฐกิจ

3.4.2) ผู้ประกอบการมีต้นทุนสูงในการจัดทำ และเก็บเอกสารในการจัดทำรายละเอียดภาษีขายและภาษีซื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการประเภทค้าปลีกและค้าส่ง เป็นต้น

3.5) ด้านการบริหารจัดเก็บภาษี

3.5.1) กรมสรรพากรควรเน้นการให้บริการคำปรึกษา แนะนำด้านภาษีให้แก่ผู้ประกอบการมากกว่ามุ่งการจัดเก็บภาษีเพียงอย่างเดียว

3.5.2) ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย โดยลดกระบวนการทางภาษีที่ต้องใช้อำนาจดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ให้น้อยที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบและการประเมินภาษี ซึ่งเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ และเป็นช่องโหว่ให้เกิดการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ได้

6.2.2 มาตรการภาษีในปัจจุบันของไทย

คณะผู้วิจัยได้แบ่งประเภทมาตรการภาษีที่เคยบังคับใช้ในอดีต และบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ออกเป็น 3 ประเภทหลัก และได้สอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการในแต่ละมาตรการและข้อเสนอแนะโดยสรุปได้ ดังนี้

1) การยกเว้นหรือลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

ความคิดเห็น

การยกเว้นหรือลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่มีกำไรเท่านั้น ซึ่งโดยปกติแล้วผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มดำเนินธุรกิจมักจะขาดทุนในช่วงแรก

ข้อเสนอแนะ

เสนอให้มีการให้รางวัลแก่ผู้เสียภาษีที่ดี เพื่อจูงใจให้ผู้เสียภาษีรายอื่นๆ เสียภาษีอย่างถูกต้อง

2) การอนุญาตให้หักรายจ่ายบางประเภทในอัตราพิเศษ และการหักค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาสำหรับทรัพย์สินบางประเภทในอัตราเร่ง

ความคิดเห็น

การอนุญาตให้หักรายจ่ายบางประเภทในอัตราพิเศษ เช่น หักรายจ่ายเพื่อการจัดอบรมสัมมนา และรายจ่ายสำหรับค่าจ้างคนพิการเข้าทำงานในสถานประกอบการ ได้ 2 เท่า เป็นต้น หรือการซื้อทรัพย์สินบางประเภท เช่น การหักค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีได้ในอัตราร้อยละ 40 ในปีแรก และการหักค่าเสื่อมราคาของเครื่องบันทึกการเก็บเงินได้ในอัตราร้อยละ 100 ในปีแรก เป็นต้น ผู้ประกอบการที่จะได้รับประโยชน์จากมาตรการดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการที่มีสภาพคล่องหรือมีกำไรสะสมที่พร้อมที่จะจ่ายหรือซื้อทรัพย์สินตามมาตรการที่กำหนด หรือมีการวางแผนไว้ก่อนมีมาตรการอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ

- อนุญาตให้นำรายจ่ายซึ่งเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการยื่นเสียภาษี (Tax Compliance Cost) มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษีได้ในอัตราพิเศษ

- อนุญาตให้นำรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งมาตรฐานการดำเนินธุรกิจต่างๆ เช่น มาตรการ International Organization for Standardization (ISO) เป็นต้น มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษีได้ในอัตราพิเศษ

- ควรกำหนดมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริม SMEs ให้ทำการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อการพาณิชย์

3) การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับผู้มีรายได้ไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี

ความคิดเห็น

ควรปรับเพิ่มรายรับที่จะได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้มากกว่า 1.8 ล้านบาท เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

6.2.3 มาตรการภาษีในต่างประเทศ

1) สรุปความเห็นต่อมาตรการส่งเสริม SMEs ในต่างประเทศ

ผู้ประกอบการมีความเห็นว่าควรมีเครื่องมือที่หลากหลายในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ SMEs ที่อยู่ในระบบไม่เสียเปรียบด้านต้นทุนต่อผู้ประกอบการ SMEs ที่อยู่นอกระบบซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมด้านต้นทุน และขอให้กรมสรรพากรกวาดล้างผู้ประกอบการ ที่อยู่นอกระบบ เพื่อให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนที่ใกล้เคียงกันและไม่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

2) ความเห็นต่อมาตรการในต่างประเทศกรณีบุคคล

2.1) ภาษีเงินได้นิติบุคคล

- การให้สิทธิทางภาษีจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ SMEs เนื่องจาก SMEs ส่วนใหญ่ใช้เวลากว่าจะมี เริ่มมีกำไรซึ่งในช่วงปีที่เริ่มต้นกิจการมักจะขาดทุน หากนำระบบเครดิตภาษีมาใช้เห็นว่าการใช้ได้ให้ประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับข้อกำหนดเงื่อนไข ระบบการตรวจสอบ

- ปรับการใช้สิทธิประโยชน์สำหรับ ค่ารับรองลูกค้า ค่าทำการตลาดการออกบูธ ค่าใช้จ่ายเดินทาง ให้มีความยืดหยุ่นและเป็นปัจจุบัน เนื่องจากไม่สอดคล้องกับสภาพการแข่งขันในปัจจุบัน

- การใช้สิทธิหักค่าเสื่อม หรือ การหักค่าใช้จ่าย ควรมีการปรับให้เกิดความง่ายโดยเฉพาะการตีความ เช่น รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจการ ซึ่งบ่อยครั้งความเห็นที่ไม่ตรงกัน ระหว่างรายจ่าย ที่เกี่ยวข้องกับกิจการแต่เจ้าหน้าที่ เห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับการ และควรพิจารณาค่าใช้จ่ายที่จำเป็น เช่น พงษ์ชกฟอก ควรให้เป็นค่าใช้จ่ายได้

- มาตรการที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาและนวัตกรรมได้ ต้องมีการกฎหมายด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่เข้มแข็ง มีการให้สิทธิประโยชน์หรือส่วนแบ่งรายได้จากนวัตกรรมที่เกิดขึ้นภายในองค์กร

- ควรมีระบบบัญชีสำหรับ SMEs โดยเฉพาะลดต้นทุนและความยุ่งยากให้แก่ SMEs
- ควรให้สิทธิการนำผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษี (Loss Carry Forward) ได้ไม่มีกำหนดเนื่องจากธุรกิจอาจจะได้กำไรต้องใช้ระยะเวลา
- การวิจัยพัฒนาควรผลักดันให้งานวิจัยของนักวิชาการสามารถนำไปใช้หรือพัฒนาในเชิงพาณิชย์ได้
- SMEs ไม่สามารถเข้าถึงมาตรการที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงการขอรับการส่งเสริมการลงทุน

2.2) ภาษีมูลค่าเพิ่ม

- ควรมีการผ่อนปรน และช่วยเหลือต้นทุนในการจัดทำภาษีมูลค่าเพิ่ม เนื่องจากผู้ประกอบการ เป็นผู้มีหน้าที่ทำส่งจัดเก็บแทนกรมสรรพากรซึ่งภาระในการจัดเก็บเป็นภาระของผู้ประกอบการ หากดำเนินการไม่ถูกต้องกลับต้องเสียเบี้ยปรับเงินเพิ่มซึ่งเป็นต้นทุนของผู้ที่อยู่ในระบบมาก
- ควรมีการแก้ปัญหาที่ผู้ประกอบการในระบบไม่สามารถออกไปกำกับภาษีซื้อได้หรือผู้ขายไม่ยอมออกไปกำกับภาษี

2.3) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ควรมีการปรับลดอัตราเนื่องจากส่งผลต่อกระแสเงินสดของกิจการ รวมทั้งการขอคืนภาษีจะต้องส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนทั้งผู้ประกอบการอย่างมาก

2.4) ประเด็นอื่นๆ

การปรับอัตราค่าแรงขึ้นต่ำส่งผลต่อต้นทุนของกิจการอย่างมาก นอกจากนี้ผู้ประกอบการ เห็นว่านอกจากต้นทุนทางภาษียังมีต้นทุนอย่างอื่นที่เป็นภาระของผู้ประกอบการ เช่น ภาระการนำส่งประกันสังคม เป็นภาระของกิจการเช่นเดียวกัน

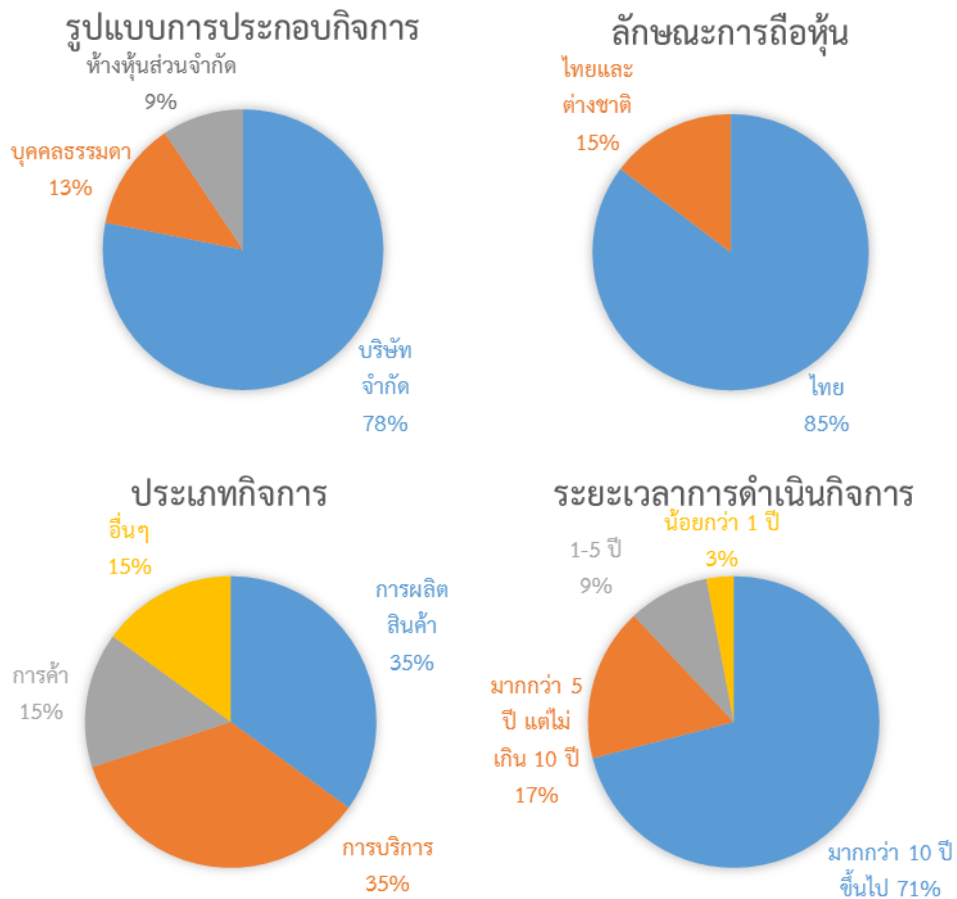
6.3 วิธีการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม

คณะผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม (ภาคผนวก ข) ผ่านทางสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและทางอินเทอร์เน็ตเป็นระยะเวลา 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน 2559 ถึง วันที่ 4 กรกฎาคม 2559 จำนวน 400 ชุด และได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามรวม 36 ชุด ซึ่งสามารถสรุปผลสำรวจได้เป็น 3 ประเด็นหลักๆ ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบภาษี และ (3) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงมาตรการ/นโยบาย แนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน

6.4 บทวิเคราะห์แบบสอบถาม

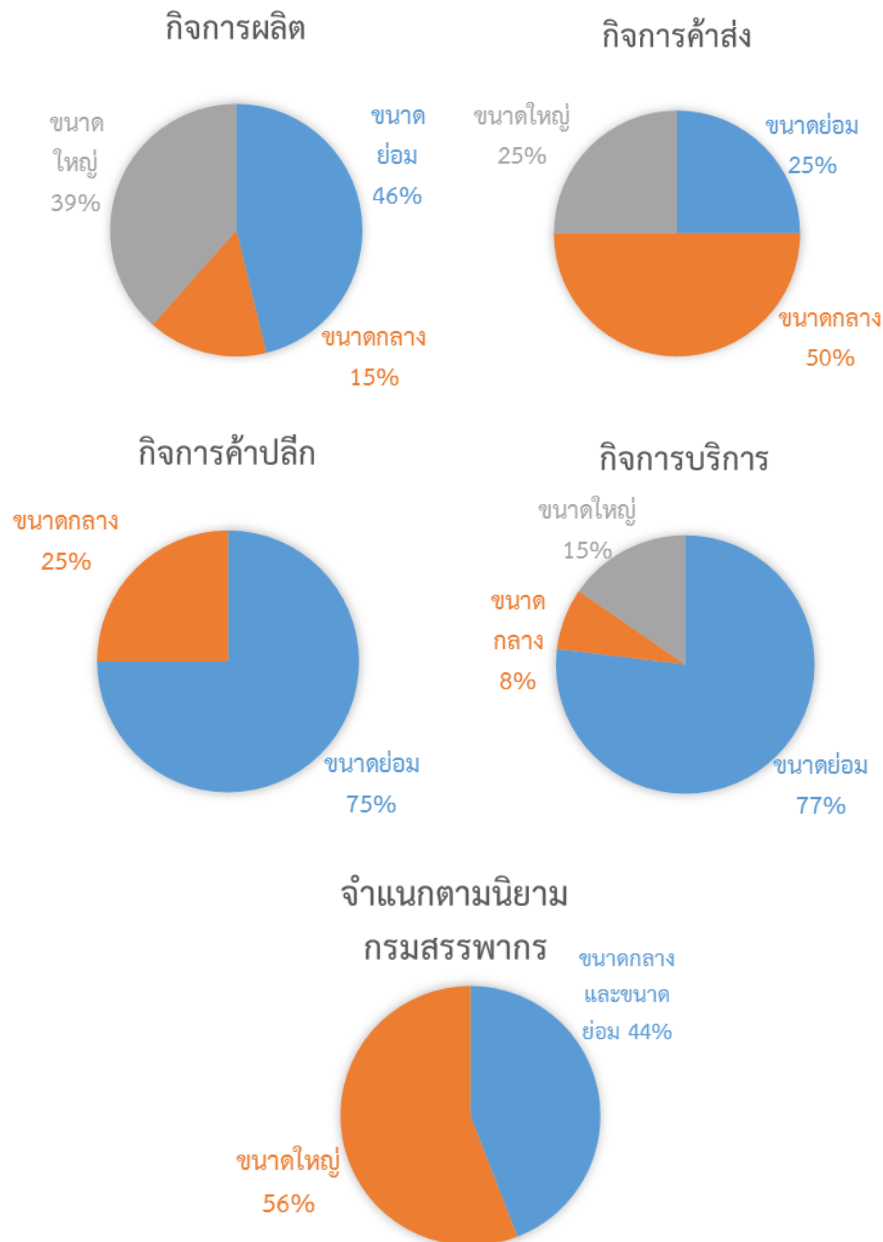
6.4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ

แผนภูมิที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะกิจการเป็นบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบุคคลธรรมดา โดยร้อยละ 78 มีลักษณะเป็นบริษัทจำกัด และร้อยละ 13 เป็นบุคคลธรรมดา สำหรับในลักษณะการถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นการถือหุ้นโดยคนไทย (ร้อยละ 85) และส่วนที่เหลือเป็นการถือหุ้นร่วมกันระหว่างคนไทยและคนต่างชาติ (ร้อยละ 15) นอกจากนี้ เมื่อสอบถามเกี่ยวกับประเภทของกิจการ ธุรกิจประเภทการผลิตสินค้า และประเภทการบริการมีสัดส่วนเท่ากันร้อยละ 35 และประเภทการค้าและประเภทอื่นๆ ก็มีสัดส่วนเท่ากันร้อยละ 15 ในขณะที่เมื่อสอบถามระยะเวลาการเปิดดำเนินการ ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 71 เปิดดำเนินการมาแล้วมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 17 เปิดดำเนินการ มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 2 ขนาดของธุรกิจเมื่อจำแนกตามนิยาม

ทั้งนี้ เมื่อจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามตามนิยามวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของกระทรวงอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543 จะพบว่า ร้อยละ 61 ของธุรกิจประเภทการผลิตเป็น SMEs โดยเป็นขนาดกลางร้อยละ 15 และขนาดย่อมร้อยละ 46 ในขณะที่ประเภทกิจการค้าส่งซึ่งสามารถแบ่งย่อยได้เป็นการค้าส่งและการค้าปลีก โดยการค้าส่งคิดเป็นร้อยละ 50 ของกิจการการค้าทั้งหมด สำหรับกิจการค้าส่งเป็น SMEs ร้อยละ 75 แบ่งเป็นขนาดกลางร้อยละ 50 และขนาดย่อมร้อยละ 25 สำหรับกิจการค้าปลีกผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็น SMEs แบ่งเป็นขนาดกลางร้อยละ 25

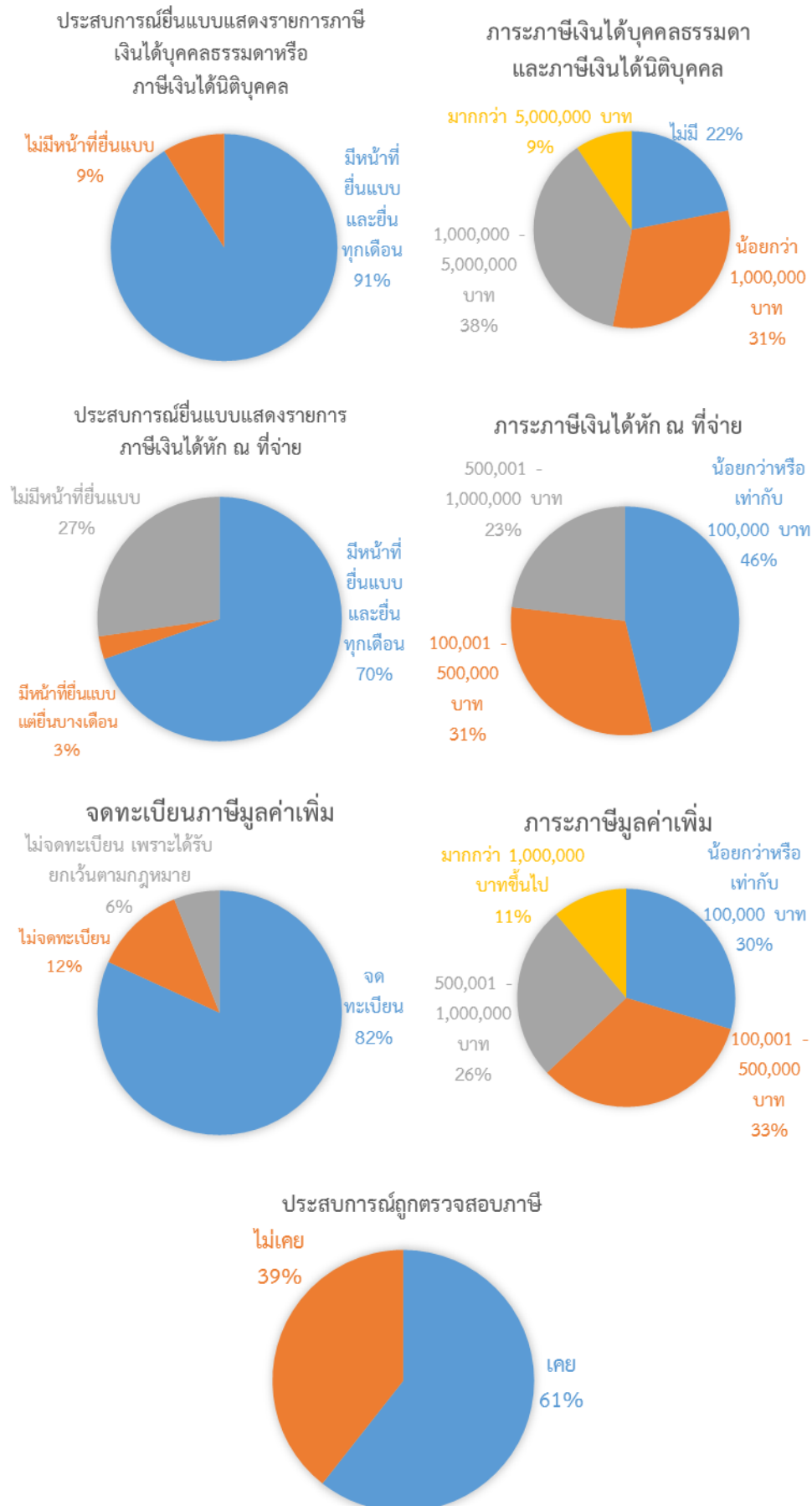
ในส่วนของกิจการบริการ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็น SMEs คิดเป็นร้อยละ 85 โดยเป็นขนาดกลางร้อยละ 8 แต่ถ้าหากจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามตามนิยามของกรมสรรพากรโดยอาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากร ออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจ SMEs จะพบว่าจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดร้อยละ 44 เป็น SMEs ดังแผนภูมิที่ 2

ตารางที่ 39 ระดับความรู้เกี่ยวกับภาษี

ระดับความรู้เกี่ยวกับภาษี	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ภาษีเงินได้นิติบุคคล	ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	เฉลี่ยรวม 4 ภาษี
มีความรู้เป็นอย่างดี	23	23	24	23	23.25
ปานกลาง	65	53	46	53	54.25
เล็กน้อย	9	18	24	21	18
ไม่มีความรู้เลย	3	6	6	3	4.5
รวม	100	100	100	100	100

นอกจากนี้ ได้มีการสอบถามเกี่ยวกับระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล 3) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และ 4) ภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังตารางที่ 39 เพื่อเป็นการประเมินว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เกี่ยวกับภาษีในระดับใด ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีหรือไม่ มีภาระภาษีเท่าใด และเคยได้รับการตรวจสอบจากกรมสรรพากรหรือไม่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกว่าร้อยละ 75 มีความคิดเห็นว่าคุณเองเป็นผู้มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษี โดยเป็นการเฉลี่ยรวม 4 ประเภทภาษีตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป ซึ่งภาษีดังกล่าว ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อพิจารณาในแต่ละประเภทภาษี จะพบว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่ามีความรู้ในระดับปานกลางขึ้นไปมากที่สุด แต่ในภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ซึ่งเป็นภาษีที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของนิติบุคคลและจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นบริษัทจำกัดถึงร้อยละ 78 ซึ่งคิดเป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นั้น ถือว่าเป็นภาษีที่มีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าคุณเองมีความรู้ในระดับเล็กน้อยถึงไม่มีความรู้เลยเป็นจำนวนมากกว่าเมื่อเทียบกับภาษีประเภทอื่นๆ แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ในระดับปานกลางขึ้นไป และถ้าหากภาครัฐต้องการที่จะเพิ่มการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เป็นลำดับแรก

แผนภูมิที่ 3 ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการขึ้นแบบภาษีและการถูกตรวจสอบจากกรมสรรพากร

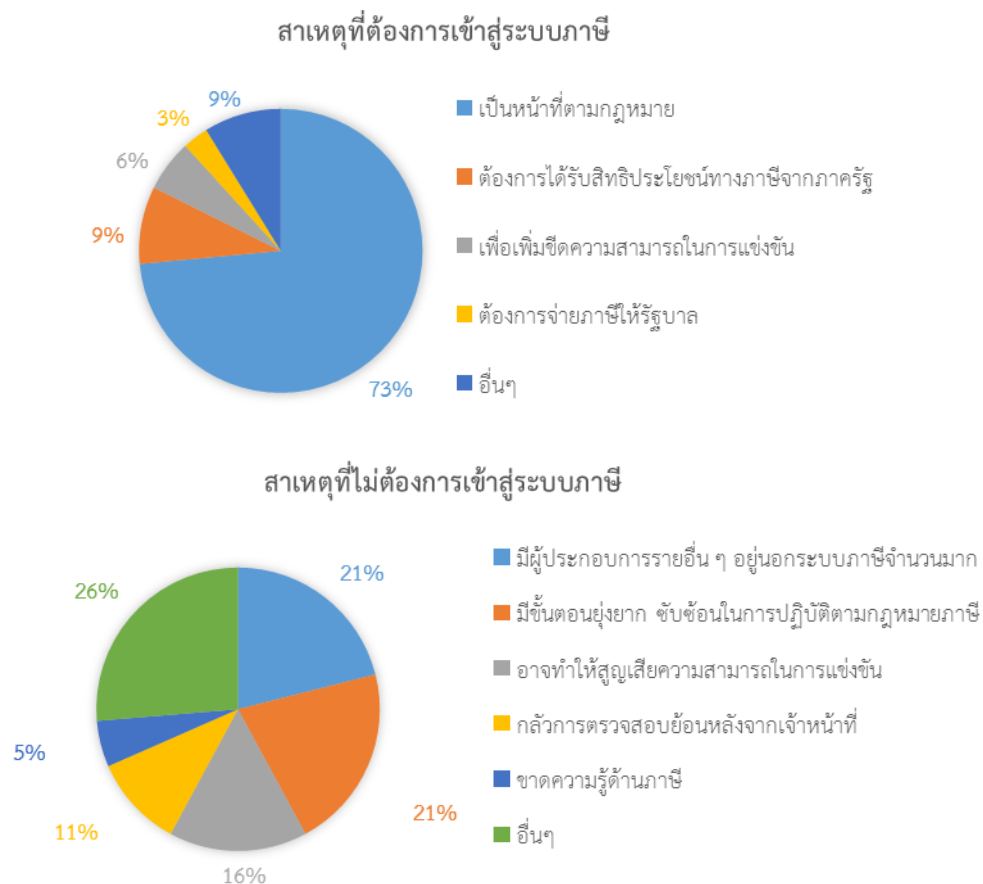

เมื่อมีการสอบถามถึงการยื่นแบบแสดงรายการภาษีของภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาหรือภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และการจดทะเบียนผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังแผนภูมิที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการยื่นแบบแสดงรายการภาษีและจดทะเบียนอย่างถูกต้อง และมีภาระภาษีที่แตกต่างกันไปตามช่วงรายได้ โดยร้อยละ 91 มีการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลทุกเดือน ซึ่งร้อยละ 38 มีภาระภาษี 1,000,000-5,000,000 บาท รองลงมาคือร้อยละ 31 พบว่า มีภาระภาษีเงินได้น้อยกว่า 1,000,000 บาท สำหรับภาษีหัก ณ ที่จ่าย พบว่า ร้อยละ 70 มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายและยื่นทุกเดือน ซึ่งส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 46 มีภาระภาษีน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท ในส่วนของภาษีมูลค่าเพิ่มผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 82 มีการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่หรือร้อยละ 33 มีภาระภาษีอยู่ระหว่าง 100,000-500,000 บาท นอกจากนี้ เมื่อสอบถามถึงประสบการณ์ถูกตรวจสอบภาษี พบว่าร้อยละ 61 ของผู้ตอบแบบสอบถามเคยถูกตรวจสอบภาษี

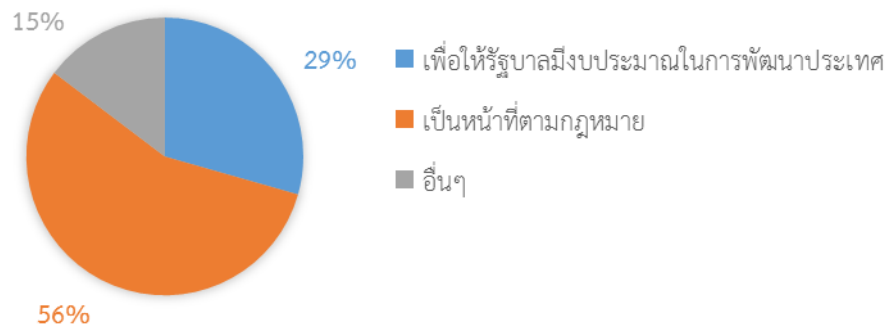
6.4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษี

1) ทศนคติเกี่ยวกับการเข้าสู่ระบบภาษีและความเต็มใจในการจ่ายภาษี

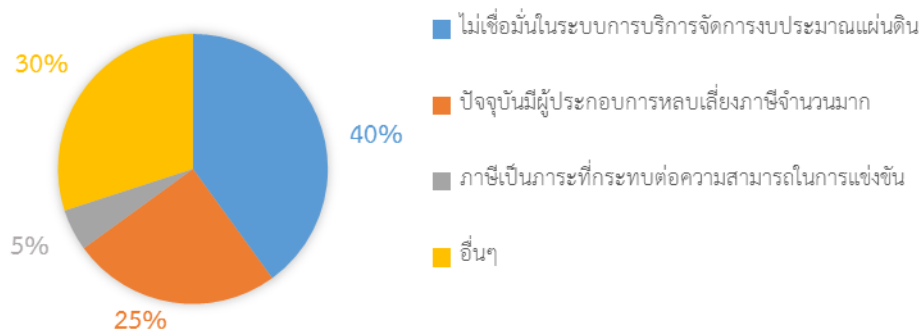
แผนภูมิที่ 4 ทศนคติเกี่ยวกับการเข้าสู่ระบบภาษีและความเต็มใจในการจ่ายภาษี

สาเหตุของความเต็มใจจ่ายภาษี

สาเหตุของความไม่เต็มใจจ่ายภาษี

ดังแผนภูมิที่ 4 ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 73 มองว่าการเข้าสู่ระบบภาษีเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย แต่ในขณะเดียวกันผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เข้าสู่ระบบภาษีร้อยละ 21 มีความคิดเห็นว่ามีผู้ประกอบการรายอื่นๆ อีกจำนวนมากที่ไม่อยู่ในระบบภาษี จึงเป็นสาเหตุที่ไม่เข้าสู่ระบบ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความเป็นธรรมในระบบภาษีที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ายังเป็นปัญหาและเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเข้าสู่ระบบภาษี และอีกร้อยละ 21 มีความคิดเห็นว่ามีขั้นตอนยุ่งยาก ซับซ้อนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี นอกจากนี้หากถามความเต็มใจในการจ่ายภาษี ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 56 ยังคงยืนยันว่าการจ่ายภาษีเป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่ควรปฏิบัติตาม ในขณะที่ร้อยละ 40 ยังไม่เชื่อมั่นในการบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน โดยมีการระบุถึงการคอร์รัปชันและเอื้อผลประโยชน์แก่พวกพ้องในการปฏิบัติงานและการบริหารเงินภาษีของภาครัฐที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นธรรมและความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นสาเหตุให้ไม่มีความเต็มใจที่จะจ่ายภาษี จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับเหตุผลที่ผู้ประกอบการไม่เข้าสู่ระบบภาษี ที่มีสาเหตุมาจากการไม่เชื่อมั่นในความเป็นธรรมของระบบภาษี

ตารางที่ 40 การจัดกลุ่ม 4 ทศนคติเกี่ยวกับระบบภาษี

ทัศนคติเกี่ยวกับระบบภาษี	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มีความ คิดเห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ความเป็นธรรมของระบบภาษี					
ระบบภาษีมีความโปร่งใสและเป็นธรรม	3	50	20	15	12
กังวลว่าภาษีจะถูกใช้ไปอย่างไม่เกิดประโยชน์สูงสุด	50	29	12	6	3
ผู้ที่หลบเลี่ยงภาษีสร้างผลร้ายต่อการพัฒนาประเทศ	38	44	12	3	3
ภาษีกระทบต่อความสามารถในการแข่งขัน	20	41	18	18	3
การบังคับใช้บทลงโทษ					
มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับผู้เลี่ยงภาษี	9	32	29	21	9
แรงจูงใจในการเข้าสู่ระบบภาษี					
เมื่อเข้าสู่ระบบจะได้รับสิทธิประโยชน์จากรัฐ	29	44	6	12	9
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบภาษี					
กฎหมายยากต่อการทำความเข้าใจ	17	59	9	3	12
ทุกคนมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย	47	50	-	-	3
มีขั้นตอนยุ่งยาก ซับซ้อนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี	20	56	9	12	3
ได้รับการอำนวยความสะดวกจากเจ้าหน้าที่	-	41	24	23	12

ในการถามถึงทัศนคติอื่นๆ เกี่ยวกับระบบภาษี ผู้วิจัยได้แบ่งคำถามออกเป็น 4 กลุ่มที่สำคัญ ดังตารางที่ 40 ได้แก่ กลุ่มความเป็นธรรมของระบบภาษี กลุ่มการบังคับใช้บทลงโทษ กลุ่มแรงจูงใจในการเข้าสู่ระบบภาษี และกลุ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบภาษี ซึ่งในแต่ละกลุ่มสามารถให้ผลได้ ดังนี้

กลุ่มคำถามที่เกี่ยวกับความเป็นธรรมของระบบภาษี ข้อความที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยขึ้นไปเป็นจำนวนมากที่สุด คือ ผู้ที่หลบเลี่ยงภาษีสร้างผลร้ายต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักและให้ความสำคัญของผู้ตอบแบบสอบถามที่มองว่าการจ่ายภาษีเป็นการนำเงินไปเพื่อพัฒนาประเทศและการที่มีผู้ที่หลบเลี่ยงภาษีทำให้ประเทศขาดรายได้และเป็นผลเสียต่อการพัฒนาประเทศ และยังสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติในการเข้าสู่ระบบภาษีในส่วนของแบบสอบถามก่อนหน้านี้ที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ต้องการเข้าสู่ระบบภาษีเพราะเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งผู้เสียภาษีมิหน้าที่ต้องปฏิบัติตามและนำเงินภาษีที่ได้ไปพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ หากพิจารณาในข้อความที่มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งจะพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความกังวลว่าภาษีจะถูกใช้ไปอย่างไม่เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่เชื่อมั่นในความโปร่งใสของระบบบริหารจัดการที่อาจเกิดการทุจริต คอร์รัปชัน และนำเงินภาษีไปใช้อย่างไม่เกิดประโยชน์สูงสุด

โดยทัศนคตินี้มีความสอดคล้องกับคำถามในส่วนทัศนคติเกี่ยวกับความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความไม่เต็มใจจ่ายภาษีโดยสาเหตุหลักมาจากการไม่เชื่อมั่นในการบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน โดยในกลุ่มคำถามที่เกี่ยวกับความเป็นธรรมของระบบภาษีนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีการสะท้อนและเน้นย้ำให้เห็นถึงปัญหาของความเป็นธรรมของระบบภาษีในเรื่อง หน้าที่ในการเสียภาษีและความโปร่งใสในการบริหารจัดการเงินภาษีว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากและเป็นปัจจัยหลักในการเข้าสู่ระบบภาษีและความเต็มใจในการจ่ายภาษี

ถัดมาในกลุ่มของการบังคับใช้บทลงโทษ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่มีความคิดเห็นถึงเห็นด้วยที่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับผู้เลี่ยงภาษี ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าการมีบทลงโทษผู้เลี่ยงภาษีนั้นมีอยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มที่สามคือกลุ่มคำถามที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าสู่ระบบภาษี ผู้ตอบแบบสอบถามกว่าร้อยละ 73 มีความเห็นในระดับเห็นด้วยขึ้นไปต่อข้อความ เมื่อเข้าสู่ระบบจะได้รับสิทธิประโยชน์จากรัฐ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่าการให้สิทธิประโยชน์เพื่อจูงใจให้ผู้เสียภาษีเข้าสู่ระบบยังเป็นเรื่องที่สำคัญและรัฐควรดำเนินนโยบายดังกล่าวต่อไป เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนผู้เสียภาษีในระบบ

ในกลุ่มสุดท้ายคือ กลุ่มคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบภาษี ข้อความที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นในระดับเห็นด้วยขึ้นไปเป็นจำนวนมากที่สุด คือ ทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งคิดเป็นกว่าร้อยละ 97 โดยในประเด็นดังกล่าว เป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึงสาเหตุที่ควรเข้าสู่ระบบภาษีที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย และทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งยังแสดงถึงความตระหนักในหน้าที่ที่ต้องเสียภาษีที่ประชาชนทุกคนพึงมี นอกจากนี้ในข้อความกฎหมายขากต่อการทำความเข้าใจ และมีขั้นตอนยุ่งยาก ซับซ้อนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าร้อยละ 75 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยขึ้นไป แสดงให้เห็นถึงความรู้และความเข้าใจในระบบภาษีที่มีปัญหาในเรื่องกฎหมายที่ยากต่อการทำความเข้าใจและระบบภาษีมีความยุ่งยาก เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติตาม

ตารางที่ 41 ภาพรวมทัศนคติระบบภาษี

ทัศนคติระบบภาษี	เห็นด้วย ขึ้นไป	ไม่มี ความคิดเห็น	ไม่เห็นด้วยและ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
อันดับ 1 ทุกคนมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย	97	-	3
อันดับ 2 ผู้ที่หลบเลี่ยงภาษีสร้างผลร้ายต่อการพัฒนาประเทศ	82	12	6
อันดับ 3 กังวลว่าภาษีจะถูกใช้ไปอย่างไม่เกิดประโยชน์สูงสุด	79	12	9
อันดับ 4 กฎหมายยากต่อการทำความเข้าใจ มีขั้นตอนยุ่งยาก ซับซ้อนในการปฏิบัติตามกฎหมาย	76 76	9 9	15 15
อันดับ 5 เมื่อเข้าสู่ระบบจะได้รับสิทธิประโยชน์จากรัฐ	73	6	21

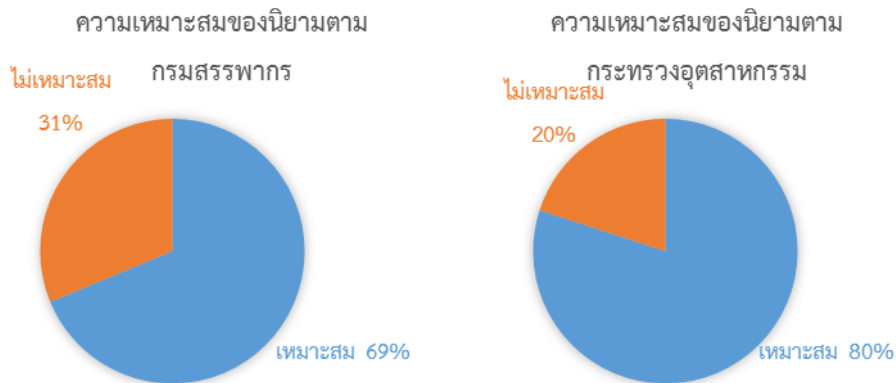
ในภาพรวมสำหรับทัศนคติอื่นๆ เกี่ยวกับระบบภาษี ตารางที่ 41 สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมองว่าการเข้าสู่ระบบภาษีนั้นเป็นเรื่องที่ประชาชนทุกคนพึงกระทำ เพราะเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย แต่ทั้งนี้สาเหตุของการเข้าสู่ระบบภาษีหรือไม่นั้นและความเต็มใจจ่ายภาษี ก็มีสาเหตุที่แตกต่างกัน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการเข้าสู่ระบบภาษีเป็นการนำเงินไปพัฒนาประเทศ ดังนั้นผู้ที่หลบเลี่ยงภาษีจึงถูกมองว่าเป็นผู้สร้างผลร้ายต่อการพัฒนาประเทศ แต่ทั้งนี้ ด้วยโครงสร้างรายได้รายจ่ายของภาครัฐที่มีสองทาง ได้แก่ ส่วนรายได้ซึ่งมาจากภาษีและรายได้อื่นๆ ของรัฐ และส่วนรายจ่ายที่มาจากการใช้จ่ายของภาครัฐ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสาเหตุที่แท้จริงอยู่ในส่วนของรายจ่ายที่รัฐนำเงินภาษีอากรที่ได้ไปใช้จ่ายอย่างไม่เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่โปร่งใส หรือมีการคอร์รัปชันเกิดขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามกว่าครึ่งไม่เชื่อมั่นในภาครัฐและก่อให้เกิดเป็นความไม่เต็มใจจ่ายภาษี ถ้าหากต้องการที่จะทำให้ระบบภาษีมียุทธธภาพและมีผู้เสียภาษีเข้าสู่ระบบภาษีควรนำโครงสร้างการจัดการรายได้รายจ่ายภาครัฐมาพิจารณาควบคู่กันไป เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจในความเป็นธรรมและความโปร่งใสในการใช้จ่ายของรัฐ นอกจากนี้กฎหมายเองก็เป็นส่วนสำคัญที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามี ความยากต่อการเข้าใจและการนำไปสู่การปรับใช้จริงเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งถ้าหากรัฐมีการปรับปรุงกฎหมายให้มีความง่ายขึ้นทั้งในการทำความเข้าใจและการนำไปปฏิบัติจริงจะสามารถช่วยให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมายได้มากขึ้น และในส่วนของแรงจูงใจในการเข้าสู่ระบบภาษีที่ประชาชนมองว่าเมื่อเข้าสู่ระบบ

จะได้รับสิทธิประโยชน์จากภาครัฐ เป็นส่วนที่ชี้ให้เห็นว่าการให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้เสียภาษีมีผลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบภาษี ดังนั้นรัฐบาลจึงควรให้สิทธิประโยชน์ในการจูงใจผู้เสียภาษีเข้าสู่ระบบต่อไป แต่ทั้งนี้ต้องมีการคำนึงถึงผลที่ได้จากการให้สิทธิประโยชน์และสิ่งที่รัฐต้องเสียไป โดยนำมาเปรียบเทียบกัน และคำนึงถึงความคุ้มค่าด้วย เพื่อให้สิทธิประโยชน์ดังกล่าวไม่เป็นการทำให้รัฐสูญเสียรายได้มากเกินไป

2) นิยามวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

สำหรับประเด็นการให้คำนิยามของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีการให้คำนิยามจากกรมสรรพากร กำหนดให้ “บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าและบริการในรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 30 ล้านบาท จะถือเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และได้รับสิทธิเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราลด” พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 69 คิดว่าเป็นการให้คำนิยามที่เหมาะสมแล้ว นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงคำนิยามอื่นๆ เช่น การเพิ่มเกณฑ์รายได้เป็น 50 ล้านบาท การอ้างอิงนิยามตามต่างประเทศ การพิจารณาประเภทกิจการ โดยไม่มีการแยกประเภทกิจการ เป็นต้น ในส่วนของการให้คำนิยามจากกระทรวงอุตสาหกรรม ที่มีการให้คำนิยามโดยอ้างอิงพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 80 มีความคิดเห็นว่าคำนิยามตามกระทรวงอุตสาหกรรมมีความเหมาะสมแล้ว (ตารางที่ 7 นิยาม SMEs ตามคำนิยามของกระทรวงอุตสาหกรรม) ดังแผนภูมิที่ 5

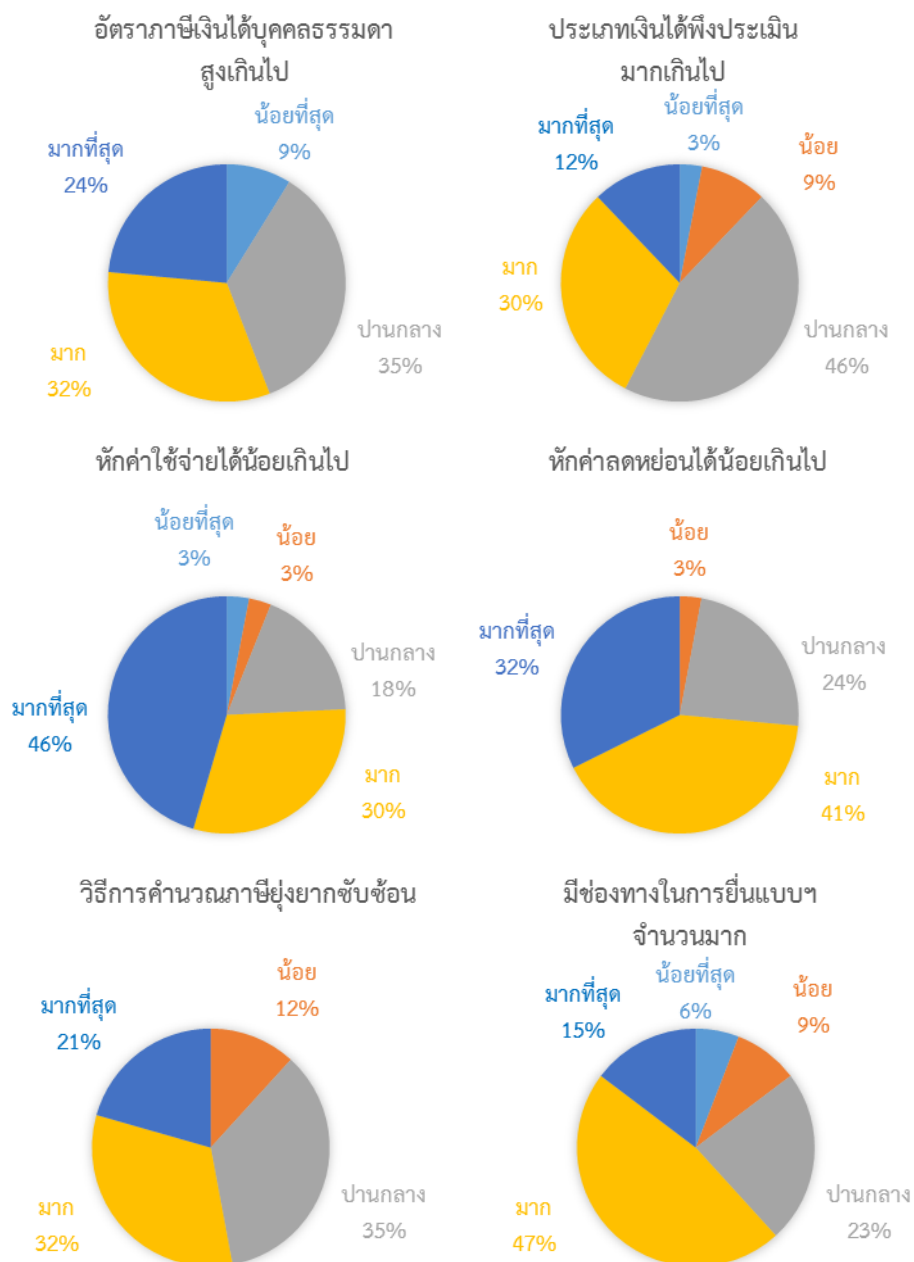
แผนภูมิที่ 5 ความเหมาะสมของนิยามวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

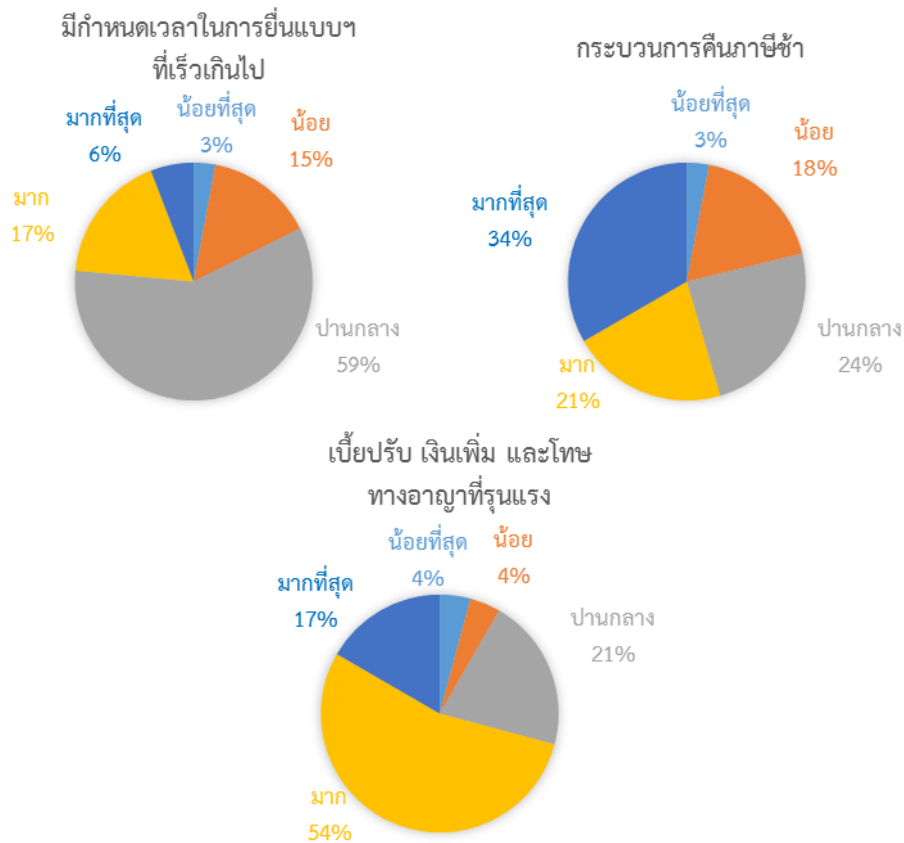

6.4.3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษี

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษี โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภทภาษี ได้แก่ 1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล 3) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และ 4) ภาษีมูลค่าเพิ่ม

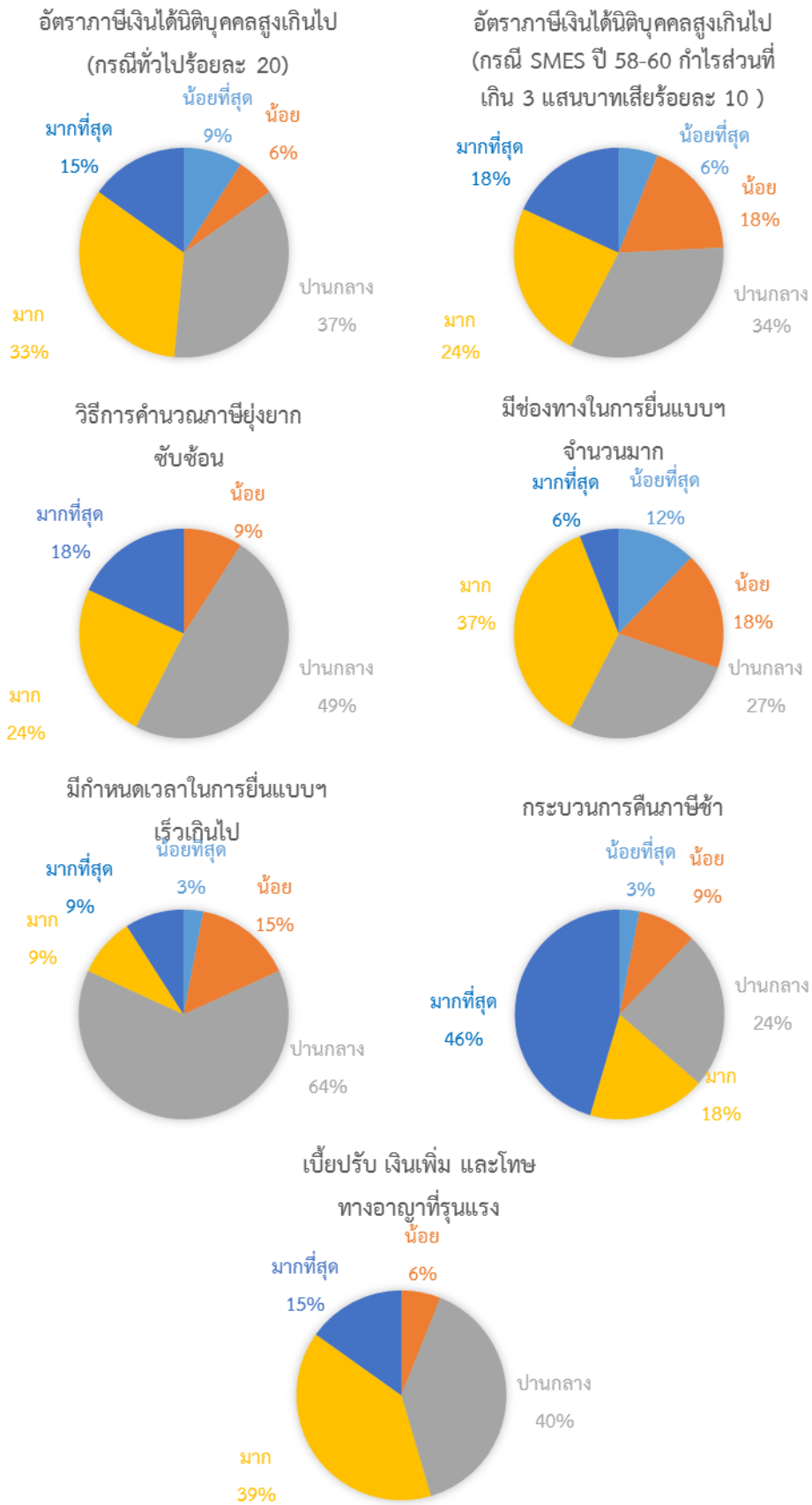
แผนภูมิที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

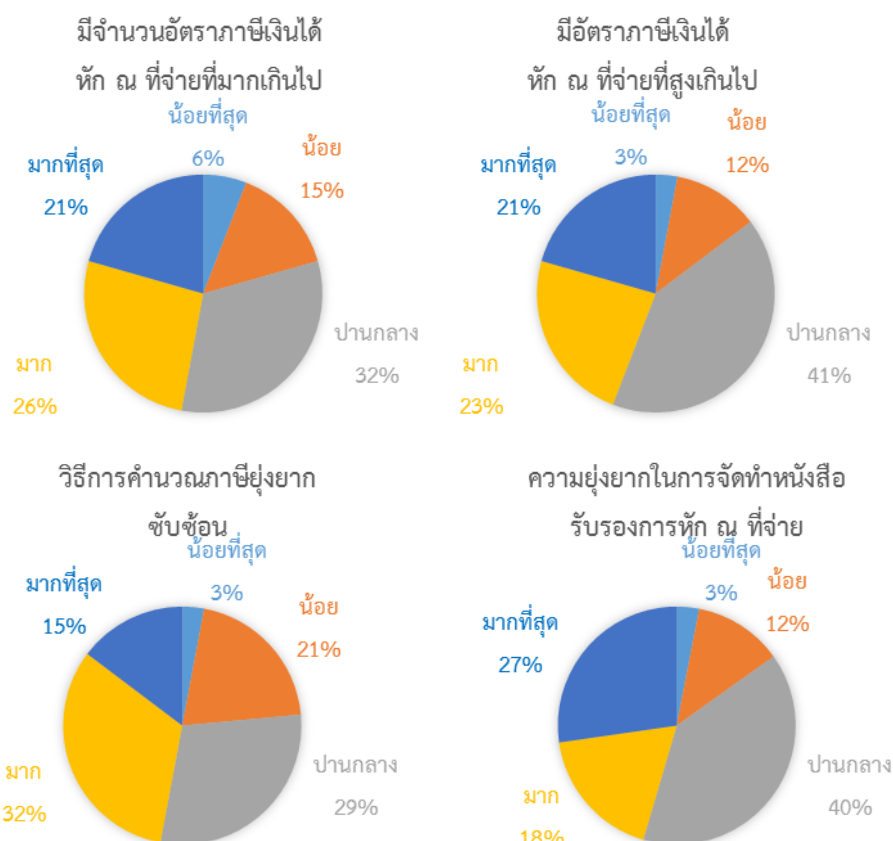
ในส่วนของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาที่พบมากที่สุดคือปัญหาหักค่าใช้จ่ายได้น้อยเกินไปร้อยละ 46 และกระบวนการคืนภาษีมีความล่าช้าร้อยละ 34 อันดับรองลงมาปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาหักค่าลดหย่อนได้น้อยร้อยละ 41 และเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษทางอาญาที่มีความรุนแรงร้อยละ 54 อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากซึ่งคิดเป็นร้อยละ 47 ยังมีความคิดเห็นว่า ช่องทางการยื่นแบบฯ มีจำนวนมาก สะดวกต่อการยื่นแบบฯ ดังนั้นจะเห็นว่า ปัญหาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่สำคัญที่สุดคือ การหักค่าลดหย่อนและค่าใช้จ่ายได้น้อย ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามกว่าร้อยละ 70 เห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมากขึ้นไป ดังแผนภูมิที่ 6

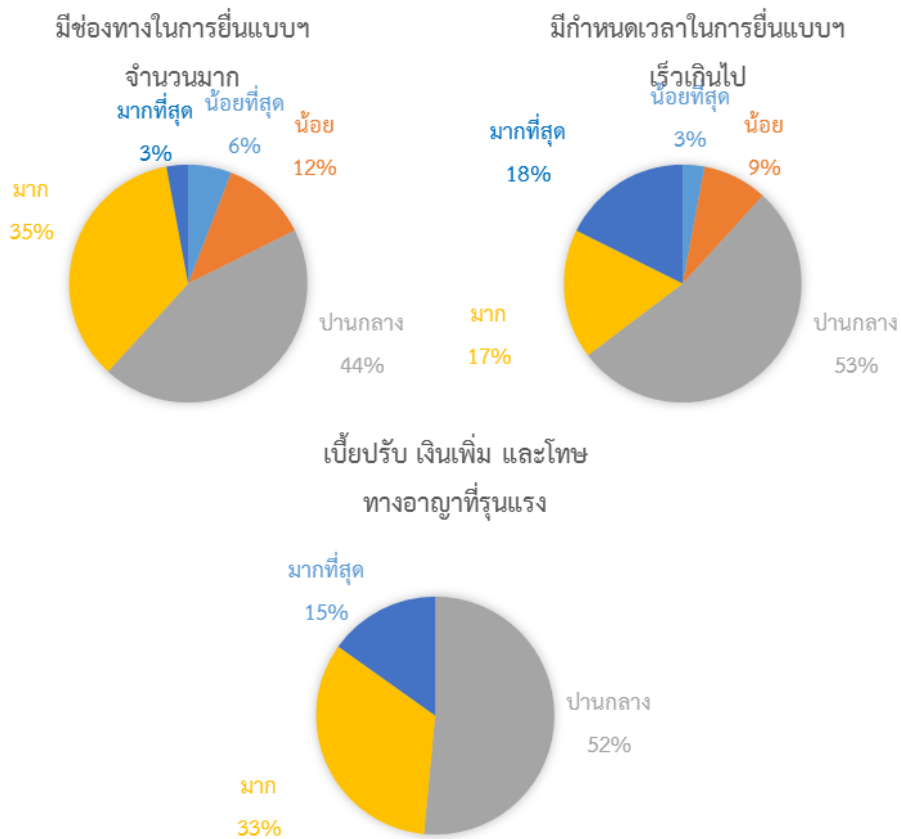
แผนภูมิที่ 7 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล

สำหรับภาษีเงินได้นิติบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาที่พบมากที่สุดคือปัญหากระบวนการคืนภาษีมีความล่าช้าร้อยละ 46 อันดับรองลงมา ปัญหาที่พบมากคือปัญหาเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษทางอาญาที่มีความรุนแรงร้อยละ 40 นอกจากนี้ยังมีปัญหาบางส่วนที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นปัญหาทั่วไป เช่น ปัญหาอัตราภาษีสูงไปในกรณีทั่วไปร้อยละ 20 และในกรณี SMEs ปี 2558-2560 กำไรส่วนที่เกิน 300,000 บาท เสียในอัตราร้อยละ 10 ปัญหาวิธีการคำนวณภาษีมีความยุ่งยาก ซับซ้อน และปัญหาการมีกำหนดเวลาในการยื่นแบบฯ เร็วเกินไป อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 37 ยังมีความคิดเห็นว่าช่องทางการยื่นแบบฯ มีจำนวนมาก สะดวกต่อการยื่นแบบฯ เช่นเดียวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหากระบวนการคืนภาษีล่าช้า ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาดังแต่ระดับมากขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 60 ดังแผนภูมิที่ 7

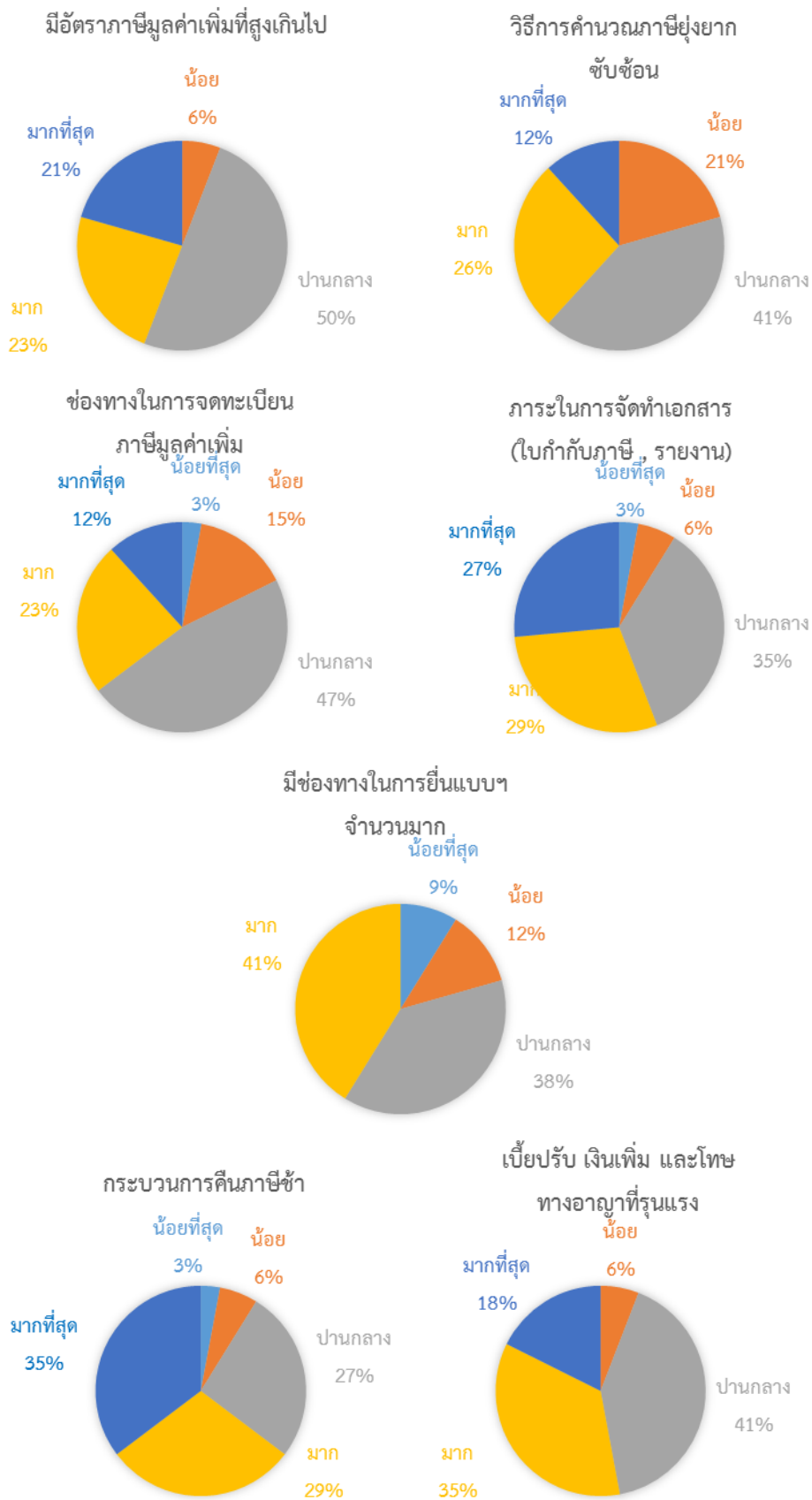
แผนภูมิที่ 8 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

สำหรับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาที่พบมากคือ ปัญหาวิธีการคำนวณภาษีที่มีความซับซ้อน ยุ่งยากร้อยละ 32 และปัญหาอื่นๆ พบว่ามีสัดส่วนปานกลาง เช่น ปัญหาจำนวนอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่มากเกินไปร้อยละ 32 ปัญหาอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีอัตราสูงเกินไปร้อยละ 41 ปัญหาความยุ่งยากในการจัดทำหนังสือรับรองการหัก ณ ที่จ่ายร้อยละ 40 ปัญหาการกำหนดเวลาในการยื่นแบบฯ เร็วไปร้อยละ 53 และปัญหาเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษทางอาญาที่รุนแรงร้อยละ 52 อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนมีความเห็นว่า มีช่องทางในการยื่นแบบฯ จำนวนมาก ซึ่งคิดเป็นกว่าร้อยละ 70 ตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในกรณีภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ผู้ตอบแบบสอบถามประสบปัญหาวิธีการคำนวณภาษีที่มีความซับซ้อน ยุ่งยาก เป็นปัญหาสำคัญ ดังแผนภูมิที่ 8

แผนภูมิที่ 9 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม

ในส่วนของภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาวิธีการกระบวนการคืนภาษีล่าช้าซึ่งคิดเป็นร้อยละ 35 ของผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถาม อันดับรองลงมาปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาอื่นๆ ซึ่งพบว่ามีสัดส่วนปานกลาง เช่น ปัญหาอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่สูงเกินไปร้อยละ 50 ปัญหาวิธีการคำนวณภาษีที่ยุ่งยาก ซับซ้อนร้อยละ 41 ปัญหาช่องทางในการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 47 ปัญหาภาระในการจัดทำเอกสารร้อยละ 35 และปัญหาเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษทางอาญาที่รุนแรงร้อยละ 41 อย่างไรก็ตามร้อยละ 41 ของผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่า มีช่องทางในการยื่นแบบฯ จำนวนมาก ซึ่งสะดวกต่อการยื่นแบบฯ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดของภาษีมูลค่าเพิ่ม คือ ปัญหาภาระในการจัดทำเอกสาร และปัญหากระบวนการคืนภาษีล่าช้า ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าร้อยละ 65 เห็นว่ามีปัญหาดังแต่ระดับมากขึ้นไป ดังแผนภูมิที่ 9

ภาพที่ 11 สรุปปัญหาและอุปสรรคของ SMEs ในภาพรวม

ปัญหาและอุปสรรคของ SMEs ที่สำคัญ

(ร้อยละของความเห็นระดับมากและมากที่สุด)

• ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา – หักค่าใช้จ่ายได้น้อยเกินไป (76) – หักค่าลดหย่อนได้น้อยเกินไป (73) – เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษทางอาญาที่รุนแรง (71) • ภาษีเงินได้นิติบุคคล – กระบวนการคืนภาษีช้า (64) – เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษทางอาญาที่รุนแรง (54) – อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงเกินไป กรณีทั่วไปร้อยละ 20 (48)		• ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย – มีจำนวนอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่มากเกินไป (47) – วิธีการคำนวณที่ยุ่งยากซับซ้อน (47) – ความยุ่งยากในการทำหนังสือรับรองการหัก ณ ที่จ่าย (45) • ภาษีมูลค่าเพิ่ม – กระบวนการคืนภาษีล่าช้า (64) – ภาระในการจัดทำเอกสาร (56) – เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษทางอาญาที่รุนแรง (53)

ที่มา: จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

โดยสรุป ดังภาพที่ 11 ในภาพรวมของภาษีทั้ง 4 ประเภท พบว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้ประกอบการ SMEs ประสบปัญหาที่สำคัญคือปัญหาเกี่ยวกับภาระภาษี โดยเห็นว่าการหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อนได้น้อยเกินไป สำหรับภาษีเงินได้นิติบุคคล ปัญหาที่สำคัญของผู้ประกอบการ SMEs คือการคืนภาษีที่ล่าช้า ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ปัญหาคือการมีจำนวนอัตรามากเกินไปและวิธีการคำนวณที่ยุ่งยาก ซับซ้อน และสุดท้ายภาษีมูลค่าเพิ่ม ปัญหาที่ผู้ประกอบการเห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุดคือกระบวนการคืนภาษีที่ล่าช้า สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการบริหารจัดเก็บและการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีที่ยังต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

6.4.4 ข้อเสนอแนะ (คำถามปลายเปิด)

1) โปรดระบุข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน หรือมาตรการที่ต้องการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีการให้ความเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงระบบภาษีให้มีความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ เพราะปัจจุบันมีความยากต่อการตีความจากกฎหมายและทำให้นำไปสู่การปฏิบัติที่ผิดวิธี อีกทั้งความโปร่งใสก็เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ประกอบการหลายรายเน้นย้ำอยากให้ภาครัฐปรับปรุงระบบให้เกิดความโปร่งใสในการนำเงินภาษีไปใช้จ่าย ในส่วนของระบบการตรวจสอบก็ควรมีการตรวจสอบที่เป็นระบบและไม่สร้างความยุ่งยากต่อผู้ประกอบการ เมื่อต้องเปิดช่องทางให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปตรวจสอบภาษี และเพิ่มการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและภาคเอกชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี โดยเริ่มจากการจัดอบรมให้ผู้เสียภาษีมีความเข้าใจและคุ้นเคยต่อระบบภาษี เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี นอกจากนี้ เมื่อกล่าวถึงนโยบายหรือมาตรการที่ต้องการให้ภาครัฐเข้าไปช่วยสนับสนุน ผู้ประกอบการหลายรายสนับสนุนให้มีการจัดทำมาตรการเพื่อส่งเสริมการค้าสู่ธุรกิจระดับโลก ซึ่งอาจเป็นมาตรการที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจอย่างแท้จริง และสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง รวมทั้งอยากให้มีการพิจารณาไปจนถึงธุรกิจที่มีการเปิดดำเนินการยาวนาน ธุรกิจที่มีแบรนด์เป็นของตนเอง ธุรกิจที่มีระบบมาตรฐานต่างๆ เช่น ISO HACCP และธุรกิจที่เกี่ยวกับการส่งออก นอกจากนี้ หากกล่าวถึงอัตราภาษี มีข้อเสนอแนะให้ทำการปรับลดอัตราภาษีและปรับเพิ่มการลดหย่อนและการหักค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อบรรเทาภาระภาษีและเพิ่มแรงจูงใจในการเข้าสู่ระบบภาษีของผู้ประกอบการ ซึ่งในส่วนของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีการจ่ายแบบเหมาจ่ายในต่างจังหวัด ผู้ประกอบการเห็นว่าไม่เป็นการจูงใจผู้เสียภาษี เพราะสุดท้ายก็มีการคิดภาษีเป็นแบบเหมาจ่าย

2) โปรดระบุแนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนหนึ่งเห็นว่า การจะส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ควรเริ่มจากการทำให้ระบบภาษีมีความง่าย เช่น ลดความซ้ำซ้อนแบบภาษี ลดประเภทภาษีที่ซ้ำซ้อน สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการ เป็นต้น ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้ประกอบการจำนวนมากไม่เข้าสู่ระบบภาษีเพราะมองว่าภาษีคือภาระ ดังนั้นจึงควรเริ่มจากการทำให้ภาระภาษีมีไม่มากนัก อยู่ในวิสัยของผู้เสียภาษีที่พึงมีความสามารถในการจ่าย นอกจากนี้ยังควรมีการผลักดันให้ผู้ประกอบการทุกรายเข้าสู่ระบบภาษี เพราะมีผู้ประกอบการจำนวนมากไม่เข้าสู่ระบบภาษีจากการที่เห็นผู้อื่นไม่เข้าสู่ระบบภาษี ซึ่งทำให้เกิดเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในทางปฏิบัติ จึงควรนำผู้ประกอบการทุกรายหรือแม้กระทั่งประชาชนที่ประกอบอาชีพนอกระบบเศรษฐกิจ เช่น ร้านขายข้าวแกง ร้ายขายของชำ ลงทะเบียนเป็นร้านค้ากับเทศบาล โดยไม่เสียค่าธรรมเนียม ในส่วนของอัตราภาษีควรมีการลดอัตราภาษีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการและเพิ่มการลดหย่อน เพื่อลดภาระภาษี

สำหรับในบทที่ 6 การตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ สามารถสรุปได้ ดังนี้

- ระดับความรู้เกี่ยวกับระบบภาษีของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่ามีความรู้ความเข้าใจในภาษีทุกประเภทในระดับดี ไม่เป็นปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจ

- สาเหตุหลักในการเข้าสู่ระบบภาษีของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เป็นหน้าที่ตามกฎหมาย และสำหรับส่วนที่ไม่เข้าสู่ระบบภาษีให้เหตุผลว่าเพราะมีผู้ประกอบการรายอื่นๆ อยู่นอกระบบภาษีจำนวนมาก

- ความเต็มใจจ่ายภาษี ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า เป็นการจ่ายเพื่อให้รัฐบาลมีงบในการพัฒนาประเทศ แต่บางส่วนที่ไม่เต็มใจจ่ายภาษี เพราะไม่เชื่อมั่นในระบบการบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งเหตุผลในเรื่องการเข้าสู่ระบบภาษีและความเต็มใจจ่ายภาษี มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาในบทที่ 2

- ปัญหาที่สำคัญในด้านทัศนคติและเป็นปัญหาในการเข้าสู่ระบบภาษี คือการที่ผู้เสียภาษีมองว่าการนำเงินไปใช้ของรัฐบาลไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสะท้อนมาในแง่ของความโปร่งใสของระบบภาษี โดยจะอยู่ในด้านการใช้จ่ายเงินภาษี ในขณะที่ด้านรายได้ ในส่วนของระบบภาษีผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีความเป็นธรรมและเหมาะสมแล้ว จึงสามารถสรุปได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากความไม่โปร่งใสในการบริหารการใช้จ่ายเงินภาษีของรัฐหรือด้านรายจ่าย ไม่ได้เกิดจากด้านรายได้ของรัฐหรือระบบภาษี

- ในด้านความตระหนักของหน้าที่ในการเสียภาษี ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นถึงความสำคัญของหน้าที่ในการเสียภาษีและนำเงินภาษีที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาประเทศ

- สำหรับปัญหาของผู้ประกอบการ SMEs ในแต่ละประเภทภาษี ปัญหาสำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่สำคัญที่สุดคือปัญหาภาระภาษี จากการหักค่าใช้จ่ายค่าลดหย่อนได้น้อยเกินไป ในขณะที่ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย และภาษีมูลค่าเพิ่ม จะเป็นเรื่องการบริหารจัดเก็บและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เสียภาษี จากอัตราและวิธีการคำนวณภาษีที่ซับซ้อนและการได้เงินภาษีคืนที่ล่าช้า

ผลของการจัดประชุมกลุ่มย่อยและผลของแบบสอบถามจะได้นำไปรวมเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ SMEs เข้าสู่ระบบภาษีและชำระภาษีอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้นต่อไป

ในบทที่ 7

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้เสียภาษีในบทที่ 2 การศึกษานิยาม และภาระภาษีของ SMEs ในบทที่ 3 การรวบรวมมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของไทยในบทที่ 4 และการศึกษามาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ในต่างประเทศในบทที่ 5 คณะผู้วิจัยได้จัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบการขึ้น ดังที่ได้รายงานผลในบทที่ 6 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ที่จะช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ไทยในด้านภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยในบทที่ 7 ซึ่งเป็นบทสุดท้ายนี้จะสรุปผลการศึกษาที่สำคัญที่ได้จากงานวิจัยฉบับนี้ และนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ SMEs เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มและปฏิบัติตามกฎหมายภาษีได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

7.1 สรุปผลการศึกษาที่สำคัญ

ในทางทฤษฎีการศึกษานี้ได้เริ่มต้นขึ้นจากแนวคิดพื้นฐานของ Sorg (1983) ที่วิเคราะห์พฤติกรรมผู้เสียภาษีออกเป็น 4 รูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเป็น 4 ควอดแรนต์ ที่แบ่งพฤติกรรมผู้เสียภาษีตามความตั้งใจและผลลัพธ์ของพฤติกรรม โดยงานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นหาแนวทางให้ผู้เสียภาษีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีทั้งโดยตั้งใจ (Intentional Non-Compliance Taxpayers) และโดยไม่ตั้งใจ (Unintentional Non-Compliance Taxpayers) ให้เข้าสู่ระบบภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายภาษีได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น และกลายเป็นผู้เสียภาษีที่ตั้งใจปฏิบัติตามกฎหมายภาษีให้ได้มากที่สุด (Intentional Compliance Taxpayers)

สำหรับทฤษฎีการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี แบ่งได้เป็น 2 แนวทางหลัก ตามแนวคิดดั้งเดิม (Traditional Approach) ที่เน้นการการตรวจสอบภาษี (Tax Audit) และบทลงโทษ (Penalty) เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การเลือกแสดงรายได้ของผู้เสียภาษี และแนวคิดทางเลือก (Alternative Approach) ที่เน้นการจูงใจ ให้ความรู้ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีแทนการลงโทษผู้เสียภาษี ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัญหา อุปสรรค ของผู้ประกอบการ SMEs ผ่านการประชุมกลุ่มย่อย และแบบสอบถาม เพื่อที่จะเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมแก่ประเทศไทย โดยสรุปได้ ดังนี้

7.1.1 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีในภาพรวม

ผลจากการประชุมกลุ่มย่อย และจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ SMEs สามารถสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการ SMEs โดยส่วนใหญ่ต้องการที่จะเข้าสู่ระบบภาษี และมีความเต็มใจที่จะจ่ายภาษีเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย และเพื่อให้รัฐบาลมีงบประมาณในการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตามอุปสรรคสำคัญคือการที่ SMEs ส่วนใหญ่ไม่สามารถแบกรับต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีได้ เนื่องจากในระยะแรก SMEs มักไม่มีกำไร แต่ว่าการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชี และการจ้างที่ปรึกษาภาษี รวมไปถึงการหักภาษี ณ ที่จ่ายที่สูงเกินไป สร้างความลำบากต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs

นอกเหนือไปจากปัญหาด้านต้นทุนการชำระภาษีที่สูงแล้ว ผู้ประกอบการ SMEs อธิบายถึงสาเหตุของการไม่ต้องการเข้าสู่ระบบภาษีว่าเกิดจาก ขั้นตอนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีมีความยุ่งยากซับซ้อน เข้าใจได้ยาก รวมไปถึงเล็งเห็นความไม่เป็นธรรมของระบบภาษีที่ยังมีผู้ประกอบการรายอื่นๆ ที่อยู่นอกระบบภาษีเป็นจำนวนมาก นั่นหมายถึงรัฐไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างเพียงพอในการดึงผู้ที่อยู่นอกระบบภาษีให้เข้ามาในระบบภาษี โดยผู้ประกอบการเห็นว่า ผู้ที่อยู่ในระบบและชำระภาษีอย่างถูกต้องควรจะได้รับรางวัล (rewards) ในการเป็นผู้เสียภาษีที่ดีด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อเจาะลึกลงไปถึงสาเหตุความเต็มใจในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี พบว่าถึงแม้ว่าผู้ประกอบการจะตระหนักว่าการชำระภาษีเป็นหน้าที่ตามกฎหมายและจะทำให้รัฐบาลมีงบประมาณในการพัฒนาประเทศ แต่ทว่าผู้ประกอบการ SMEs ยังคงมีความไม่เชื่อมั่นในระบบการบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดินของรัฐ หรืออีกนัยหนึ่งคือยังเชื่อว่ารัฐไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน อีกทั้ง ผู้ประกอบการ SMEs ยังเชื่อว่าปัจจุบันมีผู้ประกอบการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ความเต็มใจในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของ SMEs จะเพิ่มมากขึ้นหากกฎหมายภาษีมีการบังคับใช้อย่างจริงจังและทั่วถึง

สำหรับความเห็นของผู้ประกอบการ SMEs ในแง่ของหน่วยงานจัดเก็บภาษี เห็นว่า ควรมุ่งเน้นการให้บริการและให้คำปรึกษาแก่ประชาชนมากกว่าที่จะตรวจสอบจับผิดเพื่อที่จะลงโทษ และควรหาแนวทางเพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ให้น้อยที่สุด เพื่อลดปัญหาการคอร์รัปชัน และใช้เทคโนโลยีทดแทนเพื่อให้การตรวจสอบมีมาตรฐานเดียวกัน เช่น การใช้ระบบตู้เก็บเงินอัตโนมัติ ระบบ e-Payment เป็นต้น นอกจากนี้ การให้คำปรึกษาทางด้านภาษีจะต้องชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกันและมีการแจ้งชื่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้ข้อมูลทุกครั้ง

ผลการศึกษาของงานวิจัยสอดคล้องกับทฤษฎีทางเลือกที่เชื่อว่าผู้เสียภาษีเป็นคนดีและมีความรับผิดชอบและจะเสียภาษีอย่างถูกต้องหากได้รับความรู้ความเข้าใจ สะดวกสบาย และมีแรงจูงใจที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับทฤษฎีดั้งเดิมที่เน้นการตรวจสอบและการลงโทษ ซึ่งควรจะบังคับใช้กับผู้อยู่นอกระบบภาษีอย่างจริงจังเพื่อให้ระบบภาษีมีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

7.1.2 ปัญหาและอุปสรรคในแง่ नियามและภาระภาษีของ SMEs

นิยาม SMEs ที่แตกต่างกันของหน่วยงานภาครัฐสร้างความสับสนและความเข้าใจผิดให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs เป็นอย่างมาก โดยการกำหนดนิยามของอุตสาหกรรมจะเป็นการกำหนดนิยามไว้กว้างเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ SMEs ในภาพรวมได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย ส่วนการกำหนดนิยามของกระทรวงการคลังจะมุ่งเน้นการกำหนดสิทธิประโยชน์ด้านภาษีให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย และมีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนโดยต้องเป็น SMEs ที่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเท่านั้น ดังนั้น ผู้ประกอบการที่เป็น SMEs ในนิยามของกระทรวงอุตสาหกรรมอาจไม่ถือเป็น SMEs ในนิยามของกระทรวงการคลัง ซึ่งหากไม่ใช่ SMEs ในนิยามของกระทรวงการคลังแล้วก็จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับ SMEs ที่กระทรวงการคลังจัดเตรียมไว้ให้

รูปแบบในการดำเนินธุรกิจของ SMEs ที่แตกต่างกันถึง 7 รูปแบบ ได้แก่ บุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญที่ไม่ใช่นิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด และวิสาหกิจชุมชน ส่งผลต่อภาระภาษีของ SMEs ที่แตกต่างกัน และมีผลทำให้ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแตกต่างกันออกไปด้วย

ภาระภาษีของ SMEs จะขึ้นอยู่กับทางเลือกรูปแบบในการดำเนินธุรกิจ โดยหาก SMEs เลือกดำเนินธุรกิจในรูปแบบบุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีไม่ใช่นิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีไม่ใช่นิติบุคคล จะต้องมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หาก SMEs เลือกดำเนินธุรกิจในรูปแบบห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด จะต้องมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และ SMEs อาจมีหน้าที่ต้องหักเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย รวมถึงหน้าที่ในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอีกด้วย โดยเมื่อเปรียบเทียบภาระภาษีในรูปแบบบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลแล้ว ภาระภาษีจากการดำเนินธุรกิจในรูปแบบบุคคลธรรมดาสูงกว่าการดำเนินธุรกิจในรูปแบบนิติบุคคล เนื่องจากอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาขั้นสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 35 ส่วนอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลอยู่ที่ร้อยละ 20 (หรือร้อยละ 28 เมื่อรวมกับภาษีเงินปันผลของผู้ถือหุ้น)

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีในแง่ภาระภาษีของ SMEs จากการจัดประชุมกลุ่มย่อยและแบบสอบถามแตกต่างกันไปสำหรับแต่ละภาษี โดยสำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผู้ประกอบการต้องการให้มีการปรับเพดานการหักค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ค่าครองชีพและค่าใช้จ่ายมีการปรับตัวสูงขึ้น รายการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้มีรายได้สูงสร้างความไม่เป็นธรรมต่อผู้มีรายได้ต่ำ อาทิ ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว เป็นต้น รวมไปถึง แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ควรมีการปรับปรุงให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจและการกรอกแบบแสดงรายการฯ

ในกรณีภาษีเงินได้นิติบุคคล ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลค่อนข้างมีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาได้มีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 23 ในปี 2555 และร้อยละ 20 ในปี 2556 จนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม มีผู้ประกอบการส่วนหนึ่งที่เห็นว่าควรมีการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกิจการ SMEs ยิ่งไปกว่านั้น ยังคงมีปัญหาในการคำนวณเพื่อ

เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ต้องมีการดำเนินการปรับปรุงกำไรสุทธิทางบัญชีให้สอดคล้องกับเงื่อนไขตามประมวลรัษฎากรเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งมีความยุ่งยากและซับซ้อน และปัญหาในการหักรายจ่ายบางประเภท ได้แก่ การนำผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษี (Loss Carry Forward) การหักรายจ่ายค่ารับรองและค่าบริการ นอกจากนั้น ค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชียังคงเป็นปัญหาหลักสำคัญของผู้ประกอบการ SMEs

ปัญหาภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เกิดจากการที่ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย มีหลายอัตราและหลายวิธีคำนวณ สร้างความสับสนให้ผู้ประกอบการ และก่อให้เกิดต้นทุนในการจัดทำและจัดเก็บเอกสารที่สูงมาก โดยผู้ประกอบการเห็นว่า ควรผ่อนปรนโทษให้แก่ผู้หักภาษีในกรณีผิดพลาดโดยไม่ได้ตั้งใจหรือเป็นความผิดครั้งแรก และควรกำหนดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพียงอัตราเดียวที่ไม่สูงจนเกินไป เนื่องจากเงินดังกล่าวส่งผลต่อการสูญเสียสภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs นอกจากนี้ผู้ประกอบการ SMEs ยังประสบปัญหาความยุ่งยากและล่าช้าในการขอคืนภาษี โดยเฉพาะการตรวจสอบจากกรมสรรพากร ซึ่งจะตรวจสอบบัญชีทั้งหมดของผู้ประกอบการทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จึงหลีกเลี่ยงปัญหานี้โดยการไม่ขอคืนภาษี

สุดท้าย ในประเด็นภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการจัดทำรายงานเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ รายงานภาษีซื้อ และรายงานภาษีขาย และต้องจัดเก็บรายงานดังกล่าวไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันที่จัดทำรายงาน และกรณีเลิกประกอบกิจการ ผู้ประกอบการยังคงต้องจัดเก็บรักษารายงานไว้ต่อไปอีกไม่น้อยกว่า 2 ปี นับแต่วันเลิกประกอบกิจการ นอกจากนั้น ผู้ประกอบการเห็นว่า ควรยกเลิกการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับการผลิตสินค้า และบริการบางประเภทเนื่องจากสร้างความไม่เป็นธรรมในระบบเศรษฐกิจ

7.1.3 ความเห็นของผู้ประกอบการต่อมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs

ที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการออกมาตรการภาษีต่างๆ เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs เป็นจำนวนมาก โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 มาตรการหลัก ได้แก่ 1) มาตรการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs 2) มาตรการสนับสนุนการลงทุนใน SMEs ผ่านธุรกิจเงินร่วมลงทุน 3) มาตรการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง 4) มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม และ 5) มาตรการทั่วไปอื่นๆ ที่ SMEs สามารถใช้ประโยชน์ได้

ตัวอย่างมาตรการสำคัญๆ ล่าสุด ได้แก่ การยกเว้นอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิ 300,000 บาทแรก การลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่มีกำไรสุทธิตั้งแต่ 300,001 บาทขึ้นไป จากเดิมร้อยละ 15 และ 20 ของกำไรสุทธิ เป็นร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ 2 รอบบัญชีต่อเนื่อง ระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2558 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2559

มาตรการบัญชีเล่มเดียวที่ยกเว้นและลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมและมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ (New-Startup) ที่ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs ที่จดทะเบียนพาณิชย์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2558 ถึง 31 ธันวาคม 2559 เป็นเวลา 5 รอบบัญชี จากมาตรการต่างๆ ที่ออกมาเหล่านี้จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่จะมีภาระภาษีที่ต่ำมากหรือไม่ต้องชำระภาษีเลยหากใช้ประโยชน์จากมาตรการที่รัฐบาลออกมา

ผู้ประกอบการได้ให้ความสนใจต่อมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs เหล่านี้ โดยมีความคิดเห็นว่า การยกเว้นหรือลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่มีกำไรเท่านั้น ซึ่งโดยปกติแล้วผู้ประกอบการ SMEs ที่เพิ่งเริ่มดำเนินธุรกิจมักจะขาดทุนในช่วงแรก รวมไปถึง การอนุญาตให้หักรายจ่ายบางประเภทในอัตราพิเศษ เช่น หักรายจ่ายเพื่อการจัดอบรมสัมมนาและรายจ่ายสำหรับค่าจ้างคนพิการเข้าทำงานในสถานประกอบการ ได้ 2 เท่า เป็นต้น หรือการซื้อทรัพย์สินบางประเภท เช่น การหักค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีได้ในอัตราร้อยละ 40 ในปีแรก และการหักค่าเสื่อมราคาของเครื่องบันทึกการเก็บเงินได้ในอัตราร้อยละ 100 ในปีแรก เป็นต้น ซึ่งผู้ประกอบการที่จะได้รับประโยชน์จากมาตรการดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการที่มีสภาพคล่องหรือมีกำไรสะสมที่พร้อมที่จะจ่ายหรือซื้อทรัพย์สินตามมาตรการที่กำหนด หรือมีการวางแผนไว้ก่อนมีมาตรการอยู่แล้ว และในส่วนของภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ประกอบการเห็นว่าควรปรับเพิ่มรายรับที่จะได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้มากกว่า 1.8 ล้านบาท เพื่อลดภาระแก่ผู้ประกอบการ นอกจากนั้นมีการเสนอแนะให้รัฐให้รางวัลแก่ผู้เสียภาษีที่ดีด้วย

ในแง่แนวทางเพื่อสนับสนุน SMEs ในต่างประเทศ ประกอบด้วย 2 แนวทางหลัก ได้แก่ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับ SMEs อาทิ การให้หักค่าเสื่อมและค่าใช้จ่ายพิเศษ การให้เครดิตภาษี (Tax Credit) การให้ยกเว้นภาษีเป็นการเฉพาะ และการให้สิทธิประโยชน์สำหรับ Start-up และการทำให้เกิดความง่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี อาทิ ระบบภาษีชนิดเดียวสำหรับ SMEs (Single Tax) ภาษีเงินได้ระบบเหมา ลดภาระและความถี่ในการยื่นแบบภาษีของภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม และกำหนดรูปแบบอย่างง่ายสำหรับการนำส่งภาษี หัก ณ ที่จ่าย เป็นต้น โดยมีหลายรูปแบบที่ประเทศไทยไม่เคยมีการนำมาใช้ อาทิ มาตรการ Tax Credit ระบบ Single Tax และการบังคับให้มีการจดทะเบียนภาษีเป็นข้อกำหนดสำคัญในการจดทะเบียนธุรกิจ เป็นต้น

ผู้ประกอบการมีความเห็นต่อมาตรการในต่างประเทศสอดคล้องไปในทางเดียวกันกับมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริม SMEs ของไทย นั่นคือ มาตรการเพื่อส่งเสริม SMEs ต่างๆ เหล่านี้หลายมาตรการ อาทิ การหักค่าเสื่อมและค่าใช้จ่ายพิเศษ การให้ยกเว้นภาษีเป็นการเฉพาะ เป็นต้น ผู้ประกอบการไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจาก SMEs ยังไม่มีผลกำไรในการดำเนินธุรกิจระยะแรก และแสดงความสนใจกับแนวทางการให้ Tax Credit อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการ SMEs เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งกับแนวทางการทำให้เกิดความง่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี เนื่องจากจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายและเวลาที่จะต้องใช้ในการปฏิบัติ

ตามกฎหมายภาษีได้ และได้เสนอแนะให้นำรายจ่ายซึ่งเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการยื่นภาษี (Tax Compliance Cost) มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษีได้ในอัตราพิเศษ การให้นำรายจ่ายมาตรฐานการดำเนินธุรกิจต่างๆ เช่น มาตรการ International Organization for Standardization (ISO) มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษีได้ในอัตราพิเศษ มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริม SMEs ให้ทำการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการพาณิชย์

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากปัญหาอุปสรรค และข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการ SMEs ข้างต้น คณะผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่สำคัญๆ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ตามพฤติกรรมของผู้เสียภาษี 4 ควอดแรนต์ ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคของ SMEs ในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

7.2.1 มาตรการจูงใจลดภาระ

มาตรการจูงใจลดภาระเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคที่สำคัญของผู้ประกอบการ SMEs ในกลุ่มควอตเรนต์ 1 (Q1) กลุ่มที่ตั้งใจหนีภาษี และกลุ่มควอตเรนต์ 3 (Q3) กลุ่มสมยอมทำตาม ซึ่งจากผลการศึกษาผู้ประกอบการ SMEs ไทยปัญหาลดอุปสรรคที่สำคัญเกิดขึ้นจากภาระที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีที่ส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs และความไม่เป็นธรรมที่มีผู้ประกอบการรายอื่นๆ อยู่นอกระบบภาษีเป็นจำนวนมาก มาตรการจูงใจลดภาระสอดคล้องกับทฤษฎีทางเลือกที่จะทำให้ผู้เสียภาษีมุ่งความสนใจมากยิ่งขึ้น มาตรการจูงใจลดภาระที่จะขอนำเสนอ ได้แก่

1) การส่งเสริมการแปลงสภาพการดำเนินธุรกิจในรูปแบบนิติบุคคล

ภาระภาษีจากการดำเนินธุรกิจในรูปแบบบุคคลธรรมดาสูงกว่าการดำเนินธุรกิจในรูปแบบนิติบุคคล เนื่องจากอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาขั้นสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 35 ส่วนอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลอยู่ที่ร้อยละ 20 (หรือร้อยละ 28 เมื่อรวมกับภาษีเงินปันผลของผู้ถือหุ้น) อีกทั้ง ผู้ประกอบการยังสามารถใช้ประโยชน์จากมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของรัฐได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม ในการแปลงสภาพการดำเนินธุรกิจไปสู่รูปแบบห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด และบริษัทจำกัด (มหาชน) ซึ่งมีสภาพเป็นนิติบุคคลแตกต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นนั้น ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นจะต้องนำทรัพย์สิน (สังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์) มาลงหุ้นหรือแลกกับหุ้นเพื่อเป็นทุนในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะก่อให้เกิดภาระภาษี และค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม¹

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2559 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมาตรการเพื่อส่งเสริมให้บุคคลธรรมดาประกอบธุรกิจในรูปของนิติบุคคล และอนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกา รวมทั้งเห็นชอบในหลักการร่างประกาศ รวม 4 ฉบับ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ เพื่อ

1.1) ปรับปรุงแก้ไขอัตราหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาสำหรับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(7) และ (8) แห่งประมวลรัษฎากร ที่สูงกว่าร้อยละ 60 ให้เหลือร้อยละ 60 สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่ 1 มกราคม 2560 เป็นต้นไป

1.2) กำหนดให้มีการยกเว้นภาษี (ภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์) จากการโอนทรัพย์สินให้นิติบุคคลตั้งใหม่ (ตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม 2559 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2560)

¹ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 1) กรณีโอนอสังหาริมทรัพย์ ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นจะต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ยกเว้นสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยทางมรดกหรือได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร) 2) กรณีโอนอสังหาริมทรัพย์ ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นจะต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ยกเว้นกรณีโอนอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกหรือที่ได้รับมาจากการให้โดยเสนหา และอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไรอื่น ให้เสียภาษีหัก ณ ที่จ่าย ตามวิธีการที่กำหนด และไม่ต้องนำไปรวมคำนวณ) ภาษีธุรกิจเฉพาะ กรณีการโอนขายอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้กระทำภายใน 5 ปี นับแต่วันที่ได้นำซึ่งอสังหาริมทรัพย์ โดยไม่เข้าข้อยกเว้นตามพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 342) พ.ศ. 2541 จะต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์ จากการทำตราสารตามประมวลรัษฎากรบัญญัติไว้ เมื่อมีการออกใบรับสำหรับการโอนหรือก่อตั้งสิทธิใดๆ เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ และค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมสำหรับอสังหาริมทรัพย์และห้องชุด 1) ค่าจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์และห้องชุดร้อยละ 2 ของราคาประเมินทุนทรัพย์ 2) ค่าจดทะเบียนการจำนองหรือบุริมสิทธิร้อยละ 1 ของราคาที่จำนองหรือบุริมสิทธิ ทั้งนี้ ไม่เกิน 200,000 บาท 3) ค่าจดทะเบียนการเช่าร้อยละ 1 ของเงินค่าเช่าตลอดเวลาที่เช่า หรือเงินกินเปล่า หรือทั้งสองอย่างรวมกัน (กรณีประกอบกิจการให้เช่า)

1.3) กำหนดให้นิติบุคคลตั้งใหม่ที่เป็น SMEs (ทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้ไม่เกิน 30 ล้านบาทต่อรอบระยะเวลาบัญชี) นำรายจ่ายอันเกิดจากการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคล รายจ่ายค่าทำบัญชีและค่าสอบบัญชีมาหักเป็นรายจ่ายได้ 2 เท่าเป็นเวลา 5 รอบระยะเวลาบัญชี

1.4) กำหนดให้ลดหย่อนค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมจากการโอน อสังหาริมทรัพย์ให้นิติบุคคลตั้งใหม่ (ตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม 2559 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2560)

1.5) กำหนดให้บุคคลธรรมดาสามารถโอนใบอนุญาตในการประกอบกิจการให้นิติบุคคล ตั้งใหม่ได้

คณะผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินมาตรการดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลธรรมดาประกอบธุรกิจ ในรูปแบบของนิติบุคคล เนื่องจากเป็นการบรรเทาภาระภาษี และค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เพื่อประกอบธุรกิจในนิติบุคคล ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการมีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องมากขึ้น และได้เปรียบ ในด้านอัตราภาษี และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากรัฐอีกด้วย

2) การปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

การปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับเงินได้ตามมาตรา 40 (2) (3) และ (5) ถึง (8) โดยแก้ไขประมวลรัษฎากร และกฎหมายระดับรองเพื่อให้ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย มีความง่าย ไม่เป็นการสร้างภาระและต้นทุนให้กับทั้งผู้จ่ายเงินได้และผู้รับเงินได้เกินสมควร ซึ่งจะส่งผลดี ต่อสภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจและการใช้จ่ายของประชาชนโดยทั่วไป ดังนี้

ตารางที่ 42 ข้อเสนอในการจัดเก็บภาษีเงินได้

ผู้จ่ายเงินได้	ผู้รับเงินได้	การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบัน	ข้อเสนอ
บุคคลธรรมดา	ทุกคนในประเทศ	ไม่หัก (เงินได้ตาม ม. 40 (8) เฉพาะรางวัล ในการประกวดชิงโชค และค่าจ้างนักแสดง หักร้อยละ 5 แล้วแต่กรณี)	ไม่หัก
นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา	ไม่หัก, หักร้อยละ 1, 3, 5, หักตามอัตรา PIT และสูตรการคำนวณเฉพาะ	ร้อยละ 2 (ยกเว้นเงินได้ ตาม ม. 40 (2) และ (3))
	นิติบุคคล	ไม่หัก, หักร้อยละ 0.75, 1, 2, 3 และ 5	ร้อยละ 2
	มูลนิธิหรือสมาคม	ไม่หัก, หักร้อยละ 1 และ 10	ร้อยละ 2
	บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ในต่างประเทศ	ไม่หัก, หักร้อยละ 1, 3, 10, 15 และหักตาม อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ร้อยละ 15
รัฐบาลหรือ องค์การของรัฐ	ทุกคนในประเทศ	ร้อยละ 1 (ไม่หักกรณีรัฐบาลหรือองค์กรของ รัฐจ่ายตนเอง)	ร้อยละ 2

ที่มา: จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

3) การปรับปรุงระบบการหักจ่ายประเภทต่างๆ

3.1) การปรับปรุงจำนวนเงินค่ารับรองและค่าบริการ จากปัจจุบันที่หักได้ เท่ากับจำนวนที่ต้องจ่าย แต่รวมกันต้องไม่เกินร้อยละ 0.3 ของจำนวนรายได้หรือยอดขาย หรือของจำนวนเงินทุนที่ได้รับชำระแล้วถึงวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่า แต่ทั้งนี้ รายจ่ายที่จะนำมาหักได้จะต้องมีจำนวนสูงสุดไม่เกิน 10 ล้านบาท เป็นหักได้เท่ากับจำนวนที่ต้องจ่าย แต่รวมกันต้องไม่เกินร้อยละ 1.2 ของจำนวนรายได้หรือยอดขาย หรือของจำนวนเงินทุนที่ได้รับชำระแล้วถึงวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่า แต่ทั้งนี้ รายจ่ายที่จะนำมาหักได้จะต้องมีจำนวนสูงสุดไม่เกิน 40 ล้านบาท เพื่อให้สอดคล้องกับการค้อยค่าของเงินตามอัตราเงินเฟ้อ (ตั้งแต่ พ.ศ. 2522 ถึงปัจจุบันมีอัตราเงินเฟ้อประมาณร้อยละ 300)

3.2) การปรับปรุงการนำผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษี (Loss Carry Forward) จากปัจจุบันอนุญาตให้นำผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ ไม่เกิน 5 ปี มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษี เป็น สามารถนำผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษีได้จนกว่าจะมีการเปลี่ยนตัวเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น

3.3) การให้หักค่าใช้จ่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance Cost) ในอัตราพิเศษ โดยปรับปรุงมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการจัดทำบัญชีที่ได้กำหนดให้นิติบุคคลสามารถหักรายจ่ายเป็นจำนวน 2 เท่าของรายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าจ้างให้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับบัญชีแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่อยู่ระหว่างศึกษาในแผนกหรือสาขาวิชาที่ได้รับการรับรองจากสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ครอบคลุมต้นทุนใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติตามกฎหมายภาษี เช่น การจ้างสำนักงานบัญชี โดยไม่ควรกำหนดการจ้างงานเฉพาะนักเรียนหรือนักศึกษาด้านบัญชี และควรกำหนดให้เป็นมาตรการถาวร เนื่องจากมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการชั่วคราวที่กำหนดให้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559 แต่ไม่เกินวันที่ 31 ธันวาคม 2561

3.4) การให้หักค่าใช้จ่ายการให้นำรายจ่ายมาตรฐานการดำเนินธุรกิจต่างๆ เช่น มาตรฐานที่กำหนดโดยองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน หรือ International Organization for Standardization (ISO) มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษีได้ในอัตราพิเศษ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงและเป็นภาระของผู้ประกอบการ แต่เป็นการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs มีมาตรฐานที่ทัดเทียมสากล

4) การกำหนดให้ผู้ประกอบการขายสินค้าและบริการทุกประเภทต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

เนื่องจากระบบภาษีของประเทศไทยไม่มีข้อบังคับที่ผู้ประกอบการจะต้องมีเลขประจำตัวผู้เสียภาษีจึงจะสามารถจดทะเบียนเพื่อประกอบธุรกิจได้ ส่งผลให้ผู้ประกอบการมักไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มดำเนินกิจการ ประกอบกับประมวลรัษฎากรได้ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่การประกอบกิจการขายสินค้าและบริการบางประเภท (มาตรา 81 แห่งประมวลรัษฎากร) (แต่มีสิทธิแจ้งขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

ได้ตามมาตรา 81/3 (1) แห่งประมวลรัษฎากร) รวมถึงผู้ประกอบการขายสินค้าหรือบริการที่มีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี (มาตรา 81/1 แห่งประมวลรัษฎากร) (แต่มีสิทธิแจ้งขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มได้ตามมาตรา 81/3 (2) แห่งประมวลรัษฎากร) จึงทำให้ผู้ประกอบการอยู่นอกระบบภาษีจำนวนมาก จึงเห็นควรปรับปรุงโดยกำหนดให้ผู้ประกอบการขายสินค้าและบริการทุกประเภทมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม สามารถขอผ่อนผันการเริ่มบังคับใช้ได้เป็นระยะเวลา 2 ปี และมีหน้าที่ต้องรายงานยอดขายทุกเดือน แต่ยังคงยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่กิจการขายสินค้าและบริการตามมาตรา 81 เช่นเดิม แต่ในกรณีผู้ประกอบการที่ขายสินค้าและบริการที่ไม่ได้รับการยกเว้น และมีรายรับเกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี จะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเสียภาษีเกิดขึ้นนับแต่วันที่ที่มีรายรับเกินเกณฑ์ที่กำหนด

5) การให้บัตรภาษีสำหรับการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม

การให้บัตรภาษีเพื่อใช้ในการชำระภาษีของรัฐแก่กิจการ SMEs ที่ดำเนินกิจกรรมด้านการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม ซึ่งมักพบปัญหาขาดทุนหรือขาดแคลนเงินทุนในระยะแรกของการดำเนินกิจการ โดยบัตรภาษีสำหรับการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมจะให้สิทธิในการเปลี่ยนมือ เพื่อในกรณีที่ผู้ประกอบการเริ่มธุรกิจในระยะแรกอาจขาดแคลนเงินทุนและยังไม่มีภาษีต้องชำระ สามารถนำบัตรดังกล่าวขายให้ผู้อื่นเพื่อนำเงินสดไปลงทุนวิจัยพัฒนา ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการ SMEs มีเงินทุนนำไปคิดริเริ่มทำนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะประโยชน์ต่อการสร้างเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีของประเทศ

7.2.2 มาตรการบังคับใช้บทลงโทษ

การบังคับใช้บทลงโทษที่จริงจังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้ประกอบการในกลุ่มควอดเรนต์ที่ 1 (Q1) หรือกลุ่มตั้งใจหนีภาษีมีความเกรงกลัวและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีดั้งเดิมที่เน้นการตรวจสอบและบทลงโทษ โดยคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

- 1) ให้มีการบังคับใช้บทลงโทษอย่างจริงจัง
- 2) ปรับปรุงความรุนแรงของบทลงโทษให้สอดคล้องกับเจตนาในการทำความผิด โดยแบ่งความผิดออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีเจตนาหนีภาษี และกรณีรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยกรณีแรกผู้ที่ตั้งใจหนีภาษี อาทิ การปลอมแปลงเอกสาร ให้ลงโทษในอัตราสูงสุด และในกรณีที่สองผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาทิ การคำนวณภาษีผิดพลาด ให้ลงโทษกึ่งหนึ่ง หรืออนุโลมหากเป็นความผิดครั้งแรก
- 3) ให้รางวัลประชาชนแจ้งเบาะแสผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษี เช่น ผู้ประกอบการที่ไม่ออกไปเสร็จ อาทิ ให้สลากกินแบ่งรัฐบาล
- 4) เปลี่ยนแปลงบทบาทการจัดเก็บภาษีของภาครัฐ โดยแยกหน้าที่จัดเก็บและนโยบายภาษีออกจากการกำกับและตรวจสอบ เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจ และมีความโปร่งใส

7.2.3 มาตรการให้ความรู้ สร้างจิตสำนึก

การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีและการสร้างจิตสำนึกมีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เสียภาษีในควอตแรนต์ที่ 4 (Q4) ที่ไม่รู้และไม่เข้าใจในกฎหมายภาษี ภาระภาษี และวิธีการยื่นภาษี รวมไปถึงการจัดทำบัญชีและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการ SMEs บางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีและการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี เนื่องจากกฎหมายภาษีค่อนข้างมีความซับซ้อนและยากต่อการทำความเข้าใจ ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ไม่ทราบว่าต้องมีการทำอะไรบ้าง และต้องปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทางเลือกที่เชื่อว่าผู้เสียภาษีจะชำระภาษีอย่างถูกต้องหากมีความรู้ที่เพียงพอ โดยคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

1) จัดตั้ง Friendly Tax Service Center หรือศูนย์ให้คำปรึกษาภาษีฉันทมิตร ซึ่งผู้เสียภาษีสามารถปรึกษาได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องกังวลว่าจะมีการนำข้อมูลมาเพื่อลงโทษย้อนหลัง และข้อมูลทุกอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับ เนื่องจากปัจจุบันผู้ประกอบการไม่กล้าปรึกษาปัญหาภาษีกับกรมสรรพากรด้วยกลัวว่าจะถูกตรวจสอบภาษี

2) บรรลุความรู้เกี่ยวกับภาษีและหน้าที่พลเมืองเข้าสู่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย เพื่อให้ประชาชนมีจิตสำนึกในหน้าที่พลเมืองตั้งแต่วัยเยาว์

3) ผู้ประกอบการที่จดทะเบียนประกอบกิจการกับกระทรวงพาณิชย์ควรได้อบรมพื้นฐานด้านการเสียภาษีโดยไม่มีค่าใช้จ่าย เพราะกฎหมายที่ซับซ้อนย่อมเป็นต้นทุนของผู้ประกอบการในการส่งพนักงานไปอบรม ซึ่งต้นทุนเหล่านี้ไม่ควรเป็นภาระของผู้ประกอบการ โดยเจ้าหน้าที่ควรมีการตรวจเยี่ยมกิจการในระยะเริ่มต้นและแนะนำสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าระบบภาษี

7.2.4 มาตรการรางวัลใจ

สำหรับผู้ประกอบการที่เป็นผู้เสียภาษีอย่างถูกต้องในควอตแรนต์ที่ 4 (Q4) ควรจะได้รับรางวัลเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมและเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้ประกอบการรายอื่นๆ ที่ยังอยู่นอกระบบภาษีหรือชำระภาษีไม่ถูกต้อง ดังที่ในต่างประเทศรู้จักกันในวลีว่า “Carrot and Stick” นั่นคือการให้รางวัลควบคู่ไปกับการลงโทษ เพื่อให้ผู้เสียภาษีมีแรงจูงใจในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดทางเลือก โดยคณะผู้วิจัยมีเสนอให้จัดแพ็คเกจรางวัลสำหรับผู้เสียภาษีถูกต้อง (Good Taxpayers Reward Package) โดยจัดเป็นลำดับขั้นของรางวัล (award-level) ตามระยะเวลาของการเป็นผู้เสียภาษีที่ดีของผู้ประกอบการ SMEs โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา เช่น ยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีภายในระยะเวลาที่กำหนด มีหลักฐานการเสียภาษีถูกต้องครบถ้วน ระยะเวลาที่อยู่ในระบบภาษี และได้รับการรับรองจากกรมสรรพากรว่าเป็นผู้เสียภาษีที่ดี นั่นคือ

1) ระดับผู้ประกอบการตัวอย่างที่ดีของประเทศ (Role Model SME's Taxpayer Award) ผู้ที่เสียภาษีถูกต้อง 3 ปีขึ้นไปได้รับเครื่องหมาย โล่ หรือประกาศเกียรติคุณ เพื่อไปเผยแพร่ที่หน้าร้านหรือสถานประกอบการ ได้รับบริการ tax delivery ที่เจ้าหน้าที่จะเดินทางมาให้คำปรึกษาและรับยื่นแบบนอกสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ และได้รับการประชาสัมพันธ์ธุรกิจผ่านทางช่องทางของทางราชการโดยไม่มีค่าใช้จ่าย เป็นเวลา 3 เดือน

2) ระดับผู้ประกอบการตัวอย่างดีเด่นของประเทศ (Super Role Model SMEs' Taxpayer Award) ผู้ที่เสียภาษีถูกต้อง 5 ปีขึ้นไป จะได้รับรางวัลบัตรภาษีมูลค่า 10,000 บาท และได้รับต่อเนื่องในแต่ละปี เพื่อเป็นรางวัลของการทำดี โดยผู้ประกอบการสามารถนำบัตรภาษีไปใช้แทนเงินสดในการชำระภาษีของรัฐทุกประเภท ทั้งนี้ เพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการมีพฤติกรรมเป็นผู้เสียภาษีที่ดีตั้งแต่ระยะแรก และเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs

การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มฉบับนี้ ได้รวบรวมทฤษฎี พฤติกรรมการเสียภาษีของ SMEs และมาตรการภาษีที่เกี่ยวกับ SMEs ไว้อย่างครอบคลุม และในทางปฏิบัติงานวิจัยได้เสนอแนะแนวทางและมาตรการเพื่อลดปัญหาอุปสรรคในการเข้าสู่ระบบภาษี และส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ด้วย 4 แนวทางหลัก ได้แก่ มาตรการจูงใจลดภาระแก่ผู้ประกอบการ มาตรการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชน มาตรการบังคับใช้บทลงโทษอย่างจริงจัง และมาตรการรางวัลจูงใจแก่ผู้เสียภาษีที่ดี โดยคณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่การปรับปรุงนโยบายภาษีของประเทศไทย และการสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ในอนาคต

บรรณานุกรม

- Abdul-Jaabar, H. and J. Pope (2008). "Tax compliance costs of small and medium enterprises in Malaysia: Policy implications." School of Economics and Finance, Curtin University of Technology.
- Abrie, W. and E. Doussy. (2006). "Tax compliance obstacles encountered by small and medium enterprises in South Africa." Meditari Accountancy Research 14(1): 1-13.
- Allingham, M. G. and A. Sandmo (1972). "Income tax evasion: A theoretical analysis." Journal of Public Economics 1: 323-328.
- Alm, J. (1998). "Tax compliance and administration." Department of Economics, University of Colorado.
- Alm, J. (1999). "Tax compliance and administration." In Hildreth, W.B. & Richardson, J.A., Handbook on Taxation (Public administration and public policy, 72(13), 998 – 1055.
- Atawodi, O. W. and S. A. Ojeka (2012). "Factors that affect tax compliance among small and medium enterprises (SMEs) in North Central Nigeria." International Journal of Business and Management 7(12): 87-96.
- Bello, K. B. and I. Danjuma (2014). "Review of models/theories explaining tax compliance behavior." Sains Humanika 2(3): 35-38.
- Birskyte, L. and J. Mikesell (2007). "The tax compliance puzzle: Evidence from theory and practice." International Journal of Public Administration 30(10): 1045-1081.
- Chandarasorn, M. (2012). "Public management as citizen compliance: A case study of income tax compliance behavior in Thailand." Graduate Faculty, University of Kansas.
- Chipeta, C. (2002). "The second economy and tax yield in Malawi.", AERC.
- Chunhachatrachai, P. and J. Pope (2012). "The corporate income tax compliance costs of small and medium enterprises in Thailand." New Zealand Journal of Taxation Law and Policy 18(4): 391-407.
- Doran, M. (2009). "Tax penalties and tax compliance." Harvard Journal on Legislation 46: 111-161.
- Eragbhe, E. and K. P. Modugu (2014). "Tax compliance costs of small and medium scale enterprises in Nigeria." International Journal of Accounting and Taxation 2(1): 63-87.
- Feld, L. P. and B. S. Frey (2002). "Trust breeds trust: How taxpayers are treated." Economic of Governance 3(2): 87-99.
- Fjeldstad, O. H., et al. (2012). "People's views of taxation in Africa: A review of research on determinants of tax compliance." ICTD Working Paper 8, International Centre for Tax and Development.
- Franzoni, L. (1999). "Tax evasion and tax compliance.", University of Bologna.

- Gibson, T. and H.J. van der Vart (2008). "Defining SMEs: A Less Imperfect Way of Defining Small and Medium Enterprises in Developing Countries.", Brookings Global Economy and Development.
- GIZ (2010). "Addressing tax evasion and tax avoidance in developing countries.", Research document of GIZ sector programme public finance, administrative reform.
- IMF (2015). "Current challenges in revenue mobilization: Improving tax compliance.", IMF Policy Papers.
- Jedwarapong, C. (2011). "Tax Depreciation for SMEs." Faculty of Law, Thammasat University.
- Levi, M. (1998). "A state of trust." In Braithwaite, V. & Levi, M., Trust and Governance, Russell Sage Foundation, 77 – 101.
- Lewis, A. (1982). "The psychology of taxation.", Oxford: Martin Robertson.
- Mckershar, M. and C. Evans (2009). "Sustaining growth in developing economics through improved taxpayer compliance: Challenges for policy makers and revenue authorities." eJournal of Tax Research 7: 171-201.
- Naidoo, G. and S. Smulders (2013). "Addressing the small business tax compliance burden - Evidence from South Africa." Journal of Economic and Financial Sciences 6(2): 263-284.
- OECD (2010). "Understanding and influencing taxpayers' compliance behavior." Tax administration: Small/Medium enterprise (SME).
- OECD (2015). "Taxation of SMEs in OECD and G20 Countries." OECD Tax Policy Studies, OECD. 23.
- Picur, D. R. and A. Riahi-Belkaoui (2006). "The impact of bureaucracy, corruption and tax compliance." Review of Accounting and Finance 5(2): 174-180.
- Richupan, S. (1987). "Determinants of income tax evasion – Role of tax rates, shape of tax schedules and other factors." In Gandhi, P. IMF.
- Slemrod, J. (1992). "Why people pay taxes.", The University of Michigan Press.
- Smulders, S. and M. Stiglingh (2008). "Annual tax compliance costs for small business: A survey of tax practitioners in South Africa." South African Journal of Economic and Management Sciences 11(3).
- Sorg, J. D. (1983). "A typology of implementation behaviors of street-level bureaucrats." Policy Studies Review 2(3): 391-406.
- Sour, L. (2004). "An economic model tax compliance with individual morality and group conformity." Economia Mexicana 13(1).
- Torgler, B. and F. Schneider (2005). "Attitudes towards paying taxes in Austria: An empirical analysis." Empirica 32(2): 231-246.
- Tsakumis, G. T., A. P. Curatola, et al. (2007). "The relation between national cultural dimensions and tax evasion." Journal of International Accounting Auditing and Taxation 16: 131-147.

- Tyler, T. (1990). "Why people obey the law: Procedural justice, legitimacy and compliance.", Yale University Press.
- United States Agency for International Development (2007). Booklet of standardized small and medium enterprises definition.
- Vasak, S. (2008). "Small, medium, and large enterprises." USAID Business Climate Reform
- Yaobin, S. (2007). "Tax, small business, growth: Effect of taxation on investment and cross-border trade." ITD Conference on Taxation of SMEs.
- โกศล แก้วบุญส่ง, (2546). "มาตรการในทางภาษีอากรเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: ศึกษากรณีมาตรการในทางภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประมวลรัษฎากร." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กระทรวงอุตสาหกรรม, (1 พฤษภาคม 2558). เข้าถึงได้จาก www.industry.go.th
- กรมสรรพากร, (1 พฤษภาคม 2558). เข้าถึงได้จาก www.rd.go.th
- กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร, (2556). "ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2556."
- ณรงค์ เขมวรัตน์, (2539). "ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เดือนน้อย จันทราสา, (2552). "ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองมุกดาหาร." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปิ่น อนันอภิบุตร, สุทธิ สุนทรานุรักษ์, และวิริทธิ์ พานิชวงศ์, (2555). "การปฏิรูประบบงบประมาณของไทย เพื่อดำเนินการทุจริต." กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ปิ่น อนันอภิบุตร และคณะ, (2558). "นวัตกรรมการคลังการเงินเพื่อการปฏิรูปประเทศไทย." ในผลงานทางวิชาการ: ย้อนมองรายได้รัฐบาลสร้างอนาคตด้วยนวัตกรรมการจัดเก็บรายได้. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. "17 บริษัทดาหน้าลงขันกองทุน SMEs เอสเอ็มอี." (1 พฤษภาคม 2558). เข้าถึงได้จาก <http://www.prachachat.net/news>.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ, (2548). "การบริหารภาษีอากรและรายได้ของรัฐ: หลักการและแนวปฏิบัติสำหรับนักรัฐประศาสนศาสตร์." จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาทิตย์ ผดุงเดช, (2551). "ปัจจัยที่มีผลต่อความเสียหายในการเสียภาษีให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครปฐม." วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารรัฐกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวก ก

บุคคลที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาคผนวก ก

บุคคลที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1. บุคคลตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ตามสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ หรือทางเทคนิคระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ (พ.ร.ฎ.) (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2499)

2. องค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ และเจ้าหน้าที่หรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การหรือทบวงดังกล่าว ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในประเทศไทยเมื่อประเทศไทยมีข้อผูกพันให้ยกเว้นตามอนุสัญญาหรือความตกลง (พ.ร.ฎ.) (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500)

3. สถานเอกอัครราชทูต สถานทูต สถานกงสุลใหญ่ สถานกงสุล บุคคลในคณะทูต บุคคลในคณะกงสุล และบุคคลที่ถือว่าอยู่ในคณะทูตตามความตกลง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน (พ.ร.ฎ.) (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500)

4. บุคคลที่อยู่ในประเทศที่มีอนุสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้หรือจะจัดทำกับรัฐบาลต่างประเทศ ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขที่กำหนด (พ.ร.ฎ.) (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2505) ปัจจุบันมีผลบังคับใช้แล้ว 56 ฉบับ คือ 1. เกาหลีใต้ 2. แคนาดา 3. คูเวต 4. จีน 5. ซิลี 6. เช็ก 7. เซเชลส์ 8. ไชปรัส 9. ญี่ปุ่น 10. เดนมาร์ก 11. ใต้หวัน 12. ตุรกี 13. นอร์เวย์ 14. นิวซีแลนด์ 15. เนเธอร์แลนด์ 16. เนปาล 17. บาเรนห์ 18. บังกลาเทศ 19. บัลแกเรีย 20. เบลเยียม 21. ปากีสถาน 22. โปแลนด์ 23. ฝรั่งเศส 24. พม่า 25. ฟินแลนด์ 26. ฟิลิปปินส์ 27. มอริเชียส 28. มาเลเซีย 29. ยูเครน 30. เยอรมนี 31. รัสเซีย 32. โรมานี 33. ลักเซมเบิร์ก 34. ลาว 35. เวียดนาม 36. ศรีลังกา 37. สเปน 38. สวิตเซอร์แลนด์ 39. สวีเดน 40. สหรัฐอเมริกา 41. สิงคโปร์ 42. สโลวีเนีย 43. ออสเตรเลีย 44. ออสเตรีย 45. อังกฤษ และไอร์แลนด์เหนือ 46. อาร์เมเนีย 47. อิตาลี 48. อินเดีย 49. อินโดนีเซีย 50. อิสราเอล 51. อุซเบกิสถาน 52. เอมิเรตส์ 53. แอฟริกาใต้ 54. โอมาน 55. อังกฤษ 56. ฮังการี

5. ยกเว้นให้แก่บุคคลที่กำหนดไว้ในความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เกี่ยวกับสำนักงานใหญ่ขององค์การรัฐมนตรีแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในประเทศไทย (ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 17 ลงวันที่ 12 ม.ค. 2515) ซึ่งได้แก่

5.1 ผู้อำนวยการซีเมส หรือพนักงานใดๆ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งทำการแทนผู้อำนวยการซีเมส

5.2 พนักงานระหว่างประเทศซึ่งมีชื่อส่งไป และได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ของไทยที่เหมาะสมแล้ว โดยได้รับยกเว้นจากภาษีทางตรงทั้งปวงสำหรับเงินเดือนและรายได้ซึ่งองค์การได้จ่ายให้

5.3 ผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษา นอกจากพนักงานซีเนส ผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อซีเนส

6. เงินได้ที่ผู้ว่าการ ผู้ว่าการสำรอง กรรมการ กรรมการสำรอง พนักงาน ลูกจ้าง รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งปฏิบัติงานของธนาคารพัฒนาเอเชีย ได้รับจากธนาคารดังกล่าว (พ.ร.บ. ให้อำนาจปฏิบัติการเกี่ยวกับธนาคารพัฒนาเอเชีย พ.ศ. 2509)

7. บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติอเมริกันซึ่งเป็นลูกจ้างหรือพนักงานของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งของตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ตามโครงการและเงื่อนไขที่รัฐบาลไทยเห็นชอบ (คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ 79/2515 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2515)

ภาคผนวก ข

เงินได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาคผนวก ข

เงินได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1. ค่าเบี้ยเลี้ยง หรือ ค่าพาหนะ ซึ่งลูกจ้างหรือผู้รับหน้าที่หรือตำแหน่งงาน หรือผู้รับทำงาน ให้ได้จ่ายไปโดยสุจริต ตามความจำเป็นเฉพาะในการที่ต้องปฏิบัติการตามหน้าที่ของตน และได้จ่ายไปทั้งหมด ในการนั้น

2. ค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทางตามอัตราที่รัฐบาลกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยอัตรา ค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทาง

3. เงินค่าเดินทางซึ่งนายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้าง เฉพาะส่วนที่ลูกจ้างได้จ่ายทั้งหมดโดยจำเป็น เพื่อการเดินทางจากต่างถิ่นในการเข้ารับงานเป็นครั้งแรก หรือในการกลับถิ่นเดิมเมื่อการจ้างสิ้นสุดลงแล้ว แต่ช้อยยกเว้นนี้มีให้รวมถึงเงินค่าเดินทางที่ลูกจ้างได้รับในการย้ายกลับถิ่นเดิม และในการเข้ารับงานของนายจ้างเดิมภายใน 365 วัน นับแต่วันที่การจ้างครั้งก่อนได้สิ้นสุดลง

4. ในกรณีที่นายจ้างและลูกจ้างได้ทำสัญญากันโดยสุจริตก่อนใช้พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ พ.ศ. 2475 มีข้อกำหนดว่า นายจ้างจะชำระเงินบำเหน็จ เงินค่าธรรมเนียม เงินค่านายหน้า หรือเงินโบนัส ให้แก่ลูกจ้างเป็นจำนวนเดียวเมื่อการงานที่จ้างได้สิ้นสุดแล้ว แม้เงินเต็มจำนวนนั้นจะได้ชำระภายหลังที่ใช้ บทบัญญัติในส่วนนี้ก็ดี เงินบำเหน็จ เงินค่าธรรมเนียม เงินค่านายหน้า หรือเงินโบนัส ส่วนที่เป็นค่าจ้างแรงงาน อันได้ทำในเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ พุทธศักราช 2475 นั้น ไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

5. เงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่ง และเงินค่าเช่าบ้าน หรือบ้านที่ให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่าสำหรับข้าราชการสถานทูต หรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ

6. เงินได้จากการขาย หรือส่วนลดจากการซื้ออาคารสแตมป์หรือสแตมป์ไปรษณียากรของรัฐบาล

7. เบี้ยประชุมกรรมการหรือกรรมการ หรือค่าสอน ค่าสอบที่ทางราชการหรือสถานศึกษาของทางราชการจ่ายให้

8. ดอกเบี้ย ดอกเบี้ยที่ได้รับยกเว้นภาษี ได้แก่ ดอกเบี้ยดังต่อไปนี้

8.1 ดอกเบี้ยสลากออมสิน หรือดอกเบี้ยเงินฝากออมสินของรัฐบาลเฉพาะประเภท ฝากเพื่อเรียก

8.2 ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ที่ได้รับจากสหกรณ์

8.3 ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามประเภท ออมทรัพย์เฉพาะกรณีที่ผู้มีเงินได้ได้รับดอกเบี้ยดังกล่าวในจำนวนรวมกันทั้งสิ้นไม่เกิน 10,000 บาท ตลอดปีภาษีนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดี ประกาศ(มาตรา 42(8))

8.4 ดอกเบี้ยเงินฝากที่เกิดจากการฝากเงินกับธนาคารในประเทศไทยและจากสหกรณ์ออมทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ในประเทศ เป็นรายเดือนติดต่อกันมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 24 เดือน นับแต่วันที่ฝากโดยมียอดเงินฝากแต่ละคราวเท่ากันแต่ไม่เกิน 25,000 บาทต่อเดือนและรวมทั้งหมดแล้วต้องไม่เกิน 600,000 บาท

9. การขายสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก หรือสังหาริมทรัพย์ ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร แต่ไม่รวมถึงเรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่ 6 ตันขึ้นไป เรือกลไฟหรือรถยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ 5 ตันขึ้นไป หรือแพ

10. เงินได้ที่ได้รับการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยา เงินที่ได้จากการรับมรดก หรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธี หรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี

11. รางวัลเพื่อการศึกษาหรือค้นคว้าในวิทยาการ รางวัลสลากกินแบ่งหรือสลากออมสิน ของรัฐบาล รางวัลที่ทางราชการจ่ายให้ในการประกวดหรือแข่งขัน ซึ่งผู้รับมิได้มีอาชีพในการประกวดหรือแข่งขัน หรือสินบนรางวัลที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการปราบปรามการกระทำความผิด

12. บำนาญพิเศษ บำเหน็จพิเศษ บำนาญตกทอด หรือบำเหน็จตกทอด

13. ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด เงินที่ได้จากการประกันภัยหรือการฌาปนกิจสงเคราะห์

14. เงินส่วนแบ่งกำไรจากห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคลซึ่งต้องเสียภาษี ตามบทบัญญัติในส่วนนี้ แต่ไม่รวมถึงเงินส่วนแบ่งของกำไรจากกองทุนรวม

15. เงินได้ของชานาที่ได้จากการขายข้าว อันเกิดจากกิจกรรมที่ตนและหรือครอบครัว ได้ทำเอง

16. เงินได้ที่ได้รับจากกองมรดกซึ่งได้เสียภาษีเงินได้ไว้ในนามของกองมรดกแล้ว

17. รางวัลสลากบำรุงกาชาดไทย เงินได้จากการขายหรือส่วนลดจากการซื้อสลากบำรุง กาชาดไทย

18. ดอกเบี้ยที่ได้รับจากการคืนเงินภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

19. เงินได้ที่เป็นเงินปันผลหรือเงินเฉลี่ยคืนที่สหกรณ์จ่ายให้แก่สมาชิก

20. เงินปันผลที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบการขนส่งทางทะเลและถือกรรมสิทธิ์เรือไทย หรือที่ประกอบกิจการอยู่เรือที่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์นาวิ พ.ศ.2521 ซึ่งจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ก็ต่อเมื่อได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากรแล้ว

21. เงินได้จากการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวม

22. เงินได้ของกองทุนรวม

23. เงินประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตนได้รับจากกองทุนประกันสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

24. เงินได้จากกิจการโรงเรียนราษฎร์ (โรงเรียนเอกชน) แต่ไม่รวมถึงเงินได้จากการขายของ การรับจ้างทำของหรือการให้บริการอื่นใดที่โรงเรียนราษฎร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาได้รับจากผู้ซึ่งมิใช่ นักเรียน

25. เงินได้จากการจำหน่ายหรือส่วนลดจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งของรัฐบาล

26. เงินได้ส่วนที่เป็นค่าจ้างการทำงานในระหว่างเวลาปิดภาคการศึกษาของคนต่างด้าว ซึ่งเป็นนักเรียนนักศึกษา หรือนิสิตที่เข้ามาศึกษา ณ สถานศึกษาในประเทศไทย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีปฏิบัติต่อกัน

27. เงินได้ส่วนที่เป็นค่ารักษาพยาบาลที่นายจ้างจ่ายให้ หรือจ่ายแทนลูกจ้างเป็นค่ารักษาพยาบาลสำหรับ

27.1 ลูกจ้าง สามี ภริยา บุพการีหรือผู้สืบสันดาน ซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของลูกจ้าง ทั้งนี้ เฉพาะสำหรับการรักษาพยาบาลที่กระทำในประเทศไทย

27.2 ลูกจ้างในกรณีที่ต้องได้รับการรักษาพยาบาลในต่างประเทศในขณะที่ปฏิบัติกรตามหน้าที่ในต่างประเทศเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ เงินจำนวนดังกล่าวได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้น

28. เงินได้ที่ทางราชการจ่ายให้เป็นเงินค่าเช่าบ้าน หรือเงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้าน ที่ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินช่วยการศึกษาบุตร เงินช่วยเหลือบุตร เงินค่าเบี้ยกันดาร เงินยังชีพหรือ เงินค่าอาหาร ทำการนอกเวลา

29. เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับจากรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีใช้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเท่าที่ผู้มีเงินได้ได้จ่ายไปโดยสุจริตตามความเป็นจริง หรือเงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่รัฐวิสาหกิจดังกล่าวให้อยู่ โดยไม่ต้องเสียค่าเช่าและรัฐวิสาหกิจผู้จ่ายเงินมิได้ออกค่าภาษีเงินได้สำหรับเงินได้จำนวนดังกล่าวให้

30. เงินช่วยการศึกษาบุตร เงินช่วยเหลือบุตร เงินค่าเบี้ยกันดารหรือเงินยังชีพที่ได้รับจากรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีใช้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในอัตราเดียวกับที่ทางราชการให้แก่ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจผู้จ่ายเงินมิได้ออกค่าภาษีเงินได้จำนวนดังกล่าวให้

31. รางวัลที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร

32. ดอกเบี้ยเงินสะสมที่ได้รับจากรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีใช้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในอัตราเดียวกับ ที่ทางราชการจ่ายให้แก่ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจผู้จ่ายเงินมิได้ออกค่าภาษีเงินได้จำนวนดังกล่าวให้

33. เงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลต่างประเทศ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทยได้รับจากรัฐบาลของตน ทั้งนี้ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่อัยการปฏิบัติต่อกัน

34. เงินได้ส่วนที่เป็นเงินเดือนและเงินใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ที่คนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้แทนของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทยได้รับจากคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ

35. ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์เฉพาะเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามประเภทออมทรัพย์ ซึ่งใช้สมุดคู่ฝากในการฝากถอน

36. เงินได้ที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและกระทรวงการคลังได้อนุญาตให้เบิกจ่ายได้

37. เงินได้ส่วนที่เป็นเงินเดือนหรือค่าจ้างและเงินใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ที่คนต่างด้าวซึ่งไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยได้รับจาก

37.1 คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลเกี่ยวกับการโยกย้ายถิ่นฐานในการปฏิบัติงาน ในประเทศไทย

37.2 รัฐบาลแห่งประเทศของตนในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อพยพจาก อินโดจีนในประเทศไทย

38. เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับจากการ ให้โดย เสนาหาที่ตั้งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล หรือเมืองพัทยาหรือการปกครองท้องถิ่นอื่นที่มี กฎหมายจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ ทั้งนี้ เฉพาะเงินได้จากการขายในส่วนที่ไม่เกิน 200,000 บาท ตลอดปีภาษีนั้น

39. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุตรโดยชอบด้วย กฎหมายของตนโดยไม่มีค่าตอบแทน บุตรชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมด้วย

40. เงินได้จากการขายสินค้ายาสูบที่โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลังได้เสียภาษีเงินได้แทน ผู้ขาย สินค้าดังกล่าวทุกทอดตามมาตรา 48 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

41. ดอกเบี้ยพันธบัตรหรือดอกเบี้ยหุ้นกู้ หรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายพันธบัตร หรือหุ้นกู้ที่ออกจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนพันธบัตร หรือหุ้นกู้ ทั้งนี้ เฉพาะพันธบัตรหรือหุ้นกู้ของรัฐบาล องค์การของรัฐบาล หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย โดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้น สำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรือ อุตสาหกรรม และผู้มีเงินได้นั้นมิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

42. ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

43. เงินได้จากการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่ไม่รวมถึงเงินได้จากการ ขายหลักทรัพย์ที่เป็นหุ้นกู้หรือพันธบัตร

44. เงินได้จากการขายโลหะดีบุกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2531 สำหรับโลหะดีบุกที่ซื้อระหว่าง วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2530 ทั้งนี้ เฉพาะที่ไม่นำรายจ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับกิจการซื้อและขายโลหะดีบุกดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นรายจ่ายในการคำนวณเงินได้สุทธิ

45. เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไร แล้วแต่กรณีจากห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคล ที่มีใช้ นิติบุคคลหรือจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่เป็นการคำนวณ จากเงินได้จากการขายโลหะดีบุกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2531 สำหรับโลหะดีบุกที่ซื้อระหว่างวันที่ กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2530 และรายจ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการซื้อและขาย โลหะดีบุกดังกล่าว

46. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ มูลนิธิชัยพัฒนา

47. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมนาถินาถ

48. เงินค่าทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ เฉพาะที่ดินที่ต้องเวนคืน และอสังหาริมทรัพย์อื่นบนที่ดินที่ต้องเวนคืน

49. เงินได้พึงประเมินดังต่อไปนี้

49.1 ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาซื้อตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ใดๆ ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและมีการจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน แต่ไม่รวมถึงกรณีที่ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นผู้ทรงคนแรก

49.2 ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ใดๆ ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ไม่มีดอกเบี้ย

49.3 ดอกเบี้ยที่ได้จากตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ใดๆ ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก เฉพาะส่วนที่เกิดขึ้นก่อนการเป็นผู้ทรงตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ของผู้มีเงินได้ ทั้งนี้ ต้องมีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 (2) แห่งประมวลรัษฎากร จากดอกเบี้ยดังกล่าวทั้งจำนวนไว้แล้ว

50. เงินได้ที่ผู้เชี่ยวชาญของประชาคมยุโรปที่เป็นคนต่างด้าวและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยได้รับเนื่องจากการเข้ามาทำงานในประเทศไทย ภายใต้โครงการความช่วยเหลือที่ประเทศไทยได้รับจากประชาคมยุโรป

51. เงินได้จากการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวมที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ แต่ไม่รวมถึงเงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับเนื่องจากการขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ หรือกองทุนรวมหุ้นระยะยาวตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

52. เงินได้ที่คณะกรรมการอำนวยการปรับปรุงพระที่นั่งจักรีมหาปราสาทได้รับเพื่อประโยชน์ในการสร้างพระที่นั่งองค์ใหม่และปรับปรุงพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

53. เงินได้ที่คำนวณได้จากมูลค่าของเครื่องบินซึ่งลูกจ้างได้รับจากนายจ้างในจำนวนคนละ ไม่เกินสองชุดต่อปีและเลื่อนนอกในจำนวนคนละไม่เกินหนึ่งตัวต่อปี

54. เงินได้เท่าที่ลูกจ้างจ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของค่าจ้างเฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 490,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

55. เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ดังต่อไปนี้

55.1 เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเนื่องจากลูกจ้างออกจากงานเพราะตาย ทูพพลภาพ หรือออกจากงานเมื่อมีอายุไม่ต่ำกว่าห้าสิบห้าปีบริบูรณ์

55.2 เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่มีสิทธิได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเนื่องจากลูกจ้างออกจากงานก่อนอายุครบห้าสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่เมื่อออกจากงานแล้วได้คงเงินหรือผลประโยชน์นั้นไว้ทั้งจำนวนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และต่อมาได้รับเงินหรือผลประโยชน์หลังจากลูกจ้างผู้นั้นตาย ทูพพลภาพ หรืออายุครบห้าสิบห้าปีบริบูรณ์

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับสำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 223))

56. เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้จากกิจการโรงเรียนเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนหรือกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งขึ้น ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทั้งนี้ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลดังกล่าวจะต้องมิได้ประกอบกิจการอื่นนอกจากกิจการโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนหรือกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

57. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามประเภทออมทรัพย์ เฉพาะกรณีที่มีผู้เงินได้ได้รับดอกเบี้ยดังกล่าวในจำนวนรวมกันทั้งสิ้นไม่เกิน 20,000 บาทตลอดปีภาษีนั้น

58. เงินได้ส่วนที่เป็นเงินเดือนหรือค่าจ้างที่คนประจำเรือได้รับเนื่องจากการปฏิบัติงาน บนเรือไทยตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพาณิชย์ที่ใช้ในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ

59. เงินได้ที่คณะกรรมการบริหาร “ทุนการกุศลสมเด็จพระเทพฯ” ได้รับเพื่อประโยชน์ ของการกุศลสมเด็จพระเทพฯ

60. เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ ดังต่อไปนี้

60.1 บ้าน โรงเรียน หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย

60.2 อสังหาริมทรัพย์ตาม (1) พร้อมที่ดิน

60.3 ห้องชุดสำหรับการอยู่อาศัยในอาคารชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่ผู้เงินได้ได้อสังหาริมทรัพย์ตาม (1) (2) หรือ (3) โดยจดทะเบียนการได้มาใน พ.ศ. 2540 และขายอสังหาริมทรัพย์นั้นภายหลังจากการจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกินวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550

61. ผลประโยชน์ที่ได้จากการควบเข้ากันของธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ และหรือบริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ซึ่งตราเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน

62. เงินได้เท่าที่สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการจ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

63. เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการดังต่อไปนี้

63.1 เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับ เนื่องจากสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการออกจากราชการเพราะตาย เหตุทุพพลภาพ เหตุทดแทน หรือเหตุสูงอายุ

63.2 เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่มีสิทธิ์ได้รับจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เนื่องจากสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการออกจากราชการในกรณีอื่นนอกจาก (ก) แต่เมื่อออกจากราชการ

แล้วได้คงเงินหรือผลประโยชน์นั้นไว้ทั้งจำนวนในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และต่อมาได้รับเงินหรือผลประโยชน์หลังจากสมาชิกผู้นั้นตาย ทุพพลภาพ หรืออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ประกาศนี้ให้ใช้บังคับสำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่อธิบดีกำหนด (ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 189))

64. เงินได้ที่คณะกรรมการกองทุนลานกีฬาด้านยาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรีได้รับ เพื่อประโยชน์ของกองทุนลานกีฬาด้านยาเสพติดดังกล่าว

65. ดอกเบี้ยพันธบัตรออมสิน รุนพันธบัตรเงินฝากช่วยชาติ

66. เงินได้ที่เป็นเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่เจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยวนเกษตรนานาชาติ ซึ่งเป็นคนต่างด้าวและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ได้รับจากศูนย์วิจัยวนเกษตรนานาชาติ เนื่องจากการเข้ามาทำงาน ในประเทศไทย ภายใต้ข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยและศูนย์วิจัยวนเกษตรนานาชาติ

67. รางวัลบัตรออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

68. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินโดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ วัด วัดบาทพลวง โรมันคาทอลิก หรือมัสยิด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ทั้งนี้ เฉพาะการโอนที่ดินส่วนที่ทำให้วัด วัดบาทพลวง โรมันคาทอลิก หรือมัสยิดมีที่ดินไม่เกินห้าสิบไร่

69. ผลประโยชน์ที่ได้จากการที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทมหาชนจำกัด หรือบริษัทจำกัดควบเข้ากัน หรือโอนกิจการทั้งหมดให้แก่กันตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด ซึ่งตราเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน

70. ค่าชดเชยที่ลูกจ้างได้รับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานและค่าชดเชยที่พนักงานได้รับตามกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ แต่ไม่รวมถึงค่าชดเชยที่ลูกจ้างหรือพนักงานได้รับเพราะเหตุเกษียณอายุหรือสิ้นสุดสัญญาจ้าง ทั้งนี้ เฉพาะค่าชดเชยส่วนที่ไม่เกินค่าจ้างหรือเงินเดือนค่าจ้างของการทำงานสามร้อยวันสุดท้าย แต่ไม่เกิน 300,000 บาท

71. เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืม สำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัยโดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น ตามจำนวน ที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้ เฉพาะดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ซึ่งจ่ายให้แก่

71.1 กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

71.2 กองทุนรวมเพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

71.3 นิติบุคคลเฉพาะกิจซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ตามกฎหมายว่าด้วยนิติบุคคลเฉพาะกิจ เพื่อแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่นิติบุคคลเฉพาะกิจ ดังกล่าว

เข้ารับช่วงสิทธิ์เป็นเจ้าหนี้เงินกู้แทนกองทุนรวมตาม (1) หรือ (2) ธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น บริษัท ประกันชีวิต สหกรณ์หรือนายจ้าง

72. เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมให้แก่ธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ หรือนายจ้างสำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อเช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัยโดยจำนองอาคาร ที่ซื้อ หรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น ซึ่งรวมถึงอาคารพร้อมที่ดินด้วย เฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาท และเฉพาะดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด อาคารตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงอาคารพร้อมที่ดินด้วย

73. เงินได้เท่าที่ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครูหรือนุเคราะห์ทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนจ่ายเป็นเงิน สมทบเข้ากองทุนสงเคราะห์ ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับปี ภาษนั้นทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

74. เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็น ค่าซื้อหน่วยลงทุน ในกองทุนรวม เพื่อการเลี้ยงชีพ ตามกฎหมาย ว่าด้วย หลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ ให้ยกเว้น เท่าที่ได้จ่ายเป็น ค่าซื้อหน่วยลงทุน ในอัตราไม่เกิน ร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมิน แต่ไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับปีภาษนั้น โดยผู้มีเงินได้ ต้องถือหน่วยลงทุน ดังกล่าว มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่ วันซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก และไถ่ถอนหน่วยลงทุนนั้น เมื่อผู้มีเงินได้ มี อายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

ในกรณีที่ผู้มีเงินได้ จ่ายเงินสะสม เข้ากองทุน สรรองเลี้ยงชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุน สรรอง เลี้ยงชีพ หรือจ่ายเงิน สะสมเข้ากองทุน บำเหน็จบำนาญข้าราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จ บำนาญข้าราชการ หรือกองทุน สงเคราะห์ ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนด้วย เงินได้ที่ได้รับยกเว้น ตาม วรรคหนึ่งเมื่อรวมกับเงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรือกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือ กองทุนสงเคราะห์ต้องไม่เกิน 500,000 บาท

ในกรณีที่ผู้มีเงินได้ ถือหน่วยลงทุน ไม่ครบ 5 ปี นับตั้งแต่ วันซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก หรือ ไถ่ถอน หน่วยลงทุนก่อน ที่ผู้มีเงินได้มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ ให้ผู้มีเงินได้นั้น หักสิทธิ์ได้รับยกเว้น ตามวรรคหนึ่ง และต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ ที่ได้รับยกเว้นภาษี ตามวรรคหนึ่งมาแล้วด้วย

(ดูประกาศ อธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 171))

ในปีภาษ 2551 หากผู้มีเงินได้ มีการซื้อหน่วยลงทุน ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ให้เงินได้ ตามวรรคหนึ่ง เท่ากับส่วนที่ไม่เกิน 700,000 บาท แต่ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้ พึงประเมิน และในกรณีที่ ผู้มีเงินได้ดังกล่าว ได้จ่ายเงินสะสม ตามวรรคสองด้วย เมื่อรวมเงินได้ กับเงิน สะสมแล้ว ต้องไม่เกิน 700,000 บาท ทั้งนี้ เงินได้ที่ได้รับ ยกเว้นดังกล่าว ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

75. เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ผู้ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ตามกฎหมาย ว่าด้วย หลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ ได้รับจากกองทุนรวมดังกล่าว เพราะเหตุสูงอายุ ทูพพลภาพ หรือตาย ทั้งนี้

ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (ดูประกาศ อธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 91))

76. เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ครูใหญ่ หรือครู โรงเรียนเอกชน ได้รับจากกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วย โรงเรียนเอกชน เมื่อครูใหญ่ หรือครู โรงเรียนเอกชน ออกจากงาน เพราะเหตุสูงอายุ ทูพพลภาพ หรือตาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 99))

77. ยกเว้นเงินปันผลที่ได้จากการถือหุ้นในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจการธุรกิจเงินร่วมลงทุน และได้รับยกเว้นภาษีเงินได้มาตรา 5 วรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 396) พ.ศ. 2545

78. ยกเว้นผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้นของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจการธุรกิจเงินร่วมลงทุน และได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามมาตรา 5 วรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 396) พ.ศ. 2545

79. ยกเว้นเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมให้แก่กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ สำหรับการกู้ยืมเงิน เพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท และเฉพาะดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด อาคารตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงอาคารพร้อมที่ดินด้วย

80. ยกเว้นดอกเบี้ยและรางวัลสลากออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แต่ไม่รวมถึงดอกเบี้ย ซึ่งผู้รับมิใช่ผู้ทรงคนแรก ทั้งนี้สำหรับสลากออมทรัพย์ที่ออกจำหน่ายตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2545 เป็นต้นไป

81. ยกเว้นเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันชีวิตในภาษีสำหรับการประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ ตามจำนวนที่จ่ายจริงเฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาท โดยกรมธรรม์ประกันชีวิตต้องมีกำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ขึ้นไป และการประกันชีวิตนั้น ได้เอาประกันไว้ กับผู้รับประกันภัยที่ ประกอบกิจการประกันชีวิต ในราชอาณาจักร ทั้งนี้ สำหรับเบี้ยประกัน ที่ได้จ่าย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป และให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 172))

81.1 เงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นค่าเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันชีวิต หรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักร ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท สำหรับการประกัน

สุขภาพบิคารมารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิคารมารดาของสามี หรือภริยาของผู้มีเงินได้ ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอกับการยังชีพ ทั้งนี้ ต้องเป็นเบี่ยประกันภัยที่ได้จ่ายในปี พ.ศ.2549 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

81.2 เงินได้เท่าที่นายจ้างจ่ายเป็นค่าเบี่ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันชีวิต หรือบริษัทประกันวินาศภัย ที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักร สำหรับกรรมกรรมประกันภัยกลุ่มที่มีกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี เฉพาะในส่วนที่คุ้มครองค่ารักษาพยาบาลสำหรับ

81.2.1 ลูกจ้าง สามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของลูกจ้าง ทั้งนี้ เฉพาะการรักษาพยาบาลในประเทศไทย

81.2.2 ลูกจ้าง ในกรณีที่จำเป็นต้องได้รับการรักษาพยาบาลในต่างประเทศ ในขณะที่ปฏิบัติกรตามหน้าที่ในต่างประเทศเป็นครั้งคราว

ทั้งนี้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2549 เป็นต้นไป

81.3 เงินได้เท่าที่ได้จ่ายจริงเป็นเบี่ยประกันภัยสำหรับการประกันชีวิตแบบบำนาญที่ได้รับยกเว้นภาษี

หลักเกณฑ์

1. เป็นการจ่ายเบี่ยประกันภัยสำหรับกรรมกรรมประกันชีวิตแบบบำนาญที่มีกำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

2. เป็นการประกันชีวิตที่ได้เอาประกันไว้กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร

3. มีการกำหนดการจ่ายผลประโยชน์เงินบำนาญเป็นรายงวดอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจำนวนผลประโยชน์เงินบำนาญดังกล่าวจะจ่ายเท่ากันทุกงวดหรือจ่ายในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาการเอาประกันก็ได้ โดยการจ่ายผลประโยชน์เงินบำนาญจะจ่ายตามการทรงชีพที่อาจมีการรับรองจำนวนงวดในการจ่ายที่แน่นอน

4. มีการกำหนดช่วงอายุของการจ่ายผลประโยชน์เงินบำนาญเมื่อผู้มีเงินได้มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป ถึงอายุ 85 ปี หรือกว่านั้น และผู้มีเงินได้ต้องจ่ายเบี่ยประกันภัยครบถ้วนแล้วก่อนได้รับผลประโยชน์เงินบำนาญ

การยกเว้น

1. ให้ยกเว้นเงินได้ที่จ่ายไปเป็นเบี่ยประกันภัยสำหรับการประกันชีวิตแบบบำนาญ หรือการประกันชีวิตแบบบำนาญและแบบอื่น แล้วแต่กรณี ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 90,000 บาท และ

2. ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่จ่ายเป็นเบี่ยประกันภัย สำหรับการประกันชีวิตแบบบำนาญของผู้มีเงินได้เพิ่มขึ้นอีกในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมิน แต่ไม่เกิน 200,000 บาท

3. กรณีที่ผู้มีเงินได้ได้จ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

แล้วแต่กรณี หรือจ่ายเงินค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เมื่อรวมคำนวณกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามข้อ 2 แล้ว ต้องไม่เกิน 500,000 บาท ทั้งนี้ สำหรับเบี้ยประกันที่จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 194))

82. ค่าซื้ออาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุดในอาคารชุด เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย

82.1 เงินได้ที่จ่ายเป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ต้องเป็นจำนวนที่จ่ายจริง แต่รวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน 300,000 บาท โดยต้องจ่ายไปในระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2552 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2552 และต้องมีการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์นั้น ให้แล้วเสร็จภายในช่วงเวลาดังกล่าว

82.2 ผู้มีเงินได้ต้องมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 ปี นับแต่วันที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์นั้นต้องไม่เคยผ่านการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์กันมาก่อน ไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 178))

83. เงินได้จากการขายข้อตกลงซื้อขายล่วงหน้าในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย เฉพาะกรณีที่ไม่มี การส่งมอบสินค้าเกษตร

84. เงินบำเหน็จดำรงชีพที่ผู้ได้รับบำนาญขอใช้สิทธิ์รับบำเหน็จดำรงชีพในระหว่างวันที่ยังมีชีวิต ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

85. เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับ เนื่องจากการขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เฉพาะกรณีที่ผู้มีเงินได้ถือหน่วยลงทุน ดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด ดังนี้

85.1 ผู้มีเงินได้ ต้องซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง และต้องไม่ระงับการซื้อหน่วยลงทุน เป็นเวลาเกินกว่า 1 ปี ติดต่อกัน และการซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ตามวรรคหนึ่ง ต้องมีจำนวนรวมกัน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของเงินได้ ที่ได้รับในแต่ละปี หรือมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5,000 บาทต่อปี

85.2 ผู้มีเงินได้จะต้องถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวม เพื่อการเลี้ยงชีพไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก การนับระยะเวลาการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ตามวรรคหนึ่งให้นับเฉพาะปีที่ผู้ถือหน่วยลงทุนได้ซื้อหน่วยลงทุนเฉพาะที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1. ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับในกรณีผู้มีเงินได้ถอนหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพเพราะเหตุทุพพลภาพหรือตาย

85.3 ผู้มีเงินได้ต้องไม่ได้รับเงินปันผลหรือเงินอื่นใดจากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ในระหว่างการลงทุน และต้องได้รับคืนเงินลงทุนและผลประโยชน์จากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ เมื่อมีการไถ่ถอนหน่วยลงทุนเท่านั้น

85.4 ผู้มีเงินได้ต้องไม่กู้ยืมเงินหรือเบิกเงินจากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่ผู้มีเงินได้ได้ซื้อหน่วยลงทุนไว้ กรณีผู้มีเงินได้ได้ซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพเกินกว่าหนึ่งกองทุน เงินได้ที่จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพในแต่ละกองทุนที่จะได้รับยกเว้น ไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตาม (1)-(4) (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 170))

กรณีการขายหน่วยลงทุน ตามวรรคหนึ่ง หากเป็นการขายหน่วยลงทุนที่ผู้มีเงินได้ได้ซื้อหน่วยลงทุนดังกล่าว ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 หรือได้ซื้อหน่วยลงทุนระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2551 และได้มีการซื้อหน่วยลงทุนเพิ่มเติมระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ให้ยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับ เนื่องจากการขายหน่วยลงทุนที่ซื้อมาในปีภาษี 2551 ที่คำนวณมาจากเงินได้พึงประเมินที่ซื้อหน่วยลงทุนดังกล่าวได้ในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้แต่ไม่เกิน 700,000 บาท ในปีภาษี 2551 (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 174))

86. เงินได้เท่าที่จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ได้มีการจดทะเบียนกองทรัสต์สินเป็นกองทุนรวม ภายในวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมิน เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น และเงินได้ดังกล่าวต้องเป็นเงินได้ของผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา แต่ไม่รวมถึงห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล และกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่งและการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

ในกรณีที่ผู้มีเงินได้ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในวรรคสอง ให้ผู้มีเงินได้นั้นหมดสิทธิ์ได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่ง และต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ ที่ได้รับยกเว้นภาษี ตามวรรคหนึ่งมาแล้วด้วย (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 169))

ในปีภาษี 2551 หากผู้มีเงินได้มีการซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ให้เงินได้ตามวรรคหนึ่ง เท่ากับส่วนที่ไม่เกิน 700,000 บาท แต่ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมิน ทั้งนี้ เงินได้ที่ได้รับยกเว้นและการถือหน่วยลงทุนดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด และให้นำความในวรรคสามมาใช้บังคับด้วย (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 175))

87. เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับเนื่องจากการขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่กองทุนรวมหุ้นระยะยาว ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่ผู้มีเงินได้ถือหน่วยลงทุนดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีปฏิทิน แต่ไม่รวมถึงกรณีทุพพลภาพหรือตาย และเงินหรือผลประโยชน์ดังกล่าวคำนวณมาจากเงินได้พึงประเมินที่ได้รับสิทธิ์ยกเว้นภาษีเงินได้

88. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรเฉพาะดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่มีระยะเวลาการฝากตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป แต่เมื่อรวมกับดอกเบี้ยเงินฝากประจำทุกประเภทรวมกันแล้วต้องมีจำนวนทั้งสิ้นไม่เกิน 30,000 บาทตลอดปีปฏิทินนั้น และผู้มีเงินได้ได้รับดอกเบี้ยเงินฝากดังกล่าวเมื่อมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2548 เป็นต้นไป โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

89. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ในโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดลพบุรี และจังหวัดสระบุรี

90. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ ในโครงการเขื่อนคลองท่าด่านอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครนายก

91. เงินได้ดังต่อไปนี้เป็นเงินได้ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้สำหรับปีภาษี 2547 และปีภาษี 2548

91.1 เงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาล ตามพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาล พ.ศ. 2547

91.2 เงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาลในการเพิ่มประสิทธิภาพพระบรมราชการ ตามพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาลในการเพิ่มประสิทธิภาพพระบรมราชการ พ.ศ. 2548

91.3 เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้รับจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เมื่อออกจากราชการตาม (91.1) หรือ (91.2)

92. ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่บุคคลในคณะทูต คณะกงสุล และบุคคลที่ถือว่า อยู่ในคณะทูตตามความตกลง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักกฏเกณฑ์ที่อธิบดีปฏิบัติ

93. ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับการขาย แลกเปลี่ยนให้ โอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่มีใช้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในกรณีดังต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการขายตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร

93.1 การให้ การโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทน

93.2 การแลกเปลี่ยนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์กับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่มีใช้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเฉพาะในกรณีที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจนั้น มิได้มีการจ่ายค่าตอบแทนเป็นอย่างอื่นนอกจากอสังหาริมทรัพย์ที่แลกเปลี่ยนนั้น

94. ผู้มีเงินได้ที่ได้รับเงินได้พึงประเมินจากการขายอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 4 (6) แห่งพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทางค้าหรือหากำไร (ฉบับที่ 342) พ.ศ. 2541 ซึ่งได้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50 (5) แห่งประมวลรัษฎากร และได้เสียภาษีธุรกิจ เฉพาะไว้แล้ว

95. ผู้มีเงินได้ซึ่งอยู่ในประเทศไทย และได้รับเงินส่วนแบ่งของกองทุนรวมที่จัดตั้ง ตามพระราชบัญญัติ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และยอมให้ผู้จ่ายเงินได้นั้นหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 (2) แห่งประมวลรัษฎากร ในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้

96. ลดอัตราภาษีเงินได้ตามมาตรา 48(3)(ก) และคงจัดเก็บในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้ สำหรับเงินได้ พึงประเมินที่เป็นดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรประเภทเงินฝากประจำ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตาม หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนด

97. เงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและหักค่าลดหย่อนแล้ว โดยให้ยกเว้นเท่าจำนวนเงินที่บริจาค ให้กองทุนปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50

98. เงินได้สำหรับเงินได้พึงประเมินเท่าจำนวนเงินที่บริจาคในการจัดสร้างเครื่องทรง พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร

99. เงินได้ที่ได้รับจากการปลดหนี้ หรือการประนอมหนี้ตามคำขอประนอมหนี้หรือแผนฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้ที่ศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ได้รับ จากการโอนทรัพย์สิน การขายสินค้าหรือการให้บริการและการกระทำตราสารอันเนื่องมาจากการดำเนินการ ตามคำขอประนอมหนี้หรือแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วย ล้มละลาย

100. ภาษีเงินได้สำหรับเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษีเงินได้ตามมาตรา 48(1) เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 150,000 บาท แรก สำหรับปีภาษีนั้น (พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 470) พ.ศ. 2551)

101. เงินได้ที่ได้รับจากการปลดหนี้ของสถาบันการเงินที่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์การปรับปรุง โครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

102. เงินได้ที่ได้รับจากการโอนทรัพย์สิน การขายสินค้า หรือการให้บริการ และการกระทำ ตราสาร อันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์การปรับปรุง โครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

103. เงินได้ที่ได้รับจากการปลดหนี้ของเจ้าหนี้อื่นซึ่งปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยนำหลักเกณฑ์ของ สถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดมาใช้โดยอนุโลม

104. เงินได้ที่ได้รับจากการ โอนทรัพย์สิน การขายสินค้า หรือการให้บริการ และสำหรับการกระทำ ตราสารอันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของเจ้าหนี้อื่นโดยนำหลักเกณฑ์ของสถาบันการเงิน ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดมาใช้โดยอนุโลม

105. เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามกฎหมายอื่นในปัจจุบันมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ซึ่งยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้ ดังต่อไปนี้

105.1 เงินปันผลที่ได้รับจากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งได้รับยกเว้นภาษี เงินได้นิติบุคคล ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตลอดระยะเวลาที่ผู้ได้รับการส่งเสริมได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้น

105.2 แห่งกฏอรรถาธิบาย ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น จากผู้ได้รับการส่งเสริมตามสัญญาที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้มีกำหนดระยะเวลา 5 ปี นับแต่วันที่ผู้ได้รับการส่งเสริมมีรายได้จากการประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริม

106. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และการบริจาคอสังหาริมทรัพย์ให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 ทั้งนี้ สำหรับการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป

107. เงินได้จากการขายสุรากลั่นชุมชนของผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำสุรากลั่นชุมชน ตามกฎหมายว่าด้วยสุรา จำนวนไม่เกิน 2 ล้านบาทต่อปี เป็นเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้ทำสุรากลั่นชุมชน เฉพาะกรณีที่ได้รับอนุญาตให้นำสุรากลั่นชุมชนภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2548

108. เงินได้ที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการได้มาซึ่งทรัพย์สินประเภทอุปกรณ์ที่มีผลต่อการประหยัดพลังงานเพื่อการปรับเปลี่ยนแทนอุปกรณ์เดิม เป็นจำนวนร้อยละ 25 ของค่าใช้จ่ายนั้น เฉพาะในส่วนที่ไม่เกิน 50 ล้านบาท สำหรับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (5) (6) (7) หรือ (8) แห่งประมวลรัษฎากร โดยให้ยกเว้นตามส่วนเฉลี่ยเป็นจำนวนเงินเท่ากับของจำนวนเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี สำหรับระยะเวลา 5 ปีภาษี

109. เงินได้จากการ โอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่สภากาชาดไทย

110. เงินได้ที่ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ในปีภาษีได้รับเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 190,000 บาท ในปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด

111. เงินที่มีลักษณะเดียวกับบำเหน็จดำรงชีพตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการและกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งพนักงานการทำเรือแห่งประเทศไทยพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย และพนักงานธนาคารออมสิน ได้รับตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป โดยมีอัตราและวิธีการคำนวณเช่นเดียวกับบำเหน็จดำรงชีพตามกฎหมาย ว่าด้วย บำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

112. เงินได้ที่คณะกรรมการโครงการทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทยได้รับเพื่อประโยชน์ของโครงการทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย ทั้งนี้ ตั้งแต่ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป

113. เงินได้จากการขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งกระทำในศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เฉพาะกรณีที่ไม่มี การส่งมอบสินค้า ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2548 เป็นต้นไป (กฎกระทรวง 260 พ.ศ.2549)

114. เงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักรตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท สำหรับการประกันสุขภาพ บิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภรรยาของผู้มีเงินได้ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ ทั้งนี้ ต้องเป็นเบี้ยประกันภัยที่จ่ายในปี พ.ศ.2549 เป็นต้นไปและให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด (กฎกระทรวง 263 พ.ศ.2550)

115. เงินได้เท่าที่นายจ้างจ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักรสำหรับกรรมธรรม์ประกันภัยกลุ่มที่มีกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี เฉพาะในส่วนที่คุ้มครองค่ารักษาพยาบาลสำหรับ

115.1 ลูกจ้าง สามี ภริยา บุพการีหรือผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของลูกจ้าง ทั้งนี้ เฉพาะการรักษาพยาบาลในประเทศไทย

115.2 ลูกจ้างในกรณีที่จำเป็นต้องได้รับการรักษาพยาบาลในต่างประเทศในขณะที่ปฏิบัติการตามหน้าที่ในต่างประเทศเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2549 เป็นต้นไป (กฎกระทรวง 263 พ.ศ.2550)

116. เงินได้ของรัฐวิสาหกิจชุมชน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชติบุคคล ซึ่งมีเงินได้ไม่เกิน 1,200,000 บาท สำหรับปีภานันั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2553 และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (กฎกระทรวง 266 (พ.ศ. 2551))

117. การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่จ่ายเป็นค่าบริการให้แก่ผู้ประกอบการกิจการเที่ยวหรือที่จ่ายเป็นค่าที่พักในโรงแรมให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศที่จ่ายไปในระหว่างวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

117.1 เป็นผู้มีเงินได้ซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่ไม่รวมถึงห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชติบุคคล ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท

117.2 กรณีผู้มีเงินได้ซึ่งมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีมีคู่สมรส

117.2.1 กรณีสามีหรือภริยาผู้มีเงินได้ฝ่ายเดียว ให้ยกเว้นภาษีให้แก่สามีหรือภริยาซึ่งเป็นผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่ผู้มีเงินได้จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท

117.2.2 กรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ โดยความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภานัน และภริยาจะใช้สิทธิแยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากสามีตามมาตรา 57 เบนญ แห่งประมวลรัษฎากรหรือไม่ก็ตาม ให้สามีหรือภริยาซึ่งเป็นผู้มีเงินได้ต่างฝ่ายต่างได้รับยกเว้นภาษีตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน

คนละ 15,000 บาท ถ้าความเป็นสามีภริยามิได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ได้รับยกเว้นภาษี ให้สามีและภริยาซึ่งเป็นผู้มีเงินได้ต่างฝ่ายต่างได้รับยกเว้นภาษีตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินคนละ 15,000 บาท

1) ผู้มีเงินได้ต้องมีหลักฐานการรับเงินจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวหรือผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมโดยระบุชื่อผู้มีเงินได้ จำนวนเงิน วัน เดือน ปี ที่จ่ายเงิน

2) การได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามประกาศนี้ ให้ผู้มีเงินได้มีสิทธินำเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีไปคำนวณหักจากเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร หลังจากหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 187))

118. การยกเว้นเงินได้ที่ผู้มีเงินได้เป็นคนพิการ ผู้มีเงินได้เป็นคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิต คนพิการ พ.ศ.2550 ซึ่งเป็นผู้อยู่ในไทย และมีอายุไม่เกิน 65 ปีบริบูรณ์ ในปีภาษีที่ได้รับเงินได้พึงประเมิน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 เป็นต้นไป ได้รับยกเว้นเงินได้ จำนวนเงิน 190,000 บาท โดยผู้มีเงินได้ดังกล่าว สามารถใช้สิทธิ หักจากเงินได้ ประเภทใดก็ได้ แต่สิทธิทั้งหมดรวมกันแล้ว ต้องไม่เกินคนละ 190,000 บาท

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 197))

119. การยกเว้นเงินได้สำหรับผู้มีเงินได้ที่เป็นผู้ประสบอุทกภัย วาดภัย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่น เงินได้ที่รับยกเว้นไม่ต้องนำไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ต้องเป็นเงินได้ตามมาตรา 40 (5) (6) (7) หรือ (8) แห่งประมวลรัษฎากร ได้รับยกเว้นเฉพาะส่วนที่เท่ากับความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่ได้ลงทะเบียนแจ้งรายการหรือมูลค่าความเสียหาย ไว้กับศูนย์หรือหน่วยงานให้ความช่วยเหลือของทางราชการ ทั้งนี้ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 207))

120. การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับการซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุดในอาคารชุด เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ยกเว้นภาษีเงินได้ เท่าจำนวนเงินที่จ่ายเป็นค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์จริงแต่ไม่เกินร้อยละสิบของมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุดในอาคารชุด ที่มีมูลค่าไม่เกิน 5,000,000 บาท และต้องเป็นการซื้อ และจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์นั้นในระหว่างวันที่ 21 กันยายน 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2555 ผู้มีเงินได้ต้องไม่เคยมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยมาก่อนหรือไม่มีชื่อเป็นหรือเคยเป็นเจ้าบ้านในทะเบียนบ้านที่ใช้เป็นหลักฐาน และต้องใช้สิทธิยกเว้นภาษีครั้งแรกภายใน 5 ปี นับแต่วันที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ และต้องใช้สิทธิเป็นเวลา 5 ปีภาษีต่อเนื่องกัน โดยให้ใช้สิทธิยกเว้นภาษีเป็นจำนวนเท่าๆ กันในแต่ละปีภาษี

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 21 กันยายน 2554 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้
(ฉบับที่ 213))

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงอัตราการหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา สำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงอัตราหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา สำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8

ประเภทเงินได้พึงประเมิน	ร้อยละ	ประเภทเงินได้พึงประเมิน	ร้อยละ
1. การเก็บค่าตั้ง หรือค่าเกมจากการพนันการแข่งขัน หรือการเล่นต่างๆ	65	23. การทำลูกโป่ง เครื่องแก้ว เครื่องพลาสติกหรือเครื่องยางสำเร็จรูป	80
2. การถ่าย สิ่งอัด หรือขยายรูปภาพยนตร์รวมทั้งการขายสวนประกอบ	70	24. การชักกริด หรือย้อมสี	80
3. การทำกิจการคานเรือ อุเรือ หรือซ่อมเรือที่มีใช้ซ่อมเครื่องจักรเครื่องกล	70	25. การขายของนอกจากที่ระบุไว้ในข้ออื่น ซึ่งผู้ขายมิได้เป็นผู้ผลิต	80
4. การทำรองเท้า และเครื่องหนังแท้ หรือหนังเทียม รวมทั้งการขาย ส่วนประกอบ	70	26. รางวัลที่เจ้าของมาได้จากการส่งม้าแข่ง	80
5. การตัด เย็บ ถัก ปักเสื้อผ้า หรือสิ่งอื่นๆ รวมทั้งการขาย ส่วนประกอบ	70	27. การรับสินไถ่ทรัพย์สินที่ขายฝาก หรือการได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโดยเด็ดขาดจากการขายฝาก	85
6. การทำ ตกแต่ง หรือซ่อมแซม เครื่องเรือน รวมทั้งการขาย ส่วนประกอบ	70	28. การรมยาง การทำยางแผ่น หรือยางอย่างอื่นที่มีใช้ยางสำเร็จรูป	85
7. การทำกิจการโรงแรม หรือภัตตาคารหรือการปรุงอาหาร หรือเครื่องดื่มจำหน่าย	70	29. การฟอกหนัง	85
8. การตัด ดัด แต่งผม หรือตกแต่งร่างกาย	70	30. การทำน้ำตาล หรือน้ำเกลือของน้ำตาล	85
9. การทำสบู่ แชมพู หรือเครื่องสำอาง	75	31. การจับสัตว์น้ำ	85
10. การทำวรรณกรรม	75	32. การทำกิจการโรงเลื่อย	85
11. การค้าเครื่องเงิน ทอง นาก เพชร พลอย หรือมณีอื่น รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	75	33. การกลั่น หรือหีบน้ำมัน	85
12. การทำกิจการสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล เฉพาะที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน รวมทั้งการรักษาพยาบาล และการจำหน่ายยา	75	34. การให้เช่าซื้อสิ่งหามิทรัพย์สินที่ไม่เข้าลักษณะตามมาตรา 40 (5) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2502	85
13. การไม่หรือย่อยหิน	80	35. การทำกิจการโรงสีข้าว	85
14. การทำป่าไม้ สวนยาง หรือไม้ยืนต้น	80	36. การทำเกษตรกรรมประเภท ไม้ล้มลุกและธัญชาติ	85
15. การขนส่ง หรือรับจ้างด้วยยานพาหนะ	80	37. การอบหรือบ่มใบยาสูบ	85
16. การทำปลอกและตรา การรับพิมพ์ หรือเย็บสมุด เอกสาร รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	80	38. สัตว์ทุกชนิด รวมทั้งการขายวัตถุลอยได้	85
17. การทำเหมืองแร่	85	39. การฆ่าสัตว์จำหน่าย รวมทั้งการขายวัตถุลอยได้	85
18. การทำเครื่องดื่มตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเครื่องดื่ม (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2502	80	40. การทำนาเกลือ	85
19. การทำเครื่องกระเบื้อง เครื่องเคลือบเครื่องซีเมนต์ หรือดินเผา	80	41. การขายเรือกำปั่น หรือเรือมีระวาง ตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟหรือเรือยนต์มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป หรือแพ	85
20. การทำหรือจำหน่ายกระแสไฟฟ้า	80	42. การขายที่ดินเงินผ่อนหรือการให้เช่าซื้อที่ดิน	61
21. การทำน้ำแข็ง	80	43. การแสดงของนักแสดงละครภาพยนตร์ วิทยุหรือโทรทัศน์ ดนตรี นักกีฬาอาชีพ หรือนักแสดง เพื่อความบันเทิงใดๆ (ก) สำหรับเงินได้ส่วนที่ไม่เกิน 300,000 บาท	60
22. การทำกาบ แป้งเปียก หรือสิ่งที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน และการทำแป้งชนิดต่างๆ ที่มีใช้เครื่องสำอาง	80	(ข) สำหรับเงินได้ส่วนที่เกิน 300,000 บาท	40
		การหักค่าใช้จ่ายตาม (ก) และ (ข) รวมกันต้องไม่เกิน 600,000 บาท	
		44. เงินได้ที่มีไว้ตั้งแต่ข้อ (1)-ข้อ (43) ให้หักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรเท่านั้น	-

ภาคผนวก ง
การหักลดหย่อน

ภาคผนวก ง

การหักลดหย่อน

1. การหักลดหย่อนในกรณีทั่วไป

1.1 ผู้มีเงินได้ 30,000 บาท (ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศไทยถึง 180 วัน หรือไม่ก็ตาม)

1.2 สามีนหรือภริยาของผู้มีเงินได้ 30,000 บาท

1.2.1 สามีนหรือภริยาของผู้มีเงินได้ที่มีสิทธิ์หักลดหย่อน จะต้องเป็นสามีนหรือภริยาชอบด้วยกฎหมาย การสมรสไม่ครบปีภาษีก็มีสิทธิ์หักลดหย่อนได้ เช่น จดทะเบียนสมรสระหว่างปีภาษี หรือตายในระหว่างปีภาษี ก็มีสิทธิ์หักลดหย่อนได้ 30,000 บาท

1.2.2 สามีนหรือภริยาของผู้มีเงินได้ที่จะนำมาหักลดหย่อนจะต้องไม่มีเงินได้พึงประเมินหรือมีแต่ไม่ได้แยกคำนวณภาษี ตัวอย่าง สามีนภริยาแต่งงานครบปีภาษีและต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ประเภทที่ 1 กรณีดังกล่าว ภริยาสามารถแยกคำนวณภาษีต่างหากจากสามีได้โดยชอบ ทั้งสามีนภริยาจึงไม่มีสิทธิ์นำคู่สมรสมาหักลดหย่อนได้ แต่หากภริยามีเงินได้ประเภทอื่น (2-8) ให้สามีนำเงินได้ของภริยารวมคำนวณและมีสิทธิ์นำคู่สมรสมาหักลดหย่อนได้

1.3. การหักลดหย่อนบุตร ให้หักสำหรับบุตรชอบด้วยกฎหมาย หรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีนหรือภริยาของผู้มีเงินได้ด้วย

โดยมีเงื่อนไขว่าบุตรที่เกิดก่อนหรือในพ.ศ. 2522 หรือที่ได้รับเป็นบุตรบุญธรรม ก่อน พ.ศ. 2522 คนละ 15,000 บาท บุตรที่เกิดหลัง พ.ศ.2522 หรือที่ได้รับเป็นบุตรบุญธรรมในหรือหลัง พ.ศ. 2522 คนละ 15,000 บาท แต่รวมกันต้องไม่เกิน 3 คน

การนับจำนวนบุตรให้นับเฉพาะบุตรที่มีชีวิตอยู่ตามลำดับอายุสูงสุดของบุตร โดยให้นับรวมทั้งบุตรที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการหักลดหย่อนด้วย

การหักลดหย่อนสำหรับบุตร ให้หักได้เฉพาะบุตรซึ่งมีอายุไม่เกิน 25 ปี และยังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย หรือชั้นอุดมศึกษาเฉพาะภายในประเทศให้ลดหย่อนเพื่อการศึกษาได้อีกคนละ 2,000 บาท หรือเป็นผู้เยาว์ หรือศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถอันอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู แต่มิให้หักลดหย่อนสำหรับบุตรดังกล่าวที่มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วตั้งแต่ 15,000 บาทขึ้นไป โดยเงินได้ดังกล่าวต้องไม่ใช่เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 42 ให้ไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้การหักลดหย่อนสำหรับบุตรดังกล่าว ให้หักได้ ตลอดปีภาษี ไม่ว่ากรณีจะหักได้นั้นจะมีอยู่ตลอดปีภาษีหรือไม่ และในกรณีบุตรบุญธรรมนั้นให้หักลดหย่อนในฐานะบุตรบุญธรรมได้ในฐานะเดียว

1.4. เบี้ยประกันภัย ที่ผู้มีเงินได้จ่ายไป ในปีภาษีสำหรับการประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 40,000 บาท ทั้งนี้เฉพาะในกรณีที่กรมธรรม์ประกันชีวิตมีกำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ขึ้นไป และการประกันชีวิตนั้น ได้เอาประกันไว้กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักรหรือการฝากเงิน

ออมสินประเภทสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัวที่มีกรรมธรรม์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป สามารถนำมาหักลดหย่อนตามเกณฑ์นี้ได้

ในกรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้มีการประกันชีวิต และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักลดหย่อนได้ด้วยสำหรับเบี้ยประกันที่จ่ายสำหรับการประกันชีวิตของสามีหรือภริยานั้นตามเกณฑ์ข้างต้น ไม่ว่าสามีหรือภริยานั้นจะมีเงินได้ในปีภาษีนั้นหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่สามารถนำเบี้ยประกันชีวิตของบุตรมาหัก ลดหย่อนได้เบี้ยประกันชีวิต นอกจากได้รับการลดหย่อนภาษีแล้ว ส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 40,000 บาท เป็นเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษี

1.5 เงินสะสม ที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 10,000 บาท ส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 290,000 บาท เป็นเงินที่ได้รับการยกเว้นภาษี โดยนำจำนวนเงินส่วนที่เกินดังกล่าวหักจากเงินได้พึงประเมินก่อนหักค่าใช้จ่ายตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 290,000 บาท

1.6 บุตรของผู้มีเงินได้ซึ่งมีสิทธิ์หักลดหย่อนตามเงื่อนไขใน 1.3 และยังคงศึกษาอยู่ในสถานศึกษาของทางราชการ สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันศึกษาเอกชนหรือโรงเรียนราษฎร์ตามกฎหมายว่าด้วย โรงเรียนราษฎร์ ให้หักลดหย่อนเพื่อการศึกษาได้อีกคนละ 2,000 บาท การหักค่าลดหย่อนภาษีต้องเป็นการศึกษาภายในประเทศเท่านั้น

1.7 ค่าซื้ออาคาร อาคารพร้อมที่ดิน ห้องชุดในอาคารชุดหรือที่ดินพร้อมกับว่าจ้างก่อสร้างอาคารในที่ดินที่ได้โอนกรรมสิทธิ์ตั้งแต่วันที่ 7 กันยายน 2544 ถึง วันที่ 6 กันยายน 2545 เงินได้ที่ได้จ่ายไปเป็นค่าซื้ออาคาร อาคารพร้อมที่ดิน ห้องชุดในอาคารชุดหรือที่ดินพร้อมกับว่าจ้าง ก่อสร้างอาคารในที่ดินต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

1.7.1 ต้องเป็นการซื้ออาคาร อาคารพร้อมที่ดิน ห้องชุดในอาคารชุด หรือที่ดินพร้อมกับว่าจ้าง ก่อสร้างอาคารในที่ดินแต่เพียงแห่งเดียว

1.7.2 ต้องทำสัญญาซื้อขายหรือสัญญาจะซื้อจะขายอาคารพร้อมที่ดิน ห้องชุดในอาคารชุดหรือที่ดิน พร้อมกับว่าจ้างก่อสร้างอาคารในที่ดินระหว่างวันที่ 7 กันยายน 2544 ถึงวันที่ 6 กันยายน 2545 และต้องมีหลักฐานจากผู้ขายหรือผู้รับจ้างที่พิสูจน์ได้ว่ามีการจ่ายเงินตามสัญญาภายในเวลาดังกล่าว

1.7.3 ต้องจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ตาม (2) ระหว่างวันที่ 7 กันยายน 2544 ถึง วันที่ 6 กันยายน 2545 หรือกรณีซื้อที่ดินพร้อมกับว่าจ้างก่อสร้างอาคารในที่ดิน ต้องโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ซื้อพร้อมกับก่อสร้างอาคารต้องแล้วเสร็จระหว่างวันที่ 7 กันยายน 2544 ถึง วันที่ 6 กันยายน 2545

1.7.4 การโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อโดยไม่มีการจ้างอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อหรืออาคาร ที่สร้างนั้นเป็นประกันการกู้ยืมเงินเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือสร้างอาคารดังกล่าวให้ได้รับสิทธิ์หักเป็นค่าลดหย่อนเท่ากับจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 200,000 บาท โดยให้หักจากเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายปีภาษีครั้งหนึ่งของจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท เป็นระยะเวลา 2 ปี ติดต่อกันนับแต่ปีภาษีที่ผู้มีเงินได้ได้รับโอนกรรมสิทธิ์

1.7.5 การโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อโดยมีการจำนองอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อหรืออาคารที่ก่อสร้างนั้นเป็นประกันการกู้ยืมเงินเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือสร้างอาคารดังกล่าว ให้หักจากเงินได้หลังจาก หักค่าใช้จ่ายเท่ากับจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท โดยให้หักฯ ในปีภาษีที่มีการโอนกรรมสิทธิ์นั้น

1.7.6 กรณีสามีและภริยาร่วมกันซื้ออาคาร อาคารพร้อมที่ดิน ห้องชุดในอาคารชุด หรือที่ดินพร้อมกว่าจ้างก่อสร้างอาคารในที่ดินหลายแห่ง ให้หักฯ ได้แต่เพียงแห่งแรกแห่งเดียว

1.7.6.1 ถ้าสามีหรือภริยามีเงินได้ฝ่ายเดียวให้ผู้มีเงินได้หักลดหย่อน ได้เต็มจำนวนตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 100,000 บาท

1.7.6.2 กรณีผู้มีเงินได้ซึ่งมีสิทธิ์หักลดหย่อน อยู่ก่อนแล้ว ต่อมาได้สมรสกัน ให้ยังคงหักลดหย่อน ได้ดังต่อไปนี้

1.7.6.2.1 ถ้าความเป็นสามีภริยามีได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ได้รับสิทธิ์หักลดหย่อน ให้ต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อน ได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท

1.7.6.2.2 ถ้าความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ได้รับสิทธิ์หักลดหย่อน และสามีภริยา ยื่นรายการโดยรวมกันตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 100,000 บาท

1.7.6.2.3 ถ้าความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ได้รับสิทธิ์หักลดหย่อน และภริยา ยื่นรายการ โดยแยกคำนวณภาษีให้สามีและภริยาต่างฝ่ายต่างหักฯ ได้ถึงหนึ่งของจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 100,000 บาท

1.7.7 ผู้มีเงินได้ต้องมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน ห้องชุด หรือที่ดินเป็นเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่า 2 ปี นับแต่วันที่ดินจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินดังกล่าวต้องเป็นการซื้ออาคาร อาคารพร้อมที่ดิน ห้องชุดในอาคารชุด หรือที่ดินพร้อมกว่าจ้างก่อสร้างอาคารในที่ดินแต่เพียงแห่งเดียว

1.8 ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ผู้มีเงินได้จ่ายให้แก่ธนาคาร สถาบันการเงินอื่น บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ นายจ้างซึ่งมีระเบียบเกี่ยวกับเงินกองทุนที่จัดสรรไว้เพื่อเป็นสวัสดิการแก่ลูกจ้าง หรือบรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับการกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัย โดยจำนองอาคารที่ซื้อ หรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ ฉบับที่ 86 ฉบับที่ 87 และฉบับที่ 88 ลงวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2543 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมฯ ไว้ดังนี้

1.8.1 ต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมให้แก่ผู้ให้กู้ยืมที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักรเฉพาะที่กำหนดไว้ ได้แก่ ธนาคาร บริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ นายจ้างซึ่งมีระเบียบเกี่ยวกับเงินกองทุนที่จัดสรรไว้เพื่อสวัสดิการแก่ลูกจ้าง บรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัยตามกฎหมายว่าด้วยบรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และกองทุนรวมเพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

1.8.2 ต้องกู้เงินมาเพื่อซื้อ เช่าซื้ออาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุดในอาคารชุด หรือเพื่อสร้างอาคารอยู่อาศัยบนที่ดินของตนเองหรือบนที่ดินที่ตนเองมีสิทธิ์ครอบครอง (การกู้ยืมเงินเพื่อซื้อที่ดินอย่างเดียว หรือ เพื่อซ่อมแซมต่อเติมบ้าน นำดอกเบี้ยไปหักค่าลดหย่อนไม่ได้)

1.8.3 ต้องจำนองอาคารหรือห้องชุดในอาคารชุด หรืออาคารพร้อมที่ดินเป็นประกันการกู้ยืมเงินนั้น โดยมีระยะเวลาการจำนองตามระยะเวลาการกู้ยืม

1.8.4 ต้องมีอาคารหรือห้องชุดในอาคารชุดข้างต้นเป็นที่อยู่อาศัย ในปีที่ได้รับยกเว้นภาษี แต่ไม่รวมถึงกรณีลูกจ้างซึ่งถูกนายจ้างส่งให้ไปปฏิบัติงานของนายจ้าง ณ ต่างถิ่นเป็นประจำ หรือกรณีอาคารหรือห้องชุด ดังกล่าวเกิดอสังหาริมทรัพย์ ภัยธรรมชาติ หรือภัยอันเกิดจากเหตุอื่น ทั้งนี้ เฉพาะที่มีใช้ความผิดของผู้มีเงินได้จนไม่อาจใช้อาคารหรือห้องชุดนั้นอยู่อาศัยได้

1.8.5 กรณีผู้มีเงินได้มีอาคารหรือห้องชุดในอาคารชุดเป็นที่อยู่อาศัยในปีที่ขอหักลดหย่อนเกินกว่า 1 แห่ง ให้หักลดหย่อนได้ทุกแห่งสำหรับอาคารหรือห้องชุดในอาคารชุดดังกล่าว

1.8.6 ให้หักลดหย่อนได้ตลอดปีภาษีไม่ว่ากรณีที่จะหักลดหย่อนได้นั้นจะมีอยู่ตลอดปีภาษีหรือไม่

1.8.7 กรณีผู้มีเงินได้หลายคนร่วมกันกู้ยืม ให้หักลดหย่อนได้ทุกคนโดยเฉลี่ยค่าลดหย่อนตามส่วนจำนวนผู้มีเงินได้ แต่รวมกันต้องไม่เกินจำนวนตามที่จ่ายจริงและไม่เกิน 50,000 บาท

1.8.8 กรณีสามีภริยา ร่วมกันกู้ยืมโดยสามีหรือภริยาที่มีเงินได้ฝ่ายเดียว ให้หักลดหย่อนสำหรับผู้มีเงินได้เต็มจำนวนตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 50,000 บาท

1.8.9 กรณีผู้มีเงินได้ซึ่งมีสิทธิ์หักลดหย่อนอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาได้สมรสกัน ให้ยังคงหักลดหย่อนได้ดังนี้

1.8.9.1 ถ้าความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ขอหักลดหย่อน ให้ต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 50,000 บาท

1.8.9.2 ถ้าความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ขอหักลดหย่อน และภริยาไม่ใช้สิทธิ์แยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากสามี ให้หักลดหย่อนได้รวมกันตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 50,000 บาท ถ้าความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ขอหักลดหย่อน และภริยาใช้สิทธิ์แยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากสามี ให้สามีและภริยาต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนได้ถึงหนึ่งของจำนวนที่จ่ายจริง แต่รวมกันไม่เกิน 50,000 บาท

1.8.10 กรณีมีการแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้เงินกู้ยืม ระหว่างผู้ให้กู้ยืมที่กำหนดไว้ให้ ยังคงหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 50,000 บาท

1.8.11 ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมข้างต้นให้หมายความรวมถึงดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืม เพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัยหรือห้องชุดด้วย ทั้งนี้ เฉพาะดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ยืม เพื่อชำระหนี้ส่วนที่ไม่เกินกว่าหนี้ ที่ค้างชำระนั้น

1.8.12 การหักลดหย่อนดังกล่าวผู้มีเงินได้ต้องมีหนังสือรับรองตามแบบที่อธิบดีกำหนดจากผู้ให้กู้ยืม เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้มีการจ่ายดอกเบี้ยสำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อดำเนินการดังกล่าวนี้ด้วย

1.9. เงินสมทบ ที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม ตามกฎหมายว่าด้วยการ ประกันสังคมตาม จำนวนที่จ่ายจริง ในกรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ ซึ่งเป็นผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน ประกันสังคม ข้างต้นและความเป็นสามีหรือภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักลดหย่อนได้ด้วย สำหรับเงินสมทบ ของสามีหรือภริยาที่จ่ายเข้ากองทุนประกันสังคมดังกล่าวตามเกณฑ์ข้างต้น

1.10. เงินบริจาค เมื่อหักลดหย่อนต่างๆ หักแล้ว เหลือเท่าใดให้หักลดหย่อนได้อีกสำหรับ เงินบริจาค เงินบริจาคที่หักค่าลดหย่อนได้นั้นผู้มีเงินได้ต้องบริจาคเป็นเงินให้แก่การกุศลสาธารณะ โดยหักได้ เท่าจำนวน เงินที่จ่ายจริงแต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายและหักค่าลดหย่อนต่างๆ ข้างต้นแล้ว การบริจาค ได้แก่

1.10.1 การบริจาคเป็นทรัพย์สิน เช่น ที่ดิน รถยนต์ ฯลฯ จะตีราคาเป็นเงินเพื่อหักลดหย่อนไม่ได้

1.10.2 ในกรณีที่โบสถ์รับเงินบริจาค ระบุชื่อผู้มีเงินได้และสามีหรือภริยาเป็นผู้บริจาคโดย ไม่ได้แยกส่วนกันไว้ให้ถือว่าบริจาคคนละครั้งของจำนวนเงินบริจาคทั้งหมด

1.10.3 ในกรณีมีชื่อบุคคลหลายคนในโบสถ์รับเงินบริจาค ให้เฉลี่ยเท่าๆ กัน

1.10.4 โบสถ์รับเงินระบุนับบริจาคไว้ในปีภาษีใดให้นำมาหักลดหย่อนได้ในปีภาษีนั้นเท่านั้น

1.10.5 ต้องบริจาคเป็นเงินให้แก่ องค์การสถานสาธารณกุศล ตามรายชื่อที่กำหนด

2. การหักลดหย่อนในกรณีสามีหรือภริยา ต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ ถ้าความเป็นสามีหรือภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี เงินได้ ของภริยาให้ถือเป็นเงินได้ของสามีและการหักลดหย่อนตาม 11. ข้อ 1. ข้อย่อย 1.1 และ 1.2 ให้หักลดหย่อน รวมกันได้ 60,000 บาท แต่ถ้าภริยาแยกคำนวณเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ต่างหากจากสามี หรือถ้าความเป็น สามีหรือภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีให้ต่างฝ่ายต่างคำนวณภาษีและแยกหักลดหย่อนได้ตาม 11. ข้อย่อย 1.1 และ สำหรับ 11. ข้อ 1. ข้อย่อย 1.3, 11. ข้อ 1. ข้อย่อย 1.6 และ 11. ข้อ 1. ข้อย่อย 1.8 ให้ต่างฝ่ายต่างหักได้กึ่งหนึ่ง ตามเกณฑ์ ที่กำหนด เฉพาะในปีภาษีนั้น

3. การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย การหักลดหย่อนตาม 11. ข้อ 1. ข้อย่อย 1.2, 11. ข้อ 1. ข้อย่อย 1.3 และ 11. ข้อ 1. ข้อย่อย 1.6 ให้หักได้เฉพาะสามีหรือภริยาและบุตรที่อยู่ใน ประเทศไทย

4. การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้ถึงแก่ความตาย ให้หักลดหย่อนตาม 11. ได้เสมือนผู้ตายมีชีวิตอยู่ตลอด ปีภาษีที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย

5. การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้เป็นกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ให้หักลดหย่อนสำหรับผู้มีเงินได้ 30,000 บาท

6. การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อบุคคล ให้หัก ลดหย่อนสำหรับผู้มีเงินได้แก่ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลแต่ละคนที่อยู่ในประเทศไทยคนละ 30,000 บาท แต่รวมกันต้องไม่เกิน 60,000 บาท

ภาคผนวก จ

เงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 ทวิ

ภาคผนวก จ

เงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 ทวิ

การคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติตามมาตรา 65 ทวิ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. รายการที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ทวิ ไม่ให้ถือเป็นรายจ่าย (รายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ทวิ ดูรายละเอียดในลำดับถัดไป)

2. ค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน ให้หักได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขและอัตราที่กำหนดโดย พระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 145) ดังนี้

2.1) การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาจะต้องไม่เกินอัตราร้อยละของมูลค่ายุติลงทุน ตามประเภทของทรัพย์สินดังต่อไปนี้

ประเภททรัพย์สิน	ร้อยละ
อาคาร	
- อาคารถาวร	5
- อาคารชั่วคราว	100
ต้นทุนเพื่อการได้มาซึ่งแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สูญสิ้นไปได้	5
ต้นทุนเพื่อการได้มาซึ่งสิทธิการเช่า	
- กรณีไม่มีหนังสือสัญญาเช่า หรือมีหนังสือสัญญาเช่าที่มีข้อกำหนดให้ต่ออายุการเช่าได้โดยเงื่อนไขในการต่ออายุนั้นเปิดโอกาสให้ต่ออายุการเช่ากันได้ต่อไป	10
- กรณีมีหนังสือสัญญาเช่าที่ไม่มีข้อกำหนดให้ต่ออายุการเช่าได้หรือมีข้อกำหนดให้ต่ออายุการเช่าได้เพียง ระยะเวลาอันจำกัด	100 หาดด้วยจำนวนปีอายุการเช่าและอายุที่ต่อได้รวมกัน
ต้นทุนเพื่อการได้มาซึ่งสิทธิในกรรมวิธี สูตร ภูมิปัญญา เครื่องหมายการค้า สิทธิประกอบกิจการตาม ใบอนุญาต สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น	
- กรณีไม่จำกัดอายุการใช้	10
- กรณีจำกัดอายุการใช้	100 หาดด้วยจำนวนปีอายุการใช้
ทรัพย์สินอย่างอื่น ซึ่งโดยสภาพของทรัพย์สินนั้นสึกหรอหรือเสื่อมราคาได้นอกจากที่ดินและสินทรัพย์	20

2.2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะต้องหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาโดยเลือกใช้วิธีการทางบัญชีที่รับรองทั่วไปโดยเมื่อได้เลือกใช้วิธีการทางบัญชีที่รับรองทั่วไปและอัตราที่จะหักอย่างใดแล้วให้ใช้วิธีการทางบัญชีและอัตรานั้น ตลอดไปจะเปลี่ยนแปลงได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรหรือผู้ที่อธิบดีกรมสรรพากรมอบหมายในกรณีที่ได้รับอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงได้และให้ถือปฏิบัติตั้งแต่รอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับอนุมัตินั้น

2.3) การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา ให้คำนวณตามส่วนเฉลี่ยแห่งระยะเวลาที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาในแต่ละรอบ ระยะเวลาบัญชี ในกรณีที่รอบระยะเวลาบัญชีใดไม่เต็มสิบสองเดือนให้เฉลี่ยหักตามส่วนสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ทั้งนี้ ไม่เกินอัตราร้อยละของมูลค่าต้นทุนตามประเภทของทรัพย์สิน ดังกล่าวข้างต้น โดยให้เฉลี่ยเป็นวัน เช่น บริษัทมีรอบระยะเวลาบัญชีปกติตามปฏิทินได้ซื้อเครื่องจักร เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2545 การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักร หักได้ร้อยละ $20 \times 31/365$ (ปกติทรัพย์สินอย่างอื่นหักได้ร้อยละ 20 ของมูลค่านั้น หมายถึง ได้ทรัพย์สินนั้น มาเต็มรอบระยะเวลาบัญชี)

การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินอย่างอื่นตามความดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมีใช้รถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคนหรือรถยนต์นั่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะใช้วิธีการทางบัญชีที่รับรองทั่วไปซึ่งมีอัตรา การหักค่าสึกหรอ และค่าเสื่อมราคาในปีแรกเป็นสองเท่าของอัตราที่กำหนดและสำหรับปีถัดไปให้หักตามอัตราสองเท่าดังกล่าว โดยคำนวณจากมูลค่าต้นทุนส่วนที่เหลือราคาต้องไม่น้อยกว่า 100 บาทด้วยจำนวน ร้อยละที่กำหนดข้างต้นทั้งนี้ ในรอบระยะเวลาบัญชี สุดท้ายของอายุการใช้ของทรัพย์สินดังกล่าวบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล จะหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาโดยรวมจำนวนมูลค่าต้นทุนส่วนที่เหลืออยู่ทั้งหมดด้วยก็ได้

2.4) ทรัพย์สินประเภทรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคนหรือรถยนต์นั่ง ให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาจาก มูลค่าต้นทุนเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 1 ล้านบาท

2.5) การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาสำหรับทรัพย์สินไม่ว่าในกรณีใดจะหักจนหมดมูลค่าต้นทุนของทรัพย์สิน นั้นไม่ได้ โดยให้คงเหลือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นเป็นจำนวนอย่างน้อย 1 บาท เว้นแต่ทรัพย์สินประเภทรถยนต์โดยสารที่มี ที่นั่งไม่เกิน 10 คนหรือรถยนต์นั่งที่มีมูลค่าต้นทุนเกิน 1 ล้านบาทให้คงเหลือมูลค่าต้นทุนของทรัพย์สินเท่ากับมูลค่าต้นทุนส่วนที่เกิน 1 ล้านบาท

2.6) กรณีทรัพย์สินที่ได้มาโดยการเช่าซื้อหรือซื้อขายเงินผ่อนให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินตาม ราคาดุลค่าต้นทุน คือ ราคาที่พึงต้องชำระทั้งหมดตามสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาซื้อขายเงินผ่อน แต่ค่าสึกหรอและค่าเสื่อม ราคาที่จะนำมาหักในรอบระยะเวลาบัญชีจะต้องไม่เกินค่าเช่าซื้อหรือราคาที่ต้องผ่อนชำระในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

2.7) การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินประเภทเครื่องจักร และอุปกรณ์เครื่องจักรที่ใช้สำหรับ การวิจัยและพัฒนาให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาเบื้องต้นในวันที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาในอัตราร้อยละ 40 ของมูลค่าต้นทุน สำหรับมูลค่าต้นทุนส่วนที่เหลือให้หักตามเงื่อนไขและอัตราที่กำหนดไว้ในตารางข้อ 1

ทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องมีลักษณะและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด

2.8) การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินประเภทเครื่องบันทึกการเก็บเงินอาจเลือกหักค่าสึกหรอและ ค่าเสื่อมราคาในอัตราร้อยละ 100 ของมูลค่าต้นทุนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ 1 ก็ได้หรือเลือกหักค่าสึกหรอและ ค่าเสื่อมราคาเบื้องต้นในอัตราร้อยละ 40 ของมูลค่าต้นทุน สำหรับมูลค่าต้นทุนส่วนที่เหลือให้หักตามเงื่อนไขและอัตราที่ กำหนดไว้ในข้อ 1 ก็ได้

ทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องมีลักษณะและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่กำหนด

2.9) การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาเบื้องต้นในวันที่ได้ทรัพย์สินประเภทอาคารถาวรที่บริษัทที่เป็นสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาคซื้อหรือได้รับโอนกรรมสิทธิ์ เพื่อมีไว้ในการประกอบกิจการของกิจการของตนเอง ให้หักได้อัตราร้อยละ 25 ของมูลค่าต้นทุน สำหรับมูลค่าต้นทุนส่วนที่เหลือ ให้หักตามเงื่อนไขและอัตราที่กำหนดไว้ในข้อ 1 ทั้งนี้เฉพาะทรัพย์สินที่ได้มาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2545

3 การตีราคาทรัพย์สิน

ราคาทรัพย์สินอื่นนอกจากราคาสินค้าคงเหลือ ให้ถือตามราคาที่พึงซื้อทรัพย์สินนั้นได้ตามปกติ และในกรณีที่มีการ ตีราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้นห้ามมิให้นำราคาที่ตีราคาเพิ่มขึ้นมารวมคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิส่วนทรัพย์สินรายการใด มีสิทธิ์หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในการคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิตามหลัก เกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราเดิมที่ใช้อยู่ก่อนตีราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้นโดยให้หักเพียงเท่าที่ระยะเวลา และมูลค่าต้นทุน ที่เหลืออยู่สำหรับทรัพย์สินนั้นเท่านั้น

4. การโอนทรัพย์สินโดยไม่มีค่าตอบแทน

ในกรณีโอนทรัพย์สินให้บริการหรือให้กู้ยืมเงินโดยไม่มีค่าตอบแทน ค่าบริการหรือดอกเบี้ย หรือมีค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือดอกเบี้ยต่ำกว่าราคาตลาดโดยไม่มีเหตุอันสมควร เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมิน ค่าตอบแทนค่าบริการ หรือดอกเบี้ยนั้น ตามราคาตลาดในวันที่โอน ให้บริการหรือให้กู้ยืมเงิน

5. การคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อมีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศ

เงินตรา ทรัพย์สิน หรือหนี้สิน ซึ่งมีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศที่เหลืออยู่ในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีให้คำนวณหรือราคาเป็น เงินตราไทย ดังนี้

5.1) กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนอกจาก ข. ให้คำนวณค่าหรือราคาของเงินตราหรือทรัพย์สินเป็นเงินตราไทยตามอัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารพาณิชย์รับซื้อ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้คำนวณไว้ และให้คำนวณค่าหรือราคาของหนี้สินเป็นเงินตราไทยตามอัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารพาณิชย์ขาย ซึ่ง ธนาคารแห่งประเทศไทยได้คำนวณไว้

5.2) กรณีธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนดให้คำนวณค่าหรือราคาของเงินตรา ทรัพย์สิน หรือหนี้สินเป็นเงินตราไทยตามอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างอัตราซื้อและอัตราขายของธนาคารพาณิชย์ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้คำนวณไว้

เงินตราทรัพย์สิน หรือหนี้สิน ซึ่งมีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศที่รับมาหรือจ่ายไปในช่วงรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณค่าหรือราคาเป็นเงินตราไทยตามราคาดลาดในวันที่ได้รับมาหรือจ่ายไปนั้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดลงในวันที่ 31 ธันวาคม ซึ่งเป็นผู้ประกอบการส่วนใหญ่กรมสรรพากรจะออกประกาศอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในกรณีดังกล่าวให้ ทราบทั่วกันส่วนผู้มีรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดลงในวันอื่นกรมสรรพากรไม่อาจประกาศให้ทราบได้จึงเป็นหน้าที่ ของผู้ประกอบการต้อง สอบถามจากธนาคารแห่งประเทศไทยหรือสำนักงานสาขา ส่วนภูมิภาคของ ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยตรง

6. การตีราคาสินค้า

ราคาสินค้าคงเหลือในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณตามราคาทุนหรือราคาตลาดแล้วแต่อย่างใดจะน้อยกว่า และให้ถือราคานี้เป็นราคาสินค้าคงเหลือยกมาสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีใหม่ด้วย

7. การคำนวณราคาทุนของสินค้าที่ส่งเข้ามาจากต่างประเทศ

เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินโดยเทียบเคียงกับราคาทุนของสินค้าประเภทและชนิดเดียวกันที่ส่งเข้าไป ในประเทศอื่นได้

8. การคำนวณราคาทุนของสินค้าเป็นเงินตราต่างประเทศ

ถ้าราคาทุนของสินค้าเป็นเงินตราต่างประเทศ ให้คำนวณเป็นเงินตราไทย ตามอัตราแลกเปลี่ยนในท้องตลาดของวัน ที่ได้สินค้านั้นมา เว้นแต่เงินตราต่างประเทศนั้นจะแลกได้ในอัตราทางราชการก็ให้คำนวณเป็นเงินตราไทยตามอัตราทาง ราชการนั้น

9. การจำหน่ายหนี้สูญ

การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ จะกระทำได้อต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนด โดยกฎกระทรวงฉบับที่ 186 (พ.ศ. 2534) แต่ถ้าได้รับชำระหนี้ในรอบระยะเวลาบัญชีใดให้นำมาคำนวณเป็นรายได้ ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น หนี้สูญรายใดได้นำมาคำนวณเป็นรายได้แล้วหากได้รับชำระในภายหลังก็มีให้นำมาคำนวณเป็นรายได้อีก

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ มีดังนี้

9.1) หนี้สูญที่จะจำหน่ายจากบัญชีลูกหนี้ต้องเป็นหนี้ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

9.1.1) ต้องเป็นหนี้จากการประกอบกิจการหรือเนื่องจากการประกอบกิจการ หรือหนี้ที่ได้รวมเป็นเงินได้ใน การคำนวณ กำไรสุทธิ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงหนี้ที่ผู้เป็น หรือเคยเป็นกรรมการหรือหุ้นส่วน ผู้จัดการ เป็นลูกหนี้ไม่ว่า หนี้นั้นจะเกิดขึ้นก่อน หรือในขณะที่ผู้เป็นเป็นกรรมการหรือหุ้นส่วนผู้จัดการ

9.1.2) ต้องเป็นหนี้ที่ยังไม่ขาดอายุและมีหลักฐานโดยชัดแจ้งที่สามารถฟ้องลูกหนี้ได้

9.2) การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ในกรณีหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนเกิน 500,000 บาทขึ้นไป ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

9.2.1) ได้ติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ตามสมควรแก่กรณี โดยมีหลักฐานการติดตามทวงถาม อย่างชัดแจ้งและไม่ได้ รับชำระหนี้ โดยปรากฏว่า

9.2.1.1) ลูกหนี้ถึงแก่ความตาย เป็นคนสาบสูญ หรือมีหลักฐานว่าหายสาบสูญไปและไม่มี ทรัพย์สินใดๆ จะชำระ หนี้ได้

9.2.1.2) ลูกหนี้เลิกกิจการ และมีหนี้ของเจ้าหนีรายอื่นที่บุริมสิทธิ์เหนือทรัพย์สินทั้งหมด ของลูกหนี้อยู่ในลำดับ ก่อนเป็นจำนวนมากกว่าทรัพย์สินของลูกหนี้

9.2.2) ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีแพ่งหรือได้ยื่นคำขอเจ้หนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนีรายอื่นฟ้องในคดีแพ่ง และในกรณีนั้นๆ ได้มีคำบังคับหรือคำสั่งของศาลแล้ว แต่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใดๆ จะชำระ หนี้ได้ หรือ

9.2.3) ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายหรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีลูกหนี้ถูกเจ้าหนีรายอื่นฟ้องในคดี ล้มละลาย และในกรณีนั้นๆ ได้มีการประนอมหนี้กับลูกหนี้โดยมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับการประนอมหนี้ หรือลูกหนี้ถูก ศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายและได้มีการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ ครั้งแรกแล้ว

9.3) การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ในกรณีหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนไม่เกิน 500,000 บาท ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

9.3.1) ได้ดำเนินการตามข้อ 2 (1) แล้ว

9.3.2) ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีแพ่งและศาลได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนั้นแล้ว หรือได้ยื่นคำขอเจ้หนี้ในคดี ลูกหนี้ถูกเจ้าหนีรายอื่นฟ้องในคดีแพ่งและศาลได้มีคำสั่งรับคำขอนั้นแล้ว หรือ

9.3.3) ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายและศาลได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนั้นแล้วหรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ ในคดีที่ลูกหนี้รายอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และศาลได้มีคำสั่งรับคำขอรับชำระหนี้ นั้นแล้วในกรณีตาม (9.3.2) หรือ (9.3.3) กรรมการหรือหุ้นส่วนผู้จัดการของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้เป็น เจ้าหนีมี คำสั่งอนุมัติให้จำหน่ายหนี้เป็นหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ภายใน 30 วัน นับแต่วันสิ้นรอบระยะเวลา บัญชีนั้น

9.4) การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ธนาคาร หรือบริษัทเงินทุนตามกฎหมาย ว่าด้วยการประกอบธุรกิจ เงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ในกรณีหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนไม่เกิน 200,000 บาท ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ 2 หรือ ข้อ 3 ถ้าปรากฏว่าได้มีหลักฐานการติดตาม ทวงถาม ให้ชำระหนี้ตามสมควร แก่กรณีแล้ว แต่ไม่ได้รับชำระหนี้ และหากจะฟ้องลูกหนี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายไม่คุ้มกับ หนี้ที่จะได้รับชำระ

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับสำหรับการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลอื่นที่ มิใช่ธนาคารหรือบริษัทเงินทุนดังกล่าว ในกรณีหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนไม่เกิน 100,000 บาทด้วย

9.5) การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ซึ่งเป็นสถาบันการเงินในส่วนของหนี้ที่เจ้าหนี้ยกอ้างได้ปลดหนี้ให้ลูก หนี้ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2546 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2546 อันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์ในข้อ 9.2 ข้อ 9.3 หรือ ข้อ 9.4

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

9.5.1) ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์

9.5.2) บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเออร์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจ เงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์

9.5.3) บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริหารสินทรัพย์

9.5.4) นิติบุคคลอื่นที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนดโดยอนุวัติรัฐมนตรี

9.6) การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ในส่วนที่ได้ปลดหนี้หรือประนอมหนี้ให้ลูกหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการของ ลูกหนี้ที่ศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4

9.7) การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของเจ้าหนี้ยกอ้าง ในส่วนของหนี้ที่ได้ปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้เนื่องมาจาก การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของเจ้าหนี้ยกอ้าง ซึ่งได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยนำหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้าง หนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดมาใช้โดยอนุโลม ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์ในข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 4 ทั้งนี้เฉพาะการปลดหนี้ที่ได้กระทำในระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2546 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2546

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

9.7.1) ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์

9.7.2) ธนาคารออมสิน

9.7.3) บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หรือเครดิตฟองซิเออร์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินลงทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์

9.7.4) สถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

9.7.5) บริษัทยุติการสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทยุติการสินทรัพย์

9.7.6) นิติบุคคลอื่นที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

“เจ้าหนี้” หมายความว่า เจ้าหนี้ที่มีใช้สถาบันการเงิน ซึ่งได้ดำเนินการเจรจาร่วมกับสถาบันการเงินในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้ และได้ทำความตกลงเป็นหนังสือร่วมกับเจ้าหนี้ซึ่งเป็นสถาบันการเงิน

“ลูกหนี้” หมายความว่า ลูกหนี้ของเจ้าหนี้ ซึ่งเป็นลูกหนี้ของสถาบันการเงินด้วยและให้หมายความรวมถึงผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ด้วย

9.8) การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของสถาบันการเงินในส่วนของหนี้ที่เป็นลูกหนี้จัดชั้นสูญและลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญที่ได้กันเงินสำรองร้อยละ 100 ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด สำหรับหนี้ในส่วนที่ได้กันเงินสำรองไว้ในรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม 2540 เป็นต้นไป ให้กระทำโดย ไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4

การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของสถาบันการเงินในส่วนของหนี้ที่เป็นลูกหนี้จัดชั้นสูญและลูกหนี้จัดชั้นสงสัย จะสูญที่ได้กันเงินสำรองร้อยละ 100 ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด สำหรับหนี้ในส่วน ที่ได้กันเงินสำรองไว้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม 2534 จนถึงรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุด ในวันที่ 31 ธันวาคม 2539 โดย

9.8.1) ในส่วนของหนี้ที่ได้กันเงินสำรองไว้แต่ไม่อาจถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิไป แล้วในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ให้จำหน่ายหนี้สูญออกจากบัญชีลูกหนี้ได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

9.8.1.1) ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์

9.8.1.2) บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจ เงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

9.8.1.3) บริษัทยุติการสินทรัพย์ที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทยุติการสินทรัพย์หรือ กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินถือหุ้นโดยตรงหรือโดยอ้อมเกินกว่าร้อยละ 50 ของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออกเสียงทั้งนี้ การถือหุ้นโดยอ้อมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด

9.8.1.4) นิติบุคคลอื่นที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

9.9) หนี้ของลูกหนี้รายใดที่เข้าลักษณะตามข้อ 1 และได้ดำเนินการตามข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 หรือข้อ 8 ครบถ้วนแล้วในรอบระยะเวลาบัญชีใด ให้จำหน่ายเป็นหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้และถือเป็นรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชี นั้น เว้นแต่กรณีตามข้อ 3(2) และ (3) ให้ถือเป็นรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชี ที่ศาลได้มีคำสั่งรับคำฟ้องขอเฉลี่ยหนี้ หรือ คำขอรับชำระหนี้ และกรณีตามข้อ 6 ให้ถือเป็นรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่ศาลได้มีคำสั่ง เห็นชอบ แผนฟื้นฟูกิจการของ ลูกหนี้ แล้วแต่กรณี

10. การคำนวณเงินปันผลเป็นรายได้

สำหรับบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ให้นำเงินปันผลที่ได้จากบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวมหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อการส่งเสริม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม และเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้จากกิจการร่วมค้ามารวมคำนวณเป็นรายได้เพียง กึ่งหนึ่งของจำนวนที่ได้ เว้นแต่บริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ดังต่อไปนี้ไม่ต้องนำเงินปันผลที่ได้จากบริษัท จำกัด ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวมหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้ กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรมและเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้จากกิจการร่วมค้ามารวมคำนวณเป็นรายได้

10.1) บริษัทจดทะเบียน

10.2) บริษัทจำกัด นอกจาก 10.1 ซึ่งถือหุ้นในบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัทจำกัด ผู้จ่ายเงินปันผลและบริษัทจำกัด ผู้จ่ายเงินปันผล ไม่ได้ถือหุ้นในบริษัทจำกัด ผู้รับเงินปันผลไม่ว่าโดยตรงหรือโดยทางอ้อม

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับในกรณีที่บริษัทจำกัดหรือบริษัทจดทะเบียนที่มีเงินได้ที่เป็นเงินปันผลและ เงินส่วนแบ่งกำไรนั้นไว้ไม่ถึงสามเดือนนับแต่วันที่ได้อ่อนหุ้นหรือหน่วยลงทุนนั้นมาจนถึงวันมีเงินได้ดังกล่าวหรือได้อ่อนหุ้น หรือหน่วยลงทุนนั้นไปก่อนสามเดือนนับแต่วันที่มิเงินได้

เงินปันผลที่ได้จากการลงทุนของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามมาตรา 65 ตรี (2) ไม่ให้ถือว่าเป็นเงินปันผลหรือ เงินส่วนแบ่งกำไรตามความในวรรคสอง

11. ดอกเบี้ยกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมให้นำมารวม คำนวณเป็นรายได้เพียงเท่าที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายดังกล่าว และถ้าผู้รับเป็นบริษัทจดทะเบียนให้นำ บทบัญญัติของข้อ 10 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

12. เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไร ที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษี ไว้ ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายว่าด้วยภาษี เงินได้ปิโตรเลียม

ให้นำมารวมคำนวณเป็นรายได้เพียงเท่าที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายดังกล่าว และถ้าผู้รับเป็นบริษัทจดทะเบียนให้นำบทบัญญัติของข้อ 10 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

13. มูลนิธิหรือสมาคม มูลนิธิ หรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ไม่ต้องนำเงินค่าลงทะเบียนหรือค่าบำรุง ที่ได้รับจากสมาชิก หรือเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการรับบริจาค หรือจากการให้โดยเสน่หาแล้วแต่กรณีมารวมคำนวณ เป็นรายได้

14. ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีขา ซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้รับหรือพึงได้รับ และภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งได้รับคืนจากการขอคืน ไม่ต้องนำมารวมคำนวณ เป็นรายได้

ภาคผนวก จ

เงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 ตรี (รายจ่ายต้องห้าม)

ภาคผนวก จ

เงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 ตรี (รายจ่ายต้องห้าม)

1. เงินสำรองต่างๆ นอกจาก

1.1) เงินสำรองจากเบี้ยประกันภัยเพื่อสมทบทุนประกันชีวิตที่กันไว้ก่อนคำนวณกำไร เฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 65 ของจำนวนเบี้ยประกันภัยที่ได้รับในรอบระยะเวลาบัญชีหลังจากหักเบี้ยประกันซึ่งเอาประกันต่อออกแล้วถือเป็น รายจ่ายได้

ในรอบระยะเวลาบัญชี ถ้ากิจการจำเป็นต้องใช้เงินตามจำนวนที่เอาประกัน สำหรับกรรมธรรม์ประกันชีวิตรายใด ไม่ว่าเต็มจำนวน หรือบางส่วนเงินที่ใช้ไปเฉพาะส่วนที่เกินเงินสำรองที่ตั้งไว้ถือเป็น รายจ่ายได้ (ส่วนที่ไม่เกินถือเป็นรายจ่ายไม่ได้)

เมื่อกรรมธรรม์ประกันชีวิตสิ้นสุดลงโดยการเลิกสัญญากรรมธรรม์เงินสำรองที่ตั้งไว้สำหรับกรรมธรรม์รายที่เลิกต้อง โอนกลับไปเป็นรายได้ ในรอบระยะเวลาบัญชีที่เลิกกรรมธรรม์นั้น

1.2) เงินสำรองจากเบี้ยประกัน เพื่อสมทบทุนประกันภัยอื่นที่กันไว้ก่อนคำนวณกำไร เฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 40 ของจำนวนเบี้ยประกันภัยที่ได้รับในรอบระยะเวลาบัญชีหลังจากหักเบี้ยประกันภัยซึ่งเอาประกันต่อออกแล้วถือเป็นรายจ่ายได้

เงินสำรองที่กันไว้นี้ จะต้องถือเป็นรายได้ในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีในรอบระยะเวลาบัญชีถัดไป

1.3) เงินสำรองที่กันไว้เป็นค่าเผื่อหนี้สูญหรือหนี้สงสัยจะสูญ สำหรับหนี้จากการให้สินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ได้กันไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้นจากเงินสำรองประเภทดังกล่าวที่ปรากฏในงบดุลของรอบระยะเวลาบัญชีก่อน

เงินสำรองส่วนที่เพิ่มขึ้นตามวรรคหนึ่ง และได้นำมาถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิไปแล้วใน รอบระยะเวลาบัญชีใดต่อมาหากมีการตั้งเงินสำรองดังกล่าวลดลงให้นำเงินสำรองส่วนที่ลดลงซึ่งได้ถือเป็นรายจ่ายไป แล้วนั้น มารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่ตั้งเงินสำรองลดลงนั้น

2. เงินกองทุน เว้นแต่กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดย กฎกระทรวง ฉบับที่ 183 (พ.ศ.2533)

3. รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการส่วนตัวการให้โดยเสน่หาหรือการกุศล

เว้นแต่รายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะ หรือเพื่อการสาธารณประโยชน์ตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี ให้หักได้ในส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไรสุทธิ และรายจ่ายเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการกีฬา ตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรีให้หักได้อีกในส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไร สุทธิซึ่งมีหลักเกณฑ์ตามประกาศกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 44) ดังนี้

3.1) รายจ่ายเพื่อการสาธารณประโยชน์ ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายให้หรือเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

3.1.1) การส่งเสริม อนุรักษ์ และรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสงวนและสัตว์คุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนคุ้มครอง สัตว์ป่า

3.1.2) การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติตามกฎหมาย ว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

3.1.3) การคุ้มครองและรักษาป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมาย ว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

3.1.4) การส่งเสริม คุ้มครองและรักษาและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษา คุณภาพและสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

3.1.5) การควบคุม ป้องกัน แก้ไข ตลอดจนการลดและขจัดอันตรายอันเกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ หรือภาวะมลพิษและของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

3.1.6) กองทุนสิ่งแวดล้อม ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

3.1.7) การบูรณะโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

3.1.8) การก่อสร้างถนนและได้โอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ส่วนราชการและองค์การของรัฐบาลโดยไม่มีค่าตอบแทน ทั้งนี้เฉพาะส่วนราชการหรือองค์การของรัฐบาลผู้รับโอนได้ให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในถนนดังกล่าว

ทั้งนี้ รายจ่ายตาม (3.1.1) ถึง (3.1.8) ต้องเป็นการจ่ายให้แก่กิจการตามโครงการพระราชดำริของทางราชการ หรือองค์การของรัฐบาล หรือองค์การกุศลสาธารณะที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 47 (7) แห่งประมวลรัษฎากร

3.2) รายจ่ายเพื่อการศึกษา ได้แก่ รายจ่ายในการบริจาคเงินหรือทรัพย์สินที่จ่ายให้แก่หรือเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

3.2.1) สถานศึกษา หอสมุดหรือห้องสมุด หรือสถาบันวิจัย ทั้งนี้เฉพาะของทางราชการ

3.2.2) การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็นการทั่วไป

3.2.3) กระทรวง ทบวง กรม เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างสถานศึกษา หอสมุด หรือห้องสมุดของทางราชการ

3.2.4) สถานศึกษาที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนโดยบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคล อื่นและสถานศึกษาที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

3.3) รายจ่ายเพื่อการกีฬา ได้แก่ รายจ่ายในการบริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่หรือเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

3.3.1) การกีฬาแห่งประเทศไทย

3.3.2) คณะกรรมการกีฬาจังหวัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการกีฬาแห่งประเทศไทย เพื่อส่งเสริมกีฬาในจังหวัด

3.3.3) กรมพลศึกษา เพื่อการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน

3.3.4) สมาคมกีฬาสมัครเล่นที่ได้รับอนุญาตจากการกีฬาแห่งประเทศไทย

4 ค่ารับรองหรือค่าบริการ

ส่วนที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ดังนั้น ค่ารับรองที่จะหัก เป็นรายจ่ายได้ จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์กำหนดโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 143 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 222 สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่ม ใน 2542 เป็นต้นไป)

4.1) ค่ารับรองหรือค่าบริการนั้น ต้องเป็นค่ารับรองหรือค่าบริการอันจำเป็นตามธรรมเนียมประเพณีทางธุรกิจ ทั่วไป และบุคคลซึ่งได้รับรองหรือรับบริการ ต้องมิใช่ลูกจ้างของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เว้นแต่ลูกจ้างดังกล่าว จะมีหน้าที่เข้าร่วมในการรับรองหรือการบริการนั้นด้วย

4.2) ค่ารับรองหรือค่าบริการต้อง

4.2.1) เป็นค่าใช้จ่ายอันเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับการรับรองหรือการบริการที่จะอำนวยความสะดวกแก่กิจการ เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม ค่าดูมหรสพ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการกีฬา เป็นต้น หรือ

4.2.2) เป็นค่าสิ่งของที่ให้แก่บุคคลซึ่งได้รับการรับรองหรือรับบริการ ไม่เกินคนละ 2,000 บาท ในแต่ละคราวที่มีการรับรองหรือการบริการ

4.2.3) จำนวนเงินค่ารับรองและค่าบริการให้นำมาหักเป็นรายจ่ายได้เท่ากับจำนวนเท่าที่ต้องจ่าย แต่รวมกันต้องไม่เกินร้อยละ 0.3 ของจำนวนเงินยอดขายได้หรือยอดขายที่ต้องนำมารวมหรือคำนวณกำไรสุทธิ ก่อนหักรายจ่ายใดในรอบระยะเวลาบัญชี หรือของจำนวนเงินทุนที่ได้รับชำระแล้วถึงวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี แล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า ทั้งนี้รายจ่ายที่จะนำมาหักได้จะต้องมีจำนวนสูงสุดไม่เกิน 10 ล้านบาท

4.2.4) ค่ารับรองหรือค่าบริการนั้น ต้องมีกรรมการหรือผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้จัดการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากบุคคล ดังกล่าวเป็นผู้อนุมัติหรือคำสั่งจ่ายค่ารับรองหรือค่าบริการนั้นด้วย และต้องมีใบรับหรือหลักฐานของผู้รับเงินสำหรับเงินที่จ่ายเป็นค่ารับรองหรือค่าบริการ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้รับเงินไม่มีหน้าที่ต้องออกใบรับตามประมวลรัษฎากร

5. รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน หรือรายจ่ายในการต่อเติมเปลี่ยนแปลงขยายออกหรือทำให้ดีขึ้น ซึ่งทรัพย์สินแต่ไม่ใช่เป็นการซ่อมแซมให้คงสภาพเดิม

6. ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ชำระหรือพึงชำระและภาษีซื้อของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน เว้นแต่ภาษีซื้อที่ต้องหำ้นำมาหักในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภาษีซื้อจากรายจ่ายเพื่อการรับรองหรือ ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันตามอธิบดีกำหนด) หรือภาษีซื้ออื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 243) พ.ศ.2543 และประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฯ (ฉบับที่ 42)

7. การถอนเงินโดยปราศจากคำตอบแทนของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล
8. เงินเดือนของผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนเฉพาะส่วนที่จ่ายเกินสมควร
9. รายจ่ายซึ่งกำหนดขึ้นเองโดยไม่มีรายการจ่ายจริง หรือรายการจ่ายซึ่งควรจะได้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีอื่น เว้นแต่ในกรณีที่ไม่สามารถจะลงจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีใด ก็อาจลงจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่ถัดไปได้
10. ค่าตอบแทนแก่ทรัพย์สินซึ่งบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเป็นเจ้าของและใช้เอง
11. ดอกเบี้ยที่คิดให้สำหรับเงินทุน เงินสำรองต่างๆ หรือเงินกองทุนของตนเอง
12. ผลเสียหายอันอาจได้กลับคืนเนื่องจากการประกันหรือสัญญาค้ำกันใดๆ หรือขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ เว้นแต่ผลขาดทุนสุทธิ ยกมาไม่เกินห้าปีก่อนรอบระยะเวลาบัญชีปีปัจจุบัน สำหรับการนำผลขาดทุนสุทธินี้มาหักนี้ กรมสรรพากรได้วางแนวทางได้ดังนี้

"สถาบันการเงิน" หมายความว่า

- 12.1) ต้องเป็นผลขาดทุนสุทธิ ซึ่งได้คำนวณขึ้นตามเงื่อนไขตามมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร
- 12.2) เป็นผลขาดทุนสุทธิที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชี ซึ่งย้อนหลังขึ้นไปได้ไม่เกินห้าปีนับจากปีปัจจุบัน
- 12.3) ให้นำผลขาดทุนสุทธิที่เกิดขึ้นในของรอบระยะเวลาบัญชีที่เกิดขึ้นก่อนนำไปหักจากผลกำไรของรอบ ระยะเวลาบัญชีแรกที่มีผลกำไรก่อนหากปรากฏว่าเมื่อหักกลบลบกันแล้วยังมีผลขาดทุนสุทธิ อยู่ก็การมีสิทธิจะนำผล ขาดทุนสุทธินั้นไปหักจากกำไรปีต่อไป ได้อีกแต่ต้องไม่เกินห้ารอบระยะเวลา บัญชีหากเกินห้ารอบระยะเวลาบัญชี ย่อม หหมดสิทธิที่จะยกไปหักอีกต่อไป

13. รายการจ่ายซึ่งมิใช่รายการจ่ายเพื่อหากำไรหรือเพื่อกิจการโดยเฉพาะ
14. รายการจ่ายซึ่งมิใช่รายการจ่ายเพื่อกิจการในประเทศไทยโดยเฉพาะ
15. ค่าซื้อทรัพย์สินและรายการเกี่ยวกับการซื้อ หรือขายทรัพย์สินในส่วนที่เกินปกติโดย ไม่มี เหตุผลอันสมควร

16. ค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่สูญหรือสิ้นไปเนื่องจากการที่ทำ
17. ค่าของทรัพย์สินนอกจากสินค้าที่ตีราคาต่ำลง ทั้งนี้ ภายใต้บังคับมาตรา 65 ทวิ
18. รายการจ่ายซึ่งผู้จ่ายพิสูจน์ไม่ได้ว่าใครเป็นผู้รับ
19. รายการใดๆ ที่กำหนดจ่ายจากผลกำไรที่ได้เมื่อสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชีแล้ว
20. รายการที่มีลักษณะทำนองเดียวกับที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (19) ซึ่งจะกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

ปัจจุบันมีพระราชกฤษฎีกา(ฉบับที่ 315) พ.ศ. 2540 กำหนดว่ารายการต่อไปนี้เป็นไม่ให้ถือเป็น รายการในการคำนวณ กำไรสุทธิ (ใช้บังคับสำหรับทรัพย์สินที่ได้มา หรือที่ได้ทำสัญญาเช่าเป็นหนังสือตั้งแต่วันที่ 29 พฤษภาคม 2539 เป็นต้นไป)

20.1) มูลค่าต้นทุนของทรัพย์สินประเภทรถยนต์นั่งและรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคนตามกฎหมาย ว่าด้วยพิทักษ์อัตรากำไรสรรพสามิตเฉพาะส่วนที่เกินคันละหนึ่งล้านบาท ทั้งนี้ ไม่รวมถึงกรณีที่

20.1.1) ประกอบธุรกิจซื้อขายหรือให้เช่าซื้อรถยนต์ มีรถยนต์ประเภทดังกล่าวได้เพื่อเป็นสินค้า

20.1.2) ผู้ประกอบธุรกิจให้เช่ารถยนต์มีรถยนต์ประเภทดังกล่าวไว้ เพื่อการให้เช่าเฉพาะมูลค่า ที่เหลือหลังจากหักค่า สึกหรอและค่าเสื่อมราคาตามมาตรา 65 ทวิ (2) แห่งประมวลรัษฎากร

คำว่า "ทรัพย์สิน" หมายความว่ารวมถึง ทรัพย์สินที่ได้มาโดยการซื้อ รวมถึงการเช่าซื้อหรือการซื้อขายเงินผ่อนด้วย

20.2) ค่าเช่าทรัพย์สินประเภทรถยนต์นั่งและรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคนตามกฎหมายว่าด้วยพิทักษ์ อัตรากำไรสรรพสามิต เฉพาะค่าเช่าส่วนที่เกินคันละสามหมื่นหกพันบาทต่อเดือนในกรณีที่เช่าเป็นรายเดือนหรือรายปี หรือค่าเช่าส่วนที่เกินคันละหนึ่งพันสองร้อยบาทต่อวันในกรณีที่เช่าเป็นรายวันเศษของเดือนให้คิดเป็นวัน หากเช่าไม่ถึงหนึ่งวัน ให้คำนวณค่าเช่าตามส่วนของระยะเวลาที่เช่าทั้งนี้ โดยรวมภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย

ภาคผนวก ข

ตารางสรุปการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย (มาตรา 3 เศรฐ มาตรา 50 มาตรา 69 ทวิ
มาตรา 69 ตี มาตรา 70)

ภาคผนวก ข

**ตารางสรุปการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย (มาตรา 3 เศรฐ มาตรา 50 มาตรา 69 ทวิ
มาตรา 69 ตริ มาตรา70)**

ประเภทเงินได้	ผู้จ่าย	ผู้รับ	วิธีการหัก
1. เงินได้ มาตรา 40 (1)			
1.1 เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส เบี้ยเลี้ยง บำนาญ ฯลฯ	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/รัฐบาล หรือองค์กรของรัฐ	บุคคลธรรมดา	เงินได้ที่ได้รับคูณด้วยจำนวนคราวที่จ่ายให้เสมือนว่ารับทั้งปีแล้วหักด้วยค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนแล้วคำนวณตามอัตรากำไรเงินได้หารด้วยจำนวนคราวที่ต้องจ่าย ผลลัพธ์เป็นภาษีที่ต้องหัก
1.2 บำเหน็จหรือเงินที่นายจ้างจ่ายครั้งเดียวเพราะออกจากงาน ฯลฯ	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/รัฐบาล หรือองค์กรของรัฐ	บุคคลธรรมดา	เงินได้ที่ได้รับหักด้วยค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเท่ากับ 7,000 บาท คูณด้วยจำนวนปีที่ทำงานเหลือเท่าใดหักค่าใช้จ่ายได้อีกร้อยละ 50 ของเงินที่เหลือนั้น แล้วคำนวณภาษีตามอัตรากำไรเงินได้ได้เท่าใดเป็นภาษีที่ต้องหัก
2. เงินได้ มาตรา 40 (2) และ 3. มาตรา 40 (3)			
- มาตรา 40 (2) เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน ค่าส่วนลด เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส เงินค่าเช่าบ้าน ฯลฯ - มาตรา 40 (3) ค่าแห่งคุณวิบัติ ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงินได้มีลักษณะเป็นเงินรายปีอันได้มาจากพินัยกรรม นิติกรรมอย่างอื่น หรือคำพิพากษาของศาล	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/รัฐบาล หรือองค์กรของรัฐ	บุคคลธรรมดา	มาตรา 40 (2) เหมือนจ่ายเงินเดือน (1.1) และ มาตรา 40 (3) หักตามอัตรากำไรเงินได้บุคคลธรรมดา
	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล มูลนิธิหรือสมาคม	ไม่หัก ไม่หัก
	นิติบุคคล	นิติบุคคล มูลนิธิหรือสมาคม	3% 10%
	รัฐบาลหรือองค์กรของรัฐ	นิติบุคคล มูลนิธิหรือสมาคม	1% 1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/รัฐบาล หรือองค์กรของรัฐ	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล ในต่างประเทศ	15%
4. เงินได้ ม. 40 (4)			
4.1 ดอกเบี้ยเงินฝาก และ ดอกเบี้ยตั๋วเงิน	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา	15% (ยกเว้นบางกรณีตาม มาตรา 42 (8) และประกาศอธิบดีฯ ฉบับที่ 55)

ประเภทเงินได้	ผู้จ่าย	ผู้รับ	วิธีการหัก
	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	นิติบุคคล (ไม่รวมธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะ)	1%
	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	นิติบุคคลในต่างประเทศ	15% (ยกเว้นกรณีผู้จ่ายเป็นรัฐบาลหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะไม่ต้องหัก)
	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะ	ไม่หัก
	นิติบุคคล	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะ	1%
	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	มูลนิธิหรือสมาคม	10%
4.2 ดอกเบี้ยพันธบัตร	รัฐบาล/องค์การของรัฐ/สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง	บุคคลธรรมดา	15% (ยกเว้นกรณีพันธบัตรตาม ข้อ 2 (2) กฎกระทรวง 126)
	รัฐบาล/องค์การของรัฐ/สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง	นิติบุคคล	1%
	รัฐบาล/องค์การของรัฐ/สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง	นิติบุคคลในต่างประเทศ	15% (ยกเว้นกรณีผู้จ่ายเป็นรัฐบาลหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะไม่ต้องหัก)
	รัฐบาล/องค์การของรัฐ/สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง/นิติบุคคล	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะ	1%
	สถาบันการเงินอื่นๆ	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะ	ไม่หัก
	รัฐบาล/องค์การของรัฐ/สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	มูลนิธิหรือสมาคม	1%
4. เงินได้ มาตรา 40 (4)			
4.3 ดอกเบี้ยหุ้นกู้	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย เฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา	15%
	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย เฉพาะจัดตั้ง/สถาบัน	นิติบุคคล (ไม่รวมธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มี	1%

ประเภทเงินได้	ผู้จ่าย	ผู้รับ	วิธีการหัก
	การเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	กฎหมาย เฉพาะ)	
	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย เฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	นิติบุคคลในต่างประเทศ	15% (ยกเว้นกรณีผู้จ่ายเป็นรัฐบาลหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย โดยเฉพาะไม่ต้องหัก)
	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย เฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะ	ไม่หัก
	นิติบุคคล	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะ	1%
	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	มูลนิธิหรือสมาคม	10%
4.4 ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม	บุคคลธรรมดา	บุคคลธรรมดา	ไม่หัก
	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย เฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา	15%
	บุคคลธรรมดา/ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มี เฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	บุคคลธรรมดาในต่างประเทศ	15%
	บุคคลธรรมดา/ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย เฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	นิติบุคคลในต่างประเทศ	15%
	บุคคลธรรมดา	มูลนิธิหรือสมาคม	ไม่หัก
	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	มูลนิธิหรือสมาคม	10%
4. เงินได้ มาตรา 40 (4)			
4.5 เงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ยผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่นๆ ที่ได้จากการให้กู้ยืม หรือจากสิทธิ์เรียกร้องในหนี้ทุกชนิด ไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ตาม	บุคคลธรรมดา	บุคคลธรรมดา	ไม่หัก
	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา	หักตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
	บุคคลธรรมดา/ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย เฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงิน	บุคคลธรรมดาในต่างประเทศ	15%

ประเภทเงินได้	ผู้จ่าย	ผู้รับ	วิธีการหัก
	อื่นๆ/นิติบุคคล		
	ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ	นิติบุคคล	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	นิติบุคคล	ไม่หัก
	บุคคลธรรมดา/ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง/สถาบันการเงินอื่นๆ/นิติบุคคล	นิติบุคคลในต่างประเทศ	15%
4.6 ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตั๋วเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน	นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา	15%
		นิติบุคคล	ไม่หัก
		นิติบุคคลในต่างประเทศ	15%
4.7 เงินปันผล	นิติบุคคล/กองทุนรวม/สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง	บุคคลธรรมดา	10%
	นิติบุคคล/กองทุนรวม/สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง	นิติบุคคล	10% (ยกเว้นผู้รับเป็นบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทโฮลดิ้งไม่ต้องหัก)
	นิติบุคคล/กองทุนรวม/สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง	นิติบุคคลในต่างประเทศ	10%
4. เงินได้ มาตรา 40 (4)			
4.8 เงินโบนัส เงินลดทุน เงินเพิ่มทุน และผลประโยชน์ที่ได้จากการที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลควบเข้ากันหรือรับช่วงกัน หรือเลิกกัน ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน	นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา	หักตาม PIT
		บุคคลธรรมดาในต่างประเทศ	15%
		นิติบุคคล	ไม่หัก
		นิติบุคคลในต่างประเทศ	15%
4.9 หุ้นและตราสารทางการเงิน 4.9.1 ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วนหรือโอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา	หักตาม PIT (ยกเว้นกรณีขายใน SET ตามข้อ 2 (23) กฎกระทรวง 126)
		บุคคลธรรมดาในต่างประเทศ	หักตาม PIT (ยกเว้นกรณีขายในตลาดหลักทรัพย์ตามข้อ 2 (23) กฎกระทรวง 126)

ประเภทเงินได้	ผู้จ่าย	ผู้รับ	วิธีการหัก
		นิติบุคคล	ไม่หัก
		นิติบุคคลในต่างประเทศ	15%
4.9.2 ตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิ์ในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา	15% (ยกเว้นกรณีตัวเงินหรือตราสารตามข้อ 2 (30) กฎกระทรวง 126)
		นิติบุคคล	ไม่หัก
		นิติบุคคลในต่างประเทศ	15%
5. เงินได้ ม. 40 (5)			
5.1 เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้เนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สิน การผลิตสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน การผลิตสัญญาซื้อขายเงินผ่อน	บุคคลธรรมดา	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	ไม่หัก
	นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	5%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	บุคคลธรรมดาในต่างประเทศ	15%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	บุคคลธรรมดาในต่างประเทศ	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคลในต่างประเทศ	15%
	บุคคลธรรมดา	มูลนิธิหรือสมาคม	ไม่หัก
	นิติบุคคล	มูลนิธิหรือสมาคม	10%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	มูลนิธิหรือสมาคม	1%
5.2 ค่าเช่าเรือตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมพาณิชย์นาวีที่ใช้ในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ	บุคคลธรรมดา	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	ไม่หัก
	นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	1%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	บุคคลธรรมดาในต่างประเทศ	15%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	บุคคลธรรมดาในต่างประเทศ	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคลในต่างประเทศ	15%

ประเภทเงินได้	ผู้จ่าย	ผู้รับ	วิธีการหัก
6. เงินได้ มาตรา 40 (6)			
เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือ วิชากฎหมาย การประกอบโรค ศิลปะ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม หรือวิชาชีพอิสระอื่น ซึ่งจะได้มี พระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดไว้	บุคคลธรรมดา	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	ไม่หัก
	นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	3%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	บุคคลธรรมดาในต่างประเทศ	15%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	บุคคลธรรมดาในต่างประเทศ	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/รัฐบาล หรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคลในต่างประเทศ	15%
	บุคคลธรรมดา	มูลนิธิหรือสมาคม	ไม่หัก
	นิติบุคคล	มูลนิธิหรือสมาคม	10%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	มูลนิธิหรือสมาคม	1%
7. เงินได้ มาตรา 40 (7)			
เงินได้จากการรับเหมาที่ ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการ จัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญ นอกจากเครื่องมือ	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา	ไม่หัก
		บุคคลธรรมดา	3%
8. เงินได้ มาตรา 40 (8)			
8.1 ค่าจ้างทำของ	บุคคลธรรมดา	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล นิติบุคคลในต่างประเทศ และมีสำนักงานถาวรใน ประเทศ	ไม่หัก
	นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล นิติบุคคลในต่างประเทศ และมีสำนักงานถาวรใน ประเทศ	3%

ประเภทเงินได้	ผู้จ่าย	ผู้รับ	วิธีการหัก
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล นิติบุคคลในต่างประเทศ และมีสำนักงานถาวรใน ประเทศ	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	นิติบุคคลในต่างประเทศ และไม่มีสำนักงานถาวรใน ประเทศ	ไม่หัก
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคลในต่างประเทศ และมีสำนักงานถาวรใน ประเทศ	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	นิติบุคคลในต่างประเทศ	ไม่หัก
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคลในต่างประเทศ	1%
8.2 รางวัลในการประกวด การแข่งขัน ชิงโชค	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา	5%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	บุคคลธรรมดา	หักตาม PIT
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	นิติบุคคล	5%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคล	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/รัฐบาล หรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคลในต่างประเทศ	ไม่หัก
8.3 ค่าจ้างนักแสดง	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	นักแสดงและมีภูมิลำเนา ในประเทศ	5%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	นักแสดงและมีภูมิลำเนา ในประเทศ	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	นักแสดงและมีภูมิลำเนา ในต่างประเทศ	หักตามภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	นักแสดงและมีภูมิลำเนา ในต่างประเทศ	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล	นักแสดงและมีภูมิลำเนาใน ต่างประเทศและนิติบุคคล ต่างประเทศ ได้รับอนุญาต ถ่ายทำในประเทศ	10%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	นักแสดงและภูมิลำเนาใน ต่างประเทศและนิติบุคคล	1%

ประเภทเงินได้	ผู้จ่าย	ผู้รับ	วิธีการหัก
		ต่างประเทศ ได้รับอนุญาต ถ่ายทำในประเทศ	
8.4 ค่าโฆษณา	บุคคลธรรมดา	บุคคลธรรมดา	ไม่หัก
	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	ไม่หัก
	นิติบุคคล	นิติบุคคล	2%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคล	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/รัฐบาล หรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคลในต่างประเทศ	ไม่หัก
8.5 ค่าลิขสิทธิ์	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/รัฐบาล หรือองค์การของรัฐ	บุคคลธรรมดา	ไม่หัก
	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	ไม่หัก
	นิติบุคคล	นิติบุคคล	0.75%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคล	1%
8.6 ค่าบริการอื่นๆ แต่ไม่รวมถึง ที่หัก ณ ที่จ่ายตามข้ออื่นๆ ค่าบริการและภัตตาหาร และค่า เบี้ยประกันชีวิต 8.7รางวัลส่วนลดหรือผลประโยชน์ ใดๆ เนื่องจากการส่งเสริม การขาย	บุคคลธรรมดา	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	ไม่หัก
	นิติบุคคล	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	3%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/รัฐบาล หรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคลในต่างประเทศ	ไม่หัก
8.8 เบี้ยประกันวินาศภัย	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	ไม่หัก
	นิติบุคคล	นิติบุคคล	1%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคล	1%
	บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/รัฐบาล หรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคลในต่างประเทศ	ไม่หัก
8.9 ค่าขนส่งที่ไม่ใช่ขนส่ง สาธารณะ	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	ไม่หัก
	นิติบุคคล	นิติบุคคล	1%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	นิติบุคคล	1%
	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	ไม่หัก
8.10 เงินได้อื่นๆ	รัฐบาลหรือองค์การของรัฐ	บุคคลธรรมดา นิติบุคคล	1%

หมายเหตุ:

1. กรณีตาม มาตรา 70 ควรรคอนุสัญญาภาษีซ้อนประกอบซึ่งอาจได้รับการลดอัตราหรือยกเว้นการหักภาษี ณ ที่จ่ายโดยส่วนมากแล้ว ถ้ามีอนุสัญญาภาษีซ้อน เงินได้ตาม มาตรา 40 (2) (5) (6) มักจะได้รับยกเว้นภาษี มาตรา 40 (3)(4) มักจะได้ลดอัตราภาษีเป็นบางรายการ
2. กรณีผู้รับเงินได้ไม่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ ผู้จ่ายก็ไม่มีหน้าที่หัก ณ ที่จ่าย เช่น ผู้รับเงินเป็นนิติบุคคลอาคารชุดหรือเป็นนิติบุคคลในส่วนที่ได้รับ BOI ฯลฯ
3. กรณีผู้รับเงินได้ไม่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ ก็ยังคงมีหน้าที่หัก ณ ที่จ่าย เมื่อมีการจ่ายเงินตามกฎหมายอยู่

ภาคผนวก ข

**แบบสอบถามความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการ
ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม
เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย**

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย

แบบสำรวจนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของผู้ประกอบการเอง โปรดตอบแบบสอบถามด้วยความเป็นจริง ซึ่งข้อมูลทั้งหมดของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ และจะไม่ถูกนำมาใช้เพื่อระบุตัวตนของท่าน โดยข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายของรัฐต่อไปในอนาคต

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ เพื่อเลือกคำตอบที่ตรงกับท่านมากที่สุด

1.1 รูปแบบการประกอบกิจการ

☐ บุคคลธรรมดา	☐ กิจการร่วมค้า
☐ คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล	☐ บริษัทจำกัด
☐ ห้างหุ้นส่วนสามัญ	☐ บริษัทจำกัด (มหาชน)
☐ ห้างหุ้นส่วนจำกัด	☐ อื่นๆ โปรดระบุ:

1.2 ลักษณะการถือหุ้น

☐ ไทย	☐ ต่างชาติ
☐ ไทยและต่างชาติ	

1.3 ประเภทกิจการ

☐ การผลิตสินค้า	☐ การบริการ
☐ การการค้า	☐ อื่นๆ โปรดระบุ:

1.4 ระยะเวลาดำเนินกิจการ

☐ น้อยกว่า 1 ปี	☐ 1 – 5 ปี
☐ มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี	☐ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

1.5 จำนวนแรงงาน คน

1.6 จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ไม่รวมที่ดิน) ล้านบาท

1.7 ทุนจดทะเบียนชำระแล้ว (รอบระยะเวลาบัญชีล่าสุด) ล้านบาท

☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี	☐ มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี
☐ มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี	☐ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

1.8 รายได้ต่อรอบระยะเวลาบัญชี (รอบระยะเวลาบัญชีล่าสุด)

- ☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000,000 บาท
 ☐ 5,000,001 – 30,000,000 บาท
☐ 30,000,001 - 100,000,000 บาท
 ☐ มากกว่า 100,000,000 บาทขึ้นไป

1.9 ระดับความรู้ของท่านเกี่ยวกับภาษี

ภาษี	ระดับความรู้เกี่ยวกับภาษี			
	ไม่มี ความรู้เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มีความรู้ เป็นอย่างดี
1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา				
2. ภาษีเงินได้นิติบุคคล				
3. ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย				
4. ภาษีมูลค่าเพิ่ม				

1.10 ท่านยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90,91) ภาษีเงินได้นิติบุคคล (ภ.ง.ด. 50, 51) ทุกรอบปีภาษี หรือรอบระยะเวลาบัญชี

- ☐ ไม่มีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ (ข้ามไปตอบข้อ 1.12)
 ☐ มีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ แต่ไม่เคยยื่น
☐ มีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ แต่ยื่นเป็นบางปี (ข้ามไปตอบข้อ 1.12)
 ☐ มีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ และยื่นทุกปี

1.11 กรณีที่ท่านยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ตามข้อ 1.10 ท่านมีภาระภาษีที่ต้องเสียเท่าไร

- ☐ ไม่มีภาระภาษีเลย
 ☐ น้อยกว่า 1,000,000 บาท
☐ 1,000,000 – 5,000,000 บาท
 ☐ มากกว่า 5,000,000 บาทขึ้นไป

1.12 ท่านยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ภ.ง.ด. 1,2,3,53 แล้วแต่กรณี) หรือไม่

- ☐ ไม่มีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ (ข้ามไปตอบข้อ 1.14)
☐ มีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ แต่ไม่เคยยื่น
☐ มีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ แต่ยื่นเป็นบางเดือน (ข้ามไปตอบข้อ 1.14)
☐ มีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ และยื่นทุกเดือน

1.13 กรณีที่ท่านยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ตามข้อ 1.12 ท่านมีภาระภาษีที่ต้องเสียเท่าไร

- ☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท
 ☐ 100,001 – 500,000 บาท
☐ 500,001 บาท – 1,000,000 บาท
 ☐ มากกว่า 1,000,000 บาทขึ้นไป

1.14 ท่านเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มหรือไม่

- ☐ ไม่ได้จดทะเบียนฯ (ข้ามไปตอบข้อ 1.16)
 ☐ จดทะเบียน
☐ ไม่ได้จดทะเบียนฯ เนื่องจากได้รับยกเว้นตามกฎหมาย (เช่น กิจการมีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี กิจการขายสินค้าเกษตร) (ข้ามไปตอบข้อ 1.16)

1.15 ท่านมีภาระภาษีที่ต้องชำระในแต่ละเดือนเป็นจำนวนเท่าไร

- ☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท ☐ 100,001 – 500,000 บาท
☐ 500,001 - 1,000,000 บาท ☐ มากกว่า 1,000,000 บาทขึ้นไป

1.16 ท่านเคยถูกกรมสรรพากรเรียกตรวจสอบภาษีหรือไม่

- ☐ ไม่เคย
☐ เคย เนื่องจาก
-

ส่วนที่ 2 : ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษี

2.1 ทศนคติเกี่ยวกับภาษี โปรดทำเครื่องหมาย ✓ เพื่อเลือกคำตอบที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

2.1.1 การเข้าสู่ระบบภาษี

- ☐ ต้องการเข้าสู่ระบบภาษี เนื่องจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยโปรดเรียงลำดับจากเลข 1 ในข้อที่ท่านเห็นว่าสำคัญมากที่สุด)
 ___ เป็นหน้าที่ตามกฎหมาย
 ___ ต้องการจ่ายภาษีให้กับรัฐบาล
 ___ ต้องการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากภาครัฐ
 ___ กลัวการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่
 ___ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
 ___ อื่นๆ โปรดระบุ:
- ☐ ไม่ต้องการเข้าสู่ระบบภาษี เนื่องจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยโปรดเรียงลำดับจากเลข 1 ในข้อที่ท่านเห็นว่าสำคัญมากที่สุด)
 ___ ขาดความรู้ด้านภาษี
 ___ ไม่ต้องการจ่ายภาษีให้กับรัฐบาล
 ___ มีขั้นตอนยุ่งยาก ซับซ้อนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี
 ___ อาจทำให้สูญเสียความสามารถในการแข่งขัน
 ___ กลัวการตรวจสอบย้อนหลังจากเจ้าหน้าที่
 ___ มีผู้ประกอบการรายอื่น ๆ อยู่นอกระบบภาษีจำนวนมาก
 ___ อื่นๆ โปรดระบุ:

2.1.2 ความเต็มใจที่จะจ่ายภาษี

O เต็มใจที่จะจ่ายภาษี เนื่องจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยโปรดเรียงลำดับจากเลข 1 ในข้อที่ท่านเห็นว่าสำคัญมากที่สุด)

___ เพื่อให้รัฐบาลมีงบประมาณในการพัฒนาประเทศ

___ เป็นหน้าที่ตามกฎหมาย

___ อื่นๆ โปรดระบุ:

O ไม่เต็มใจที่จะจ่ายภาษี เนื่องจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยโปรดเรียงลำดับจากเลข 1

ในข้อที่ท่านเห็นว่าสำคัญมากที่สุด)

___ ไม่เชื่อมั่นในระบบการบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน

___ ปัจจุบันมีผู้ประกอบการหลบเลี่ยงภาษีจำนวนมาก

___ ภาษีเป็นภาระที่กระทบต่อความสามารถในการแข่งขัน

___ อื่นๆ โปรดระบุ:

2.1.3 ทศนค่อื่นๆ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ เพื่อระบุระดับความคิดเห็นในตาราง ดังต่อไปนี้

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่มี ความเห็น	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ระบบภาษีมีความเป็นธรรมและโปร่งใส					
2. กฎหมายภาษีอากรยากต่อการทำความเข้าใจ					
3. ทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายภาษี					
4. เมื่อเข้าสู่ระบบภาษีจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากรัฐ					
5. มีความกังวลว่าภาษีที่เสียไปจะไม่ถูกใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
6. มีขั้นตอนยุ่งยาก ซับซ้อนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี					
7. ได้รับการอำนวยความสะดวกจากเจ้าหน้าที่					
8. ภาษีกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ					
9. ผู้ที่หลบเลี่ยงภาษีสร้างผลเสียต่อการพัฒนาประเทศ					
10. ปัจจุบันมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับผู้หลบหนีภาษี					

2.2 นิยามวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

2.2.1 ท่านเห็นว่าการกำหนดนิยาม SMEs ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือไม่

1. นิยามของกรมสรรพากร (เพื่อให้ได้รับสิทธิเสียภาษีในอัตราลด)

“บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าและบริการในรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 30 ล้านบาท”

O เหมาะสม เนื่องจาก

O ไม่เหมาะสม เนื่องจาก

2. นิยามของกระทรวงอุตสาหกรรม (กฎกระทรวงอุตสาหกรรม กำหนดจำนวนแรงงาน และมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2545)

ประเภทกิจการ	วิสาหกิจขนาดย่อม		วิสาหกิจขนาดกลาง	
	จำนวน แรงงาน (คน)	มูลค่า สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	จำนวน แรงงาน (คน)	มูลค่า สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)
กิจการผลิตสินค้า	< 50	< 50	50-200	50-200
กิจการค้าส่ง	< 25	< 50	25-50	50-100
กิจการค้าปลีก	< 15	< 30	15-30	30-60
กิจการให้บริการ	< 50	< 50	50-200	50-200

O เหมาะสม เนื่องจาก.....

O ไม่เหมาะสม เนื่องจาก

2.2.2 ข้อเสนอแนะในการกำหนดนิยามอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

2.3 ปัญหา และอุปสรรคในการจัดเก็บภาษี โปรดทำเครื่องหมาย ✓ เพื่อระบุระดับความสำคัญของปัญหา
ในตาราง ดังต่อไปนี้

ประเด็น	ระดับความสำคัญของปัญหา					ความเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี)
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา						
1.1 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงเกินไป						
1.2 ประเภทเงินได้พึงประเมินมากเกินไป						
1.3 หักค่าใช้จ่ายได้น้อยเกินไป						
1.4 หักค่าลดหย่อนได้น้อยเกินไป						
1.5 วิธีการคำนวณภาษียุ่งยาก ซับซ้อน						
1.6 มีช่องทางในการยื่นแบบฯ จำนวนมาก						
1.7 มีกำหนดเวลาในการยื่นแบบฯ ที่เร็วเกินไป						
1.8 กระบวนการคืนภาษีช้า						
1.9 เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และ โทษทางอาญาที่รุนแรง						
2. ภาษีเงินได้นิติบุคคล						
2.1 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงเกินไป (กรณีทั่วไปร้อยละ 20)						
2.2 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงเกินไป (กรณี SMEs ปี 58 - 60 กำไรส่วนที่เกิน 3 แสนบาทเสียร้อยละ 10)						
2.3 วิธีการคำนวณภาษียุ่งยาก ซับซ้อน						
2.4 มีช่องทางในการยื่นแบบฯ จำนวนมาก						
2.5 มีกำหนดเวลาในการยื่นแบบฯ ที่เร็วเกินไป						
2.6 กระบวนการคืนภาษีช้า						
2.7 เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และ โทษทางอาญาที่รุนแรง						
3. ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย						
3.1 มีจำนวนอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมากเกินไป						
3.2 มีอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสูงเกินไป						
3.3 วิธีการคำนวณภาษียุ่งยาก ซับซ้อน						
3.4 มีภาระในการจัดทำหนังสือรับรองการหัก ณ ที่จ่าย						
3.5 มีช่องทางในการยื่นแบบฯ จำนวนมาก						
3.6 มีกำหนดเวลาในการยื่นแบบฯ ที่เร็วเกินไป						
3.7 มีเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และ โทษทางอาญาที่รุนแรง						

ประเด็น	ระดับความสำคัญของปัญหา					ความเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี)
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
4. ภาษีมูลค่าเพิ่ม						
4.1 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มสูงเกินไป						
4.2 วิธีการคำนวณภาษียุ่งยาก ซับซ้อน						
4.3 ช่องทางการในการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม						
4.4 มีภาระในการจัดทำเอกสาร (ใบกำกับภาษี,รายงาน)						
4.5 มีช่องทางในการยื่นแบบฯ และชำระภาษีจำนวนมาก						
4.6 กระบวนการคืนภาษีช้า						
4.7 มีเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษทางอาญาที่รุนแรง						

ส่วนที่ 3 : ข้อเสนอแนะ

3.1 โปรดระบุข้อเสนอแนะ แนวทางการดำเนินงาน หรือมาตรการที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ

.....

.....

.....

3.2 โปรดระบุแนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้ และภาษีมูลค่าเพิ่ม

.....

.....

.....

ภาคผนวก ณ

สรุปสัมภาษณ์รายกลุ่มอุตสาหกรรม

โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการ
ขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม
เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย

ภาคผนวก ณ

สรุปสัมภาษณ์รายกลุ่มอุตสาหกรรม

โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการ ขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย

คณะผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์รายกลุ่มอุตสาหกรรมเพิ่มเติมเพื่อประกอบการสรุปผลการศึกษาให้มีความรอบคอบและรัดกุมมากยิ่งขึ้น โดยขอความร่วมมือจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ให้ข้อมูลประกอบการศึกษา

ประเด็นคำถาม

1. ภาพรวมของอุตสาหกรรม
2. ปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการระหว่างผู้ประกอบการในระบบและผู้ประกอบการนอกระบบ
3. การใช้ประโยชน์จากมาตรการภาษีที่มีอยู่ในปัจจุบันและแนวทางการแก้ไขปัญหาของผู้ที่อยู่ระบบภาษีในอนาคต

สรุปสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ นายนาคาญ์ ทิวาวัฒน์ ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร วันที่ 25 กรกฎาคม 2559 เวลา 15.30 น.

ประธานกลุ่มได้ให้ข้อมูลภาพรวมกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารเสริม ว่าอุตสาหกรรมอาหารเสริมประกอบไปด้วยผู้ประกอบการรายเล็กจำนวนมาก สำหรับผู้ประกอบการที่อยู่นอกระบบส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะไม่มีใบอนุญาตจากคณะกรรมการอาหารและยา (อ.ย.) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หากไม่ภาครัฐไม่มีการควบคุม โดยระบบการจัดจำหน่ายจะจำหน่ายผ่าน Social Media เช่น LINE FACEBOOK INSTAGRAM ซึ่งภาครัฐควรมีมาตรการจัดการผู้ที่อยู่นอกระบบสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเนื่องจากส่วนใหญ่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพและชีวิตของประชาชน สำหรับมาตรการที่ต้องการให้รัฐช่วยเหลือในเรื่องของระบบภาษีสำหรับผู้ประกอบการที่อยู่ในระบบคือ ขอให้คืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้มีความรวดเร็ว ลดภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และรวมทั้งขอให้ภาครัฐประชาสัมพันธ์มาตรการภาษีเพิ่มขึ้น เช่น การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เป็นต้น เนื่องจากผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมไม่ได้รับข้อมูลมาตรการจากภาครัฐและเจ้าหน้าที่จัดเก็บส่วนใหญ่ก็จะได้ไม่ได้แนะนำว่าสามารถใช้สิทธิ์ดังกล่าวได้ ทำให้ผู้ประกอบการบางรายไปใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแล้วไม่สามารถใช้ได้ตามเงื่อนไขเนื่องจากไม่ทราบ

รายละเอียด ทั้งนี้กลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อาหารเสริมของไทยมีการวิจัยและพัฒนาทั้งในส่วนการนำสมุนไพรไทยมาสกัดเป็นสารต่างซึ่งมีการส่งออกไปยังต่างประเทศด้วย

สรุปสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ นายกานต์ ดาวมณี ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร วันที่ 19 สิงหาคม 2559 เวลา 11.30 น.

ประธานกลุ่มได้ให้ข้อมูลภาพรวมของอุตสาหกรรมอาหารว่าอุตสาหกรรมอาหารส่วนใหญ่การขออนุญาตจากหน่วยงานรัฐ เช่น การขออนุญาตจากคณะกรรมการอาหารและยา การขออนุญาตจากกรมโรงงานจะเป็นต้นทุนค่อนข้างมากของกลุ่มอุตสาหกรรม สำหรับในประเด็นเรื่องภาษีเห็นว่าอุปสรรคของผู้ที่อยู่ในระบบจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละกิจการ ซึ่งภาคเอกชนต้องการมากที่สุดคือความเป็นธรรมและกำหนดฐานภาษีที่ชัดเจนในการจัดเก็บ สำหรับการใช้มาตรการภาษีของภาครัฐเห็นว่าเนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีเทคโนโลยีใหม่แล้ว การขอสิทธิประโยชน์ต่างๆ จึงทำได้ยากทั้งในเรื่องมาตรการส่งเสริมการวิจัย พัฒนาและนวัตกรรม ยกเว้นกรณีที่บริษัทนั้นทำการวิจัยกลุ่มสารปรุงแต่ง (Ingredient) ในอาหาร

สรุปสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ นายวิบูลย์ หงษ์ศรีจินดา เลขาธิการกลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ วันที่ 19 สิงหาคม 2559 เวลา 10.30 น.

เลขาธิการกลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับได้ให้ข้อมูลภาพรวมของกลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับว่าเนื่องจากลักษณะของอุตสาหกรรมของอัญมณีที่มีขนาดเล็กแต่มีมูลค่าสูงทำให้เกิดความยุ่งยากในตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ ก่อให้เกิดการตีความในทางปฏิบัติ รวมถึงการแสดงหลักฐานของผู้ประกอบการที่ทำถูกต้องตามระบบ ทั้งนี้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ควรมีความเข้าใจตัวอุตสาหกรรมเพื่อที่จะเข้าใจหลักปฏิบัติทางธุรกิจ ซึ่งไม่ควรก่อให้เกิดภาระของการปฏิบัติตามกฎหมายมากเกินไปซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขัน สำหรับปัญหาของผู้ประกอบการที่อยู่ในระบบภาษีส่วนใหญ่จะพบว่าปัญหามักคือระยะเวลาในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ที่มีค่าช้าและใช้เวลานานซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของการทำธุรกิจของกิจการ สำหรับมาตรการภาษีของภาครัฐเห็นว่าผู้ประกอบการ SMEs เข้าถึงได้ยากเนื่องจากมีมักมีข้อกำหนดและเงื่อนไข และหากใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแต่หากปฏิบัติผิดจะส่งต่อภาระในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่และพนักงานของกิจการเองด้วย ภาครัฐควรสร้างจุดใจในการอำนวยความสะดวก ลดปัญหาอุปสรรคและความยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมาย

สรุปสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ นายชัยณรงค์ จัตรรัตนวารี ผู้จัดการฝ่ายมาตรการส่งเสริมสำนักงานส่งเสริม
อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) วันที่ 19 สิงหาคม 2559 เวลา 10.30 น.

ผู้จัดการฝ่ายมาตรการส่งเสริมได้ให้ความเห็นว่า สำหรับกรณีผู้ประกอบการซอฟต์แวร์ส่วนใหญ่
เนื่องจากสภาพของอุตสาหกรรม การทำงานสามารถทำได้ในโลกรก็ได้บางครั้งบริษัทขนาดใหญ่ก็อาจมี
การจ้างผู้รับเหมาอิสระเพื่อทำงานในโครงการของตน ซึ่งยากต่อการทำให้ระบุตัวตนของผู้ประกอบการ
นอกจากนี้ผู้ประกอบการอาจจะมีการจ้างผู้ประกอบการต่างชาติดำเนินการอีกด้วย สำหรับมาตรการภาษี
ของรัฐนั้นอยู่ระหว่างดำเนินการร่วมกับกระทรวงการคลัง สำหรับมาตรการที่มีในอดีตผู้ประกอบการ
รายย่อยอาจเข้าถึงได้ยากเนื่องจากผู้ประกอบการบางส่วนอาจรับงานเป็นลักษณะบุคคลธรรมดา ซึ่งภาครัฐ
ควรมีสิทธิประโยชน์จูงใจให้เฉพาะเจาะจงกับผู้ประกอบการซอฟต์แวร์ที่อยู่ในระบบ เพื่อกระตุ้นให้
ผู้ประกอบการจดทะเบียนเข้าอยู่ในระบบ

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการรายกลุ่มอุตสาหกรรมเพิ่มเติม

กลุ่มผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

ผู้ประกอบการในระบบ
ต้องการให้ภาครัฐให้ความรู้
ประชาสัมพันธ์ข้อมูลมาตรการ
ภาษีเพิ่มขึ้น เช่น การส่งเสริม
การวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร

ผู้ประกอบการต้องการให้มี
การกำหนดฐานภาษีที่ชัดเจน
ในการจัดเก็บและมีมาตรการ
ภาษีเฉพาะเนื่องจากการ
พัฒนาเทคโนโลยีใหม่น้อย

กลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณี

ขั้นตอนในการตรวจสอบและ
แสดงหลักฐานก่อให้เกิดความ
ยุ่งยากในทางปฏิบัติสำหรับ
ผู้ประกอบการ เนื่องจากสินค้า
มักมีมูลค่าค่อนข้างสูง

สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม ซอฟต์แวร์แห่งชาติ

เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรม
ที่ไม่จำเป็นต้องมีสถานที่
ประกอบการจึงยากต่อ
การระบุตัวตนผู้ประกอบการ

ภาคผนวก ญ

สรุปสัมมนาเผยแพร่งานวิจัยโครงการวิจัย

เรื่อง การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม

เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม

เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย

ภาคผนวก ญ

สรุปงานสัมมนาเผยแพร่งานวิจัย

เรื่อง การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เข้าสู่ระบบ
ภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย

ณ ห้องประชุมปวยอ้งภากรณ์ ชั้น 7 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

วันอังคารที่ 30 สิงหาคม 2559 เวลา 9.30-12.00 น.

คณะผู้วิจัยได้จัดงานสัมมนาเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและรับฟังความคิดเห็นจากผู้วิพากษ์และผู้เข้าร่วมสัมมนา โดยคณะผู้วิจัยได้เรียนเชิญหน่วยงานสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าไทยและสภาหอการค้า คณะเศรษฐศาสตร์ในหลายมหาวิทยาลัย และได้เรียนเชิญผู้วิพากษ์เข้าร่วมให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัยฯ จำนวน 2 ท่าน ประกอบด้วย (1) นายจักรวาล เพชรแก้ว หัวหน้ากลุ่มบริหารการเสียภาษีธุรกิจ SMEs กรมสรรพากร (2) ดร. อัครพล ฮวบเจริญ เศรษฐกรชำนาญการ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยสรุปงานสัมมนาเผยแพร่งานวิจัย และความเห็นของผู้วิพากษ์และคำอธิบายในส่วนที่เกี่ยวข้องจากคณะผู้วิจัยได้ ดังนี้

1. สรุปงานสัมมนาเผยแพร่งานวิจัย

คณะผู้วิจัยได้นำเสนอความเป็นมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์และระเบียบวิธีการวิจัย รวมถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ มีสรุปผลการศึกษาที่สำคัญ พร้อมทั้งผลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผลการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามที่สำคัญ และบทสรุปและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

ประกอบไปด้วยปัญหาจากผู้เสียภาษี ได้แก่ ความยุ่งยากซับซ้อนของระบบภาษี ต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ขาดความรู้ความเข้าใจ และปัญหาจากหน่วยงานจัดเก็บหรือภาครัฐ ได้แก่ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การให้บริการและสนับสนุนผู้เสียภาษี ซึ่งปัญหาดังกล่าวโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยการใช้มาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs (Tax Incentive Measures) การลดความซับซ้อนของระบบภาษีและขั้นตอนการดำเนินการ (Tax Simplification Measures) และการอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีของผู้ประกอบการ (Tax Administration Measures)

1.2 นิยามและการะภาษี

สำหรับการกำหนดนิยาม SMEs ในต่างประเทศและของประเทศไทยมีการกำหนดนิยาม SMEs ที่แตกต่างกันเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน แต่โดยทั่วไปแล้วจะใช้ตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ เช่น จำนวนแรงงาน และจำนวนทรัพย์สิน และยอดขาย เป็นต้น สำหรับกรณีของประเทศไทยมีการกำหนดนิยาม SMEs จาก 2 หน่วยงานหลัก ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อการส่งเสริมการค้าของ SMEs ในภาพรวม และกระทรวงการคลังเพื่อให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ SMEs ซึ่งผู้ประกอบการเห็นควรกำหนดนิยาม SMEs เพียงนิยามเดียว เพื่อป้องกันความสับสนและเพื่อให้การส่งเสริม SMEs ไปในทิศทางเดียวกัน

ในส่วนของการะภาษีนั้น เนื่องจาก SMEs สามารถดำเนินธุรกิจได้ในหลายรูปแบบทั้งในรูปของ บุคคลธรรมดา และนิติบุคคล ซึ่งจะส่งผลต่อการมีภาระภาษีและวิธีการภาษีที่แตกต่างกัน ได้แก่ ภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย นอกจากนี้ การดำเนินธุรกิจ SMEs ในบางประเภท กิจการอาจยังต้องมีหน้าที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มอีกด้วย ซึ่งปัญหาโดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ได้แก่ ความไม่เหมาะสมของรายการรายจ่าย ยกเว้น ลดหย่อนบางประเภท อัตราและ วิธีการคำนวณที่ยุ่งยากซับซ้อน มีต้นทุนสูงในการจัดทำ และจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.3 มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของประเทศไทย

ปัจจุบันมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของไทย พบว่าสามารถแบ่งได้เป็น 6 ลักษณะ 1) มาตรการ ลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs 2) มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการค้าของ SMEs (มาตรการพิชิตน้ำอง) 3) มาตรการสนับสนุนการลงทุนใน SMEs ผ่านธุรกิจเงินร่วมลงทุน 4) มาตรการหักค่าเสียหรือและค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง 5) มาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการได้รับ ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม 6) มาตรการภาษีทั่วไปอื่นๆ ที่ SMEs สามารถใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งผู้ประกอบการ มีความเห็นว่า ไม่ได้รับประโยชน์จากมาตรการภาษีในบางมาตรการเท่าที่ควร เนื่องจากผลประกอบการ ขาดทุน หรือไม่มีสภาพคล่องในการใช้จ่ายหรือลงทุนตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขของมาตรการภาษี ที่กำหนด

1.4 มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน SMEs ของต่างประเทศ

รูปแบบการให้การสนับสนุนสามารถแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบหลัก ได้แก่ ให้หักค่าเสื่อมราคาและ ค่าใช้จ่ายพิเศษ ให้เครดิตภาษี ให้ยกเว้นภาษีเงินได้เป็นการเฉพาะ ให้สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ลงทุนการทำให้เกิดความง่ายในการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบภาษีชนิดเดียว โดยการใช้ภาษีประเภทเดียวแทนภาษี หลายประเภท โดยยื่นภาษีเพียงแบบเดียว การทำให้เกิดความง่ายในภาษีเงินได้ โดยการให้มีภาษีระบบเหมา การใช้ตัวชี้วัดระบบอย่างง่าย การใช้เกณฑ์เงินสด และการลดภาระและความถี่ในการยื่นแบบภาษี การทำให้เกิดความง่ายในภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยการกำหนดช่วงยกเว้นภาษี การมีภาษีระบบเหมา และการลดภาระและความถี่ในการยื่นแบบภาษีการทำให้เกิดความง่ายในภาษีอื่นๆ โดยการลดภาระและความถี่ในการยื่นแบบ การกำหนดรูปแบบอย่างง่าย อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการเห็นว่าควรเร่งแก้ปัญหาการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ในปัจจุบันเป็นสำคัญ

1.5 ผลการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามที่สำคัญ

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 ราย แบ่งเป็น บุคคลธรรมดาร้อยละ 13 และนิติบุคคลร้อยละ 87 โดยส่วนใหญ่ มีลักษณะการถือหุ้นโดยคนไทยร้อยละ 85 กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจด้านภาษีอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ผู้ประกอบการโดยส่วนใหญ่เห็นว่าการเสียภาษีเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย และต้องการจ่ายภาษีให้รัฐบาล เพื่อให้รัฐบาลมีงบประมาณไปพัฒนาประเทศ แต่เนื่องจากไม่เชื่อมั่นในระบบการบริหารจัดการงบประมาณ และมีขั้นตอนยุ่งยาก ซับซ้อนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ประกอบกับมีผู้ประกอบการจำนวนมาก อยู่นอกระบบภาษี รวมถึงกลัวว่าหากเข้าสู่ระบบภาษีแล้วจะทำให้สูญเสียความสามารถในการแข่งขันอีกด้วย จึงทำให้ไม่เข้าสู่ระบบภาษี และไม่เต็มใจจ่ายภาษีเท่าที่ควร ในส่วนของการกำหนดนิยาม SMEs กลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าการกำหนดนิยาม SMEs ของกระทรวงอุตสาหกรรมค่อนข้างมีความเหมาะสม ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีเป็นเรื่องของการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีเป็นส่วนใหญ่

1.6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ SMEs เข้าสู่ระบบภาษี ปัญหาทัศนคติด้านลบต่อการเข้าสู่ระบบภาษีและความเต็มใจที่จะจ่ายภาษี มีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้ ควรมีการพิจารณาปรับปรุงเบี้ยปรับเงินเพิ่ม และโทษทางอาญาให้สูงขึ้น ควรพิจารณาเปลี่ยนแปลงรูปแบบองค์กรจัดเก็บภาษีจากระบบราชการ เป็นหน่วยงานจัดเก็บภาษีกึ่งอิสระ (Semi-autonomous Revenue Agency: SARA) ควรมีการต่อต้านการทุจริตในระบบงบประมาณของภาครัฐ ผู้ประกอบการรายใหม่จะได้รับสิทธิอบรมความรู้ด้านภาษีกับกรมสรรพากร

ปัญหาความสับสนในนิยามของ SME ผู้วิจัยเห็นว่าการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ ในภาพรวมของ SMEs สามารถใช้นิยาม SMEs ของกระทรวงอุตสาหกรรมได้ แต่หากเป็นการกำหนดสิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ SMEs ควรใช้นิยามของกระทรวงการคลังเนื่องจาก การกำหนดนิยามดังกล่าว จะมุ่งเน้นการกำหนดสิทธิประโยชน์ด้านภาษีให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย และมีการกำหนดรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจน โดยจะต้องเป็น SMEs ที่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเท่านั้น เนื่องจากบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่อง การจดทะเบียนจัดตั้ง การประกอบกิจการ และการจัดทำ และส่งงบการเงินที่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

ปัญหาภาระภาษี มีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ควรมีการปรับเพิ่มเพดานการหักค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ภาษีเงินได้นิติบุคคล ควรมีการดำเนินการดังนี้ (1) การส่งเสริมให้มีการจัดทำบัญชีชุดเดียว (2) การปรับปรุงการหักรายจ่ายบางประเภท ได้แก่ หักค่ารับรองและค่าบริการได้ไม่เกิน 40 ล้านบาท (3) การไม่กำหนดระยะเวลา Loss Carry forward (4) การให้รางวัลแก่ผู้เสียภาษีที่ดี ได้แก่ การคืนเงินสดให้กับผู้เสียภาษีที่ดี ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ควรมีการปรับปรุงอัตราการจัดเก็บเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) (3) และ (5)-(8) ให้เหลืออัตราต่ำ และให้มีเพียงอัตราเดียว ภาษีมูลค่าเพิ่ม ควรมีการให้หักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดทำบัญชีได้ 2 เท่า

2. ความเห็นของผู้วิพากษ์

2.1 ความเห็นของนายจักรวาล เพชรแก้ว

SMEs ถือเป็นกลไกสำคัญที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยมาโดยตลอด ผ่านการซื้อขายสินค้าและบริการ การสร้างรายได้ การจ้างงาน และการส่งออก ในปัจจุบัน SMEs มีจำนวนประมาณ 2.6 ล้านรายทั่วประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ 90 ของธุรกิจทั้งหมดทั่วประเทศ และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของ SMEs มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 30 ของ GDP รวมทั้งประเทศ แต่ให้เงินภาษีได้เพียงร้อยละ 4-5 เท่านั้น ทั้งนี้ ผู้ประกอบการ SMEs 2.6 ล้านรายทั่วประเทศแบ่งเป็นผู้ประกอบการนิติบุคคล 5 แสนราย และผู้ประกอบการบุคคลธรรมดาและวิสาหกิจชุมชน 2.1 ล้านราย แต่มีผู้ที่อยู่ในฐานข้อมูลของกรมสรรพากรเพียง 1.6 ล้านรายทั่วประเทศ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าประเทศไทยประสบปัญหา SMEs ไม่เข้าสู่ระบบจากประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า การส่งเสริมให้ SMEs เข้าสู่ระบบ จะต้องประกอบด้วย (1) มาตรการการเงินและมาตรการภาษี และเมื่อพิจารณามาตรการภาษีเพื่อส่งเสริม SMEs ของประเทศไทยจะพบว่ามียู่อเป็นจำนวนมากอาจขาดในส่วนของการเครดิตภาษี (2) การจัดเก็บฐานข้อมูลที่ดี ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลที่ดีได้นั้นมีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามของ SMEs ที่มีความชัดเจนร่วมด้วย และ (3) ต้องมีการปฏิรูประบบการบริหารการจัดเก็บภาษี โดยควรเพิ่มเติมหน่วยงานตามประเภทของ SME ได้แก่ หน่วยงานที่ดูแลผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดเล็ก และขนาดย่อย โดยหน่วยงานดังกล่าวจะมีบทบาทในการส่งเสริมให้เกิดความง่ายในการเสียภาษีแก่ SMEs รวมไปถึงการให้ความรู้ด้านการเสียภาษีแก่ SMEs

2.2 ความเห็นของ ดร.อัครพล ฮวบเจริญ

จากผลการสำรวจข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ได้ทำการสำรวจสำมะโนอุตสาหกรรมในปี 1997 เทียบกับปี 2007 พบว่าจำนวนผู้ประกอบการ SMEs เพิ่มขึ้นจาก 34,000 ราย เป็น 76,000 ราย เนื่องจากในปี 2004 ภาครัฐได้มีมาตรการส่งเสริม SMEs เป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีจำนวนผู้ประกอบการ SMEs เพิ่มขึ้น และการส่งเสริมให้ SMEs เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย ประกอบด้วยการดำเนินการ ดังนี้ (1) การปฏิรูปองค์กรจัดเก็บภาษีให้เป็นองค์กรกึ่งอิสระหรือ SARA เนื่องจากจะเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรจัดเก็บภาษี (2) การมี Tax Agent ซึ่งจะเป็นตัวกลางในการช่วย SMEs ในการส่งข้อมูลผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของผู้เสียภาษีมาให้แก่กรมสรรพากร (3) การมีมาตรการภาษีเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีสำหรับ SMEs (4) การจัดเก็บฐานข้อมูลที่ดี ซึ่งควรรวมจำนวนของ SMEs จากภาคการเกษตรเข้าร่วมในฐานข้อมูลด้วย นอกจากนี้แล้วควรพิจารณาถึงความไม่แน่นอนของจำนวน SMEs ที่เข้ามาสู่ระบบฐานข้อมูล และจำนวน SMEs ที่เลิกกิจการ และ (5) ควรมีการเครดิตภาษีให้สำหรับผู้ประกอบการ SMEs

3. ข้อเสนอแนะของผู้วิพากษ์เพื่อการพัฒนางานวิจัยของ สศค. ต่อไป

3.1 ข้อเสนอแนะของนายจักราวุธ เพชรแก้ว

ควรมีการศึกษาแนวทางการจูงใจและสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs โดยแบ่งกลุ่มให้ชัดเจนตามขนาดของธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจขนาดเล็กมาก (Micro) ธุรกิจขนาดเล็ก (Small) และธุรกิจขนาดกลาง (Medium) และควรมีการศึกษาการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บโดยการ Reform Tax Administration ไม่ใช่เพียงแต่การ Reform Taxation ทั้งนี้ งานวิจัยฉบับนี้สามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี และผลการประชุมกลุ่มย่อยสามารถใช้อ้างอิงในการกำหนดนโยบายทางภาษีและไม่ใช่นโยบายได้เป็นอย่างดี

3.2 ข้อเสนอแนะของ ดร.อัครพล ฮวบเจริญ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจประเด็นความสำคัญของมาตรการสนับสนุน SMEs เข้าสู่ระบบภาษี ซึ่งมีหลายข้อเสนอแนะและมาตรการที่เป็นประโยชน์ เช่น Tax Incentive และการปรับโครงสร้างหน่วยงานจัดเก็บภาษี (SARA) ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนของข้อเสนอแนะควรมีการศึกษาเพิ่มเติมมาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เหมาะสมโดยการศึกษาเชิงลึก และควรศึกษารูปแบบการปรับโครงสร้างหน่วยงานจัดเก็บภาษี โดยควรแยกบทบาทหน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานให้บริการภาครัฐออกจากกัน

4. คำอธิบายในส่วนที่เกี่ยวข้องจากคณะผู้วิจัย

สศค. มีความต้องการให้วิเคราะห์แนวทางเพื่อส่งเสริม SMEs เข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยในภาพรวมของมาตรการทางการคลัง ทั้งมาตรการทางด้านการเงินและมาตรการภาษี แต่ขอบเขตของงานวิจัยฉบับนี้จะมุ่งเน้นที่การวิเคราะห์ด้านภาษีเท่านั้น และในส่วนของการเกษตรนั้น ทางกระทรวงการคลังได้มีแผนแม่บทการคลังเพื่อสังคม โดยให้ความสำคัญกับเกษตรกรผ่านโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งเกษตรกรซึ่งก็คือโครงการที่ให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่ SMEs ในแต่ละตำบล และโครงการ Farm Outlet ซึ่งเป็นโครงการที่หาพื้นที่จัดจำหน่ายให้เกษตรกรเพื่อเป็นการส่งเสริมช่องทางทางการตลาดโดยการให้มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าด้านการเกษตรมากขึ้น

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2273-5602
www.fpo.go.th